

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ

Εγκλημα η συμφωνία Ελληνικής-ΣΚΤ

Η κυβέρνηση οδήγησε σε πτώχευση και εκκαθάριση τη Συνεργατική, αναφέρει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο γ.γ. του ΑΚΕΛ Αντρος Κυπριανός. «Δεν παραφρονήσαμε ξαφνικά και ξεκινήσαμε να τοποθετούμαστε για ένα ανύπαρκτο θέμα», ανέφερε μιλώντας για τα περί λύσης δύο κρατών. Ξεκαθαρίζει πως μετά τις εκλογές στην Τουρκία δεν θα υπάρχει καμία δικαιολογία για κανέναν γύρω από την επανένταξη διαπραγματεύσεων και τοποθετείται για την ονοματολογία διαδοχής του στο ΑΚΕΛ. **Σελ. 9**

ΤΟ SUV ΠΟΥ ΗΡΘΕ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΤΡΕΨΕΙ ΤΑ ΠΑΝΤΑ.

NEW ALFA ROMEO STELVIO

AUTOMASTERS

Στην κόψη της κάλπης ο Ταγίπ Ερντογάν

Το μεγάλο στοίχημα της αντιπολίτευσης είναι να οδηγήσει τη σημερινή αναμέτρηση σε δεύτερο γύρο

Τα σοβαρά προβλήματα της τουρκικής οικονομίας, τα ζητήματα της εσωτερικής διακυβέρνησης σε συνδυασμό με τα δημοκρατικά ελλείμματα και τα ανοικτά διπλωματικά και πολεμικά μέτωπα που διατηρεί η Άγκυρα, καθιστούν την επανεκλογή του Ταγίπ Ερντογάν στην προεδρία της

Τουρκίας από τον πρώτο γύρο των σημερινών εκλογών αρκούντως προβληματική. Ένας καθηγητής φυσικής και ικανός ρήτορας, ο Μουχαρέμ Ιντζέ, διεκδικεί την προεδρία για λογαριασμό της αξιωματικής αντιπολίτευσης, η οποία έχει και την πεποίθηση ότι θα κατορθώσει να εξασφαλίσει

και την πλειοψηφία των εδρών στη νέα βουλή. Τέσσερις πολιτικοί αναλυτές από το πολιτικό φάσμα της Τουρκίας μιλούν στην «Κ» για τα τις πτυχές που συνθέτουν το εκλογικό θρίλερ. Παράλληλα και η Λευκωσία παρακολουθεί με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τις εξελίξεις, με τον υπουργό Εξω-

τερικών Νίκο Χριστοδουλίδης να δηλώνει στην εφημερίδα μας μεταξύ άλλων ότι: «Ευελπιστούμε πως οι εκλογές στην Τουρκία θα οδηγήσουν σε ένα αποτέλεσμα που θα δημιουργεί δεδομένα τέτοια που θα οδηγήσουν σε άμεση επανένταξη των συνομιλιών». **Σελ. 4-8.**

Έξυπνες γειτονιές με ηλιακή ενέργεια

Ένα έξυπνο σπίτι είναι ο ορισμός του εκδημοκρατισμού της ενέργειας, καθώς ο καταναλωτής μετακινείται πλέον από την περιφέρεια της αγοράς στον πυρήνα της, ενώ καίριο ρόλο σε αυτή την εξίσωση έχει και η τεχνητή νοημοσύνη. Αυτή η όξι και τόσο μελλοντική πτυχή, ανάμεσα σε άλλες, παρουσιάστηκαν στο συνέδριο Cyprus in the Digital Agenda, το οποίο διοργάνωσε ο όμιλος SPP MEDIA και η εφημερίδα «Η Καθημερινή». Εκεί ο υπ. Ενέργειας Γιώργος Λακκοτρύπης παρουσίασε τους σχεδιασμούς και τα βήματα αναφορικά με τη μετάβαση στο σύστημα παραγωγής ενέργειας μέσω του ήλιου. **Οικονομική, σελ. 6**

ΧΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ Εποπτεία και ΜΕΔ έγραψαν το τέλος του Συνεργατισμού

Ανύπαρκτη ήταν η εποπτεία στη ΣΚΤ, γεγονός που επέτρεπε στην τράπεζα να βάζει τα προβλήματα κάτω από το χαλί, τονίζει στην «Κ» ο υπ. Οικονομικών. Αυτό σε συνδυασμό με τα δισεκατομμύρια των ΜΕΔ, έπνιξαν, λέει ο Χάρης Γεωργιάδης, τον Συνεργατισμό, ενώ επαναλαμβάνει την ετοιμότητα της κυβέρνησης για έλεγχο. **Οικονομική, σελ. 4**

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ Σε τραπεζικό ίλιγγο και πάλι

Από την επανεκλογή λόγω της ανάκαμψης, ο Νίκος Αναστασιάδης αντιμετωπίζει σήμερα τον κίνδυνο αποδόμησης του success story εξαιτίας του Συνεργατισμού. Θα πρέπει να διαχειριστεί την κρίση του Συνεργατισμού, που αν δεν τύχει ουστού χειρισμού, ίσως αποβεί πολιτικά μοιραίο. **Σελ. 3**

ΕΛΛΑΔΑ

Θέλει το ΝΑΤΟ στη Ν.Α. Μεσογείο

Ένα από τα θέματα που θα θέσει στο τραπέζι των συζητήσεων η Αθήνα σήμερα στη μίνι Σύνοδο των Βρυξελλών είναι και η ενίσχυση του υφιστάμενου μηχανισμού επιτήρησης εντός του Αιγαίου με επέκτασή του στη Ν.Α. Μεσόγειο. Αυτό σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», προκειμένου να συμπεριλάβει και την ευρύτερη περιοχή της Κύπρου κυρίως από την πλευράς της Αιγύπτου. **Σελ. 10**

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

- ✓ **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ** Σελ. 16
Η τέχνη της πολιτικής
- ✓ **ΝΙΚΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ** Σελ. 16
Η επόμενη μέρα και το αέριο παρελθόν
- ✓ **ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΤΑΓΚΟΣ** Σελ. 16
Συμφωνία και πραγματικότητα
- ✓ **ΕΡΑΤΩ ΚΟΖ. ΜΑΡΚΟΥΛΗ** Σελ. 4
Οι κρισιμότερες εκλογές των τελευταίων δεκαετιών

Πόκερ στην Ε.Ε. για την ΠΓΔΜ

Αλλά Μακρόν άλλα Μέρκελ

Κρίσιμη η αποσύνδεση των υποψηφιότητας Τιράνων - Σκοπίων για ένταξη. Αύριο και μεθαύριο στις συνεδριάσεις των Υπ. Εξωτερικών, αλλά και του Συμβουλίου Εσωτερικών Υποθέσεων, πρακτικά θα γίνει η προσπάθεια διαχωρισμού του πακέτου διευρύνσης. **Σελ. 18**

Πρόσφυγας στις Βρυξέλλες η Μέρκελ

Με πιστόλι στον κρόταφο

Το μεταναστευτικό έχει αναχθεί σε σοβαρό σημείο τριβής μεταξύ των δύο παραδοσιακών συμμάχων CDU/CSU στη Γερμανία σε σημείο που ο Χορστ Ζεχόφερ να έχει δώσει δύο εβδομάδες διορία στην καγκελάριο Άγκελα Μέρκελ να επιλύσει να το ζήτημα των επαναπροωθήσεων. **Σελ. 22**

Το προφίλ του υφυπ. Τουρισμού

Γνώστης του αντικειμένου με εμπειρία στη διοίκηση επιχειρήσεων

Τον Ιανουάριο του 2019 αναμένεται η δημιουργία του υφυπουργείου Τουρισμού, εάν εγκριθεί από τη Βουλή, κάτι που θεωρείται σχεδόν βέβαιο. Κι αυτό ύστερα από σχετική εισήγηση του Υπ. Οικονομικών για σκοπούς προϋπολογισμού. Πηγές

του ΚΟΤ τονίζουν ότι ο πρόεδρος θα πρέπει να διορίσει πρόσωπο το οποίο πρέπει να γνωρίζει στην ουσία του το αντικείμενο του τουρισμού, να προέρχεται από τον κόσμο των επιχειρήσεων και να κατέχει γνώσεις διοίκησης. **Οικονομική, σελ. 3**

Τα μυστικά της λίμνης των Πρεσπών!

Η πινακίδα στην είσοδο του χωριού αφιχταγκαλισμένη από τα κλωνάρια ενός άγριου αναρριχτικού. Με δυσκολία φαίνεται το όνομα: Μηλιώνα. Οι υπογραφές στο κείμενο της συμφωνίας είχαν «πέσει» στους Ψαράδες, οι προβολείς στην τέντα της τελετής είχαν σβήσει. Οι ταβερνιάρηδες έτριβαν τα χέρια τους. Τόσους πολλούς πελάτες είχαν χρόνια να δουν. **Σελ. 20**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Δεν είναι ευθύνη ενός

Οι εξελίξεις με τη ΣΚΤ δεν είναι ευθύνες ενός. Αυτό χρησιμοποιείται ως πρόταγμα από το πολιτικό σύστημα που αλληλοκατηγορεί τον εαυτό του επί της ουσίας, θέλοντας να αποπνίξει το μέγεθος που του αναλογεί. Και το οποίο είναι διαχρονικά μεγάλο, με την υπόθεση να καταλήγει και σήμερα σε μια έρευνα... Η κοινωνία δεν ενδιαφέρεται για τις μεταξύ του πολιτικού συστήματος αντιπαράθεσεις, τουναντίον κρατά αποστάσεις. Αλλά όταν θα έρθουν και πάλι οι πολιτικοί να ρωτήσουν, γιατί η κοινωνία απαξιώνει την πολιτική και γιατί άλλα κομματικά φαινόμενα ανεβαίνουν, η απάντηση είναι ήδη εκεί. Μέσα στα λάθη του πολιτικού συστήματος διαχρονικά και η έλλειψη λογοδοσίας που δεν επέρχεται με μια έρευνα. Οπότε οι αλληλοκατηγορίες θα έπρεπε να περισσεύουν μπροστά στη συνολική αυτοκριτική.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΑΡΧΑΙΟ ΔΡΑΜΑ

Εξι επλεγμένες παραστάσεις δράματος

Το 22ο «Διεθνές Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος» είναι από τις πιο επιτυχημένες πολιτιστικές διοργανώσεις και αποτελεί ευκαιρία για θεατρικό διάλογο, αλλά και για θεατρική ευαισθητοποίηση του κοινού. Φέτος έχουν προγραμματιστεί 14 παραστάσεις από έξι παραγωγές σε τρεις χώρους.

ΘΕΑΤΡΟ

Ο Κ. Γάγκης σκηνοθετεί το «Μιστέρο Μπούφο»

Ο σκηνοθέτης της καλοκαιρινής παραγωγής του ΘΟΚ «Μιστέρο Μπούφο» Κώστας Γάγκης μιλάει στην «Κ» για την παράσταση και λέει ότι η απόσταση βλασφημίας και σάτιρας έγκειται στην αγάπη, «Ο βλάσφημος δεν μπορεί να μιλήσει την αγάπη αλλά ούτε και να την ακούσει».

ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ

Η πανκ μπάντα Bazooka μιλάνε στην «Κ»

Οι Bazooka θα εμφανιστούν στο φεστιβάλ του Φέγγαρου τον Αύγουστο είναι μία παρέα πέντε φίλων που έγινε μπάντα και κινείται με επιτυχία στην πανκ ελληνική σκηνή. Πιστεύουν στον ελληνικό στίχο και δεν αποκλείουν μουσικά τίποτα.

PANERAI

LUMINOX SUBMERSIBLE 1950
3 DAYS CHRONO FLYBACK AUTOMATIC
TITANIO - 47mm
(REF. 615)

LABORATORIO DI IDEE

Vissani Elettrolab Accessorie S.p.A. NICOSIA - LIMASSOL - TEL: 22 897 361

TRIOLOGY
LIMASSOL SEAFRONT

Cybarco

LIVE, WORK & PLAY

Luxury apartments and offices for sale
Call 8000 50 30
TRIOLOGYLIMASSOL.COM

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Αναζητώντας το κόκκαλο

Να λοιπόν που φτάσαμε ξανά στο τραγικό σημείο, να ζητάνε όλοι τη διεξαγωγή έρευνας. Αυτή τη φορά για τον Συνεργατισμό. Αρχικά η αντιπολίτευση ισχυριζόμενη ότι, τα έκανε μαντάρα η κυβέρνηση τα τελευταία πέντε χρόνια που είχε στα χέρια της τον Συνεργατισμό. Στη συνέχεια και η κυβέρνηση που θέλει η έρευνα να πάει και πριν από το 2013, ισχυριζόμενη ότι άλλοι –και πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα– πριν από την ίδια, είχαν αρχίσει το φαγοπότι στον Συνεργατισμό. Τότε γιατί η κυβέρνηση Αναστασιάδη όταν ανέλαβε δεν διέταξε αμέσως έρευνα; Άμα διαβάσει κανείς πίσω από τις γραμμές των δύο «στρατοπέδων», θα καταλήξει ότι ο Συνεργατισμός ήταν στο έλεος πολιτικών καπετανάτων, που δανείζονταν και τα έγγραφα στο «κάσι δεφτέρη», που διόριζαν ημέτερους –ανάλογα με το ποιος είχε το πάνω χέρι στο κάθε καπετανάτο– και είχαν επιδοθεί σε ένα ατελείωτο πάρτι. Κοντολογίς, παραφράζοντας τον πληθωρικό Πάγκαλο, όλοι μαζί τα φάγανε...

Τώρα, αν αληθεύουν όσα δήλωσε ο κυβερνητικός εκπρόσωπος κ. Προδρόμου, στην προ του 2013 περίοδο υπάρχει ένας λογαριασμός (ΜΕΔ) ύψους 7,49 δις., ενώ στην περίοδο Αναστασιάδη, όπως εσχάτως ελέγχθη, ο λογαριασμός μέχρι στιγμής είναι 5,49 δις. Φτάνοντας στα διαδικαστικά της έρευνας, ο Πρόεδρος Αναστασιάδης εξήγγειλε ότι ζήτησε από τον γενικό εισαγγελέα τη διεξαγωγή έρευνας από ξένους εμπειρογνώμονες.

Ο εισαγγελέας με ανακοίνωσή του, άδειασε τον Πρόεδρο, σημειώνοντας ότι βάσει του σχετικού Νόμου, «εφόσον διαφαίνεται ότι στα υπό διερεύνηση ζητήματα εμπλέκεται το Υπουργικό Συμβούλιο και/ή Υπουργοί, το μόνο όργανο το οποίο έχει εξουσία να διορίσει Ερευνητική Επιτροπή, είναι ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας με Διάταγμά του, χωρίς να προηγηθεί οποιαδήποτε ενέργεια από το Υπουργικό Συμβούλιο».

Η προηγούμενη εμπειρία αυτής της τλαιπωρημένης, από το σύστημα εξουσίας, πολιτείας έχει καταδείξει ότι ουδμία σημασία έχει το ποιος θα κάνει την έρευνα, διότι όπως λέει η

λαϊκή ρήση, γίνεται «για τα μάτια του κόσμου», όπως και όλες οι προηγούμενες που εξαγγέλθηκαν. Και υπενθυμίζω: Έρευνα που θα έφτανε «μέχρι το κόκαλο», είχε εξαγγελθεί και στην περίοδο του σκανδάλου του ΧΑΚ, όταν το «πάτωμα» ανοίγει κι έκλεινε κατά το δοκούν ενώ μέχρι και κόμματα είχαν δημιουργήσει επενδυτικές εταιρείες. Τελικά έμειναν τα σεντούκια της μεσοσίας τάξης άδεια, κάποια δισεκατομμύρια έκαναν φτερά και ουδείς λογοδότησε. Μετά ήρθε το Κούρεμα.

Αφού η Βουλή αγνόησε μέχρι και την πρόταση των Βρυξελλών για ένα εφάπαξ κούρεμα της τάξης του 15,6% στις καταθέσεις πάνω από 100.000 σύμφωνα με τον πρώην διοικητή της ΚΤΚ Πανίκο Δημητριάδη, οι Ευρωπαίοι μας κούρεψαν από ρίζα. Η Βουλή ποτέ δεν λογοδότησε. Και τότε το σύστημα της εξουσίας είχε κάνει τα «μαγικά» του, με καταθέσεις να φεύγουν στο παραπέντε αλλά και στο και πέντε. Ο λογαριασμός ήταν κοντά στα 10 δις. Ο Πρόεδρος, οργισμένος, εξήγγειλε έρευνα που θα έφτανε «μέχρι το κόκαλο». Συστήθηκε η Επιτροπή Πιχτή η οποία τελικά... δεν βρήκε το κόκαλο.

Έτσι στη δεύτερη φάση της αναζήτησης του κοκάλου, είδαμε τον Πρόεδρο να πηγαίνει –ως μη έπρεπε, με τον εισαγγελέα στο Συνεδριακό Κέντρο όπου είχε εγκατασταθεί ομάδα ποινικών ανακριτών υπό τον κ. Κληρίδη. Ο κ. Αναστασιάδης δήλωσε ότι η Κ.Δ., χάριν της έρευνας, θα αγόραζε ειδικό πανάκριβο σέρβερ για τη διαχείριση των χιλιάδων εγγράφων καθώς και υπηρεσίες εταιρείας ειδικών από το εξωτερικό. Ούτε κι αυτή η έρευνα ανακάλυψε το κόκαλο. Όλες οι έρευνες στοίχισαν μερικές δεκάδες εκατομμύρια ωστόσο ουδείς λογοδότησε για την αποτυχία τους! Στην παρούσα φάση, η διαφορά είναι ότι τα δισεκατομμύρια και οι πρωταγωνιστές είναι μπροστά μας, διότι η κυβέρνηση πούλησε τον Συνεργατισμό. Προβλέπω, ωστόσο, ότι κι αυτή τη φορά δεν θα βρεθεί το κόκκαλο ενώ σε 4-5 χρόνια θα γίνει άλλη μια έρευνα, για τον φορέα διαχείρισης μη εξυπηρετούμενων δανείων, που θα μείνει ανέσθιος...

Μόνο που και τότε δεν θα βρεθεί το κόκαλο. Μαντέψτε γιατί;

paraschos@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣΙΑΓΟΡΑΣ**

Ποιος κυβερνάει τελικά; ένα καμπανάκι και ένα γλωσσάρι...

Με την ολοκλήρωση των εκλογών στην Τουρκία, αυτή ή την επόμενη εβδομάδα αρχίζει και η αντίστροφη μέτρηση για το νέο κεφάλαιο του Κυπριακού. Πολλοί είναι αυτοί που διερωτώνται εάν ο Healthy Nic είναι έτοιμος να αρχίσει μια νέα διαπραγμάτευση. «Η ενέργεια που του τρώνε τα εσωτερικά θέματα και οι εκκρεμότητες στην οικονομία, την ΑΟΖ, την υγεία, την εκπαίδευση και χίλια άλλα δυο, μάλλον του έχουν απορροφήσει όλη την ενέργειά του» έλεγε πρόσφατα παλιός, στενός του συνεργάτης. Μια ανησυχία για το θέμα υπάρχει και στον ίδιο τον ΔΗΣΥ αφού, σύμφωνα με τη Μάνταμ του Φούλη, ακόμα και στελέχη διερωτώνται πια φανερά «ποιος κυβερνάει αυτό τον τόπο;».

Αληθεύει ότι η εισήγηση για ανανέωση της ομάδας συντονισμού ΔΗΣΥ-Προεδρικού βρίσκεται στα σκαριά; Και ενώ όλοι ετοιμάζονται για ένα μακρύ, ζεστό καλοκαίρι κάποιος πολύ κοντά στον Healthy Nic επιμένει να κτυπάει το καμπανάκι ότι «τα πράγματα δεν πάνε και τόσο καλά». Έχει μάλιστα γίνει ενοχλητικός, όπως μαθαίνω. «Κανείς δεν έγινε ποτέ προφήτης στο κόμμα του... Αληθεύει ότι και ο ίδιος ο Φούλης έχει πια αρχίσει να ανησυχεί με όσα βλέπει και ακούει;

Αγχωμένη είναι η ΔΗΚΟαναθρεμμένη Φωτούλα, η οποία βλέπει νέες ίντριγκες στο αγαπημένο της κόμμα για τις θέσεις εξουσίας. Απ' όσα με πληροφόρησε αυτά που είδαν το φως της δημοσιότητας για συζητήσεις, διαμαρτυρίες και αντεγκλήσεις για τη συμμετοχή των Χρυσή Παντελίδη, Χρυσάνθου Σαββίδη και Γιώργου Σολωμού στη Γραμματεία είναι μόνο ένα μέρος της ιστορίας. «Δεν είναι μόνο ποιοι από τους τρεις θα κόψουν τελικά το νήμα αυτό που απασχολεί τους συναγωνιστές. Υπάρχουν και άλλα πολλά. Οι δυσαρεστημένοι δυστυχώς είναι αρκετοί και σχεδόν σε όλες τις βαθμίδες» μου ανέφερε.

Και προέβλεψε: «Εάν δεν μπορέσει ο Νικόλας να δημιουργήσει σχέση εμπιστοσύνης, ανοχής και δημιουργικού διαλόγου, βλέπω να χάνει το παιχνίδι. Και αυτό δεν το λέω εγώ αλλά και κοντινά του πρόσωπα. Και ακόμα δεν άρχισε επίσημα η συζήτηση για τις Ευρωεκλογές. Γιατί ανειπίσημα άρχισε, μαζί με τα κτυπήματα κάτω από τη μέση...», κατέληξε γεμάτη θλίψη η Φωτούλα.

Βράζει η δημοσιογραφική οικογένεια για το «γλωσσάρι» για τις πρωτοβουλίες του προ-

«Αυτός δεν αστειεύεται, θα με πνίξει στ' αλήθεια!»

έδρου και του Γραμματέα της Ένωσης Συντακτών Κύπρου (ΕΣΚ) και της εμπλοκής της Επιτροπής Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας (ΕΔΔ). Όπως έγκυρα πληροφορούμαι το θέμα όχι μόνο απασχόλησε το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΣΚ αλλά εγκρίθηκε με συνοπτικές διαδικασίες η συμμετοχή του Γραμματέα της στις συζητήσεις για το «γλωσσάρι». Μόνο μία διαφωνία υπήρξε και είναι και καταγραμμένη στα πρακτικά.

Από την άλλη ο πρόεδρος της ΕΣΚ υιοθέτησε χωρίς κανένα εισαγωγικό το «γλωσσάρι» με δήλωσή του από τα κατεχόμενα που μετέδωσε και το ΡΙΚ στις 4 Μαΐου. «Επεξεργαστήσατε ένα καλό γλωσσάρι με όρους που ενοχλούν και τις δύο πλευρές, με στόχο αυτοί να αποφεύγονται, ώστε να μη δημιουργούν προσκόμματα και κάθε φορά που πλησιάζουμε στους όρους και τις λέξεις», δήλωσε. Μετά «ρητά και κατηγορηματικά» δήλωσε ότι «η ΕΣΚ ουδέποτε ανέλαβε ή διαδραμάτισε τον οποιονδήποτε ρόλο» για το «γλωσσάρι».

-Μήπως στην επόμενη του δήλωση θα μας πει ότι του έχουν βάλει το μαχαίρι στον κρόταφο; διερωτήθηκε συνάδελφος διαβάζοντας τη δήλωσή του και πρόσθεσε: «Ποιος Φράγκος μιλά στους Τουρκοκύπριους και ποιος στους Ελληνοκύπριους; Μήπως να βρει πρώτα μια κοινή γλώσσα με τον εαυτό του και

μετά να φτιάξει γλωσσάρι για άλλους;». Πάντως, από αρκετούς δημοσιογράφους υποβλήθηκε τις τελευταίες ημέρες το ερώτημα γιατί δεν αντέδρασαν τα άλλα μέλη του Δ.Σ. της ΕΣΚ αλλά και της ΕΔΔ στα όσα γράφονται και λέγονται για το «γλωσσάρι»; Μια ερώτηση που μάλλον δεν θα απαντηθεί ποτέ. -Αληθεύει ότι «παιζει» άλλη μια εικονική παραίτηση για το θέμα;

Το σίγουρο είναι πως η ιστορία δεν έχει κλείσει. Μάλλον αυτή την εβδομάδα θα «ανοίξει», όπως έγκυρα πληροφορούμαι. Ένα άλλο αναπάντητο ερώτημα που πηγαίνει τους τελευταίους μήνες αφορά τον πρόεδρο της ΕΔΔ αλλά και τα μέλη της: Πώς συμβαίνει ο πρόεδρος μιας τέτοιας επιτροπής να έχει δική του εκπομπή σε μέσο μαζικής ενημέρωσης;

Πρόσφατα δημοσιογράφος πρόσθεσε και άλλα ερωτήματα σ' αυτό: Εάν τύχει και υποπέσει ο πρόεδρος-δημοσιογράφος και καθηγητής σε κάποιο δεοντολογικό ολισθημα, γιατί άνθρωπος είναι κι αυτός, ποιος θα τον κρίνει; Θα κρίνει άραγε ο ίδιος τον εαυτό του; Μήπως υπάρχει ένα μικρό θέμα δεοντολογίας εδώ;

ΚΟΪΖ: Ποιος υπουργός νιώθει όλο και περισσότερο απομονωμένος από τον Healthy Nic, μη σας πω και από το Υπουργικό Συμβούλιο;

ΕΝΩΝΟΥΜΕ ΔΥΝΑΜΕΙΣ / Γράφει ο **ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

1 Στις έρευνες: Χάσαμε την μπάλα με τις έρευνες. Πριν κλείσει η μία αρχίζει η άλλη. Άκυρο. Αυτό δεν είναι χάσιμο μπάλας. Αυτό είναι στρατασάρισμα χειρότερο και από της Αργεντινής στο Μουντιάλ.

2 Στο αναψυκτικό. Επεκτάθηκε η «κατασκευή» που μοιράζει αναψυκτικά στη Λάρα και μοιάζει πλέον με beach bar λένε. Εκεί που σταματάει η λογική, ξεκινάνε οι μπουρμπουλιές των αναψυκτικών και των κοκτέιλ.

3 Στον άγνωστο Χ. Να θέλουν να επενδύσουν σε τράπεζά σου η Ρίμκο και η Atlas αλλά εσύ να διαλέγεις τον Ειρήναρχο! Αξία ανεκτίμητη.

4 Στο γλωσσάρι. Από την ιστορία που ξεκίνησε, επιβεβαιώθηκε πως η γλώσσα δεν έχει κόκαλα αλλά τα τσακίζει μια χαρά. Και προφορικός και γραπτός. Γιατί αν θες να γράψεις για την εισβολή χωρίς να χρησιμοποιήσεις τη λέξη εισβολή, τσακίζονται τα κόκαλα της νοημοσύνης μας.

5 Στην παρακολούθηση. Το μόνο που δεν κάνει ενόσω παρακολουθεί, γιατί παρακολουθεί, είναι να έχει στο τιμόνι του δύο ντόνατς στη χαρτόκουτα όπως ο Τέλι Σαββάλας. Ποιος είναι; Καραφλός δεν είναι πάντως.

Έτσι που το πας βλέπω τις κυπριακές αρχές να ξεκινάνε έρευνα για την αστοχία σου. Το νου σου... Σε παρακολουθεί. Δεν ξέρεις ποιος, αλλά ξέρουμε εμείς...

6 Στον Σώρρα. Που είχε έρθει Κύπρο, με διαφημίσεις του στα λεωφορεία αν θυμάστε, που έφυγε ως Σώρρας και τον έψαχνε η Αστυνομία, και επέστρεψε σαν... Σωρατώνης με τρία μέτρα γένια. Με κάθε σεβασμό στον Κρητίκαρο...

7 Στο Var. Έρχεται κάρτα φιλάθλου για το κυπριακό πρωτάθλημα. Έρχεται και γήπεδο στη Λεμεσό, αν έρχεται και ο Πίου να μας το πείτε να το ξέρουμε, έρχεται και το VAR στα κυπριακά γήπεδα. Νο στρεψ. Ακόμη μια ευκαιρία για VARέσουμε το κεφάλι μας στον τοίχο.

8 Στην πεπατημένη. Τελικά κάποιες ατζές είναι σταθερές και ανεκτίμητες. Όσοι διερωτώντουσαν γιατί ξαφνικά η Logicom έκανε ολοσέλιδες διαφημίσεις στις εφημερίδες πριν από ένα μήνα, τώρα ξέρουν.

9 Στην ανακωχή. Αν υποψιαστώ πως Χάρης και Αβέρωφ ξαφνικά έγιναν και πάλι τα φιλαράκια τα παλιά, θα το σκίσω το μαγιό μου!

10 Στην τράμπα. Η Συνεργατική δάνεισε 20 εκατομμύρια στην Logicom, για αγοράσει η Logicom (με premium) τις μετοχές του Συνεργατισμού στην Δήμητρα. Στη συνέχεια η Δήμητρα γίνεται ο μεγαλύτερος μέτοχος της Ελληνικής Τράπεζας που αγοράζει τη Συνεργατική. Αυτό δεν είναι τράμπα άσχετε, είναι κυκλική οικονομία!

ALFA ROMEO
STELVIOαπό €35.900
2.2 Diesel Αυτόματο

Alfa Romeo Stelvio 2.2 Diesel Αυτόματο:
Μικτή κατανάλωση από 4,7-11,00κμ | Εκπομπές CO₂ από 124g/κμ.
Ο εξοπλισμός του βασικού μοντέλου μπορεί να διαφέρει από αυτόν της φωτογραφίας.

La meccanica delle emozioni

AUTOMASTERS

www.alfaromeo.com.cy

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Πρόεδρος Δ.Σ.: ΚΩΣΤΑΣ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗΣ • Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΔΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
Αρχισυντάκτης: ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΤΣΙΚΑΛΑΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κραντιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Προεδρικό στη δίνη του Συνεργατισμού

Από το success story τώρα ο Πρόεδρος θα κληθεί να δώσει απαντήσεις για τη διοίκηση της Τράπεζας την τελευταία πενταετία

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Όταν το βράδυ της περασμένης Τετάρτης ο Νίκος Αναστασιάδης βρισκόταν με φιλική παρέα στη Λεμεσό και έκανε ντουέτο με τον γνωστό τραγουδιστή Θέμη Αδαμαντίδη σίγουρα δεν ανέμενε πως η παρουσία του θα γινόταν viral στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης, αλλά ούτε πως αυτό το βίντεο στο οποίο τραγουδούσε θα προκαλέσει σειρά αντιδράσεων. Άλλοτε και σε μία διαφορετική χρονική συγκυρία, αυτό το βίντεο θα αντιμετωπιζόταν σκωπτικά από την αντιπολίτευση και με θετικά σχόλια για τις φωνητικές ικανότητες του Προέδρου από την κοινωνία. Οι στιγμές χαλάρωσης, άλλωστε, του Προέδρου μετά μικροφώνου και μουσικής γίνονταν συχνά viral στο παρελθόν, όμως αυτή τη φορά προκάλεσε αρκετές αντιδράσεις, δείχνοντας πως η κοινή γνώμη δεν έχει πλέον ούτε την ανοχή αλλά ούτε και την αντοχή άλλων εποχών. Και αυτό διότι το βίντεο διέρρηξε λίγο μετά την επίσημη συμφωνία μεταξύ Συνεργατισμού και Ελληνικής Τράπεζας αλλά και εν μέσω των καταγγελιών της αντιπολίτευσης περί ξεπουλήματος και διόγκωσης του δημόσιου χρέους. Ήταν μία στιγμή που ενίσχυσε εκείνες τις φωνές που έλεγαν ότι το Προεδρικό βρίσκεται σε μία παράλληλη πραγματικότητα και διαφάνηκε εμφαντικά πως δεν υπάρχει πλέον περίοδος χάριτος για την κυβέρνηση Αναστασιάδη. Από την επανεκλογή λόγω της οικονομικής ανάκαμψης και του «Σταθερά βήματα μπροστά», ο Νίκος Αναστασιάδης αντιμετωπίζει στις 100 μέρες διακυβέρνησής του τον κίνδυνο το success story να αποδομηθεί εξαιτίας του Συνεργατισμού. Το επόμενο διάστημα κρίνεται κρίσιμο για τον Νίκο Αναστασιάδη, καθώς θα πρέπει να διαχειριστεί την κρίση του Συνεργατισμού και ευρύτερα την καυτή πατάτα των μη εξυπηρετούμενων δανείων, που αν δεν τύχει σωστού χειρισμού, ενδεχομένως να αποβεί μοιραίο. Διακυβεύεται όχι μόνο η πολιτική υστεροφημία του Νίκου Αναστασιάδη και το ηγετικό του προφίλ του, αλλά και η κυπριακή οικονομία.

Προδιαγεγραμμένη πορεία
Ήταν όμως κεραυνός εν αιθρία για το Προεδρικό ο Συνεργατισμός ή ένας κίνδυνος προ καιρού αναμενόμενος; «Ήταν κάτι που αναμέναμε αλλά σίγουρα όχι σε αυτό τον βαθμό και σε αυτή τη διάσταση», αναφέρουν προεδρικές πηγές, με άλλους κυβερνητικούς κύκλους να επισμαίνονται ότι το πρόβλημα προέκυψε μετά και την αλλαγή των κανονισμών για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια από τον ενιαίο εποπτικό μηχανισμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Ζήτημα που έφερε τον Συνεργατισμό στη σημερινή συμφωνία. Μία χειροβομβίδα που δεν ήταν σίγουρο όπως λέγεται αν θα εκρύννητο προεκλογικά ή μετεκλογικά. Κάποιοι, άλλωστε, επιμένουν να συνδέουν την κατάληξη του Συνεργατισμού με την άρνηση του Χάρη Γεωργιάδη να αναλάβει εκ νέου το καυτό χαρτοφυλάκιο.

Οι απόψεις, ωστόσο, διίστανται σε μία παράλληλη πραγματικότητα και διαφάνηκε εμφαντικά πως δεν υπάρχει πλέον περίοδος χάριτος για την κυβέρνηση Αναστασιάδη. Από την επανεκλογή λόγω της οικονομικής ανάκαμψης και του «Σταθερά βήματα μπροστά», ο Νίκος Αναστασιάδης αντιμετωπίζει στις 100 μέρες διακυβέρνησής του τον κίνδυνο το success story να αποδομηθεί εξαιτίας του Συνεργατισμού. Το επόμενο διάστημα κρίνεται κρίσιμο για τον Νίκο Αναστασιάδη, καθώς θα πρέπει να διαχειριστεί την κρίση του Συνεργατισμού και ευρύτερα την καυτή πατάτα των μη εξυπηρετούμενων δανείων, που αν δεν τύχει σωστού χειρισμού, ενδεχομένως να αποβεί μοιραίο. Διακυβεύεται όχι μόνο η πολιτική υστεροφημία του Νίκου Αναστασιάδη και το ηγετικό του προφίλ του, αλλά και η κυπριακή οικονομία.

Οι απόψεις, ωστόσο, διίστανται σε μία παράλληλη πραγματικότητα και διαφάνηκε εμφαντικά πως δεν υπάρχει πλέον περίοδος χάριτος για την κυβέρνηση Αναστασιάδη. Από την επανεκλογή λόγω της οικονομικής ανάκαμψης και του «Σταθερά βήματα μπροστά», ο Νίκος Αναστασιάδης αντιμετωπίζει στις 100 μέρες διακυβέρνησής του τον κίνδυνο το success story να αποδομηθεί εξαιτίας του Συνεργατισμού. Το επόμενο διάστημα κρίνεται κρίσιμο για τον Νίκο Αναστασιάδη, καθώς θα πρέπει να διαχειριστεί την κρίση του Συνεργατισμού και ευρύτερα την καυτή πατάτα των μη εξυπηρετούμενων δανείων, που αν δεν τύχει σωστού χειρισμού, ενδεχομένως να αποβεί μοιραίο. Διακυβεύεται όχι μόνο η πολιτική υστεροφημία του Νίκου Αναστασιάδη και το ηγετικό του προφίλ του, αλλά και η κυπριακή οικονομία.

Ο Νίκος Αναστασιάδης κέρδισε την επανεκλογή του λόγω της ανάκαμψης της οικονομίας, ωστόσο το κεφάλαιο των Μη εξυπηρετούμενων Δανείων ενδεχομένως να καταρρεύσει το αφήγημα της ανάκαμψης.

Η διοίκηση από τον Κληρίδη στον Χατζηγιάννη στο μικροσκόπιο και της κυβέρνησης αλλά κυρίως της αντιπολίτευσης.

Υπουργείο αλλά και από το Προεδρικό είναι να γίνει σωστά ο φορέας για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια για να μπορέσει να αφομοιώσει και άλλα μη εξυπηρετούμενα δάνεια όπως επίσης να περάσουν και τα σχετικά νομοσχέδια από τη βουλή. Σε αυτό το σημείο θα κληθεί ο ΔΗΣΥ και ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ

η ζημιά που προκλήθηκε στο κυβερνητικό στρατόπεδο; Ο Νίκος Αναστασιάδης άλλωστε επανεκλέγηκε βασιζόμενος στην επιχειρηματολογία για ανάκαμψη της οικονομίας –όπως λένε– όταν αυτή βρισκόταν υπό κατάρρευση και το αφήγημα του success story. Ένας Συνεργατισμός που βρισκόταν σε διοίκηση της κυβέρνησης τα τελευταία πέντε χρόνια, αναμένεται να φέρει σε δύσκολη την όλη επιχειρηματολογία. Όπως λέγεται από το Προεδρικό η κυπριακή οικονομία βρίσκεται σε ανάκαμψη παρά το ζήτημα του Συνεργατισμού, ωστόσο, προσβλέπουν σε υλοποίηση μεταρρυθμίσεων, στη δημιουργία του Υφυπουργείου Τουρισμού αλλά και στη δημιουργία του καζίνο ώστε να ενισχυθεί το αφήγημα περί ανάκαμψης. Το αν αυτό είναι αρκετό για να επισκιάσουν το κεφάλαιο του Συνεργατισμού και των κυβερνητικών χειρισμών θα διαφανεί το επόμενο διάστημα.

Οι επιλογές και η πενταετία

Στο Προεδρικό παραδέχονται, πάντως, πως η διοίκηση της Συνεργατικής Τράπεζας θα μπορούσε να ήταν καλύτερη. Ενδεικτική η έκθεση του Οδυσσέα Μιχαηλίδη για την επιλογή των προσώπων αλλά και τα συμπεράσματά του ότι το πρόβλημα ξεκίνησε από την αποχώρηση του Μάριου Κληρίδη και συνεπώς την ανάληψη των καθηκόντων από τον Μιχάλη Χατζηγιάννη. Η επιλογή Χατζηγιάννη είναι ένα ζήτημα που σίγουρα προβληματίζει και συζητείται στο παρασκήνιο για το κατά πόσο ήταν σωστό, καθώς το κύριο επιχείρημα της αντιπολίτευσης είναι πως κατά την πενταετία αυτή η κυβέρνηση είχε τη διοίκηση του Συνεργατισμού και απέτυχε να τον «διασώσει». Όπως λένε κυβερνητικοί

αξιωματούχοι, ενδεχομένως τα πράγματα να ήταν καλύτερα με την παραμονή Κληρίδη, ωστόσο, σίγουρα δεν θα αποφευγόταν η εν λόγω κατάσταση. Σημειώνουν δε πως για την επιλογή των εν λόγω προσώπων συναινέσαν και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και η Βουλή.

Σε αυτό το σημείο, το βλέμμα της κυβέρνησης στρέφεται στην έρευνα που θα διεξάγει ο γενικός εισαγγελέας. Ήδη στο Προεδρικό υποστηρίζουν πως η έρευνα Κληρίδη δεν θα αφορά την τελευταία πενταετία αλλά και την περίοδο πριν από το 2013 όταν πέρασε στην κυβέρνηση. Οι ίδιες πηγές ξεκαθαρίζουν πως σε αυτό το σημείο θα διαφανεί πως έφταιξε για τη διόγκωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων στα 7,5 δισ. ευρώ. Ένα νέο επεισόδιο μεταξύ ΑΚΕΛ και ΔΗΣΥ για το ποιος ευθύνεται για την κατάσταση θεωρείται δεδομένο με την κυβέρνηση να προετοιμάζει πως όταν ανοίξει το κουτί της Πανδώρας που λέγεται Συνεργατισμός θα βγουν πολλοί σκελετοί από το ντουλάπι και θα αφορούν πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα αλλά και στελέχη της διοίκησης του Συνεργατισμού που δεν προέρχονται από τον Συναγερμό. Το ΑΚΕΛ, πάντως, δεν φαίνεται διατεθειμένο να πέσει αμαχητί στο κεφάλαιο του Συνεργατισμού. Αντιθέτως, προετοιμάζεται για μία σκληρή αντιπολίτευση, όπως είχε από τον ΔΗΣΥ όταν βρισκόταν στην κυβέρνηση. Θα αξιοποιήσει πλήρως τις εκθέσεις και τις αποκαλύψεις του γενικού ελεγκτή Οδυσσέα Μιχαηλίδη, ο οποίος φέρνει σίγουρα σε δύσκολη θέση τον προεδρικό λόφο αλλά και το Υπουργείο Οικονομικών και προμηνύεται πως αυτό το κεφάλαιο δεν θα κλείσει γρήγορα πόσω μάλλον ανώδυνα.

G.A.P. VASSILOPOULOS
GROUP

Authorized
Service Contractor

G.A.P. VASSILOPOULOS Group agreement with UPS

G.A.P. VASSILOPOULOS Group has entered into an agreement to be the authorized service contractor for **UPS** in Cyprus as of July 1st 2018.

UPS was founded in 1907 in the United States and is a global leader in logistics, offering a broad range of solutions including transporting packages and freight; facilitating international trade and deploying advanced technology to more efficiently manage the world of business. Headquartered in Atlanta, UPS serves more than 220 countries and territories worldwide.

The **G.A.P. VASSILOPOULOS Group** was founded in 1964, employs more than 1,000 employees and is one of the largest companies in Cyprus. The Group conducts its operations through a network of 3,000 own offices and representatives in 8 countries (Cyprus, UK, Germany, Ireland, Belgium, Netherlands, Luxembourg, Israel).

Moreover, its subsidiary **G.A.P. AKIS EXPRESS**, the leading domestic express courier company in Cyprus, with a network of 100 service points, will also offer the **UPS** services for international courier shipments.

G.A.P. Vassilopoulos Group

20, Strovolos Ave
2011 Nicosia

Telephone: 8000 7100
Email: internationalexpress@gapgroup.com

Ιστορικές εκλογές με περιφερειακό αντίκτυπο

Η «Κ» αναλύει τα αντίπαλα στρατόπεδα και τις κινήσεις τους πριν ανοίξουν οι κάλπες για νέο Πρόεδρο και νέα βουλή στην Τουρκία

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Τον νέο Πρόεδρο και τη νέα βουλή της Τουρκίας θα αναδείξουν 59.391.328 ψηφοφόροι και σύμφωνα με Τούρκους και ξένους αναλυτές, το αποτέλεσμα θα έχει αντίκτυπο για το μέλλον τόσο της χώρας όσο και της ευρύτερης περιοχής. Ούτως ή άλλως, σε περίπου 181.000 εκλογικά κέντρα οι Τούρκοι ψηφοφόροι θα κληθούν για πρώτη φορά στην ιστορία ν' αναδείξουν ταυτόχρονα τη σύνθεση της νέας βουλής των 600 εδρών και τον νέο Πρόεδρο της Τουρκίας. Ο απερχόμενος Πρόεδρος διεκδικεί την προεδρία της χώρας του για δεύτερη φορά, αντιμετωπίζοντας

Τέσσερις αναλυτές, μας βοηθούν να κατανοήσουμε το κλίμα που επικρατούσε στα κόμματα πριν από την κάλπη.

σοβαρά προβλήματα στα πεδία της οικονομίας, της διπλωματίας και της εσωτερικής διακυβέρνησης. Έχοντας ενώσει τις δυνάμεις του με συντηρητικούς πολιτικούς πρωταγωνιστές, ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν στοχεύει σε θετικό αποτέλεσμα, το οποίο από τη μία θα «κλειδώσει» τη νίκη του στην πρώτη αναμέτρηση για τις προεδρικές εκλογές και από την άλλη θα διατηρήσει την πλειοψηφία των εδρών του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ) στη Μεγάλη Εθνοσυνέλευση της Τουρκίας.

Οι αντίπαλοί του, για πρώτη φορά μετά από πολλά χρόνια, ελπίζουν ότι σήμερα το βράδυ θα προκύψει ένα θετικό αποτέλεσμα με βάση το οποίο η Τουρκία θα οδηγηθεί σε μια δεύτερη αναμέτρηση για την Προεδρία της χώρας μετά από δύο Κυριακές. Την ίδια στιγμή, η αντιπολίτευση έχοντας συσπειρωθεί σε μεγάλο βαθμό στοχεύει στην εξασφάλιση της πλειοψηφίας των εδρών στη νέα βουλή.

Σε επίπεδο προεδρικών εκλογών οι βασικοί πρωταγωνιστές είναι έξι.

Ο Ερντογάν που διεκδικεί μια δεύτερη θητεία έχοντας εξασφαλίσει την υποστήριξη του Κόμματος Εθνικιστικής Δράσης (ΚΕΔ) και του Κόμματος Μεγάλης Ενότητας (ΚΜΕ). Η εν λόγω «Συμμαχία του Λαού» ενώνει το ΑΚΡ με τα δύο συντηρητικά κόμματα και στις βουλευτικές εκλογές. Το συντηρητικό κουρδικό κόμμα HudaPar δε, υποστηρίζει την υποψηφιότητα του χωρίς όμως να λαμβάνει μέρος στη «Συμμαχία του Λαού», ενώ το ίδιο πράττουν και μικρότεροι συντηρητικοί πολιτικοί σχηματισμοί.

Για λογαριασμό της αξιωματικής αντιπολίτευσης, την προεδρία διεκδικεί ένας ικανός ρήτορας και πρώην καθηγητής φυσικής, ο Μουχαρέμ Ιντζέ. Την ίδια θέση διεκδικούν επίσης ως ανεξάρτητοι υποψήφιοι η Μεράλ Άκσενερ του Καλού Κόμματος (ΚΚ) και ο Τεμέλ Καραμολάογλου από το Κόμμα Ευτυχίας (ΚΕ). Όσον αφορά δε τις βουλευτικές εκλογές, το Ρεπουμπλικανικό Λαϊκό Κόμμα (ΡΛΚ) του Ιντζέ έχει ενώσει τις δυνάμεις του με το Καλό Κόμμα (ΚΚ) της Άκσενερ, το συντηρητικό Κόμμα Ευτυχίας (ΚΕ) του Καραμολάογλου και το Δημοκρατικό Κόμμα (ΔΚ).

Ο συνασπισμός των Κούρδων με τις αριστερές δυνάμεις της Τουρκίας καταβαίνει στις προεδρικές εκλογές υποστηρίζοντας την υποψηφιότητα του φυλακισμένου, τέως συν-προέδρου του Δημοκρατικού Κόμματος των Λαών (ΔΚΛ), Σελαχάτιν Ντεμιρτάς, ενώ στις βουλευτικές εκλογές το ΔΚΛ θα συμμετέχει με τη δική του λίστα υποψηφίων. Στις προεδρικές και βουλευτικές εκλογές θα συμμετέχει επίσης το Κόμμα Πατριδών, (ΚΠ) με υποψήφιο πρόεδρο τον γιγάντη Ντουγού Περίντσεκ και με ανεξάρτητη λίστα υποψηφίων. Τέλος, στις βουλευτικές εκλογές με τους δικούς του υποψηφίους θα συμμετέχει και το κόμμα HudaPar.

Τι λένε οι αριθμοί

Σύμφωνα με τις τελευταίες σφυγμομετρήσεις, η «Συμμαχία του Λαού», μ' ένα ποσοστό μεταξύ του 47-53%, δίνει σκληρό αγώνα για την εκλογή Ερντογάν στην Προεδρία και για

Σύμφωνα με τις τελευταίες σφυγμομετρήσεις, η «Συμμαχία του Λαού», μ' ένα ποσοστό 47-53%, δίνει σκληρό αγώνα για την εκλογή Ερντογάν.

την εξασφάλιση της αυτοδυναμίας στη νέα βουλή. Το αν θα πετύχει ή όχι τους στόχους της η Συμμαχία θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από την εκλογική απόδοση του ΔΚΛ, το οποίο δίνει τον δικό του αγώνα δρόμου για να ξεπεράσει το εμπόδιο του αντιδημοκρατικού εκλογικού μέτρου του 10% και να μπει στη βουλή. Ο αποκλεισμός του συγκεκριμένου κόμματος θα διευκόλυε το έργο του Ερντογάν. Εάν, ωστόσο, το ΔΚΛ εισέλθει στη βουλή και ο Ερντογάν δεν καταφέρει να κλειδώσει τη νίκη του από την πρώτη Κυριακή, τότε οι δυνάμεις της αντιπολίτευσης θα συμμετέχουν στη δεύτερη αναμέτρηση με αναπτερωμένο ηθικό. Σε αυτή την περίπτωση μεγάλη σημασία για την οποία επιτυχία της αντιπολίτευσης θα φέρει η συσπείρωση όλων των συνιστωσών της και φυσικά ο αριθμός των εδρών που θα έχει εξασφαλιστεί στο νέο κοινοβούλιο. Ας σημειωθεί ότι με τις εκλογές της 24ης Ιουνίου ολοκληρώνεται η μετάβαση της Τουρκίας στο προ-

εδρικό σύστημα το οποίο παρέχει ενισχυμένες εξουσίες και αρμοδιότητες στον Πρόεδρο της χώρας.

Το κλίμα

Τέσσερις αναλυτές από τις τάξεις του ΑΚΡ, του ΡΛΚ, του ΚΚ και του ΔΚΛ, μας βοηθούν να κατανοήσουμε το κλίμα που επικρατούσε στις τάξεις κομμάτων και υποψηφίων πριν από την κάλπη. Στο στρατόπεδο του ΑΚΡ επικρατεί για πρώτη φορά προβληματισμός ως προς το τελικό αποτέλεσμα τόσο των προεδρικών όσο και βουλευτικών εκλογών και έτσι κορυφαία στελέχη του κινήματος δεν αποκλείουν κανένα ενδεχόμενο. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, ο πρώην σύμβουλος και στενός συνεργάτης του Τούρκου Προέδρου εστιάζει στο ερώτημα, ποιους θα ικανοποιήσει μια πιθανή ήττα του ΑΚΡ στις εκλογές της 24ης Ιουνίου. Ο Γαλιτίν Άκντογνι υπογραμμίζει τα εξής: «Σε μια τέτοια περίπτωση θα χαρούν οι πραξικοπηματίες και τα μέλη του κινήματος Γκιουλέν. Θα ικανοποιηθούν

επίσης, οι τρομοκράτες στο Όρος Κάντλ. Με τον ίδιο τρόπο, ικανοποιούν θα εκφράσουν και μια σειρά τρομοκρατικών οργανώσεων, όπως το Ισλαμικό Κράτος και το DHKP-C». Ο Άκντογνι, συνεχίζοντας προσθέτει ότι «η ήττα του ΑΚΡ θα ικανοποιήσει και την κυβέρνηση του Ισραήλ, το γόπτρο της οποίας επιστήθηκε με το «one minute» του Ερντογάν και την αντίσταση της Τουρκίας στο ζήτημα της Ιερουσαλήμ. Επίσης, θα ικανοποιήσει την κυβέρνηση της Αυστρίας, η οποία είναι γνωστή για την ισλαμοφοβία της και η οποία κλείνει τεμένη. Θα ευχαριστήσει και τις παραστρατιωτικές ομάδες του ΝΑΤΟ. Τέλος, θα ικανοποιηθούν οι οπαδοί των πραξικοπημάτων, όσοι έχουν κηρύξει πόλεμο στις αξίες του έθνους, το ΔΝΤ, οι οπαδοί του Τζόρτζ Σόρος, το λόμπι των επικοινωνιών και ο Ασάντ, ο οποίος δολοφονεί τον λαό του». Στο στρατόπεδο της αντιπολίτευσης επικρατεί η άποψη ότι για το αδιέξοδο στο οποίο έχει οδηγηθεί η σύγχρονη Τουρκία ευθύνεται η αρνητική και απαισιόδοξη ανάγνωση των τελευταίων εξελίξεων τόσο στο εσωτερικό της χώρας, όσο και στην ευρύτερη περιοχή, από μερίδες ΑΚΡ. «Εφόσον δεν μπορούμε να αλλάξουμε γεωγραφία και οικονομία πρέπει πεσοδότε να αλλάξουμε την κυβέρνηση», τονίζει ο καθηγητής Ιζεττίν Οντέρ, σύμφωνα με τον οποίο, σε αντίθεση με την προαναφερόμενη λαϊκιστική ρητορική, η Τουρκία χρειάζεται πίστη και σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα, κοινωνική ειρήνη και συμφιλίωση με το περιβάλλον και τους γείτονές της. Παράλληλα θεωρεί ότι το κοινωνικό κράτος δικαίου αποτελεί μονόδρομο για την Τουρκία, η οποία με τις εκλογές της 24ης Ιουνίου ετοιμάζεται να αλλάξει σελίδα και να ανακαταστήσει την πορεία της προς τον αυταρχισμό του ενός και μοναδικού ηγέτη. Σύμφωνα με τον κ. Οντέρ, όπως το κράτος του δικαίου έτσι και η επιστροφή στην κοινοβουλευτική δημοκρατία, η οποία θα εστιάζει εκ νέου στην ευρωπαϊκή πορεία της χώρας, αποτελεί μονόδρομο για την γειτονική χώρα.

Ανάγκη αλλαγής

«Υπάρχουν τέσσερα ενδεχόμενα σε σχέση με το αποτέλεσμα των εκλογών. Τα τρία σεβάρια είναι απαισιόδοξα. Μονάχα σε μια περίπτωση η Τουρκία δύναται να βρει διέξοδο στα μεγάλα της προβλήματα», σημειώνει ένας από τους ιδεολόγους του νέου κινήματος της Μεράλ Άκσενερ, η οποία μαζί με τον κ. Ντεμιρτάς αποτελούν τους «outsiders» της προεδρικής αναμέτρησης. Σύμφωνα με τον Αχμέτ Σεβγκί, εάν ο Ερντογάν και το κόμμα του σημειώσουν νέα εκλογική επιτυχία ή καταφέρουν να κερδίσουν εκ νέου την προεδρία, το πολιτικό σύστημα της Τουρκίας θα οδηγηθεί σε συστημική κρίση. Το ίδιο ισχύει και για την οικονομία της χώρας. Επίσης, σε νέα κρίση θα οδηγηθεί η Τουρκία στην περίπτωση που η αντιπολίτευση κερδίσει την προεδρία, αλλά χάσει την αυτοδυναμία στη βουλή. Σύμφωνα με τον κ. Σεβγκί, μόνο εάν η αντιπολίτευση καταφέρει να ελέγξει την προεδρία και το κοινοβούλιο, η τουρκική κοινωνία θα είναι σε θέση να ελπίζει για ένα καλύτερο μέλλον. Παρόμοια είναι και η άποψη του κουρδικού κινήματος, για διαφορετικούς, ωστόσο, λόγους. Η Αβά Νεσέ Καλη μας επισφαιρίζει ότι το ΑΚΡ, τα εθνικιστικά κόμματα και το ΡΛΚ που συνεργάζονται με το τουρκικό βαθύ κράτος, δεν είναι σε θέση να παρέχουν λύσεις στα μεγάλα προβλήματα της κοινωνίας. Για αυτόν λόγο μεγάλη σημασία φέρει η εκλογική επιτυχία του ΔΚΛ, το οποίο παρά τα εμπόδια και τις απαγορεύσεις προβάλλει με επιτυχημένο τρόπο την δική του πρόταση για την επιβεβλημένη από τις τρέχουσες συνθήκες πολιτική αλλαγή στην Τουρκία.

Θα αλλάξουν κάτι στην εξωτερική της πολιτική;

Του ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΖΗΝΩΝ

Η διαφανόμενη επικράτηση του Ερντογάν κατά τις επικείμενες εκλογές θέτει το ερώτημα της πορείας που θα λάβει μετεκλογικά η τουρκική εξωτερική πολιτική. Παραθέτω στη συνέχεια κάποια στοιχεία για προβληματισμό. Κατά την προ Ερντογάν εποχή, υπήρχαν ορισμένοι σταθεροί παράγοντες στη διαμόρφωση της εξωτερικής πολιτικής της χώρας: οι στρατιωτικοί, η γραφειοκρατία του Υπουργείου Εξωτερικών, άλλοι κρατικοί φορείς, το «βαθύ κράτος». Η κατάσταση αυτή έχει δραστηρίως μεταβληθεί μετά το 2014, ιδίως μετά το αποτυχημένο πραξικόπημα του 2016. Οι επιλογές της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής εξαρτώνται τώρα, σχεδόν αποκλειστικά, από τον ίδιο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τον στενό οικογενειακό, κομματικό και φιλικό του κύκλο. Στον καθορισμό τους παραισφρόνως δυσανάλογα σκοπιμότητες εσωτερικής πολιτικής, ιδεολογικές (θρησκευτικές και άλλες), προσωπικά και οικογενειακά οικονομικά συμφέροντα, ανατρέποντας βασικούς διαχρονικούς της πυλώνες. Το εσωτερικό πολιτικό-θρησκευτικό ακροατήριο αποκτά πλέον ιδιάζουσα σημασία, ο δε επαγγελματισμός που διακρίνει την τουρκική διπλωματία δεν αξιοποιείται όσο θα έπρεπε. Η εξωτερική πολιτική έχει καταστεί προσωποπαγής, «χωρίς θεωρητικό και εμπειρικό βάθος», γιατί ο Ταγίπ Ερντογάν, δεν είναι ασφαλώς Νταβούτογλου. Παραθέτω δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα: Τι άλλο είναι ο «νεο-οθωμανισμός», παρά μια σύνθεση εθνικιστικών και θρησκευτικών στοιχείων που στοχεύει ένα εσωτερικό ακροατήριο με τα χαρακτηριστικά αυτά; Χρειάζεται άραγε να υπομνησθεί ότι η προ-

κήρυξη πρόωγων εκλογών έγινε με πρόδηλα την κατάσταση στη Συρία και το Ιράκ, για να προληφθεί η, εκλογικά, καταστροφική περαιτέρω επιδείνωση της οικονομίας; Η προσωποκράτεια του Ερντογάν έχει βαρύνουσα σημασία στην ανάλυση των σημερινών επιλογών της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής. Η απροκαλύπτη πλέον, φιλοδοξία του να καταταγεί μεταξύ των «μεγάλων» Τούρκων (Κεμάλ Ατατούρκ, Ισμέτ Ινονού), το ορόσημο του 2023, η επιθυμία του να έχει πρωτεύοντα και ηγετικό ρόλο μεταξύ των μουσουλμάνων και να ασκήσει περιφερειακό ηγεμονικό ρόλο, τον οδηγούν στην εδω και αρκετά χρόνια σε μια, δύσκολα αναστρέψιμη, αντιδυτική, αντιαμερικανική, αντιευρωπαϊκή, αντισημιτική ρητορική, η οποία βρήκε ανταπόκριση στο εσωτερικό του ακροατήριου, αποδίδοντας εκλογικά οφέλη. Παράλληλα, όμως, η τακτική αυτή οδήγησε την Τουρκία μακριά από παραδοσιακούς της συμμάχους, με απώλεια μεγάλου κεφαλαίου εμπιστοσύνης. Την κατάσταση απρόβλεπτη και αναξιοπία, χωρίς να της εξασφαλίσει άλλες, σταθερές, συμμαχίες. Γιατί, προφανώς, η προσέγγιση με τη Ρωσία έχει πρόσφαρο και ευκαιριακό χαρακτήρα, είναι εκατέρωθεν υστερόβουλη και κατά συνέπεια εύθραυστη. Όπως, επίσης, και η λυκοφιλία με το Ιράν, η οποία κάποια στιγμή θα συναντήσει τα όριά της. Η αποξένωση, εξ άλλου, από τον αραβικό κόσμο είναι σχεδόν πλήρης, με εξαίρεση το Κατάρ, όπου οικονομικά συμφέροντα φαίνεται να συνδέουν τις δύο «άρχουσες» οικογένειες. Δεν πρέπει όμως να αναμένεται ότι οι Δυτικοί, οι ΗΠΑ κυρίως, παρά την επιδείνωση των σχέσών τους με την Τουρκία, δεν θα κατα-

βάλουν κάθε προσπάθεια να τη διατηρήσουν προσδεμένη στο δυτικό άρμα από το οποίο επιχειρεί να την απομακρύνει η Μόσχα.

Το αποτέλεσμα των βουλευτικών εκλογών και η πιθανή αποτυχία του ΑΚΡ να εξασφαλίσει απόλυτη πλειοψηφία, ιδίως αν οδηγήσει σε κομματικούς συνασπισμούς, θα καθορίσει και τον βαθμό εξάρτησης του Ερντογάν από το ακραίο μέρος του εκλογικού σώματος, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την εξωτερική πολιτική της χώρας. Είναι ταυτόχρονα γεγονός ότι η συνταγματική αναθεώρηση έχει καταστήσει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας τον μοναδικό, ουσιαστικά, ρητορικό στα θέματα αυτά. Ο τυχοδιωκτισμός, η ασυνέπεια, ο αποπροσανατολισμός της κοινής γνώμης από εσωτερικά προβλήματα γνάμης από εσωτερικά προβλήματα, η ανταπόκριση στο εσωτερικό του ακροατήριου, αποδίδοντας εκλογικά οφέλη. Παράλληλα, όμως, η τακτική αυτή οδήγησε την Τουρκία μακριά από παραδοσιακούς της συμμάχους, με απώλεια μεγάλου κεφαλαίου εμπιστοσύνης. Την κατάσταση απρόβλεπτη και αναξιοπία, χωρίς να της εξασφαλίσει άλλες, σταθερές, συμμαχίες. Γιατί, προφανώς, η προσέγγιση με τη Ρωσία έχει πρόσφαρο και ευκαιριακό χαρακτήρα, είναι εκατέρωθεν υστερόβουλη και κατά συνέπεια εύθραυστη. Όπως, επίσης, και η λυκοφιλία με το Ιράν, η οποία κάποια στιγμή θα συναντήσει τα όριά της. Η αποξένωση, εξ άλλου, από τον αραβικό κόσμο είναι σχεδόν πλήρης, με εξαίρεση το Κατάρ, όπου οικονομικά συμφέροντα φαίνεται να συνδέουν τις δύο «άρχουσες» οικογένειες. Δεν πρέπει όμως να αναμένεται ότι οι Δυτικοί, οι ΗΠΑ κυρίως, παρά την επιδείνωση των σχέσών τους με την Τουρκία, δεν θα κατα-

Ο Αλέξανδρος Ζήνων, πρέσβης ε.τ. είναι τ. γενικός διευθυντής Υπ. Εξωτερικών.

Οι κρισιμότερες εκλογές των τελευταίων δεκαετιών

Της δρος ΕΡΑΤΩΣ ΚΟΖΑΚΟΥ-ΜΑΡΚΟΥΛΛΗ

Στις 24 Ιουνίου 2018 τα βλέμματα θα είναι στραμμένα στην Τουρκία, όπου διεξάγονται οι κρισιμότερες εκλογές των τελευταίων δεκαετιών, με τη χώρα να βρίσκεται σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης και την ελίτ της τουρκικής κοινωνίας, πολιτικής και επαγγελματικής ζωής, στις φυλακές. Μετά τις εκλογές αυτές, που για πρώτη φορά διεξάγονται ταυτόχρονα, η Τουρκία θα λειτουργεί πλέον με ένα νέο πολιτικό σύστημα, που θα συγκεντρώνει με ένα απολυταρχικό τρόπο τις εξουσίες στο πρόσωπο του Προέδρου της Δημοκρατίας, ενώ θα καταργηθεί η θέση του πρωθυπουργού. Ως αποτέλεσμα αυτών των ριζικών αλλαγών, η ετυμολογία του λαού σε αυτές τις εκλογικές αναμετρήσεις κρίνεται ζωτικής σημασίας, τόσο για την ίδια την Τουρκία και την επιβίωση των δημοκρατικών θεσμών, όσο και ευρύτερα. Με βάση τις δημοσκοπήσεις που έχουν διεξαχθεί μέχρι σήμερα, ο Πρόεδρος Ερντογάν, για πρώτη φορά από την πρώτη του εκλογή το 2002, αντιμετωπίζει πραγματικά απειλή από την αντιπολίτευση, τόσο για την επιδιωκόμενη απόκτηση κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας από τη Συμμαχία του Λαού (Συνασπισμός του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης και του Κόμματος Εθνικιστικής Δράσης), όσο και για την εκλογή του στην Προεδρία από τον πρώτο γύρο. Αυτό γιατί, για πρώτη φορά κατέστη δυνατό να δημιουργηθούν Συμμαχίες μεταξύ πολιτικών κομμάτων, με κύριο στόχο της αντιπολίτευσης τον αποκλεισμό της εκλογής Ερντογάν. Για πρώτη φορά, επίσης μετά

από μεγάλο χρονικό διάστημα, εμφανίστηκε στο πολιτικό προσκήνιο προσωπικότητα από τον χώρο της αντιπολίτευσης που θεωρείται από πολλούς χαρισματική, ο υποψήφιος του Ρεπουμπλικανικού Λαϊκού Κόμματος Μουχαρέμ Ιντζέ, ο οποίος έχει συναθροίσει ένα μεγάλο ρεύμα εναντίον του Τούρκου Προέδρου.

Δύο από τα θέματα που διαδραματίζουν κομβικό ρόλο στην όλη εκλογική αναμέτρηση, είναι το θέμα της οικονομίας και το κατά πόσο το Κουρδικό Δημοκρατικό Κόμμα των Λαών θα συγκεντρώσει το 10% των ψήφων που απαιτείται για να εισέλθει στη Βουλή. Η οικονομική ανάπτυξη και ευρωστία αποτελούν πάντοτε το σημαντικότερο χαρτί του Ταγίπ Ερντογάν, το οποίο εξαργύρωνε με τις ψήφους και την υποστήριξη του λαού. Όμως, τα τελευταία δύο χρόνια ο πληθωρισμός έχει ανέβει στα ύψη και η λίρα βρίσκεται στα χαμηλότερα της επίπεδα έναντι του δολαρίου, με συνέπειες στην ευρύτερη οικονομία και στην καθημερινότητα των πολιτών. Από την άλλη, αν το Κουρδικό Κόμμα, το οποίο οι πλειστοί νγέτες διεξάγουν την προεκλογική εκστρατεία από τη φυλακή, δεν κατορθώσει να συγκεντρώσει το 10%, τότε, με βάση το εκλογικό σύστημα, οι ψηφοί του θα περιέλθουν στο Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης, με αποτέλεσμα να δοθεί καθοριστική ενίσχυση και ίσως άνευ πλειοψηφία στη Συμμαχία του Λαού. Αν όμως συγκεντρώσει το 10%, τότε η Συμμαχία του Λαού θα χάσει την πλειοψηφία στη Βουλή, δημιουργώντας τεράστια προβλήματα λειτουργικότητας του συ-

στήματος σε ένα επανεκλεγέντα Ερντογάν.

Με βάση το σκηνικό, όπως έχει διαμορφωθεί, είναι πολύ πιθανό κανένας υποψήφιος να μη συγκεντρώσει το 50+ % στον πρώτο γύρο και έτσι να απαιτηθεί και δεύτερος. Με δεδομένο ότι σχεδόν όλοι οι άλλοι υποψήφιοι, ακόμα και ο φυλακισμένος Κούρδος υποψήφιος, Σελαχάτιν Ντεμιρτάς, φαίνονται έτοιμοι να υποστηρίξουν τον Ιντζέ σε τυχόν δεύτερο γύρο, οι προοπτικές για επανεκλογή Ερντογάν δεν θεωρούνται καθόλου εξασφαλισμένες.

Τέλος, όσο αφορά τις τουρκικές εκλογές σε σχέση με το Κυπριακό, πολύ φοβάμαι ότι με βάση τις προγραμματισμένες θέσεις των Κομμουνιστών και των υποψηφίων στο Κυπριακό, δεν διαφαίνεται οποιαδήποτε σημαντική διαφοροποίηση που να παρέχει ελπίδα αλλαγής της πάγιας στάσης της Τουρκίας. Αυτό δε που ανησυχεί περισσότερο είναι η Συμμαχία του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης με το Κόμμα Εθνικιστικής Δράσης. Αν και εφόσον η Συμμαχία του Λαού αποκτήσει πλειοψηφία και επανεκλεγεί τελικά ο Ερντογάν, το Κόμμα Εθνικιστικής Δράσης που θα συμμετάσχει πλέον στον κυβερνητικό σχηματισμό, είναι επίμονο να εμβολιάσει την όλη κατεχόμενη της τουρκικής κυβέρνησης με περαιτέρω αρνητικές και ακραίες θέσεις και πολιτικές, σε βάρος της προοπτικής λύσης του Κυπριακού στη βάση των παραμέτρων των Η.Ε.

Η δρ Ερατώ Κοζάκου-Μαρκουλλή είναι πρώην υπουργός Εξωτερικών και πρώην υπουργός Συγκοινωνιών και Έργων της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Δύο Κυριακές και στη μέση η πλατφόρμα

Μια πιθανή κίνηση του Ταγίπ Ερντογάν για επικοινωνιακή χρήση και διαμόρφωση της ατζέντας στην τουρκική κάλπη

Του ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ

Εκ των βασικών ζητημάτων περί των ενεργειακών εξελίξεων που αφορούν την Τουρκία, ήταν και οι κινήσεις του «Πορθπητή», του πλωτού τουρκικού γεωτρήσανου δηλαδή που απέκτησε η Τουρκία, ειδικά την περίοδο μετά τα αποκαλυπτήριά του από Τούρκους αξιωματούχους κι εντεύθεν. Αναλυτές στη Λευκωσία εκτιμούν, πως δεν είναι τυχαία η μυστικότητα της Τουρκίας γύρω από το ζήτημα των κινήσεων της πλατφόρμας, πέραν των πανηγυρικών λόγων και οι γενικές αναφορές για το που θα λάβει χώρα η γεώτρηση στην αν. Μεσόγειο. Ούτως ή άλλως αυτό δεν έχει αλλάξει.

Η Τουρκία εξακολουθεί να κρατά κλειστά τα χαρτιά της στο ζήτημα. Ανάλογες πάντως δηλώσεις που επαναλαμβάνονται και από τον Τούρκο Υπ. Ενέργειας Μπεράτ Αλμπαϊράκ, περί της ενεργειακής δυναμικής που αναπτύσσεται, κινούνται σε επιφανειακό τέμπο χωρίς λεπτομέρειες. Το ότι θα πραγματοποιηθεί αυτή καθαυτή η γεώτρηση δεν είναι επίσης σίγουρο, ακόμη παραμένουν τα ζητήματα για τη στελέκωση με προσωπικό, ωστόσο βάσει των ιδίων πληροφοριών της «Κ» οι εκλογές στην Τουρκία ίσως να έχουν ειδική, επικοινωνιακή βαρύτητα στον τρόπο που θα χειριστεί την πλατφόρμα ο ίδιος ο Ερντογάν.

Από τις κάλπες

Προεκτείνοντας τον παραπάνω συλλογισμό, πολιτικοί αναλυτές στη Λευκωσία και πηγές με γνώση του παρασκηνίου, δεν αποκλείουν το γεγονός να κάνει την κίνησή του ο Ερντογάν στην αν. Μεσόγειο, στέλνοντας ένα μήνυμα δύναμης

Το τι κάνει η Τουρκία δεν είναι πρωτοφανές, θα δημιουργήσει όμως πονοκέφαλο στην Κύπρο και όχι μόνο, υποστήριξαν διπλωματικές πηγές.

προς συσπείρωση στο κομματικό του ακροατήριο. Κι αυτό να συμβεί ανάμεσα στις Κυριακές των εκλογών στην Τουρκία.

Να χρησιμοποιήσει δηλαδή αμιγώς επικοινωνιακά την πλατφόρμα. Υπάρχουν έτσι δυο σενάρια που ξετυλιγονται και βρίσκονται υπό μελέτη σε περίπτωση που όντως δεν είναι καλά τα ποσοστά για το ΑΚΡ ανάμεσα στην πρώτη και τη δεύτερη Κυριακή. Το πρώτο είναι να κινηθεί η πλατφόρμα σε περιοχή ανοικτά της Συρίας, που δεν θα παρουσιάζει κάποιο ενδιαφέρον για την Κύπρο, και το δεύτερο σενάριο που είναι να κινηθεί εντός της Κυπριακής ΑΟΖ.

Ως σενάρια και τα δυο, μέσα στα πλαίσια κίνησης εντυπωσιασμού, δεν αποκλείονται από όσα είπαν στην εφημερίδα πηγές, εφόσον ο ίδιος ο Ταγίπ Ερντογάν έχει δείξει κατά το παρελθόν πως χρησιμοποιεί τα ενεργειακά ως αναπόσπαστο μέρος της εξωτερικής πολιτικής της Τουρκίας και δη προς την Ελλάδα ή και την Κύπρο. Το ζήτημα σε μια περίπτωση που φτάσει στην κυπριακή ΑΟΖ η πλατφόρμα, είναι τι πράττει η Κυπριακή Δημοκρατία και πως αντιδρά.

Ο αντίκτυπος

Το πρώτο δεδομένο βάσει των όσων υποστηρίζονται είναι πως μια τέτοια κίνηση στην κυπριακή

Δύο συν ένα τα σενάρια για τον «Πορθπητή». Να κατέβει ανοικτά της Συρίας ή στην κυπριακή ΑΟΖ χωρίς γεώτρηση και το τελευταίο να ξεκινήσει γεώτρηση, που είναι το δυσκολότερο σενάριο όλων.

Το πρώτο δεδομένο βάσει των όσων υποστηρίζονται είναι πως μια τέτοια κίνηση στην κυπριακή ΑΟΖ, τερπνίλλει άμεσα το κυπριακό, έστω κι αν περιμένει την κάθοδο Λουτ η Λευκωσία.

ΑΟΖ, τερπνίλλει άμεσα το κυπριακό. Ακόμη κι αν το θέμα στο βραχύ ορίζοντα δεν εμπεριέχει διαδικασία σε εξέλιξη, αν κατεβάσει την πλατφόρμα στην κυπριακή ΑΟΖ ο Ερντογάν, είναι δεδομένο πως η Κυπριακή Δημοκρατία θα διακόψει κάθε προσπάθεια. «Και θα το κάνει λέγοντας στους ξένους πως δεν μπορεί να υπάρξει συζήτηση υπό αυτές τις συνθήκες.

Έτσι δεν θα κατηγορήσει κανείς τη Λευκωσία» ειπώθηκε στην εφημερίδα. Κι αυτό πάει στο ότι μακροπρόθεσμα η Λευκωσία περιμένει την Τουρκία, όπως κάνουν και τα Η.Ε., να βγει από τις εκλογές για να δώσει το πράσινο φως στον

Αντόνιο Γκουτιέρρες για την κάθοδο στα ενδιαφερόμενα μέρη της Τζέιν Λουτ. Η οποία με τη σειρά της σκοπό έχει να ξεκινήσει διερευνητικές επαφές, με φόντο τη γενική συνέλευση των ΗΕ τον Σεπτέμβριο, όπου εκεί πιθανότατα θα υπάρξει μια συνάντηση του ΓΓ Αντόνιο Γκουτιέρρες με τα μέρη. Αυτά, αν κατεβεί η πλατφόρμα θα σταματήσουν ως σενάρια.

Το πρόβλημα γίνεται μεγαλύτερο και ουσιαστικότερο, αν αποφασίσει να προχωρήσει και σε γεώτρηση ο Ερντογάν μέσα στην κυπριακή ΑΟΖ. «Να τραβήξει δηλαδή το σκοινί και ό,τι γίνει. Τότε, η Κυπριακή Δημοκρατία δεν θα αρκαστεί σε καταδικαστικές δηλώσεις και θα πρέπει ήδη να εξετάσει τα επόμενα βήματα που θα πρέπει να κάνει από τώρα», είπε στην «Κ» πηγή με γνώση των ενεργειακών πολιτικών της χώρας.

Είναι πιθανό;

Είναι τόσο πιθανό όσο και απίθανο. Η διαδικασία που ακολουθεί η Τουρκία δεν είναι πρωτοφανής, θα δημιουργήσει όμως μεγάλο πονοκέφαλο στην κυπριακή διπλωματία και όχι μόνο, υποστήριξαν διπλωματικές πηγές για τις πιθανές κινήσεις Ερντογάν.

Κι αυτό παρά την έντονη διπλωματική παρουσία στην Κύπρο δυνάμεων που έχουν συμφέροντα στην ΑΟΖ και μάλιστα, ενώ αναζητείται τρόπος όπως έγινε γνωστό για παράδειγμα, για επέκταση των δραστηριοτήτων εταιρειών στα κυπριακά τεμάχια. Υπό αυτό το πρίσμα, όπως υποστηρίζεται, πάει περίπατο και το επιχείρημα πως οι δύο πλευρές στην Κύπρο θα πρέπει να δουν πρώτα πως θα επανέλθουν στον διάλογο για την επίλυση του Κυπριακού.

Akamas bay
VILLAS

PRIVATE LUXURY
IN A HAVEN OF
NATURAL BEAUTY

Exclusive beachfront villas with panoramic sea views

Outstanding design within a secure masterplan development

Located near 5* Anassa Hotel and the Akamas Peninsula

Spacious 3 and 4-bedroom villas on plots of up to 1,210m²

Phase 1 delivered and sold out, phase 2 under construction

Prices from €1,250,000 (€4,000 per square metre)

akamasbay.com

For more information
contact +357 99 326 487

Cybarco

Το Κυπριακό μέσα από τις κάλπες στην Τουρκία

Νίκος Χριστοδουλίδης: Ευελπιστούμε σε ένα αποτέλεσμα που θα δημιουργεί τα δεδομένα για επανέναρξη των συνομιλιών

Του ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ

Οι εκλογές στην Τουρκία δεν θα μπορούσαν ν' αφήσουν ανεπηρέαστη την Κυπριακή Δημοκρατία, που ωστόσο βρίσκεται στον ίδιο παρανομαστή και με άλλες χώρες που αναμένουν το αποτέλεσμα ώστε να διαφανεί ποιο δρόμο θ' ακολουθήσει εφεξής η χώρα. Για την Κυπριακή Δημοκρατία, τα επόμενα βήματα στο Κυπριακό είναι εκείνα που θα κριθούν από την κάλπη, όταν την ίδια ώρα η στόχευση εκ μέρους διπλωματικών πηγών με τις οποίες μίλησε η «Κ» είναι πιο ευρεία. Να διαφανεί μετά τις εκλογές ο δρόμος που θ' ακο-

Έντονες οι αμφιβολίες για την καθαρότητα του εκλογικού αποτελέσματος και από τους διπλωμάτες.

λουθήσει η Άγκυρα στις σχέσεις με τις δυτικές χώρες, και δη την Ε.Ε. και τις ΗΠΑ, είναι το πρώτο ζητούμενο. Σε αυτό το πλαίσιο, που δεν εξαιρεί το Κυπριακό, δεν υπάρχει ασφαλής απάντησης ως προς τι είναι πραγματικά συμφέρον για τον δυτικό κόσμο να προκύψει από την κάλπη.

Αν για παράδειγμα είναι ο Ερντογάν και πάλι Πρόεδρος στην Τουρκία, αυτό σημαίνει πως θα ακολουθήσει εφεξής μια διαλλακτική πολιτική γραμμή με τη Δύση και άρα και με την Κύπρο; Σημειώνει πως ΗΠΑ και Τουρκία μπορούν μετά την πολλαπλή ταραχή στις μεταξύ τους σχέσεις να έρθουν εκ νέου κοντά ή έχει ραγίσει το γυαλί δια πάντος; Κι από την άλλη πλευρά, τυχόν ανάδειξη στον τίμονι της Άγκυρας εξ εκείνων των στελεχών

Για να δημιουργηθούν δεδομένα επανέναρξης, αυτό προϋποθέτει τη συγκατάθεση της Τουρκίας ώστε η προσωπικότητα που έχει αποφασίσει ο γ.γ. των Η.Ε. να επισκεφθεί όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, λέει στην «Κ» ο ΥΠΕΞ Νίκος Χριστοδουλίδης.

της αντιπολίτευσης που διεκδικούν την Προεδρία, δεν σημαίνει αναγκαστικά πως θα πρόκειται για καλά νέα. Όπως επιβεβαιώνουν πηγές στην «Κ», και εξ αυτών έχει δοθεί δείγμα στην προεκλογική περίοδο και δεν είναι καθυσυχαστικό ως προς τη συνέχεια.

ΥΠΕΞ για Τουρκία

Στα της Κύπρου, η στόχευση αφορά ως επιώθησε, τα επόμενα βήματα στο Κυπριακό. Η «Κ» απεύθυνε το ερώτημα περίξ του αποτελέσματος στις τουρκικές εκλογές και πως δύναται να επηρεαστεί η χώρα εξ αυτού, στον ΥΠΕΞ Νίκο Χριστοδουλίδη. «Ευελπιστούμε πως οι εκλογές στην Τουρκία θα οδηγήσουν σε ένα αποτέλεσμα που θα δημιουργεί δεδομένα τέτοια που θα οδηγήσουν σε άμεση επανέναρ-

ξη των συνομιλιών» ήταν η πρώτη τοποθέτηση του υπουργού. Σε επρώτηση αν αυτό αφορά και τη μελλοντική κάθοδο στην Κύπρο, και όχι μόνο, της Τζέιν Λουτ εκ μέρους των Η.Ε. ο κ. Χριστοδουλίδης απάντησε πως ναι «για να δημιουργηθούν δεδομένα επανέναρξης, αυτό προϋποθέτει τη συγκατάθεση της Τουρκίας ώστε η προσωπικότητα που έχει αποφασίσει ο γ.γ. των Η.Ε. να επισκεφθεί όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, αλλά και μέσα από τη συζήτηση που θα γίνει ειδικότερα με την Τουρκία, να δημιουργηθούν προοπτικές ώστε να συνεχιστούν οι διαπραγματεύσεις από εκεί που σταμάτησαν στο Κραν Μοντάνα».

Διπλωμάτες για Τουρκία

Από την άλλη πλευρά, και διπλωμάτες με τους οποίους συζή-

Η «άλλη» λύση

Την ίδια ώρα, τα όσα λέγονται στην Τουρκία για εγκατάλειψη των διαπραγματεύσεων στη μορφή που είχαν μέχρι σήμερα και για το ενδεχόμενο μιας «άλλης» λύσης, δεν γίνονται αποδεκτά από τη Λευκωσία που με τη σειρά της «δείχνει» στα σημεία που συμπεριέλαβε για το θέμα ο γενικός γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών στην έκθεσή του. «Θεωρώ ότι η αναφορά του γ.γ. στην έκθεσή του, στη δήλωση της Τουρκίας για άλλη μορφή λύσης του Κυπριακού, είναι κάτι το οποίο θα απασχολήσει ιδιαίτερα τις συζητήσεις του γ.γ. των Η.Ε. με την τουρκική κυβέρνηση», δήλωσε ο Υπουργός Εξωτερικών Νίκος Χριστοδουλίδης στην «Κ».

Αν και η δεύτερη Κυριακή εκεί δεν καταφέρει ο Ερντογάν να εξασφαλίσει πλειοψηφία, τότε σύμφωνα με όλες τις πληροφορίες, θα αναγκαστεί να προχωρήσει σε νέες εκλογές και άρα να παραμείνει σε μακρά προεκλογική περίοδο. Αυτό είναι το δύσκολο σενάριο για το Κυπριακό, και την έλευση της Τζέιν Λουτ.

τησε τα των εκλογών στην Τουρκία η «Κ» αντιλαμβάνονται πως δεν υπάρχουν σαφείς απαντήσεις ούτε καν για την εκλογική διαδικασία αυτή καθαυτή, πόσο μάλλον για το τελικό αποτέλεσμα.

Φαίνεται να επικρατεί ότι ενδεχομένως να καταγραφούν περιστατικά περίξ της διαδικασίας, όπως είχε γίνει και στο παρελθόν παρά το γεγονός ότι θα φτάσουν στην Τουρκία παρατηρητές για τις εκλογές. Παράλληλα, μένει να φανεί ποια από τις δύο σχολές σκέψης που επικρατούν για την ώρα γύρω από τις πολιτικές του Ταγίπ Ερντογάν, θα επικρατήσει. Αυτή που σε διπλωματικό επίπεδο υποστηρίζει πως είναι μακριά η απόσταση μεταξύ του Τούρκου Προέδρου και της Δύσης και πως δεν υπάρχει επιστροφή (κάτι που διαφαίνεται

να κερδίζει έδαφος στις ΗΠΑ) ή εκείνη η σχολή που προτάσσει πως δεν είναι προς το συμφέρον ούτε της Αμερικής αλλά ούτε και της Ε.Ε. να «χάσει» διά παντός την Τουρκία. Συμπερασματικά λοιπόν, τα ερωτήματα έχουν τη μερίδα του λέοντος, παρά οι απαντήσεις στο τι μέλλει γενέσθαι με την Τουρκία μετά τις εκλογές.

Το δύσκολο για Κύπρο

Κι ενώ εντός Κύπρου η συζήτηση για το πλαίσιο Γκουτιέρες παραμένει ενεργή, ειδικά μετά και την έκθεση του γ.γ., το θέμα που θα επικαλύψει τις εσωτερικές έριδες είναι οι εκλογές στην Τουρκία και ειδικά το τι θα γίνει αν δεν καταφέρει ο Ταγίπ Ερντογάν να εξασφαλίσει καθαρή νίκη τόσο στις προεδρικές όσο και στις βουλευ-

τικές. Βάσει όλων των σεναρίων, των δημοσκοπήσεων και των πληροφοριών που έχει μεταδώσει η «Κ», διαφαίνεται ο Ερντογάν θα παραμείνει Πρόεδρος και θα υπάρξει δεύτερη εκλογική Κυριακή για τις βουλευτικές. Αν και εκεί δεν καταφέρει να εξασφαλίσει πλειοψηφία, τότε, σύμφωνα με όλες τις πληροφορίες, θα αναγκαστεί να προχωρήσει σε νέες εκλογές και άρα να παραμείνει σε μακρά προεκλογική περίοδο. Αυτό είναι το δύσκολο σενάριο για το Κυπριακό, και την έλευση της Τζέιν Λουτ που είναι «προγραμματισμένη» για μετά τις τουρκικές εκλογές. «Το ενδεχόμενο υπάρχει, δεν είναι μακρινό και να δύναται να συμπαρασέρνει το τι θα έρχόταν στο Κυπριακό» είπε στην «Κ» πηγή με γνώση του παρασκηνίου.

Απαισιοδοξία στα Κατεχόμενα για τις εκλογές στην Τουρκία

Ο Ασίμ Ακάνσοϊ του ΡΤΚ μιλάει στην «Κ» για τις τουρκικές κάλπες

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Με απαισιοδοξία και έντονο προβληματισμό αντιμετωπίζει η τουρκοκυπριακή κοινότητα τις τελευταίες εξελίξεις στην Τουρκία, κυρίως ως προς την ανάδειξη μιας νέας κυβέρνησης στην Άγκυρα, με δημοκρατικό προφίλ, η οποία θα εστιάζει την προσοχή της στην ευρωπαϊκή πορεία της χώρας και στη λύση του Κυπριακού. Ωστόσο, οι υφιστάμενες συνθήκες δεν ευνοούν την ανάδυσση μιας τέτοιας κυβέρνησης. Γι' αυτό τον λόγο στην τουρκοκυπριακή κοινότητα δεν αποκλείεται κανένα σενάριο για το πολιτικό μέλλον της Τουρκίας και θεωρείται ότι έχει έρθει πλέον η στιγμή της αυτοκριτικής.

Πιο συγκεκριμένα, οι υποστηρικτές της ομοσπονδιακής λύσης, οι οποίοι προειδοποιούν ότι τα χρονικά περιθώρια στενεύουν απειλητικά εις βάρος της προοπτικής της επανένωσης της Κύπρου, είναι αυτοί που έχουν αρχίσει να αναδεικνύουν δειλά-δειλά την ανάγκη άσκησης αυτοκριτικής. «Η πολιτική δύναμη, η οποία επιθυμώ να βγει νικήτρια από τις τουρκικές εκλογές είναι αυτή η οποία οφέβεται το δικαίωμα της αυτοδιοίκησης των Τ/κ, δεν τους επιβάλλει τετελεσμένα γεγονότα, υποστηρίζει τη βούληση για ομοσπονδιακή λύση και προσεγγίζει το Κυπριακό ως ένα ύψιστο σημασία πρόβλημα για την ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας», τονίζει ο «βουλευτής» Αμμόχωστου του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος (ΡΤΚ), Ασίμ Ακάνσοϊ, λίγο πριν από τις τουρκικές εκλογές. Ο κ. Ακάνσοϊ προσθέτει: «Δεν έχουμε καμία σχέση με άτομα όπως ο εν αποστράτεια Επιτελάρχης Μπάσμπου, ο οποίος δεν σέβεται την κοινωνική ταυτότητα και τους θεσμούς των Τ/κ και οραματίζεται

Υπό τις σημερινές συνθήκες, ακούγεται περισσότερο η φωνή όσων τάσσονται υπέρ της διχοτόμησης παρά αυτών που επιδιώκουν την λύση.

ένα πολιτικό σύστημα υπό στρατιωτική κηδεμονία τόσο στην Τουρκία όσο και στην Κύπρο».

Η πικρή πραγματικότητα

Στο πλαίσιο των προαναφερμένων επισημάνσεων, ο κ. Ακάνσοϊ μονιράζεται μαζί με τον προβληματισμό του σε ό,τι αφορά το πολιτικό μέλλον της Τουρκίας. «Υπάρχει μεγάλη πιθανότητα για την εκλογική νίκη του Ερντογάν στον πρώτο γύρο. Το ΔΚΛ θα ξεπεράσει το εμπόδιο του εκλογικού μέτρου με ένα ποσοστό της τάξης του 13%. Παράλληλα, η Άκσενερ, την οποία θα προτιμήσει η απογοητευμένη νεολαία της Τουρκίας, θα προσπε-

ράσει τον Ιντζέ και θα τερματίσει στη δεύτερη θέση». Ο Τ/κ πολιτικός προσθέτει τα εξής αναφορικά με τα προβλήματα: «Ο Ερντογάν, ο οποίος δεν θα εξασφαλίσει την αυτοδυναμία στο κοινοβούλιο, θα βρεθεί αντιμέτωπος με σοβαρά προβλήματα. Έτσι σε δύο χρόνια ή και νωρίτερα, η Τουρκία ενδέχεται να οδηγηθεί εκ νέου σε εκλογές. Αυτή κατάσταση θα έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία μιας πολιτικής αστάθειας, η οποία θα επηρεάσει και εμάς. Αυτή η αστάθεια ενδέχεται να ωφελήσει όσους επιθυμούν να μας στερήσουν την ευκαιρία της λύσης και να επωφεληθούν από το κενό εξουσίας. Και σαν να μην έφταναν όλα αυτά ο τρόπος με τον οποίο (στην Τουρκία) θα εξασφαλιστεί εκ νέου η μελλοντική πολιτική σταθερότητα, δεν είναι ξεκάθαρος».

Η αυτοκριτική

Με βάση την προαναφερμένη απαισιοδοξία ανάγνωση, την οποία συμμερίζονται πολλοί Τ/κ, ο κ. Ακάνσοϊ, μέσω της στήλης του στη «Γενί Ντουζέν», στρέφει την προσοχή του στην ανάγκη της αυτοκριτικής, την οποία αποφεύγουν μέχρι σήμερα μεγάλες μερίδες της προοδευτικής παράταξης της δεύτερης μεγαλύτερης κοινότητας της Τουρκίας. «Υπό τις σημερινές συνθήκες, ακούγεται περισσότερο η φωνή όσων τάσσονται υπέρ της διχοτόμησης παρά αυτών που επιδιώκουν την λύση του Κυπριακού», τονίζει ο κ. Ακάνσοϊ, ο οποίος προσθέτει το εξής: «Εμείς επιρριπτούμε ευθύνες μόνο στον Αναστασιάδη. Έτσι όμως δεν μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα. Ούτε η καθυστέρηση των λύσεων ωφελεί κανέναν. Έχουμε ευθύνη να κρατήσουμε ζωντανή (την προοπτική λύσης) στο Κυπριακό».

«Δημοτικές εκλογές» με προεδρικό περίβλημα

Στις κάλπες σήμερα οι Τ/κ με φόντο τις «προεδρικές» του 2020

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Σήμερα η τ/κ κοινότητα θα παρακολουθήσει τις εκλογές στην Τουρκία, αλλά έχει και τη δική της αμέτρηση για τις «δημοτικές εκλογές». Αυτή έχει ενδιαφέρον καθώς διενεργείται λίγους μήνες μετά τις πρόωπες «βουλευτικές». Οι σημερινές «εκλογές» διαφέρουν και στο ότι είναι η πρώτη φορά που πολλά κόμματα επιλέγουν να ενώσουν δυνάμεις σε «δήμιους» στρατηγικής σημασίας. Έτσι τα κόμματα της πολυκομματικής «κυβέρνησης», υποστηρίζουν κοινούς υποψηφίους, ενώ δεν λείπουν και οι ανεξάρτητοι. Για παράδειγμα ο Τ/κ καθηγητής Ουλάς Γκιουκτσέ, που στοχεύει σε θετικό αποτέλεσμα.

Το ντέρμπι

Η προσοχή στρέφεται στον «Δήμο» της Λευκωσίας. Στο στρατόπεδο της τ/κ Δεξιάς, το Δημοκρατικό Κόμμα του Σερντάρ Ντενκτάς κατεβαίνει με την υποψηφιότητα της κόρης του τώος Τ/κ ηγέτη, Γκιντζάι Έρογλου, η οποία έχει προκαλέσει αναβρασμό στις τάξεις της τ/κ Δεξιάς, με τον Ντερβίς Έρογλου να ξεκαθαρίζει ότι δεν έχει δώσει τη συγκατάθεσή του για την υποψηφιότητα της κόρης του. Παρόλα αυτά, Σερντάρ Ντενκτάς και Γκιντζάι Έρογλου διεξήγαγαν τη δική τους «προεκλογική» εκστρατεία. Σύμφωνα με Τ/κ αναλυτές, η τελευταία κατόρθωσε να εντυπωσιάσει μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα την εκλογική βάση της τ/κ Δεξιάς και να πραγματοποιήσει δυναμική είσοδο στο πολιτικό προσκήνιο. Ο Έρογλου και το Κόμμα Εθνικής Ενότητας συμμετέχουν στη σημερινή αναμέτρηση υποστηρίζοντας τον Χασάν Σέρτογλου. Αναλυτές σημειώνουν ότι η υποψηφιότητα, παρά το δυναμικό προ-

Οι σημερινές «εκλογές» μπορεί να επισκιάζονται από τις αναμετρήσεις στην Τουρκία αλλά φέρουν σημασία για τις εξελίξεις στο Κυπριακό.

φίλ, σκοντάφτει στα λάθη και τα σκάνδαλα της τ/κ Δεξιάς, η οποία ευθύνεται για την πτώχευση του «Δήμου» της Λευκωσίας. Γι' αυτόν τον λόγο δεν δίνουν πολλές πιθανότητες επικράτησής του το βράδυ της Κυριακής. Αντίθετα, η τ/κ Αριστερά ρίχνει το βάρος στην υποψηφιότητα του νυν «δημάρχου» Λευκωσίας, Μεχμέτ Χαρμαντζί, ο οποίος ανέλαβε σε μια δύσκολη συγκυρία και κατόρθωσε να βρει λύσεις για βασικά προβλήματα. Θεωρείται έτσι ότι την Κυριακή, ο τελευταίος και η Έρογλου θα είναι αυτοί που θα αναμετρηθούν για το αξίωμα του «δημάρχου».

Μια εξέλιξη

Αξιοσημείωτο στις σημερινές «δημοτικές εκλογές» είναι ότι για πρώτη φορά παρατάξεις της τ/κ Αριστεράς ενώνουν δυνάμεις υπό το σκέπη του τ/κ σοσιαλδημοκρατικού κινήματος. Στη Λευκωσία, στη λίστα υποψηφίων του κινήματος για το νέο «Δημοτικό Συμβούλιο» της πόλης, βρίσκονται υποψήφιοι του Κόμματος Νέα Κύπρος και του Κινήματος Δρόμος Ανεξαρτησίας. Όσον αφορά δε τους υποψηφίους των σοσιαλδημοκρατών

σε άλλες περιοχές, αυτοί μπορούν να ελπίζουν σε ένα καλό εκλογικό αποτέλεσμα, καθώς έχουν εξασφαλίσει την υποστήριξη των προαναφερόμενων κινήματων, αλλά και άλλων συνιστωσών της τ/κ Αριστεράς. Κύκλοι αυτής ευελπιστούν ότι η νέα εξέλιξη ανοίγει τον δρόμο για ένα νέο πλαίσιο συνεννόησης πάνω στο οποίο θα μπορούσε να οικοδομηθεί η συνεργασία για τις «προεδρικές εκλογές» του 2020.

Στο βάθος

Οι σημερινές «εκλογές» μπορεί να επισκιάζονται από τις αναμετρήσεις στην Τουρκία αλλά έχουν σημασία για τις εξελίξεις στο Κυπριακό και το τ/κ πολιτικό πεδίο. Οι Τ/κ αναλυτές συμφωνούν στο γεγονός ότι από το αποτέλεσμα τους θα εξαρτηθούν οι υποψηφιότητες και οι νέες συνεργασίες στις επικείμενες «προεδρικές». Ο Μ. Ακιντζί παρακολουθεί τις «δημοτικές εκλογές» και προσπαθεί να διαπιστώσει αν υπάρχει το κατάλληλο πολιτικό έδαφος για να επαναδιεκδικήσει την ηγεσία της τ/κ κοινότητας μετά από δύο χρόνια. Το ίδιο πράττουν και οι υπόλοιποι πολιτικοί αρχηγοί.

Παρασκήνιο παράδοσης F-35 στην Τουρκία

Παρόλο που το Κογκρέσο έχει απαγορεύσει τη μεταφορά τους, μέχρι να επιβεβαιωθεί ότι η Αγκυρα πληροί συγκεκριμένους όρους

Νέα Υόρκη: Ανάλυση του ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΖΟΥΠΑΝΙΩΤΗ

Σύγκυση προκάλεσε η παράδοση από την εταιρεία Lockheed στην Τουρκία, την Πέμπτη, του πρώτου από τα 100 υπερσύγχρονα αεροσκάφη F-35 JSF (Joint Strike Fighter) σε τελετή στο Φορτ Γουόρθ του Τέξας, καθώς ήδη το Κογκρέσο έχει εγκρίνει νομοσχέδια για την απαγόρευση της μεταφοράς τους, μέχρι να επιβεβαιωθεί από τον υπουργό Άμυνας ότι η Αγκυρα πληροί συγκεκριμένους όρους. Ιδιαίτερα μετά από σχετικές δηλώσεις του Τούρκου ΥΠΕΞ Μεβλούτ Τσαβούσογλου αρκετοί έδωσαν να μιλήσουν για «νίκη της Τουρκίας», ή να υποβαθμίσουν τη σημασία των προσπαθειών που κατεβλήθησαν στο Κογκρέσο. Όπως περιέργως, στην πλειοψηφία τους, είναι οι ίδιοι που μόλις μία από τις πρωτοβουλίες που αναπτύχθηκαν στο Κογκρέσο πέρασε από μία επιτροπή της Βουλής, είχαν σπεύσει να μιλήσουν για «μπλόκο στην πώληση των F-35». Ωστόσο, η πραγματικότητα είναι διαφορετική.

Το «μπλοκάρισμα»

Το Φεβρουάριο του 2018, με πρωτοβουλία του Συμβουλίου Ελληνοαμερικανικής Ηγεσίας και της Εθνικής Αμερικανο-Αρμενικής Επιτροπής (ANCA) ξεκίνησε εκστρατεία για να σταματήσει η πώληση των F-35 στην Τουρκία, γιατί δεν είναι αξιόπιστη σύμμαχος και στα χέρια της ένα τέτοιο υπερσύγχρονο οπλικό σύστημα θα αποτελούσε απειλή για την Ελλάδα, την Κύπρο, την Αρμενία, ακόμη και αυτό το Ισραήλ. Την ίδια περίοδο, οι σχέσεις ΗΠΑ - Τουρκίας βρίσκονται στο ναδίρ, με ιδιαίτερα οξυμένα προβλήματα τους Κούρδους της Συρίας, τη συνεχιζόμενη κράτηση του πάστορα Μπράνσον και άλλων Αμερικανών και την απόφαση της Αγκυρας να προμηθευτεί ρωσικούς πυραύλους S-400, που κατασκευάζονται από εταιρεία στην οποία έχουν υποβληθεί κυρώσεις από τις ΗΠΑ, ενώ ταυτόχρονα υπάρχουν ανησυχίες για αποκλοπή των μυστικών του F-35 από τους Ρώσους. Σε δύομισι μόλις μήνες και αφού προηγήθηκαν αρκετές δηλώσεις του Στέιτ Ντιπάρτμεντ για τη μη συμβατότητα των F-35 και των S-400 και άμεσες απειλές για λήψη μέτρων σε βάρος της Τουρκίας, ξεκινούν οι πρώτες νομοθετικές προσπάθειες για να μπλοκαριστεί η πώληση των F-35.

Η πρώτη ξεκίνησε από τη Γερουσία, στις 27 Απριλίου, όταν οι ρεπουμπλικάνοι γερουσιαστές Τζέιμς Λάνκφορντ και Τομ Τίλις και η δημοκρατική Τζιν Σακίν συνυπέβαλαν νομοσχέδιο με το οποίο εκ-

Η παράδοση από την εταιρεία Lockheed στην Τουρκία, την Πέμπτη, του πρώτου από τα 100 υπερσύγχρονα αεροσκάφη F-35 JSF (Joint Strike Fighter) σε τελετή στο Φορτ Γουόρθ του Τέξας.

φράζουν την ανησυχία τους γιατί ο Ταγίπ Ερντογάν ακολουθεί μία επικίνδυνη πορεία διακυβέρνησης, απηφώντας το κράτος δικαίου, σε σχέση με τη φυλάκιση του πάστορα Μπράνσον, ενώ παράλληλα θέτουν και το ζήτημα της προμήθειας ρωσικών αντιαεροπορικών πυραύλων S-400. Είχε προηγηθεί στις 20 Απριλίου κίνηση από τον γερουσιαστή Λάκφορντ και ακόμη 65 συναδέλφους του στη Γερουσία, προς τον Πρόεδρο Ταγίπ Ερντογάν, απαιτώντας την απελευθέρωση του πάστορα Άντριου Μπράνσον. Και ενώ αναμενόταν παρόμοιο νομοσχέδιο να κατατεθεί και στη Βουλή, με δεδομένες τις δυσκολίες που θα προέκυπταν εξαιτίας των συμβάσεων που είχαν υπογραφεί μεταξύ Τουρκίας - ΗΠΑ -συμβεβλημένων χωρών στο πρόγραμμα F-35 και της Lockheed, αντί της άμεσης απαγόρευσης, αποφασίστηκε οι πιέσεις να ασκηθούν μέσω του προϋπολογισμού

Ο Λευκός Οίκος προτίμησε να χρησιμοποιήσει το Κογκρέσο χρησιμοποιώντας ως μοχλό πίεσης τις κυρώσεις κατά της Ρωσίας, γιατί ήθελε μεγαλύτερη άνεση στις σκληρές διαπραγματεύσεις με την Αγκυρα εφ' όλης της ύλης των αμερικανoturκικών σχέσεων.

για την Εθνική Άμυνα. Μέσα σε ελάχιστο χρονικό διάστημα στο σχέδιο νόμου του Προϋπολογισμού για την Εθνική Άμυνα, συμπεριλήφθηκε από τον πρόεδρο της Επιτροπής Άμυνας της Βουλής, Μακ Θόρντμπερι τροπολογία που υποχρεώνει τον υπουργό Άμυνας, σε συνεργασία με τον υπουργό Εξωτερικών, να υποβάλουν έκθεση για τις αμερικανoturκικές σχέσεις.

Και μέχρι τότε, να μην πωληθούν στην Τουρκία αεροσκάφη F-35 Lightning II JSF και F-16 Fighting Falcons, ελικόπτερα ν CH-47 Chinook και H-60 Blackhawk και πυραυλοι Patriot. Το σχέδιο εγκρίθηκε με συντριπτική πλειοψηφία από τη Βουλή και ακολούθησε την περασμένη εβδομάδα ανάλογο νομοσχέδιο από τη Γερουσία. Ωστόσο, για να γίνει νόμος του κράτους και να αποκτήσει δεσμευτικό χαρακτήρα, θα πρέπει πρώτα Βουλή και Γερουσία να εγκρίνουν ταυτόσημο κείμενο (που ση-

μαίνει ότι μία επιτροπή θα συνεδριάσει και θα το ενοποιήσει) και στη συνέχεια θα σταλεί στον Πρόεδρο Τραμπ προς υπογραφή. Αν αυτός ασκήσει βέτο, θα επιστρέψει στα δύο σώματα, όμως με δεδομένη και τη μεγάλη πλειοψηφία που ενεκρίθη, αλλά και το ότι ο Πρόεδρος καίγεται να τελειώσει με τους προϋπολογισμούς προ της 4ης Ιουλίου, κάτι τέτοιο θεωρείται απίθανο.

Ο ρόλος της κυβέρνησης

Η «Κ» είναι σε θέση να γνωρίζει ότι τα νομοσχέδια σε Βουλή και Γερουσία υποβλήθηκαν με την πλήρη συναίνεση της αμερικανικής κυβέρνησης και με στόχο την άσκηση πίεσης προς την Τουρκία, να μεταβάλει τη στάση της σε κείρια θέματα των αμερικανoturκικών σχέσεων. Αυτός μάλιστα ήταν και ο λόγος της τόσο ευρείας δικομματικής υποστήριξης που εξασφάλισαν στη Βουλή και τη Γερουσία. Η κυβέρνηση προτίμησε να χρησιμοποιήσει το Κογκρέσο, αντί να αναλάβει η ίδια την πρωτοβουλία χρησιμοποιώντας ως μοχλό πίεσης τις κυρώσεις (CAATS) κατά της Ρωσίας, γιατί ήθελε να συνομιλεί με μεγαλύτερη άνεση στις σκληρές διαπραγματεύσεις με την Αγκυρα εφ' όλης της ύλης των αμερικανoturκικών σχέσεων. Αυτό θα της έδινε τη δυνατότητα, με δεδομένο τον διαχωρισμό των εξουσιών, να παίζει και το ρόλο του καλού «μεσολαβητή» μεταξύ Κογκρέσου και Τουρκίας. Εξ άλλου κι αν ακόμη είχε γίνει νόμος του κράτους ο προϋπολογισμός για την Εθνική Άμυνα, η κυβέρνηση θα είχε προθεσμία δύο μηνών μέχρι την υποβολή της έκθεσης του υπουργού Άμυνας προς το Κογκρέσο, για να διαπραγματευθεί με την Αγκυρα τα ζητήματα των S-400 και του πάστορα. Οι λόγοι για τους οποίους η αμερικανική κυβέρνηση δεν σταμάτησε την παράδοση του πρώτου F-35 στην Τουρκία, είναι οι εξής:

Πρώτον, το αεροσκάφος δεν πρόκειται να φύγει από την Αμερική πριν από τον Σεπτέμβριο (ή και Νοέμβριο) του 2019. Θα χρησιμοποιηθεί για την εκπαίδευση Τούρκων πιλότων και μάλιστα είναι πιθανόν να μην είναι πλήρως εξοπλισμένο με ορισμένα από τα ευαίσθητα συστήματα. **Δεύτερον**, μία απαγόρευση λίγο 24ωρα προ των εκλογών της 24ης Ιουνίου θα προκαλούσε την οργή του Ερντογάν, που θα την εκλάμβανε ως ακόμη μία αμερικανική συνωμοσία και παρέμβαση στις εκλογές.

Τρίτον, μία απαγόρευση πριν γίνει ο προϋπολογισμός νόμος του κράτους, ίσως είχε νομικές συνέπειες για τη Lockheed και το αμερικανικό δημόσιο, καθώς η Τουρκία θα ζητούσε αποζημιώσεις.

Τα οφέλη και οι κίνδυνοι

Το γεγονός ότι η αμερικανική κυβέρνηση ενθάρρυνε, ή ακόμη υποκίνησε τις νομοθετικές πρωτοβουλίες στο Κογκρέσο, κάνει αρκετούς να πιστεύουν ότι είναι δυνατόν τελικά να προχωρήσει κανονικά η παραλαβή των F-35 από τους Τούρκους, αρκεί να επιλυθούν τα δύο βασικά αγκάθια, η απελευθέρωση του Πάστορα Μπράνσον και η ακύρωση της παραγγελίας των S-400. Για μεν τον πάστορα, η φόρμουλα είναι μέσω ανταλλαγής του με τον καταδικασθέντα Τούρκο τραπεζίτη, Χακάν Ατίλα, για δε τους S-400 να δοθούν διαβεβαιώσεις στην Τουρκία ότι θα μπορέσει να αγοράσει αμερικανούς αντιαεροπορικούς πυραύλους Patriot. Μία τέτοια συμφωνία θα ήταν νίκη για τον Πρόεδρο Τραμπ, αφού και θα ικανοποιούσε τους χριστιανούς ψηφοφόρους του, αλλά και θα έδινε επιπλέον παραγγελίες στις αμερικανικές πολεμικές βιομηχανίες. Την ίδια στιγμή είναι ξεκάθαρο, πως ενώ για πρώτη φορά η αμερικανική κυβέρνηση αξιολογεί σε βάθος τις αμερικανoturκικές σχέσεις και τις εναλλακτικές λύσεις αν αυτές διαρραγούν, η πρώτη της επιλογή είναι να παραμείνει η Τουρκία στενά συνδεδεμένη με το NATO και σε ευρωατλαντικό προσανατολισμό. Το ίδιο εξάλλου - όπως μας αποκάλυψε Αμερικανός αξιωματούχος - επιθυμεί και η Ελλάδα και η Κύπρος, ενώ το Ισραήλ είναι της άποψης ότι «η Τουρκία έχει χαθεί οριστικά για τη Δύση». Παράγοντας του Ελληνοαμερικανικού Λόμπι με τον οποίο συνομιλήσαμε, είπε ότι και στην περίπτωση αυτή που τελικά η Τουρκία ικανοποιήσει τις απαιτήσεις του Κογκρέσου και αρχίσει να παραλαμβάνει τα F-35, τα οφέλη είναι μεγάλα και για την Ομογένεια και για την Ελλάδα και την Κύπρο. «Το πρώτο στοιχείο, είπε στην «Κ», είναι ότι πρώτη φορά μετά από το εμπάργκο όπλων στην Τουρκία, η Ομογένεια κατόρθωσε να σημειώσει μία νίκη, για την οποία κινητοποιήθηκε. Είναι η πρώτη μεγάλη νίκη μετά από χρόνια και θα ενδυναμώσει τις παρεμβατικές προσπάθειες προς το Κογκρέσο και την κυβέρνηση. Το δεύτερο στοιχείο είναι ότι έπειτα από πολλές δεκαετίες πολιτικής «μη άσκησης πίεσεων στην Τουρκία», κυβέρνηση και Κογκρέσο αποφάσισαν να εφαρμόσουν τακτική καρότου και ραβδίου προς την Αγκυρα. Αν μάλιστα έχει επιτυχία, θα αποτελέσει «δεδικασμένο» και πιθανόν να εφαρμοστεί και σε άλλες περιπτώσεις».

Κυπριακή πρωτοβουλία για την κρίση στην Ιορδανία

Μπήκε στην ατζέντα του Συμβουλίου των Εξωτερικών Υποθέσεων της Ε.Ε. και αναδεικνύει το ρόλο της χώρας στην περιοχή

Του ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ

Η αστάθεια στην περιοχή της Μέσης Ανατολής και συγκεκριμένα τα πρόσφατα γεγονότα στην Ιορδανία, λειτούργησαν καταλυτικά ώστε η διπλωματία της Ε.Ε. όπως εκφράζεται μέσα από το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων, να συμπεριλάβει το ζήτημα, μεταξύ άλλων, στην ατζέντα του Συμβουλίου, το οποίο συνέρχεται αύριο στο Λουξεμβούργο. Η συζήτηση αναμένεται με μεγάλο ενδιαφέρον νοουμένων και των πρόσφατων εξελίξεων σε μία κατά τ' άλλα σταθερή στο εξωτερικό της χώρα, όπως είναι η Ιορδανία, ενώ όπως προκύπτει πρωτεύοντα ρόλο για τη συζήτηση του θέματος είχε η κυπριακή διπλωματία διά του ΥΠΕΞ Νίκου Χριστοδουλίδη.

Υπενθυμίζεται πως τον περασμένο Ιούνιο σημειώθηκαν διαδοχικές και πρωτοφανείς κινητοποιήσεις σε πολλές πόλεις της Ιορδανίας, με βασικά αιτήματα των διαδηλωτών την απόσυρση φορολογικού νομοσχεδίου το οποίο είχε κατατεθεί και αύξανε του ΦΠΑ, μείωση το αφορολόγητο όριο και ανέβαζε τους φορολογικούς συντελεστές σε μια χώρα που βρίσκεται ήδη δύο χρόνια σε πρόγραμμα λιτότητας. Λάδι στη φωτιά της δυσάρεσκης είχαν ρίξει οι πέντε διαδοχικές αυξήσεις στην τιμή των καυσίμων, καθώς και οι αυξήσεις 55% στις τιμές του ρεύματος από την αρχή της χρονιάς. Τα προανα-

Το ότι η Ιορδανία λαμβάνει αυξανόμενο αριθμό προσφύγων δεν εκλείπει της σημαντικότητας που φέρει η χώρα για την Ε.Ε.

φερόμενα επιτάκνυαν τις εξελίξεις με αποτέλεσμα ο βασιλιάς της Ιορδανίας, Αμπντάλα, αφενός να ζητήσει την παραίτηση της κυβέρνησης και αφετέρου να αναθέσει στον απόφοιτο του Χάρβαρντ, Ομάρ αλ-Ρατζάζ, τα καθήκοντα του πρωθυπουργού. Ο τελευταίος καλείται να βρει βιώσιμες λύσεις για την οικονομία της χώρας, με συνέργειες και με χώρες του εξωτερικού, της Κύπρου μη εξαιρουμένων. Ωστόσο, μέχρι να επανέλθει πλήρως η προεμία στην Ιορδανία η ανησυχία είναι διάχυτη στην Ε.Ε. εφόσον η χώρα αποτελεί έναν από τους βασικούς και σταθερούς συμμάχους της Ένωσης, με κοινές δράσεις τόσο στον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας όσο και στη διατήρηση της εν γένει σταθερότητας στην περιοχή. Σε αυτά τα πλαίσια, η αυριανή συζήτηση στο Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων, και οι πιθανές αποφάσεις για σειρά δράσεων εκ μέρους της Ε.Ε., λαμβάνει εξέχουσα σημασία ακόμη. Το ότι η Ιορδανία λαμβάνει ολοένα αυξανόμενο αριθμό προσφύγων λόγω του πολέμου στη Συρία, υπονοείται πως δεν εκλείπει της εξίσωσης και της ση-

Την κυπριακή πρόταση για ουσιαστική συζήτηση του θέματος της Ιορδανίας σε επίπεδο ΥΠΕΞ Ε.Ε., υποστήριξαν και σημαντικά κράτη της Ένωσης που είδαν ως ιδιαίτερα θετική την πρωτοβουλία της Λευκωσίας.

μαντικότητας που φέρει η χώρα για την Ε.Ε.

Η Κύπρος

Τα προαναφερμένα, όμως, έδωσαν την ίδια ώρα τη δυνατότητα στην κυπριακή διπλωματία να προτάξει εκείνα τα διαμεσολαβητικά εργαλεία που κατατάσσουν τη χώρα εμπράκτως ως πυλώνα σταθερότητας στην περιοχή της ανατολικής Μεσογείου. Γεγονός που έχει ως αφετηρία την άποψη, όπως υποστηρίζουν διπλωματικές πηγές,

πως η Κύπρος δεν μπορεί να είναι μόνο το Κυπριακό, ως πρόβλημα δηλαδή, αλλά πρέπει σε κάθε ευκαιρία να αποδεικνύει πως μπορεί να συμβάλλει θετικά σε αναδυόμενες κρίσεις στην περιοχή. Έτσι κι ενώ αύριο όπως αναφέρθηκε, λαμβάνει χώρα η Σύνοδος του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων στο Λουξεμβούργο, με πρωτοβουλία της κυπριακής διπλωματίας και αφού προηγήθηκε συνεννόηση με το Αμμάν, το θέμα της Ιορδανίας και τα επόμενα βήματα που πρέπει

να γίνουν για να επιστρέψει η σταθερότητα στο εσωτερικό της, συμπεριλαμβάνονται στην ατζέντα των εργασιών του Συμβουλίου.

Αρμόδιες πηγές στις Βρυξέλλες τόνιζαν πως το γεγονός αυτό αποδεικνύει ορισμένα δεδομένα. Κυρίαρχη, την επικοινωνία που έχει αναπτύξει η Κύπρος σε διπλωματικό επίπεδο και την υποστήριξη που λαμβάνει στις δράσεις που αναπτύσσει εκ μέρους τους, από χώρες όπως η Αίγυπτος, η Ιορδανία κτλ. Το πλέγμα, λένε διπλωματικές πηγές, που έχουν γνώση κινήσεων στο διπλωματικό παρασκήνιο οι οποίες λαμβάνουν χώρα μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας, είναι ενιαίο: Η εξωτερική τους στην πράξη, του τι είναι έτοιμη και μπορεί να πράξει ουσιαστικά η Κύπρος στη διεθνή διπλωματική σκηνή, που να αιτιολογεί όσα οι ξένοι διπλωμάτες υποστηρίζουν για τον ρόλο της στην περιοχή.

Δίοδος Ιορδανίας-Κύπρου

Σε αυτό το πλαίσιο, έλαβε χώρα και επικοινωνία του ΥΠΕΞ Νίκου Χριστοδουλίδη, όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ» με την επικεφαλής του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων της Ε.Ε. Φεντερίκα Μογκερίνι, όπως το ζήτημα συζητήθηκε αύριο στο Λουξεμβούργο. Η πρωτοβουλία αυτή δεν έπεσε στο κενό, εφόσον πέραν από τους λόγους που έχουν αναφερθεί για τις σχέσεις της Ε.Ε. με την Ιορδανία, θα είναι μια ευκαιρία για την Κ.

Μογκερίνι να ενημερώσει το Σώμα για τα αποτελέσματα της πρόσφατης επίσκεψής της αλλά και για τα επόμενα βήματα στήριξης που πρέπει να λάβουν χώρα. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι την κυπριακή πρόταση για ουσιαστική συζήτηση του θέματος της Ιορδανίας σε επίπεδο ΥΠΕΞ Ε.Ε., υποστήριξαν και σημαντικά κράτη της Ένωσης που είδαν ως ιδιαίτερα θετική την πρωτοβουλία της Λευκωσίας.

Από κυπριακής πλευράς, πάντως, προκύπτει σύμφωνα με πληροφορίες από τις Βρυξέλλες, πως η διόδος επικοινωνίας Ιορδανίας-Κύπρου είναι ανοικτή σε κυβερνητικό επίπεδο, αυτό έγινε και τις μέρες που η κρίση στην χώρα ήταν στο αποκορύφωμά της. Η επικοινωνία αυτή δεν είναι τυχαία εφόσον διέπει τις αρχές της από το ότι Κύπρος, Ιορδανία και Ελλάδα μέσω του πλαισίου των τριμερών συνεργασιών, έχουν συνυπογράψει ένα συνεταιρισμό «που έχει ως πρότυπο την επέκταση της συνεργασίας και εκτός των τριών χωρών. Αυτό δείχνει στην πράξη πως η Κύπρος είναι έτοιμη να εμπλουτίσει την παρουσία της στην περιοχή, αναλαμβάνοντας δράση και υπό δυσκολές περιστάσεις, όπως τώρα που είναι σε εξέλιξη μια κρίση στην Ιορδανία και η βοήθεια μπορεί να είναι πολυεπίπεδη» όπως ανέφεραν πηγές στην εφημερίδα. Την ίδια στιγμή αναδεικνύεται ο ρόλος της εντός της Ε.Ε. στην αντιμετώπιση των προκλήσεων στην περιοχή.

Υπάρχουν λάθη που έχουν συνέπειες

Ο Βλαντιμίρ Τσιζόφ μιλάει στην «Κ» μετά τη συμφωνία Ελλάδας - ΠΓΔΜ

Συνέντευξη στον
ΠΕΤΡΟ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Την αντίθεση της Μόσχας στη διεύρυνση του ΝΑΤΟ στα Δυτικά Βαλκάνια τονίζει, με συνέντευξη που παραχώρησε στην «Κ», ο μόνιμος αντιπρόσωπος της Ρωσικής Ομοσπονδίας στις Βρυξέλλες Βλαντιμίρ Τσιζόφ, εκφράζοντας την ελπίδα να μην προκληθούν αποσταθεροποιητικές καταστάσεις, τύπου Ουκρανίας. Αν και θεωρεί ότι η διένεξη της Ελλάδας με τη ΠΓΔΜ για το ονοματολογικό θα έπρεπε να έχει λυθεί από καιρό, κάνει λόγο για «έξοθεν πιέσεις» και σημειώνει τις αντιδράσεις που εκδηλώνονται και στις δύο χώρες για την επεξεύρεση συμφωνία. Χαρακτηρίζει δύσκολο εταίρο την Τουρκία και μιλάει για τις προοπτικές εξομάλυνσης των σχέσεων Ρωσίας - Ε.Ε.

— Πώς εκτιμάτε τη συμφωνία Ελλάδας - ΠΓΔΜ για το θέμα της ονομασίας;

— Γνωρίζω ότι η συμφωνία υπήρξε προϊόν μιας μακροχρόνιας διαδικασίας διαπραγματεύσεων. Κατά τη γνώμη μου, το θέμα αυτό θα έπρεπε να έχει λυθεί πολύ καιρό πριν προκειμένου οι δύο χώρες να έχουν σχέσεις καλής γειτονίας και συνεργασίας. Οσον αφορά το περιεχόμενο, θα δούμε πώς θα εξελιχθούν τα πράγματα διότι γνωρίζουμε ότι υπάρχουν διάφορες αντιδράσεις και στις δύο χώρες.

Εκείνο που θα ήθελα να τονίσω είναι ότι οι περαιτέρω εξελίξεις πρέπει να ρυθμίζονται σε διμερή βάση, χωρίς πιέσεις εξωτερικών παραγόντων. Διότι ενώ η συμφωνία αυτή καθ' αυτή ελπίζουμε να ενισχύσει τη σταθερότητα στα Βαλκάνια και τη συνεργασία των δύο χωρών, δεν πρέπει ωστόσο να θεωρηθεί ως αφορμή για ταχεία ένταξη της γειτονικής σας χώρας σε στρατιωτικό συνασπισμό.

Θα επαναλάβω την πάγια θέση μας: δεν έχουμε αντίρρηση στην επέκταση της Ε.Ε. Κάθε χώρα έχει δικαίωμα να πάρει τις αποφάσεις της. Θεωρούμε τη διεύρυνση της Ε.Ε. ως περιφερειακή διάσταση της παγκοσμιοποίησης. Ωστόσο, η διεύρυνση του ΝΑΤΟ είναι κάτι διαφορετικό. Αποτελεί ουσιαστικά προσπάθεια αντιμετώπισης των κινδύνων και προκλήσεων του 21ου αιώνα με μέσα και μηχανισμούς του 20ού. Αφήνω βέβαια και δεν θέλω να σχολιάσω τις συσταγματικές διαδικασίες και νομικές επιπτώσεις αυτής της συμφωνίας.

— Πώς θα αντιδράσει η χώρα σας

για να αποτρέψει αρνητικές συνέπειες από την ένταξη της ΠΓΔΜ στο ΝΑΤΟ;

— Σίγουρα, δεν θα ρίξουμε πυρηνικές βόμβες... Όπως έλεγα, κάθε χώρα έχει δικαίωμα να παίρνει τις αποφάσεις της και να κάνει τα λάθη της. Όμως υπάρχουν λάθη και λάθη. Υπάρχουν λάθη που έχουν συνέπειες.

— Στο πρόσφατο συνέδριο του Economist, στην Αθήνα, είπατε ότι η Ουκρανία εκβιάστηκε από τη Δύση να διαλέξει ανάμεσα στην Ε.Ε. και την Ευρασιατική Ένωση και ότι ανάλογες προσπάθειες γίνονται για τα Δυτικά Βαλκάνια και άλλες πρώην Σοβιετικές Δημοκρατίες. Να συμπεράνουμε ότι προβλέπετε ακραίες αποσταθεροποιητικές καταστάσεις, τύπου Ουκρανίας, στη γειτονία μας;

— Ελπίζω όχι.

— Η Τουρκία θέτει υπό αίρεση τη Συνθήκη της Λωζάννης, προκαλεί στο Αιγαίο και αμφισβητεί δικαιώματα εκμετάλλευσης στην κυπριακή ΑΟΖ. Η χώρα σας έχει βελτιώσει θεαματικά τις σχέσεις της με την Τουρκία. Θα μπορούσε να δράσει προς όφελος της ειρήνης και σταθερότητας;

— Ξέρουμε πόσο περίπλοκη είναι η κατάσταση σε αυτήν την περιοχή και γνωρίζουμε λεπτομερώς τα προβλήματα. Δεν μπορώ να πω ότι η Τουρκία είναι πολύ εύκολος εταίρος, ούτε για την Ελλάδα ούτε για κανέναν άλλο. Ούτε για μας. Στο πλαίσιο του διαλόγου μας με όλες τις ενδιαφερόμενες χώρες, υποστηρίζουμε την ανάγκη να μην προβούν σε ενέργειες που θα οξύνουν την ένταση.

— Η κυβέρνηση του κ. Τσίπρα ευθυγραμμίζεται με τους Δυτικούς στο θέμα των κυρώσεων κατά της χώρας σας, στη κάρραξη του ενεργειακού κάρτη και τώρα στο Σκοπιανό. Εχουν οδηγήσει όλα αυτά σε ψυχρότητα τις σχέσεις Ελλάδας - Ρωσίας;

— Κατ' αρχάς, κυρώσεις μόνο το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ έχει δικαίωμα να επιβάλει. Χορμένως, μιλάτε για μονομερή, περιοριστικά μέτρα της Δύσης. Τώρα στο ερώτημά σας, η απάντησή μου είναι όχι, καθόλου δεν μπορούμε να μιλάμε για ψυχρότητα. Πριν από λίγες μέρες ο Έλληνας υπουργός Εξωτερικών κ. Κοτζιάς πήγε στη Ρωσία και είχε πολύ καλές συζητήσεις με τον Ρώσο συνάδελφό του κ. Λαβρόφ, ενώ όπως αντιλαμβάνομαι μέχρι το τέλος του έτους θα υπάρχουν και άλλες επαφές υψηλού επιπέδου. Καταλαβαίνουμε ότι κάθε

«Δεν μπορούμε να μιλάμε για ψυχρότητα στις σχέσεις Αθήνας - Μόσχας», λέει ο μόνιμος αντιπρόσωπος της Ρωσίας στην Ε.Ε. Βλαντιμίρ Τσιζόφ.

Η Τουρκία δεν είναι εύκολος εταίρος για κανέναν. Στο πλαίσιο του διαλόγου με τις ενδιαφερόμενες χώρες, υποστηρίζουμε την ανάγκη να μην προβούν σε ενέργειες που θα οξύνουν την ένταση.

χώρα της Ε.Ε. περιορίζεται, έως έναν βαθμό, στην ελευθερία κινήσεων της. Ωστόσο, αυτό δεν το βλέπουμε ως αφορμή για να δημιουργούνται προβλήματα στις διμερείς σχέσεις.

— Μετά τις πρόσφατες αλλαγές σε σειρά ευρωπαϊκών κυβερνήσεων, διακρίνετε καλύτερες προϋποθέσεις για την άρση των κυρώσεων;

— Θα δούμε πώς θα εξελιχθούν τα πράγματα. Σε λίγες μέρες θα υπάρξει συνάντηση των υπουργών Εξωτερικών της Ε.Ε. και στη συνέχεια σύννοδος κορυφής. Δεν θα ήθελα να προκαταλάβω τις εξελίξεις.

— Σε πολλές χώρες της Ευρώπης βρίσκονται σε άνοδο εθνικιστικές δυνάμεις που βάλλουν κατά της Ε.Ε. και επιθυμούν στενότερες σχέσεις με τη Ρωσία. Πώς απαντάτε σε όσους υποστηρίζουν ότι εκμεταλλεύστε, αν δεν στηρίζετε κιόλας, αυτά τα ρεύ-

ματα για να βάλτε σφήνες στη Δύση;

— Δεν βλέπω καμία σχέση ανάμεσα στις απόψεις των δυνάμεων αυτών για την Ε.Ε. και στις θέσεις τους έναντι της Ρωσίας. Γενικά, υπάρχουν δυνάμεις τόσο της Δεξιάς, όσο και της Αριστεράς, που επιθυμούν να βελτιωθούν οι σχέσεις με τη Ρωσία. Είμαστε ανοικτοί στον διάλογο και στη συνεργασία με όλες τις δυνάμεις που επιθυμούν κάτι τέτοιο, ανεξάρτητα από την ιδεολογική τους ταυτότητα, με εξαίρεση όσους βρίσκονται στη λίστα των Ηνωμένων Εθνών για την τρομοκρατία.

— Πιστεύετε ότι ο πόλεμος των δασμών που έχει κηρύξει η κυβέρνηση Τραμπ προσφέρει μια ευκαιρία να έρθουν πιο κοντά Ευρώπη και Ρωσία;

— Υπάρχουν θέματα όπου η Ρωσία και χώρες της Ε.Ε. έχουν παρόμοιες θέσεις. Ένα παράδειγμα είναι η συμφωνία για το ιρανικό πυρηνικό πρόγραμμα. Το ίδιο ισχύει για τον λεγόμενο πόλεμο των δασμών. Είμαστε ειμαστές πρόθυμοι να συνεργαστούμε με την Ε.Ε. στο πλαίσιο του Παγκοσμίου Οργανισμού Εμπορίου, αλλά και διμερώς, ώστε να συντονίσουμε τις θέσεις μας. Βέβαια, ο όγκος του εμπορίου μας με τις ΗΠΑ είναι μόλις το ένα δωδέκατο του όγκου του εμπορίου μας με την Ε.Ε. Δεν θα θέλαμε σε καμία περίπτωση ο φόβος Ευρωπαίων εξαγωγέων αλουμινίου και χάλυβα να αποκλειστούν από την αμερικανική αγορά να οδηγήσει στον αποκλεισμό των Ρώσων εξαγωγέων από την ευρωπαϊκή αγορά. Κάτι τέτοιο θα οδηγούσε σε έναν εμπορικό πόλεμο που θα κάλυπτε ολόκληρο τον κόσμο, επομένως πρέπει να αποφευχθεί.

«Βήμα εμπρός η συμφωνία στο ονοματολογικό»

Συνέντευξη στον **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΑΟ**

Οι «αμοιβαία επωφελή» χαρακτηρίζει τη συμφωνία για το ονοματολογικό ανάμεσα σε Ελλάδα και ΠΓΔΜ ο Μίροσλαβ Λάιτσακ, πρόεδρος της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ, ενώ παράλληλα εκφράζει την ελπίδα του για το Κυπριακό. Ο κ. Λάιτσακ κρούει, επίσης, τον κώδωνα του κινδύνου για την απειλή που αποτελεί ο λαϊκισμός για το πολυμέρες διεθνές σύστημα.

— Πριν από λίγες ημέρες Ελλάδα και ΠΓΔΜ έφθασαν σε συμφωνία με τη μεσολάβηση του ΟΗΕ. Θα διαρκέσει η λύση;

— Συγχαίρω τους ηγέτες Ελλάδας και ΠΓΔΜ γι' αυτή τη συμφωνία. Αυτή η εντυπωσιακή και αμοιβαία επωφελής διπλωματική επιτυχία των δύο υπουργών Εξωτερικών και του προσωπικού απεσταλμένου του γ.γ. του ΟΗΕ Μάθιου Νίμιτς, ήταν ένα τεράστιο βήμα εμπρός, που θα διασφαλίσει την ισχυρότερη συνεργασία και ένα κοινό ευρωπαϊκό και ευρωατλαντικό μέλλον.

— Θεωρείτε ότι το 2018 θα μπορούσε να οδηγήσει σε εξελίξεις και στο Κυπριακό;

— Αν και δεν μπορώ να προβλέψω το μέλλον, ελπίζω ότι οι ηγέτες των δύο κοινοτήτων θα αρχίσουν ξανά τον διάλογο τους, ώστε να βρεθεί μια κοινά αποδεκτή πολιτική λύση. Ο ΟΗΕ θα συνεχίσει να στηρίζει τις προσπάθειες των ηγετών όσο εργάζονται για να λύσουν τα προβλήματα.

— Ο ΟΗΕ αντιμετωπίζει πολλές, παράλληλες κρίσεις. Μπορεί να ενοποιήσει όλους τους μεγάλους παίκτες ή χρειάζεται αναμόρφωση;

— Κατ' αρχάς δεν υπάρχει άλλος οργανισμός σαν τον ΟΗΕ. Η Γενική Συνέλευση είναι το μεγαλύτερο αντιπροσωπευτικό σώμα του κόσμου. Το μέγεθος και η αντιπροσωπευτικότητα του ΟΗΕ είναι μία από τις μεγαλύτερες δυνάμεις του. Είναι ένα μέρος όπου η φωνή και των 193 κρατών-μελών μπορεί να ακουστεί, ενώ η ψήφος τους μετράει. Σήμερα, στον ολόκληρο και πιο παγκοσμιοποιημένο πλανήτη μας, αντιμετωπίζουμε πολλές προκλήσεις. Είμαστε τυχεροί που έχουμε πολυμερή δέσμευση μέσω του ΟΗΕ, ώστε να μπορούμε να συνεργαστούμε. Οι παγκόσμιες προκλήσεις χρειάζονται παγκόσμιες λύσεις. Παραμένω πεπεισμένος ότι ο ΟΗΕ είναι και πρέπει να παραμείνει η κεντρική πλατφόρμα πολυμερούς συνεργασίας. Αν δείτε τον κόσμο σήμερα, θα αντιληφθείτε αρκετά γρήγορα ότι δεν μπορούμε να πάρουμε ως δεδομένη μια πολυμερή τάξη βασιμένη σε κανόνες. Και αυτό το μεταβαλλόμενο παγκόσμιο πολιτικό περιβάλλον επιδρά και στον ΟΗΕ. Για να προστατευθεί

η πολυμέρεια, πρέπει να προστατεύσουμε τον ΟΗΕ.

— Η πιο σοβαρή κρίση είναι η προσφυγική. Πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί;

— Υπάρχουν δύο διαδικασίες που κερδίζει ο ΟΗΕ. Η Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες είναι προσπλωμένη σε ένα Παγκόσμιο Σύμφωνο για τους Πρόσφυγες. Κι εμείς στην Γ.Σ. εργαζόμαστε σκληρά ώστε να ολοκληρώσουμε το παγκόσμιο σύμφωνο για την ασφαλή και ομαλή μετανάστευση τον επόμενο μήνα. Αυτό το παγκόσμιο σύμφωνο για τη μετανάστευση θα είναι πρωτοποριακό επίτευγμα, κάτι που δεν έχει συμβεί ξανά στο παρελθόν. Θα είναι το πρώτο διεθνές πλαίσιο για την παγκόσμια διακυβέρνηση και τη συνεργασία στη μετανάστευση.

— Προέρχεται από μια χώρα της Κεντρικής Ευρώπης. Η πολιτική εκεί έχει επηρεαστεί από την προσφυγική κρίση. Πώς μπορεί να πτηθεί ο ακραίος λαϊκισμός;

— Η κοινή παγκόσμια τάξη μας, πράγματι, απειλείται. Είδαμε μια απομάκρυνση από τις πολυμερείς αξίες και τα συστή-

Ο πρόεδρος της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ Μίροσλαβ Λάιτσακ μιλάει στην «Κ» για την προσφυγική κρίση και την απειλή του λαϊκισμού.

ματα. Και μια μετακίνηση προς ένα σύστημα ισχύος. Υπάρχουν πιο πολλές φωνές που τάσσονται κατά ενός συστήματος με κανόνες, πιο πολλές εκκλήσεις για απομονωτισμό. Πρόκειται για επικίνδυνη τάση. Παρ' όλα αυτά, οι μεγαλύτερες προκλήσεις μας σήμερα είναι παγκόσμιες. Φαινόμενα όπως η κλιματική αλλαγή και η τρομοκρατία δεν αναγνωρίζουν εθνικά σύνορα. Οπότε, πρέπει να εργαστούμε μαζί περισσότερο από ποτέ. Είναι ουσιαστικό για την επιβίωσή μας.

— Επισκεφθήκατε την Ελλάδα για τη διάσκεψη ασφάλειας της Ρόδου. Προωθούν πρωτοβουλίες όπως αυτή την ασφάλεια στην Ανατ. Μεσόγειο;

— Όσο ο κόσμος γίνεται πιο αλληλοεξαρτώμενος και διασυνδεδεμένος, είναι ξεκάθαρο ότι καμία χώρα δεν μπορεί να σταθεί μόνη της. Όταν πρέπει να υπερκεραστούν κοινά εμπόδια, οι περιφερειακές στρατηγικές συνεργασίες μόνο να βοηθήσουν μπορούν. Υπό αυτή την έννοια, τα περιφερειακά συνέδρια, πλατφόρμες και οργανισμοί, στην Ανατ. Μεσόγειο και πέρα από αυτή, είναι εξαιρετικά χρήσιμα.

ΑΠΟΨΗ

Η Βουλή και η σύναψη διεθνών συνθηκών

Του **ΣΠΥΡΟΥ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ***

Η σύναψη διεθνών συνθηκών εντάσσεται στις αρμοδιότητες της εκτελεστικής εξουσίας, η δε Βουλή προβαίνει στην κύρωση τους, ύστερα από την υπογραφή τους, σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος. Αυτή είναι η συνθήκη διαδικασία, η οποία στηρίζεται στο αντιπροσωπευτικό σύστημα και στο τεκμήριο της κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας που διαθέτει η κάθε κυβέρνηση με ψήφο εμπιστοσύνης από τη Βουλή.

Τα πράγματα μπορεί, όμως, να διαφοροποιηθούν όταν η κυβέρνηση αποτελείται από ένα συνασπισμό περισσότερων πολιτικών δυνάμεων και μία από τις συνι-

στάσεις του κυβερνητικού συνασπισμού δηλώνει ότι διαφωνεί με τη σύναψη μιας σημαντικής διεθνούς συνθήκης. Τότε δεν είναι δεδομένη η ύπαρξη κοινοβουλευτικής συναίνεσης για τη συνομολόγηση της συνθήκης. Σε μια τέτοια περίπτωση τίθεται συνταγματικό ζήτημα, διότι ο ρόλος της λαϊκής αντιπροσωπείας δεν εξαντλείται στην παροχή ψήφου εμπιστοσύνης στην κυβέρνηση στην αρχή κάθε κοινοβουλευτικής περιόδου. Πέραν τούτου, η Βουλή θα πρέπει να συμμετέχει, ή τουλάχιστον να συναίνει, στη λήψη όλων των σημαντικών αποφάσεων. Αυτός είναι άλλωστε ένας από τους λόγους για τον οποίο προβλέπονται διαδικασίες για τα εθι-

Τίθεται συνταγματικό ζήτημα όταν μία από τις συνιστώσες του κυβερνητικού συνασπισμού διαφωνεί με τη σύναψη μιας διεθνούς συνθήκης.

κά κοινοβουλία των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε να μπορούν να επηρεάζουν τις αποφάσεις που λαμβάνουν οι εθνικές κυβερνήσεις στο πλαίσιο της συμμετοχής τους στα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ειδικά όμως όσον αφορά τις διεθνείς συμβάσεις, θα μπορούσε να

υπάρξει ένα καταρχήν εύλογος αντίλογος στα ανωτέρω, ο οποίος έγκειται στο ότι η Βουλή θα κληθεί, κατ' άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, να επικυρώσει τη διεθνή συνθήκη, ειδήλλως αυτή δεν μπορεί να ισχύσει στην ελληνική έννομη τάξη. Ένας τέτοιος αντίλογος δεν θα συνεκτιμούσε ίσως, κατά την άψηφ μου, το γεγονός ότι μπορούν να υπάρξουν πολύ σημαντικές συνέπειες από την υπογραφή μιας σύμβασης και πριν ακόμη από την κύρωσή της, έστω και εάν οι συνέπειες αυτές δεν έχουν αυστηρά νομικό χαρακτήρα αλλά πολύ μεγάλη σημασία σε επίπεδο λ.χ. πολιτικής και διεθνών σχέσεων. Για να το πούμε με όρους συνταγματικής θεωρίας, πρόκειται για τη λεγόμενη

«κανονιστική δύναμη του πραγματικού» («normative Kraft des Faktischen»). Εξάλλου, οι ρυθμίσεις που καταγράφονται σε μια υπογραμμένη διεθνή συνθήκη αποτελούν μια αφετηρία από την οποία δύσκολα μπορεί να παρεκκλίνει ένα κράτος σε μελλοντικές συζητήσεις και διαπραγματεύσεις.

Ουσιαστικά και μεταφέροντας τη συζήτηση σε ένα γενικότερο επίπεδο, η συζήτηση για τον ρόλο της Βουλής πριν από την υπογραφή σημαντικών διεθνών συνθηκών είναι μια συζήτηση για το ποια ανάγνωση του Συντάγματος προτιμάμε: την τυπική ή την ουσιαστική; Γιατί μπορεί μεν, όπως εύστοχα είχε επισημάνει παλαιότερα ο Ν. Ι. Σαρίπολος, οι «τύποι να σώ-

ζουσι την ουσία», από την άλλη όμως καλό είναι να ερμηνεύουμε τις συσταγματικές διατάξεις υπό το πρίσμα των θεμελιωδών συσταγματικών αρχών, εν προκειμένω της δημοκρατικής αρχής και του αντιπροσωπευτικού συστήματος, που διαφυλάσσουν τον ρόλο της λαϊκής αντιπροσωπείας στη λήψη των σημαντικών αποφάσεων. Ας μην ξεχνάμε, άλλωστε, ότι η διάρρηξη της αντιπροσωπευτικότητας και η κρίση των σύγχρονων κοινοβουλευτικών συστημάτων οφείλονται σε μεγάλο βαθμό και στην υποβάθμιση των κοινοβουλίων.

* Ο κ. Σπύρος Βλαχόπουλος είναι αναπληρωτής καθηγητής στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ο ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ ΣΤΗΝ «Κ»

Η κυβέρνηση οδήγησε σε πτώχευση τη ΣΚΤ

Αποτελεί έγκλημα η συμφωνία της Ελληνικής Τράπεζας με τον Συνεργατισμό, λέει ο γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ

Συνέντευξη στους
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ
και **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Η κυβέρνηση οδήγησε σε πτώχευση και εκκαθάριση τη Συνεργατική, αναφέρει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο γ.γ. του ΑΚΕΛ Άντρος Κυπριανού, σημειώνοντας πως το πρόβλημα υπήρχε από τον περασμένο Αύγουστο και αυτή είναι η ουσία» σημείωσε, χαρακτηρίζοντας έγκλημα τη συμφωνία Ελληνικής με τον Συνεργατισμό. «Δεν παραφρονήσαμε ξαφνικά και ξεκινήσαμε να τοποθετούμαστε για ένα ανύπαρκτο θέμα» ανέφερε, κληθείς να σχολιάσει για ποιον λόγο γίνονται οι συνεχείς τοποθετήσεις για τη λύση των δύο κρατών. Ο ίδιος ξεκαθαρίζει πως μετά τις εκλογές στην Τουρκία δεν θα υπάρχει καμία δικαιολογία για κανέναν και εκφράζει βεβαιότητα ότι η διεθνής κοινότητα θα ασκήσει επιρροή για την επανέναρξη των διαπραγματεύσεων. Τοποθετείται για την ονοματολογία διαδοχής του αλλά και για τις πρόσφατες δηλώσεις Σταύρου Μαλά περί αισθήματος πικρίας και πολιτικής αφέλειας του ΑΚΕΛ. «Εκτιμάτε πως θα μπορούσε να σωθεί ο Συνεργατισμός και να μην περνούσε στα χέρια της Ελληνικής Τράπεζας;

—Μια τέτοια συζήτηση θα οδηγούσε σε ένα μνημόσυνο και δεν είναι το ζητούμενο αυτή τη στιγμή. Κάποιος θα μπορούσε με μεγάλη ευκολία πως ναι, αν ακολουθούσαν διαφορετικοί χειρισμοί από τις πολιτικές της κυβέρνησης Αναστασιάδη και από τα πρόσωπα που διόρισε ως επικεφαλής. Η συζήτηση που πρέπει να γίνει είναι η εξής: Το 2013 η κυβέρνηση Αναστασιάδη ανέλαβε πλήρως τη διαχείριση του Συνεργατισμού. Όλα αυτά τα χρόνια μας μιλούσε για ένα οικονομικό θαύμα το οποίο επιτελέστηκε, την ίδια στιγμή όμως σε ότι αφορά τον ίδιο τον Συνεργατισμό, μας έλεγε ότι ο ερασιτεχνισμός αντικαταστάθηκε από τον επαγγελματισμό και κάθε τρίμηνο οι στόχοι που ετίθεντο υλοποιούνταν επαρκώς. Στη σύσκεψη όμως που έγινε στο Προεδρικό τον περασμένο Μάρτιο, είχα ρωτήσει προσωπικά τον Πρόεδρο, επειδή ακούγονταν ήδη πολλά, να μας απαντήσει για την πορεία του Συνεργατισμού. Μας είπε πως είχε υλοποιήσει όλους τους στόχους που είχαν καθοριστεί, με εξαίρεση την ένταξη του στο Χρηματιστήριο την οποία και δεν θεωρούσε ως σημαντική παράληψη και μία εβδομάδα αργότερα εξήγγειλαν τη διαδικασία πώλησης. Ακόμα και όταν εξαγγέλθηκε η πώληση, διαμήνυσε πως υπήρχε πρωτόγνωρο επενδυτικό ενδιαφέρον. Εντέλει καταλήξαμε σε ένα μόνο ενδιαφερόμενο τον οποίο το όνομα ακουγόταν εδώ και ένα χρόνο. Μάθαμε επίσης στην αρχή της εβδομάδας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή πως ο Συνεργατισμός ουσιαστικά πτώχευσε και γίνεται εκκαθαριστικό του. Εκεί που θέλω να καταλήξω είναι πως

«Δεν είμαστε αφελείς πολιτικά. Κάθε άλλο. Τις αποφάσεις μας τις παίρνουμε πολύ συνειδητά», λέει στη συνέντευξή του ο γ.γ. του ΑΚΕΛ Άντρος Κυπριανού.

η κυβέρνηση έλαβε ένα οργανισμό, τον διαχειρίστηκε σχεδόν έξι χρόνια, παρουσίαζε την πορεία του με τα πιο φωτεινά χρώματα και ξαφνικά μάθαμε ότι πτώχευσε. Για εμάς ευθύνεται αυτός που έλαβε τις πολιτικές αποφάσεις και που ασκούσε διαχείριση. Διερωτώμαι επίσης γιατί η κυβέρνηση προσπαθεί να φορτώσει τις δικές της ευθύνες σε άλλους.

—Ο υπουργός Οικονομικών λέει πως φωνάζουν αυτοί που ξεκοκάλισαν το Συνεργατισμό, φωτογραφίζοντας εσάς...

—Το ΑΚΕΛ δεν ξεκοκάλισε σε

καμία περίπτωση τον Συνεργατισμό και διερωτώμαι από πού ως πού μπορεί να ελέχθη, αυτό φωτογραφίζοντας το κόμμα. Το ΑΚΕΛ δεν είχε ούτε ένα άτομο στην ηγεσία του Συνεργατισμού όλα αυτά τα χρόνια. Για τα προβλήματα του Συνεργατισμού το κράτος υποχρεώθηκε να βάλει 1,7 δισ. ευρώ για να εξυγιανθεί και να ξεκινήσει μια νέα εποχή. Το τι είχε προηγηθεί για τον Συνεργατισμό υπάρχουν υποθέσεις στα δικαστήρια και δεν αφορούν σε καμία περίπτωση το ΑΚΕΛ. Το να επικριθεί όμως η κυβέρνηση να φορτώσει τις ευθύνες

“

Δεν φταίει οι όποιες δηλώσεις έγιναν μέχρι σήμερα, το πρόβλημα στον Συνεργατισμό υπήρχε από τον περασμένο Αύγουστο και αυτή είναι η ουσία.

για τη ΣΚΤ στο ΑΚΕΛ είναι η δεύτερη εγκληματική πράξη που προχωρά. Πρέπει να τονίσω ότι δεν πρόκειται να πείσει, για τον απλούστατο λόγο ότι κυβερνούν τα τελευταία έξι χρόνια, έχουν την ευθύνη για τις πράξεις τους και δεν την έχει κανένας άλλος.

—Τι διαφορετικό θα μπορούσε να γίνει σε αυτή την εξετία, τι δεν έκανε η Διοίκηση του Συνεργατισμού ή η κυβέρνηση;

—Δεν έχει καμία ουσία αυτού του είδους η συζήτηση αυτή τη στιγμή, εκείνο που μπορώ να πω είναι ότι εμείς σε όλα τα διαφορετικά στάδια του Συνεργατισμού είχαμε υποβάλει διαφορετικές προτάσεις από εκείνες που προωθούσε η κυβέρνηση. Να συζητάμε τι θα κάναμε διαφορετικό για να σωθεί ο Συνεργατισμός; Τελείωσε πλέον η βάση, η κυβέρνηση τον διαχειρίστηκε με τον δικό της τρόπο, οδηγώντας τον σε πτώχευση και εκκαθάριση. Δεν έχει κανένα νόημα να συζητάμε σε μια υποθετική βάση του τι θα μπορούσε να γίνει. —Θεωρείτε πως ο γενικός ελεγκτής καλώς έκανε που ασκούσε έλεγχο και κριτική για τα όσα συνέβαιναν στην Συνεργατική Κυπριακή;

—Η κυβέρνηση προσπαθεί να φορτώσει τις ευθύνες αλλού. Φταίει ο γ.γ. του ΑΚΕΛ γιατί είπε τον Μάρτιο σε συνέντευξή του πως δεν μπορούσε να υποσχεθεί ότι τα λεγόμενα του υπουργού Οικονομικών για τον Συνεργατισμό θα τηρηθούν και

φταίει και ο γενικός ελεγκτής διότι έδωσε την έκθεσή του για την Τράπεζα στη δημοσιότητα πριν ολοκληρωθεί η πράξη. Νομίζουμε ότι θα άλλαζε οτιδήποτε; Η έκθεση της Κομισιόν αποκάλυψε ότι από τον Αύγουστο του 2017 είχε επισημανθεί πως ο Συνεργατισμός είχε συγκεκριμένες κεφαλαιακές ανάγκες τις οποίες η κυβέρνηση δεν κατάφερε να ικανοποιήσει. Δεν θέλω να χρησιμοποιήσω τη φρασεολογία που χρησιμοποίησε η κυβέρνηση για τον Δημήτρη Χριστόφια και τον Πάνικο Δημητριάδη για τη Λαϊκή Τράπεζα για τον αναπνευστήρα. Δεν φταίει οι όποιες δηλώσεις έγιναν μέχρι σήμερα, το πρόβλημα υπήρχε από τον περασμένο Αύγουστο και αυτή είναι η ουσία.

—Παρόλα αυτά, περνώντας στην Ελληνική επετεύχθη μία συγχώνευση τράπεζας, κάτι που ήθελαν και οι Ευρωπαίοι. Δεν είναι μια μικρή επιτυχία για τον κυπριακό τραπεζικό τομέα βλέποντάς το από αυτό το πρίσμα;

—Εάν χρειάζονταν να γίνει μια συγχώνευση τραπεζικών ιδρυμάτων στην Κύπρο θα έπρεπε να επιτευχθεί σε ένα υγιές τραπεζικό περιβάλλον και όχι ως αποτέλεσμα πτώχευσης μιας τράπεζας. Δεν μπορεί να παρουσιάζεται ως επιτυχία από την κυβέρνηση, όπως επίσης το να παρουσιάζει ως επιτυχία ότι διέσωσε τις καταθέσεις των πολιτών. Με τον τρόπο που χειρίστηκε το ζήτημα έφερε το όλο θέμα σε ένα δίλημμα που ήταν ή κούρεμα καταθέσεων ή ξεπούλημα του Συνεργατισμού και στο τέλος πανηγυρίζει διότι δεν έγινε κούρεμα καταθέσεων. Αυτή η λογική είναι απαράδεκτη.

—Σκεφτήκατε να παραιτηθούν στελέχη σας που ανήκουν στο ΑΚΕΛ και ήταν στο Διοικητικό Συμβούλιο του Συνεργατισμού;

—Εξ όσων γνωρίζω έχουν ήδη παραιτηθεί πριν από μερικές εβδομάδες και θέλω να τονίσω πως δεν είχαν καθοριστικό ρόλο στο Διοικητικό Συμβούλιο.

—Πώς κρίνετε την οικονομική συμφωνία μεταξύ Συνεργατισμού – Ελληνικής;

—Η οικονομική συμφωνία που έγινε αποτελεί ένα έγκλημα. Η κυβέρνηση φόρτωσε με 5 δισ. ευρώ το συνολικό ποσό για τον Συνεργατισμό στο φορολογούμενο, μην γνωρίζοντας βέβαια αν θα είναι αυτό και το τελικό, ενώ παράλληλα τον δίνει σε μια ιδιωτική τράπεζα. Πρόσθετα, το κράτος εγγυάται για 2,6 δισ. ευρώ από το σύνολο των εξυπηρετούμενων δανείων που παραχώρησε στην Ελληνική ότι εάν χάσουν την κερδοφορία τους θα την καλύψει το κράτος. Δηλαδή το κράτος εγγυάται την κερδοφορία μιας ιδιωτικής τράπεζας, με ποια λογική γίνονται τέτοιες συμφωνίες; Σημειώνω δε τα γραφόμενα της Κομισιόν ότι όλες οι συζητήσεις με τους επενδυτές είχαν αρνητικό πρόσημο, δεν θα έδινε κανείς χρήματα για να τον αγοράσει. Αυτό έχει επίσης τη δική του σημασία.

Το ΑΚΕΛ τοποθετείται πολιτικά και όχι συναισθηματικά

—Ο Σταύρος Μαλάς σε συνέντευξή του στην «Π» μίλησε για αισθήματα πικρίας καθώς το ΑΚΕΛ νιώθει ότι εξαπατήθηκε από τον Πρόεδρο. Νιώθετε πικρία και εξαπάτηση;

—Ο Σταύρος είναι ένας αγαπητός φίλος και δεν θα σχολιάσω τα όσα λέει αλλά να μου επιτρέψετε όμως να πω ότι ως ηγεσία του ΑΚΕΛ ξέρουμε καλύτερα από οποιονδήποτε άλλο εμείς οι ίδιοι πώς νιώθουμε για αυτά τα πράγματα. Το ΑΚΕΛ σε όλα τα ζητήματα τοποθετείται πολιτικά και όχι συναισθηματικά και αυτό το θεωρώ μια μεγάλη επιτυχία του κόμματος. Ως ηγεσία του ΑΚΕΛ είμαστε σε καθημερινή επαφή με τη βάση, έχουμε εικόνα για τις σκέψεις, τις απόψεις και τις ανησυχίες που υπάρχουν. Αν λειτουργούσαμε συναισθηματικά δεν υπήρχε περίπτωση ένα στο εκατομμύριο να στηρίζουμε τη διαδικασία λύσης του Κυπριακού όταν ο Νίκος Αναστασιάδης

εξελέγη Πρόεδρος. Επειδή σκεφτόμαστε πολιτικά και πατριωτικά στηρίζουμε τις προσπάθειες λύσης. Γιατί ξέρουμε ότι ο τόπος μας για να σωθεί και για να έχει ελπίδα πρέπει να πετύχει μία σωστή λύση του Κυπριακού. Πάντοτε πολιτικά ενεργούμε και πάντοτε πολιτικά σκεφτόμαστε και αποφασίζουμε.

—Υπάρχει και η ανάγνωση ότι εξαιτίας του πολιτικού σας κόστους ενισχύσατε την αντιπολιτευτική ρητορική σας.

—Μακάρι να διαμορφωθούν δεδομένα τέτοια που να επιτρέψουν επανάλληψη σωστών διαπραγματεύσεων με στόχο να φτάσουμε σύντομα σε μια συμφωνία, η οποία θα βασίζεται στις διαχρονικές αποφάσεις του Εθνικού Συμβουλίου. Και εκεί θα δείτε και θα δουν πως θα συμπεριφερθεί το ΑΚΕΛ.

—Μετά τις εκλογές στην Τουρκία θα υπάρξει νέα ευκαιρία;

—Ενώσω συνεχίζεται ένα παρα-

“

Ο Σταύρος είναι ένας αγαπητός φίλος, αλλά ξέρουμε καλύτερα από οποιονδήποτε άλλο εμείς οι ίδιοι πώς νιώθουμε για αυτά τα πράγματα.

τεταμένο αδιέξοδο θεωρώ ότι απομυθώσαμε από ένα τέτοιο ενδεχόμενο. Μετά τις εκλογές στην Τουρκία δεν θα υπάρχει καμία δικαιολογία για κανένα και είμαι βέβαιος ότι η διεθνής κοινότητα θα ασκήσει επιρροή για την επανέναρξη των διαπραγματεύσεων. Το αν θα επαναρχίσουν και το πώς θα εξελιχθούν θα εξαρτηθεί πρωτίστως

από την Τουρκία αλλά και από τη στάση που θα κρατήσει ο Νίκος Αναστασιάδης και ο Μουσταφά Ακιντζί.

—Ο Σταύρος Μαλάς μίλησε και για πολιτική αφέλεια. Πώς το σχολιάζετε;

—Δεν είμαστε αφελείς πολιτικά. Κάθε άλλο. Τις αποφάσεις μας τις παίρνουμε πολύ συνειδητά και ξέρουμε πολύ καλά τι κάνουμε. Και θέτουμε προτεραιότητες με βάση το πώς εξυπηρετούνται καλύτερα τα συμφέροντα της χώρας και του λαού μας. Από εκεί και πέρα δεν έχω καμία απολύτως αμφιβολία ότι μια μερίδα του ΑΚΕΛ σίγουρα νιώθει πικρία για τον τρόπο με τον οποίο συμπεριφέρθηκε και ο Αναστασιάδης και ο ΔΗΣΥ στο ΑΚΕΛ. Η ηγεσία του κόμματος δεν καθοδηγείται από αυτά τα αισθήματα. Είναι πολύ ψυχρά πολιτικά και με βάση το πώς εξυπηρετείται καλύτερα το συμφέρον της χώρας και του λαού μας που παίρνουμε αποφάσεις.

Μεγάλο λάθος να αρχίσει από τώρα η ονοματολογία διαδοχής

—Το εκλογικό συνέδριο είναι σε δύο χρόνια ωστόσο εσείς εξαγγείλατε από τώρα ότι δεν θα επαναδικεικώσετε. Εκ των υστέρων ίσως να ήταν καλύτερο να μην τοποθετηθείτε τόσο νωρίς για να αποφευχθεί η ονοματολογία που ενδεχομένως να επηρεάσει τις εσωκομματικές λειτουργίες του κόμματος;

—Δεν ξέρω αν έχει αρχίσει η ονοματολογία εγώ θεωρώ ότι θα ήταν μεγάλο λάθος κάτι τέτοιο. Σίγουρα δεν έχει αρχίσει από το ΑΚΕΛ μια τέτοια συζήτηση. Οι προτεραιότητες είναι άλλες. Προτεραιότητα είναι πως θα καταφέρνουμε να εκσυγχρονίσουμε περαιτέρω το ΑΚΕΛ και να το καταστήσουμε πιο αποτελεσματικό. Η δεύτερη προτεραιότητα οι ευρωεκλογές και η τρίτη είναι το συνέδριο που θα είναι σε δύο χρό-

νια. Σε ό,τι αφορά το ψηφοδέλτιο των ευρωεκλογών δεν υπάρχουν ονόματα. Σε τέτοιες διαδικασίες θα γράφτε πάρα πολλά ονόματα και δεν επιρριπτό ευθύνες σε σας, γιατί διάφοροι ανοίγουν το στόμα τους και λένε τι σκέφτονται οι ίδιοι. Με βάση το καταστατικό τις αποφάσεις θα τις πάρει η Κεντρική Επιτροπή του ΑΚΕΛ μέσα από συγκεκριμένη διαδικασία που ξεκινά από τις Κομματικές Ομάδες Βάσης. Δεν έχουμε ξεκινήσει οργανωμένα μια τέτοια συζήτηση ως εκ τούτου είναι πολύ παρακινδυνευμένο να γράφονται τα οποία ονόματα.

—Κάποιες βολιδοσκοπήσεις είναι λογικό να γίνουν από πλευράς σας.

—Εγώ δεν έκανα καμία βολιδοσκοπία και συνήθως εγώ κάνω τις βολιδοσκοπήσεις.

Η Ελλάδα θέλει το ΝΑΤΟ στη Ν.Α. Μεσόγειο

Θα το θέσει στη Σύνοδο για το μεταναστευτικό ώστε να ενισχυθεί η επιτήρηση των εξωτερικών συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η επέκταση του ρόλου που διαδραματίζει η Βορειοατλαντική Συμμαχία εντός του Αιγαίου, στο θέμα του μεταναστευτικού είναι ένα από τα θέματα που ενδεχομένως να τεθούν από πλευράς Ελλάδος σε ευρωπαϊκό επίπεδο, σε μια προσπάθεια αντιμετώπισης των αυξημένων μεταναστευτικών ροών. Πληροφορίες της «Κ» από την ελληνική πλευρά υποστηρίζουν έντονα, πως η Αθήνα στη μίνι Σύνοδο των Βρυξελλών που έχει συγκληθεί για σήμερα Κυριακή, ένα από τα θέματα που θα θέσει στο τραπέζι των συζητήσεων είναι και η ενίσχυση του υφιστάμενου μηχανισμού επιτήρησης εντός του Αιγαίου με επέκτασή του στη Ν.Α. Μεσόγειο, προκειμένου να συμπεριλάβει και την ευρύτερη περιοχή της Κύπρου κυρίως από την πλευρά της Αιγύπτου αλλά και των παράλιων περιοχών της Μέσης Ανατολής. Στο προσέχον της απόφασης που έχει διαρρεύσει, οι 10 χώρες που συμμετέχουν στη Σύνοδο των Βρυξελλών φαίνεται να συμφωνούν:

Στην αύξηση των δαπανών για την αποτελεσματικότερη φύλαξη των εξωτερικών συνόρων της Ε.Ε., διαθέτοντας περισσότερους πόρους και εξοπλισμό στα κοινά τους σύνορα και στην ακτοφυλακή, ώστε μέχρι το 2020 να έχει συγκροτηθεί δύναμη 10.000 προσώπων.

Κατανοούν ως αναγκαίο μέτρο την ευρύτερη συνεργασία με αφρικανικές χώρες όπως η Αίγυπτος και η Λιβύη για μείωση ακόμα περισσότερο των αφίξεων στην Ε.Ε.

Παράταση των κοινών θαλάσσιων επιχειρήσεων στη Μεσόγειο, καθώς και βοήθεια σε θέματα εκπαίδευσης γειτονικών χωρών σε ζητήματα μεταναστευτικών ροών.

Η Λευκωσία με βάση και τα όσα είπε ο υπουργός Εσωτερικών σε συνέντευξή του στην έντυπη «Κ», της περασμένης Κυριακής εμφα-

Φαίνεται να ωριμάζουν οι συνθήκες για ευρύτερες συνεργείες κρατών της περιοχής που αγγίζουν σύγχρονα προβλήματα.

νίζεται ιδιαίτερα ανήσυχη από τις μεταναστευτικές ροές υποστηρίζοντας την ύπαρξη υποχρεωτικών ρήτρων για ανακατανομή όταν ξεπεράσουν σε μια χώρα ένα συγκεκριμένο όριο το οποίο είναι και με βάση την αναλογία πληθυσμού. Σύμφωνα με τις πληροφορίες της «Κ» για το όλο θέμα με εμπλοκή του ΝΑΤΟ, υπήρξε πρόσφατα ενημέρωση της Λευκωσίας από την ελληνική πλευρά, η οποία θα επιδιώξει να επεκτείνει τον ρόλο και αρμοδιότητες του διεθνούς οργανισμού στο προσφυγικό μέχρι και την περιοχή. Παρά τις προθέσεις της ελληνικής πλευράς, ερωτηματικό παραμένει η στάση που θα κρατήσει η Τουρκία εάν και εφόσον το όλο θέμα τεθεί ενώπιον της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας.

Προς Μεσογειακή Ένωση

Παράλληλα με τις διεργασίες που φαίνεται να βρίσκονται σε εξέλιξη για το μεταναστευτικό, και ενδιαφέρον έντονα τη Λευκωσία, φαίνεται να ωριμάζουν οι συνθήκες για ευρύτερες συνεργείες κρατών της περιοχής που αγγίζουν σύγχρονα προβλήματα. Τέτοια ζητήματα απασχόλησαν τη δεύτερη τριμερή Σύνοδο Κύπρου-Ελλάδας-Ισραήλ, σε επίπεδο Υπουργών Άμυνας. Στον απόλοχο της τριμερούς Συνόδου αυτό το οποίο προκύπτει είναι πως οι αμυντικές σχέσεις των τριών χωρών εξελίσσονται σε ένα από τους βασικούς πυλώνες συνεργασίας που ξεφεύγει από το σημερινό πλαίσιο.

Η συνεργασία σε στρατιωτικό

Η τρίτη τριμερής Σύνοδος Κύπρου-Ελλάδας-Ισραήλ σε επίπεδο Υπουργών Άμυνας θα πραγματοποιηθεί στο Ισραήλ. Σάββας Αγγελίδης, Πάνος Καμμένος και Αβίγκντορ Λίμπερμαν εστίασαν στους ισχυρούς δεσμούς των τριών χωρών στον τομέα της αμυντικής συνεργασίας.

Η ημερίδα αμυντικής βιομηχανίας με τη συμμετοχή εταιρειών από Κύπρο-Ελλάδα και Ισραήλ κατέδειξε τις δυνατότητες συνεργασίας στην κοινή παραγωγή στρατιωτικού εξοπλισμού.

επίπεδο ενισχύεται με κύριο άξονα τις κοινές ασκήσεις με τις χώρες της περιοχής (Κύπρο και Ισραήλ) να κρατούν χαμηλούς τόνους, κυρίως απέναντι στη Τουρκία. Επί του προκειμένου ενδεικτική ήταν η αναφορά του υπουργού Άμυνας Σάββα Αγγελίδη ότι η συνεργασία των τριών χωρών δεν λειτουργεί ενάντια στο οποίο τρίτο κράτος, επαναλαμβάνοντας τη σταθερή θέση της κυπριακής πλευράς «πως τα κράτη στην περιοχή μπορούν να σχηματίσουν συνεργασίες που βασίζονται σε γερά θεμέλια και αποσκοπούν στη σταθερότητα της περιοχής, αφ' ης στιγμής κάνουν σεβαστούς τους κανόνες του διεθνούς δικαίου και επιδιώκουν τα ίδια αποτελέσματα».

Αλλά και η ισραηλινή πλευρά διά του υπουργού Άμυνας Αβίγκντορ Λίμπερμαν περιορίστηκε

Αμυντική βιομηχανία

Επίσης ένα σημαντικό κομμάτι επέκτασης της συνεργασίας Κύπρου-Ελλάδας-Ισραήλ στον στρατιωτικό τομέα, αφορά την αμυντική βιομηχανία. Στο περιθώριο της τριμερούς, στη Λευκωσία, πραγματοποιήθηκε σημαντική ημερίδα με τη συμμετοχή κρατικών και ιδιωτικών εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον χώρο της αμυντικής βιομηχανίας. Εταιρείες από τις τρεις χώρες έλαβαν μέρος στην ημερίδα παρουσιάζοντας το εύρος δραστηριοτήτων τους. Και εδώ οι πληροφορίες της «Κ» λένε πως υπάρχουν μεγάλα περιθώρια συνεργασίας κυρίως με την πλευρά του Ισραήλ. Η Κύπρος, όπως διαφάνηκε, κατά τις δύο μέρες των εργασιών μπορεί να αξιοποιήσει τη θέση της στην περιοχή και την Ε.Ε. προκειμένου να δώσει διέξοδο σε ισραηλινές εταιρείες προς την ευρωπαϊκή αγορά. Προοπτική που εξετάστηκε ευρέως μεταξύ εκπροσώπων εταιρειών των δύο χωρών.

μόνο να αναδειχθεί τις καλές σχέσεις που έχουν πετύχει οι τρεις πλευρές. Στο πνεύμα αυτό καμία από τις τρεις πλευρές δεν επιβεβαίωσε το κατά πόσο η πρόσφατη τριμερής Σύνοδος, σε επίπεδο ηγετών, συμφώνησε για κοινές περιπολίες πολεμικών πλοίων Ελλάδας και Ισραήλ στην ανατολική Μεσόγειο ή για τη δημιουργία ενός κοινού αμυντικού χώρου, ο οποίος θα εκτείνεται από την Κρήτη έως την Κύπρο και από εκεί ως τις ακτές του Ισραήλ, συνεργασία που εκ των πραγμάτων θα μπορούσε να καλύψει και το κομμάτι των ενεργειακών της περιοχής. Περισσότερος διαχυτικός εμφανίσθηκε ο υπουργός Εθνικής Άμυνας Πάνος Καμμένος, ο οποίος υποστήριξε πως μετά τη δεύτερη τριμερή «μπορούμε να πούμε ότι η Μεσογειακή Ένωση γεννιέται»

Ελλάδα, Κύπρος, Ισραήλ έναντι στην Τουρκία

Σαφής στόχος η διαφύλαξη των εθνικών συμφερόντων των τριών χωρών έναντι της πλέον αναθεωρητικής δύναμης στην περιοχή

Του ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ

Πριν από λίγες ημέρες η ηγεσία των Ενόπλων Δυνάμεων βρέθηκε για ακόμα μια φορά στην Κύπρο, προκειμένου να επιθεωρήσει τις εγκαταστάσεις της Εθνικής Φρουράς στο νησί. Προχθές, οι τρεις υπουργοί Άμυνας Ελλάδας, Ισραήλ και Κυπριακής Δημοκρατίας συναντήθηκαν προκειμένου να συντονίσουν τις ενέργειές τους έτι περαιτέρω. Η τριμερής συνεργασία Αθηνών, Ιερουσαλήμ και Λευκωσίας έχει ως στόχο την διασφάλιση των πολλαπλώς συνδεδεμένων συμφερόντων τους, στην ενέργεια και την παροχή ασφάλειας στην ανατολική Μεσόγειο. Άφατος, πλην σαφής στόχος είναι η διαφύλαξη των εθνικών συμφερόντων των τριών χωρών έναντι της πλέον αναθεωρητικής δύναμης στη λεκάνη, της Τουρκίας.

Η Αγκυρα, είτε μέσω τεράστιων επενδύσεων για προμήθεια μονάδων που έχουν κατασκευασθεί σε τρίτες χώρες, είτε διά της τουρκικής αμυντικής ναυπηγικής βιομηχανίας, διαθέτει πλέον έναν πλήρη και υπερσύγχρονο στόλο επιφανείας. Η Αθήνα έχει ανοίξει τη «βεντάλια» της στρατιωτικής διπλωματίας και με την Αίγυπτο, αεροναυτικές δυνάμεις της οποίας θα συμμετάσχουν για ακόμα μια χρονιά σε άσκηση («Μέδουσα '18») που θα περιλαμβάνει όλη τη θαλάσσια περιοχή ανάμεσα στην Αφρική και την Κρήτη.

Η Αθήνα έχει ήδη συμφωνήσει με την Ιερουσαλήμ και τη Λευκωσία για αυξημένη συνεργασία στην περιοχή, γι' αυτό και η φρεγάτα του Πολεμικού Ναυτικού (Π.Ν.) που είναι αποπιστευμένη για τις ανάγκες της UNIFIL στα ανοιχτά του Λιβάνου, θα πραγματοποιεί περιπολίες και στην κυπριακή ΑΟΖ. Το Π.Ν. έχει, βεβαίως, ήδη δρομολογήσει

Ενώ Τουρκία, Αίγυπτος και Ισραήλ ενισχύουν διαρκώς του στόλους τους, η Ελλάδα αντιμετωπίζει πρόβλημα εκσυγχρονισμού στο Πολεμικό Ναυτικό και χάνει έδαφος στην ισορροπία δυνάμεων.

τις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου να διεκπεραιώσει την αποστολή του. Ωστόσο, με δεδομένο ότι η Τουρκία, η Αίγυπτος και, βεβαίως, το Ισραήλ, ναυπηγούν και αγοράζουν διαρκώς κύριες μονάδες επιφανείας (φρεγάτες, κορβέτες ή και μεγαλύτερα πλοία όπως ελικόπτεροφόρα), η Ελλάδα αντιμετωπίζει έναν ολοένα αυξανόμενο ανταγωνισμό στην ανατολική Μεσόγειο, σε μια ευρύτερη περιοχή που άλλοτε είχε την απόλυτη ναυτική πρωτοκαθεδρία, σε όρους ισορροπίας δυνάμεων. Το βασικό ερώτημα που προκύπτει από τις ανελαστικές ανάγκες και την πίεση που ασκείται στο Π.Ν. είναι για πόσο καιρό θα μπορεί να βρίσκεται «στον αφρό» με τις σημερινές προϋποθέσεις.

Γερασμένο Ναυτικό

Ο προβληματισμός στο ΓΕΕΘΑ αλλά και στο ΓΕΝ εντοπίζεται και στους δύο πυλώνες οι οποίοι στηρίζουν την προβολή ναυτικής ισχύος στην ανατολική Μεσόγειο: τα πληρώματα και καθαυτές τις μονάδες. Καταρχάς το προσωπικό έχει μειωθεί αισθητά, ενώ την ίδια στιγμή έχει αυξηθεί και ο μέσος όρος ηλικίας όσων υπηρετούν στα πλοία. Οι μοναδικές εισροές που έχει σε μάχιμους αξιωματικούς του

Η ελληνική φρεγάτα που είναι αποσπασμένη για τις ανάγκες της UNIFIL στα ανοιχτά του Λιβάνου, θα πραγματοποιεί περιπολίες και στην Κυπριακή ΑΟΖ.

Π.Ν. προέρχονται από τη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων, η οποία παράγει ολοένα και λιγότερους. Η επόμενη τάξη θα έχει μόλις 25 μάχιμους αξιωματικούς, αριθμός μειωμένος κατά 35% σε σύγκριση με την προηγούμενη. Η κατάσταση στη Σχολή Υπαξιωματικών δεν είναι πολύ καλύτερη. Αποτέλεσμα αυτής της αριθμικής καχεξίας είναι η μείωση των επανδρώσεων στις κύριες στιγμές έχει αυξηθεί και ο μέσος όρος ηλικίας όσων υπηρετούν στα πλοία. Οι μοναδικές εισροές που έχει σε μάχιμους αξιωματικούς του

ωθεί σε μόλις ένα, προκειμένου να εξοικονομηθεί πολύτιμο ανθρώπινο δυναμικό.

Η υψηλή ποιότητα των στελεχών του Π.Ν., παρά τη μείωση του αριθμού τους, δεν επαρκεί ώστε να καλύψει την πιο ουσιαστική αδυναμία, η οποία προέρχεται από την παλαιότητα των φρεγατών. Είναι κοινό μυστικό μεταξύ όσων γνωρίζουν την κατάσταση του Π.Ν. ότι το 2020 είναι το annus horribilis για τις φρεγάτες. Τότε οι περισσότερες θα προσεγγίζουν ή αγγίζουν τα 40 χρόνια. Όσες προσπάθειες βελτιώ-

σης και αν κάνουν οι πεπειραμένοι μηχανικοί του Π.Ν. είναι αδύνατον να αναβαθμίσουν ορισμένες δυνατότητες, οι οποίες στο πέρασμα των χρόνων εκ των πραγμάτων είναι πα ξεπερασμένες. Στο σύγχρονο περιβάλλον ναυτικού πολέμου, οι φρεγάτες του Π.Ν. παραμένουν εξαιρετικά όπλα στο πεδίο της επιφανείας, είναι ωστόσο, ξεπερασμένες στον ανθυποβρυχιακό (Α/Υ) και τον αντιαεροπορικό (Α/Α) πόλεμο. Σε αυτές τις δυνατότητες (Α/Υ και Α/Α) οι φρεγάτες του Π.Ν. βρίσκονται δύο τεχνολογικές γενιές

πίσω από τις τελευταίες εξελίξεις στον κλάδο της ναυπηγικής.

Σειρά λαθών στο πρόσφατο παρελθόν, όπως η απόσυρση και έπειτα ο (πανάκριβος ύψους 500 εκατ. ευρώ) εκσυγχρονισμός των Αεροσκαφών Ναυτικής Συνεργασίας P-3 Orion, έχουν στερήσει από το Π.Ν. και τη δυνατότητα της παρακολούθησης των ανατολικών Μεσογείου και διεξαγωγής ηλεκτρονικού πολέμου. Παρότι το πρώτο P-3 παραδόθηκε, τα υπόλοιπα τρία, τα οποία θα έχουν ενσωματωμένες νέες αυξημένες τεχνολογικές δυνατότητες, θα είναι έτοιμα το 2022.

Προφανώς όλη αυτή η κατάσταση οφείλεται κυρίως στη δημοσιονομική κρίση της τελευταίας δεκαετίας, αλλά και σε πάγιες διαρθρωτικές αδυναμίες των ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων (όπως π.χ. το γεγονός ότι η δομή Δυνάμεων εξακολουθεί να προβλέπει την ανάγκη για 13 φρεγάτες, ενώ είναι σαφές ότι ο αριθμός αυτός είναι υπερβολικός). Παρά τις ανεπανόρθωτες τα τελευταία 40 χρόνια αντιξοότητες, η Ελλάδα έχει κατορθώσει να προχωρήσει στην ναυπήγηση των υποβρυχίων τύπου «Παπανικολής» (214) και των πυραυλακάτων τύπου «Ρουσσέν» (σχεδιασμός Vosper). Αν και τα υποβρυχία θεωρούνται κρίσιμης μαχητικότητας μονάδες, ο ρόλος τους είναι επικουρικός στην ανατολική Μεσόγειο. Σε συνδυασμό με τις εξαιρετικά ταχείες και ευκίνητες πυραυλακάτους, αποτελούν μια κάποια δύναμη εξισορρόπησης για το Αιγαίο, αλλά δεν μπορεί να εξυπηρετήσουν τον βασικό, ευρύτερο στρατιωτικό σχεδιασμό στον οποίο πρακτικά η Αθήνα φιλοδοξεί να συμμετάσχει τα επόμενα χρόνια, δηλαδή την προβολή ισχύος στην ανατολική Μεσόγειο, στον άξονα από την Ρόδο μέχρι τις ακτές του Ισραήλ.

Ποιος θα βάλει τέλος στα αίσχη της Αστυνομίας

Ο Λουκής Λουκαΐδης πρώην δικαστής του ΕΔΑΔ λέει ότι δεν βρέθηκε εισαγγελέας ή υπουργός ή Πρόεδρος να τριξεί τα δόντια

Συνέντευξη στον **ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΡΑΣΧΟ**

Με αφορμή το γεγονός ότι πρόσφατα το Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ) στο Στρασβούργο καταδίκασε την Κυπριακή Δημοκρατία για παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε υπόθεση βασανισμού προσώπου από την Κυπριακή Αστυνομία, ο πρώην δικαστής του ΕΔΑΔ Λουκής Λουκαΐδης μιλάει στην «Κ» για τα κακώς έχοντα ειδικά στην Αστυνομία και γενικά στην Πολιτεία.

—**Κύριε Λουκαΐδη στις 5 Ιουνίου, ως δικηγόρος τώρα, κερδίσατε μια υπόθεση στο ΕΔΑΔ, του Καναδού υπηκόου ονόματι Hani Abdul Khani Kabbara εναντίον της ΚΔ, σημαντική από πλευράς ανθρωπίνων δικαιωμάτων διότι έχει να κάνει με τη συμπεριφορά της αστυνομίας. Δώστε μας σας παρακαλώ ένα περίγραμμα της απόφασης αυτής.**

—Η υπόθεση αφορούσε σύλληψη από την αστυνομία του Καναδού πελάτη μου, μεταφορά του στο κεντρικό αστυνομικό σταθμό Λεμεσού όπου βασανίστηκε διαφορετικούς όπως περιγράφει και η απόφαση του ΕΔΑΔ, δηλαδή κτυπήματα και πληγές στο στήθος του κρατούμενου και στο πρόσωπό του που προκλήθηκαν με γροθιές. Κτυπήματα από διάφορους αστυνομικούς για περίπου 4 ώρες σε διάφορα μέρη του κορμιού του με μεταλλική καρέκλα και ξύλινο ρόπαλο ως επίσης και γρονθοκοπήματα και κλωτσιές, μελανιές, σπάσιμο δοντιού και απαγόρευση να πάρει τα φάρμακά του. Ο κρατούμενος ήταν υγιέστατος όταν συνελήφθη και κατέληξε στο νοσοκομείο λόγω της κακομεταχείρισης και του βασανισμού από μέρος της αστυνομίας κατά την κράτησή του. Οι σωματικές βλάβες δεν αμφοιβητήθηκαν ουσιαστικά από την κυβέρνηση αλλά δεν υπήρξε αποτελεσματική διερεύνηση του περιστατικού είτε από την αστυνομία είτε από ανεξάρτητη αρχή είτε με οδηγίες του γενικού εισαγγελέα.

—**Πώς αντιμετώπισαν την υπόθεση στην Νομική Υπηρεσία;**

—Ο πρώτος γενικός εισαγγελέας (σ.σ. Πέτρος Κληρίδης) αποφάνθηκε ότι οι σωματικές βλάβες στον παραπονούμενο ήταν αποτέλεσμα της προσπάθειας της αστυνομίας

“

Αστυνομικοί που βασανίζουν κρατούμενους στερούνται βασικά στοιχεία ανδρισμού, ανθρωπισμού, αυτοσεβασμού και αυτοπεποίθησης.

“

Φταίει και η κοινωνία που ανέχεται αυτά τα πράγματα, πολλοί μάλιστα τα επικροτούν. Φταίει και οι θεσμοί που βλέπουν τον πολίτη απέναντί τους και όχι στο πλευρό τους.

να τον συλλάβουν (όπως ισχυριζόταν η αστυνομία) πράγμα που απέρριψε το ΕΔΑΔ. Ο δεύτερος γενικός εισαγγελέας κ. Κώστας Κληρίδης ήταν στη σύνθεση του Ανωτάτου Δικαστηρίου που ηγήθη το θέμα της κακομεταχείρισης του παραπονούμενου από την αστυνομία και απερρίφη το παράπονο χωρίς οποιασδήποτε δικαιολογία. Στη συνέχεια ο κ. Κώστας Κληρίδης διορίστηκε γενικός εισαγγελέας και με αυτή την ιδιότητα διέταξε δεύτερη έρευνα στην υπόθεση, ενέργεια την οποία έψεξε το ΕΔΑΔ ως μη αμερόληπτη και ως ασυμβίβαστη με την προηγούμενη δικαστική του ιδιότητα όταν απέρριψε την υπόθεση (παρ. 112 της απόφασης). Ο παραπονούμενος υπέδειξε στο ΕΔΑΔ ότι ο δεύτερος γενικός εισαγγελέας δεν του έδωσε την ευκαιρία να αναγνωρίσει τους αστυνόμους που ήταν υπεύθυνοι για την κακομεταχείρισή του. Στο νοσοκομείο τον επισκέφθηκαν η

«**Σήμερα** έχουμε απόφαση του ΕΔΑΔ για βασανισμό ή και κακομεταχείριση με γνωστούς τους αστυνομικούς οι οποίοι έλαβαν μέρος και ο γενικός εισαγγελέας δεν κινήθηκε εναντίον τους, γεγονός που ενθαρρύνει και στο μέλλον άλλους αστυνομικούς να προβούν σε παρόμοιες πράξεις.»

πρόξενος του Καναδά κ. Σεβέρν και ο ιατρός κ. Ιωσήφιδης και διαπίστωσαν την άσχημη κατάσταση του. Το ΕΔΑΔ δέχθηκε την εκδοχή του παραπονούμενου και του δικηγόρου του και επιδίκασε αποζημιώσεις και δικηγορικά έξοδα προς όφελός του, καταδικάζοντας την Κυπριακή Δημοκρατία.

—**Τα όσα απαράδεκτα έχουν καταγγείλει από τον πελάτη σας εναντίον της Κυπριακής Αστυνομίας, είναι συμπεριφορές που θεωρούσαμε ότι το 2011 στην ευρωπαϊκή Κύπρο ότι θα έπρεπε να είχαν εκλείψει.**

—Η κακομεταχείριση πολιτών από την Αστυνομία είναι μια καθιερωμένη τακτική που ριζώνει από την εποχή της Αγγλοκρατίας και συνεχίσει χωρίς διακοπή. Το φαινόμενο αυτό εξετάσθηκε από τριμελή επιτροπή της οποίας προέδρευσε ο αείμνηστος δικαστής Λούις Λοΐζου που διόρισε το Υπουργικό Συμβούλιο το 1995 και απο-

φάνθηκε ότι πράγματι υπάρχει συστηματική κακομεταχείριση κρατούμενων από αστυνομικούς, ιδιαίτερα στον αστυνομικό σταθμό Λεμεσού. Η έκθεση όμως δεν αξιοποιήθηκε και η παράδοση συνεχίστηκε.

—**Πού οφείλονται τέτοιες συμπεριφορές από πλευράς των οργάνων της τάξης;**

Οι λόγοι για αυτές τις εγκληματικές ενέργειες της αστυνομίας, κατά τη γνώμη μου είναι οι εξής: α) Η ανοχή των ανωτέρων αξιωματούχων του κράτους και κυβερνήσεων. Σοβαρότατη ευθύνη για αυτή την ανοχή έχει ο εκάστοτε γενικός εισαγγελέας. Σήμερα έχουμε απόφαση του ΕΔΑΔ για βασανισμό ή και κακομεταχείριση με γνωστούς τους αστυνομικούς, οι οποίοι έλαβαν μέρος και ο γενικός εισαγγελέας δεν κινήθηκε εναντίον τους. Αυτό ασφαλώς ενθαρρύνει και στο μέλλον άλλους αστυνομικούς να προβούν σε παρόμοιες

πράξεις αφού έχουν την συγκάλυψη του γενικού εισαγγελέα. β) Στη νοστορία των αστυνομικών που προβαίνουν σε τέτοιες πράξεις η οποία είναι προϊόν της αλαζονείας της εξουσίας που τους δίνεται χωρίς έλεγχο και στην προσπάθειά τους να αποδείξουν ότι κάποιος είναι ενώ στην πραγματικότητα στερούνται βασικά στοιχεία ανδρισμού, ανθρωπισμού, αυτοσεβασμού και αυτοπεποίθησης. Κάποτε ένας υπουργός Εσωτερικών μου τηλεφώνησε διαφωνώντας μαζί μου λέγοντας μου «Ακουσε Λουκή. Αν θέλεις να ανακρίνουν χωρίς χειροδικία, να πηγαίνεις εσύ να κάνεις τις ανακρίσεις», και του απάντησα «αν είχαν κρίση οι ανακριτές όσο είναι το χέρι τους δεν θα είχαμε αυτά τα δυσάρεστα φαινόμενα». Η σωστή αντίληψη απαιτεί σωστή αντίληψη και όχι γρονθοκοπήματα, διότι το αποτέλεσμα είναι να έχουμε και αθώους να παραδέχονται πως είναι ένοχοι με κλασική την περι-

πτώση του κ. Δήμου Δημοσθένους που αναγκάστηκε τελικά η Δημοκρατία να πληρώσει 30.000 αποζημίωση. γ) Στην ατιμωρησία των ενόχων μελών της αστυνομίας που αντί να εκτελούν την αποστολή τους προστασίας του πολίτη, βάζουν πιο ψηλά το προσωπικό τους γόπτρο για να αποδείξουν ότι ανακάλυψαν ένα έγκλημα έστω και αν τούτο έγινε σαν αποτέλεσμα εγκλημάτων από μέρους τους. Τέλος, θέλω να πω ότι φταίει και η κατάσταση που επικρατεί στην κοινωνία μας που ανέχεται αυτά τα πράγματα, πολλοί μάλιστα τα επικροτούν, αλλά και στο γεγονός ότι οι θεσμοί στην Κύπρο βλέπουν τον πολίτη απέναντί τους και όχι στο πλευρό τους για να τον εξυπηρετήσουν.

—**Και σήμερα η Αστυνομία αντιμετωπίζει μεγάλα προβλήματα παρόλο που επανειλημμένα υπήρξε η επίσημη παραδοχή «για σάπια μήλα» ωστόσο δεν βλέπουμε να γίνεται κάτι ουσιαστικό. Γιατί;**

—Διότι η κακομεταχείριση κρατούμενων κατέστη στην Κύπρο θεσμός και καθιερώθηκε σαν δραστηριότητα της αστυνομίας που θεωρείται φυσιολογική και ανεκτή από τις κυβερνήσεις. Δεν βρέθηκε ένας γενικός εισαγγελέας ή ένας υπουργός Εσωτερικών ή ένας Αρχηγός Αστυνομίας ή ακόμα ένας Πρόεδρος της Δημοκρατίας να τριξεί τα δόντια του σε αυτά τα αίσχη ενός σώματος που αντί να επιβάλλει τον νόμο, τον υπονομεύει με τρομοκρατικά μέσα.

—**Ποια μπορεί να είναι η λύση του προβλήματος ή μήπως είναι μάταιο πα διότι η διαφορά έχει διαβρώσει την Αστυνομία σε βαθμό μη αναστρέψιμο;**

—Έχω δώσει αρκετό υλικό πιο πάνω για τη λύση του προβλήματος. Χρειάζονται άντρες σε πολιτικά πόστα που να αποφασίζουν να υλοποιούν την εφαρμογή του νόμου και στα αστυνομικά όργανα. Φανταστικάτε να φυλακιστεί αστυνομικός που χειροδίκησε σε κρατούμενο πώς θα αλλάξει η κατάσταση προς το καλύτερο; Δεν μπορεί σε μια χώρα που είναι θύμα τουρκικών παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων να προκαλούμε εμείς οι ίδιοι τέτοιες παραβιάσεις. Νομίζω ότι αυτό πλήττει την αξιοπιστία και τον πολιτισμό μας.

Παραμένουν στα ύψη τα φοιτητικά ενοίκια

Η δημιουργία νέων εστιών δεν φαίνεται να μειώνει για την ώρα τις τιμές, καθώς η ζήτηση δημιουργεί ανάγκες

Του **ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ**

Η **προσπάθεια** της Κύπρου να καταστεί περιφερειακό κέντρο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έχει υποστηρικθεί επανειλημμένα από πλευράς κράτους με τα αποτελέσματά της να είναι ήδη εμφανή. Τα τελευταία χρόνια υπήρξε τριπλασιασμός των ξένων φοιτητών που αποφασίζουν να συνεχίσουν τις σπουδές τους στην Κύπρο και εκτιμήσεις κάνουν λόγο ότι τα επόμενα χρόνια θα υπάρξει περαιτέρω αύξηση των φοιτητών, καθώς οι ενέργειες που έχουν γίνει στοχεύουν προς αυτή την κατεύθυνση. Έτσι, τόσο το Brexit όσο και οι συμφωνίες που έχει υπογράψει το Υπουργείο Παιδείας με άλλες χώρες για αμοιβαία αναγνώριση των τίτλων σπουδών, και κυρίως με τις αγορές της Ρωσίας και της Κίνας, διανοίγουν αυτές τις προοπτικές.

Η νέα τάξη πραγμάτων που δημιουργείται στη χώρα φαίνεται να λειτουργεί θετικά και για την ανάπτυξη άλλων τομέων της οικονομίας, και πιο συγκεκριμένα του οικοδομικού, καθώς η συνεχιζόμενη ροή φοιτητών δημιουργεί ανάγκες για φοιτητικές εστίες και διαμερίσματα. Ωστόσο, η ζήτηση που καταγράφεται επέφερε μεγάλη αύξηση στις τιμές ενοικίων, κυρίως στην Λευκωσία η οποία μετατρέπεται τα τελευταία χρόνια σε πανεπιστημιούπολη.

Τα πέντε πανεπιστήμια (τρία

«**Ετοιμείς** για να δεχθούν φοιτητές από τη νέα ακαδημαϊκή χρονιά θα είναι οι νέες εστίες που δημιουργούνται πλησίον των δύο ιδιωτικών πανεπιστημίων στη Λευκωσία.

ιδιωτικά και δύο δημόσια) που λειτουργούν στην πρωτεύουσα δημιουργούν άμεσες ανάγκες για δημιουργία εστιών, οι οποίες θα μειώσουν τόσο τη ζήτηση που υπάρχει όσο και τις τιμές στα ενοίκια.

Δύο νέες εστίες

Την προσπάθεια εξεύρεσης φοιτητικής κατοικίας στην πρωτεύουσα έρχονται να ενισχύσουν και ιδιωτικές πρωτοβουλίες σε συνεργασία με τα πανεπιστήμια, καθώς από τον ερχόμενο Σεπτέμβριο ανα-

μένεται να λειτουργήσουν δύο νέες εστίες από την κατασκευαστική εταιρεία Rotos Developers. Συγκεκριμένα θα λειτουργήσει μια εστία η οποία θα εξυπηρετεί τους φοιτητές του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, η οποία θα χτιστεί σε συνεργασία με το ιδιωτικό Πανεπιστήμιο. Παράλληλα η εταιρεία «τρέχει» και την ανέγερση φοιτητικής εστίας πλησίον του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου, ως αποκλειστικά δικό της project, η οποία επί το πλείστον αναμένεται να εξυπηρετεί φοιτητές

του συγκεκριμένου πανεπιστημίου. Μάλιστα όπως σημειώνεται τόσο από πλευρά εταιρείας όσο και από κτηματομεσίτες με τους οποίους ήρθε σε επαφή η «Κ», πλέον θεωρείται επιβεβλημένη η ανάγκη δημιουργίας νέων εστιών λόγω της συνεχιζόμενης ροής φοιτητών. Δεν αποτελεί έκπληξη λοιπόν ότι κτηματομεσίτες αλλά και εργοληπτικές εταιρείες δεν κρύβουν την ικανοποίησή τους για την κατάσταση αυτή αφού όπως τονίζουν τα νέα δεδομένα φέρνουν ανάκαμψη του

Το φαινόμενο παρατηρείται κυρίως στη Λευκωσία που μετατρέπεται σε πανεπιστημιούπολη.

κατασκευαστικού τομέα μετά από την κρίση.

Οι τιμές

Μιλώντας στην εφημερίδα ο CEO της εταιρείας APS Real Estate και συνεργάτης της «Κ» Ανδρέας Ανδρέου, υπογράμμισε την τεράστια ζήτηση που παρατηρείται για φοιτητικά διαμερίσματα. Σημείωσε ότι δεν υπάρχει σήμερα η απαιτούμενη προσφορά που να ικανοποιεί τη ζήτηση και ότι κυρίως στις περιοχές που βρίσκονται κοντά στα πανεπιστήμια έχει παρατηρηθεί αύξηση στα ενοίκια μέχρι και 20-25%. Επισημάνε ωστόσο το γεγονός ότι ακόμα φοιτητικές εστίες βρίσκονται υπό κατασκευή και η ανάγκη εξακολουθεί να παραμένει, οπότε δεν προβλέπεται να υπάρξει μείωση των τιμών ενοικίων το επόμενο χρόνο τουλάχιστον. Κληθείς να εκτιμήσει μάλιστα πού αναμένεται να κινηθούν οι τιμές ενοικίων και τη νέα ακαδημαϊκή χρονιά σημείωσε ότι τα στούντιο θα κυμαίνονται μεταξύ 350-420 ευρώ, τα μονόκλινα από 450-580 ευρώ, ενώ όπως σημείωσε τα δωάρια αναμένεται να κινηθούν μεταξύ 700-750 ευρώ με βασική επίπλωση.

Λύσεις ζητούν φοιτητές

Τη **δική** τους άποψη για τα φοιτητικά ενοίκια καταθέτουν στην «Κ» και οι οργανωμένοι φοιτητές, με την πρόεδρο της ΠΟΦΕΝ Γεωργία Γιάνκου να σημειώνει ότι οι δυσβάστακτες τιμές, αλλά και η έλλειψη διαμερισμάτων πλησίον των Πανεπιστημίων αφήνουν τους φοιτητές χωρίς πολλές επιλογές. Μάλιστα, όπως τόνισε, φοιτητές αναγκάζονται να πηγαίνουν από τη πόλη διαμονής τους στην πόλη που σπουδάζουν, είτε γιατί τα περισσότερα διαμερίσματα είναι ήδη κρατημένα, είτε γιατί δεν είχαν την οικονομική δυνατότητα για να νοικιάσουν. Θα πρέπει να υπάρξει περαιτέρω βοήθεια από το κράτος στους φοιτητές, όπως υποστηρίζεται και η ΠΟΦΕΝ θεωρεί απαραίτητες τις αποκοπές από το κονδύλι της φοιτητικής μέριμνας, καθώς μετά από αυτές, φοιτητές δυσκολεύονται να πληρώσουν τις υποχρεώσεις τους τόσο στα Πανεπιστήμια όσο και τα ενοίκια των διαμερισμάτων τους. «Θεωρούμε ότι θα πρέπει ακριβώς τα αδιανέμια ποσά που μένουν από τη φοιτητική χορηγία, να δίνονται στο φοιτητικό πακέτο, που είναι ακριβώς στοχευμένο και εμπεριέχει και το επίδομα για στέγαση» ανέφερε καταληκτικά η πρόεδρος των φοιτητών.

Άρχισαν τα όργανα λόγω Συνεργατισμού

Το πουλάκι

Σας είχαμε προειδοποιήσει την περασμένη Κυριακή ότι ο Συνεργατισμός θα εξελιχθεί σε σίριαλ που θα καταλήξει από τον οχετό στον βόθρο. Ήδη οι πρώτες οσμές έχουν κυκλοφορήσει κι άρχισαν να μολύνουν τον αέρα, γι' αυτό φρονέστε τις αντιασφυζιογόνες μάσκες σας και ελάτε να κάνουμε τη γύρα μας στο ένδοξο πολιτικό μας τοπίο, το οποίο εικάζω ότι, όπως θα αποκαλυφθεί ξανά, θα έχει ίχνη στα ΜΕΔ των 7,49 δισ., του προ του 2013 Συνεργατισμού καθώς και μαγικά εξαλειφθέντα εκατομμύρια στην περίοδο της διακυβέρνησης Αναστασιάδη. Ένα πουλάκι που πέταξε σε πολλά παράθυρα τις τελευταίες μέρες έκατσε και στο παράθυρο του Ιανού και κελήδησε με φωνή σχεδόν ανθρώπινη. Τι κατάλαβα ο έρμος; Ότι μέσα σε εκείνο τον κυκεώνα των 7,49 δισ., που όπως είπε ο Πρόδρομος «κληρονομία» η κυβέρνηση από τον Συνεργατισμό της εποχής Χλωρακιώτη, υπάρχει ολόκληρη λίστα πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων που πήραν δάνεια δανικά κι αγύριστα. Υπάρχει ακόμα λίστα με ολόκληρες οικογένειες, που πάππο προς πάππο προσελήφθησαν στα διάφορα Συνεργατικά. Υπάρχουν μαγαζιά που τινάχθηκαν στον αέρα. Υπάρχουν σωματεία και οργανώσεις που πήραν και ποτέ δεν πλήρωσαν. Κι από ό,τι κατάλαβα αυτές οι λίστες θα αρχίσουν να κυκλοφορούν οσονούπω. Τόσα πολλά άκουσα που σκέφτηκα ότι μόλις συσταθεί η ερευνητική επιτροπή από τον γενικό εισαγγελέα να πάω και να καταθέσω. Ωστόσο, στη συνέχεια σκέφτηκα ότι ο λόγος του πουλιού δεν περνά κι έτσι έκανα ένα καφέ σκέτο κι άρχισα να τραγουδώ το γνωστό άσμα του Στελλάρα, «Υπάρχω».

Η κοιμωμένη

Από την άλλη υπάρχουν ως φαίνεται ανοικτά ζητήματα και για την κυβερνητική πλευρά, διότι τώρα με την πώληση του Συνεργατισμού τα πράγματα είναι φρέσκα, είναι εκεί και δεν είναι όλοι όσοι βρίσκονται εντός της οικίας του «πεθαμένου» φίλοι της «κυβερνητικής οικογένειας». Παράλληλα, όμως, όπως λέει πρόσωπο φίλο προσκεϊμένο στην «οικογένεια», το οποία μάλιστα μήκε, είδε και βγήκε, ο λόγος που βγήκε ήταν σοβαρός. Και ενημέρωσε γι' αυτό σε υψηλό επίπεδο. Αλλά τίποτε δεν έγινε, διότι έρχονταν εκλογές και όπως και την προηγούμενη φορά που πληρώσαμε ακριβά τη Λαϊκή, τίποτα δεν έπρεπε να ταραξει τον ύπνο των ψηφοφόρων. Η ίδια δεν θεωρούσε τις εκλογές σαν λόγο σοβαρό. Δεν βγήκε να πει τον λόγο της δυσφορίας της δημοσίως γιατί δεν ήθελε να δημιουργήσει πρόβλημα στην τράπεζα. Τον είχε όμως εκεί που έπρεπε. Διότι για να ξέρετε υπάρχουν ή πρέπει να υπάρχουν και

Τα λόγια είναι περιττά, κατά το λαϊκό άσμα.

εποπτικές αρχές. Εδώ σε αυτή τη μακαρία νήσο οι εποπτικές αρχές ή κοιμούνται τον ύπνο του δικαίου ή έχουν γραμμένους εκεί που δεν πιάνει μελάνι τους πάντες. Αλήθεια κυρία Χρυστάλλα μου εσείς τι έχετε να πείτε για το deal αυτό που έγινε με τον Συνεργατισμό και τα όσα προηγήθηκαν; Ο Χάρης, πάντως, σήμερα στη συνέντευξη του στην «Κ» λέει ότι ήταν ανάπηρη η εποπτεία στη ΣΚΤ, δηλαδή η Κεντρική ήταν εξαφανισμένη, γεγονός που επέτρεπε στην τράπεζα να βάζει τα προβλήματα κάτω από το χαλί. Τελικά, τόσο ήταν το βάρος που υποχώρησε το πάτωμα. Ακούτε κυρία μου ή να σας ξυπνήσουμε;

Οι μάγιστροι

Πολλοί διερωτούνται τι ρόλο έπαιξε σε όλο αυτό ο Συναγεμικός Πρόεδρος Αβέρωφ

Νεοφύτου, ο οποίος ως γνωστό είναι δεινός αναλυτής του τοπίου του τραπεζικού, ενώ μετά το κούρεμα του 2013 ήταν και ο μόνος που δεν κρύφτηκε κάτω από τα τραπέζια του Λόφου. Ως γνωστό ο λατρεμένος Φούλης ήταν στο Παρίσι κάνοντας διεθνείς επαφές, όσο μαινόταν το πρώτο ημίχρονο στο εσωτερικό για τον Συνεργατισμό. Ωστόσο, δεν διέφυγε από τα πυρά της αντιπολίτευσης για τον ρόλο του στην όλη συμφωνία. Τώρα αν είχε και ποιος ήταν αυτός δεν μπορώ να βάλω το χέρι μου, το πόδι μου και το κεφάλι μου στη φωτιά αλλά κάποια δημόσια πολιτικά πρόσωπα λένε ότι είχε και έχει ρόλο. Ενδεικτικά είναι τα τιτιβίσματα του Άθου Αντωνιάδη στο twitter: «Είναι κοινό μυστικό ότι οι μεγαλύτεροι μάγιστροι βρίσκονται στο Παρίσι. Καμιά φορά όμως ακόμα και αυτοί που θεωρούνται μεγαλύτεροι μάγιστροι το καίνε... το 'φραγτό' και η ζημιά για το 'μαγαζί' είναι μεγάλη». Φούλη, τι θέλει να πει ο

ποιητής; Ένας άλλος εκ των φίλων σου στο ΔΗΚΟ προχθές την Πέμπτη κάτι έλεγε μεταξύ καφέ και τσιγάρου στη Βουλή, για κάποια εκατομμύρια που πήρε κάποιος εκ δικός σου για να αγοράσει τη ΣΚΤ αλλά δεν τολμούσε να πει δημοσίως το όνομα. Ιδιωτικώς πάντως το είπε σε καμιά δεκαπενταριά πλάσματα εκεί στο αίθριο, γι' αυτό σε ενημερώνω ότι μάλλον θα δεχθείς πυρά όταν αριθμάρεις στην πρωτεύουσα. Εσύ είμαι σίγουρος ότι ξέρεις τι θα πεις για τον ανακατόλακκο!

Ο αγγελιαφόρος

Στα σοβαρά τώρα. Αν το πολιτικό σύστημα θέλει να ανακτήσει έστω και κάτι από το απολεσθέν κύρος του καλό θα ήταν να αφήσει τους διαξιφισμούς στα κανάλια και να συμπεριφερθεί για μια φορά σοβαρά ώστε αν γίνει τελικά έρευνα να μην καταλήξει

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Χρυστάλλα Γιωρκάτζη

Η διοικήτρια της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου, Χρυστάλλα Γιωρκάτζη, η οποία κατορθώνει διά της παντελούς απραξίας της (βλ. ΣΚΤ) να βρίσκεται στο επίκεντρο της επικαιρότητας.

φιάσκο όπως τις προηγούμενες. Το ίδιο σοβαρά θα πρέπει να συμπεριφερθούν και κρατικοί αξιωματούχοι όπως ο ελεγκτής και το λέω αυτό διότι άκουσα τις προάλλες να «πυροβολεί» κατά του εκπαιδευτικού επικοινωνίας της ΣΚΤ Γιάννου Σταυρινίδη. Ο συμπληρωστικός Ιωάννης ως μη έπρεπε πήρε πάνω του όλο το φορτίο της έκθεσης στα ΜΜΕ και τα πήγε κατά την άποψή μας πολύ καλά. Με τα ΜΜΕ είχε άμογη σχέση, όμως δεν παύει να ήταν ο αγγελιαφόρος. Μην πυροβολείτε τους αγγελιαφόρους. Η ουσία είναι αλλού, φτάνει να θέλετε να την αναδείξετε, διότι είμαι σίγουρος ότι και την ξέρετε και τη βλέπετε.

Ο Πικής

Μιλώντας για έρευνα στο Συνεργατισμό, προχθές επίσης στο αίθριο της Βουλής μάζεψα ένα υραίο. Ένας εύθυμος συνάδελφος ρώτησε ένα ανυποψίαστο βουλευτή αν ξέρει τον Πικί κι εκείνος απάντησε με ερώτηση: Τον σουβλιτζή; Είδες, του λέει ο συνάδελφος, αν η Επιτροπή Πικί έκανε τη δουλειά της σωστά τότε δεν μιλούσες για σουβλάκια αλλά για ιστορική έρευνα που έβαλε το μαχαίρι στο κόκαλο και εντόπισε τους αυτουργούς του τραπεζικού σκανδάλου που οδήγησε στο Κούρεμα. Ορθός ο συνάδελφος!

Γράφει Ο ΙΑΝΟΣ

ΑΜΕΡΩΤΑ / Γράφει ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Αγαπτιέ μου απόφοιτε

Αγαπτιέ μου απόφοιτε, αυτή η βδομάδα είναι σημαντική για σένα. Κάθεσαι σε αναμμένα κάρβουνα και περιμένεις τα αποτελέσματα των εξετάσεων. Περιμένεις, όπως και οι γονείς σου να δείτε τους κόπους μια χρονιάς και να ανταμείβονται. Έχεις μεγάλη αγωνία. Δεν σε αδικώ. Θέλω να σου πω κάποια πράγματα που νιώθω πως είναι σημαντικά. Για μένα τουλάχιστον. Όσοι και αν είναι το αποτέλεσμα να νιώσεις νικητής. Μην αφήσεις κανένα να σε πληγώσει. Μην νιώσεις ότι έχασες, αν δεν πετύχεις. Τι σημαίνει αποτυχία άλλωστε; Άσε που υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να μην επέλξες τις σχολές που πραγματικά θέλεις. Ξέρεις πόσοι αλλάζουν σπουδές; Ξέρεις πόσοι αλλάζουν καριέρα, επειδή στα 18 μας νομίζαμε πως οι σχολές που βάλαμε στο μηχανογραφικό ήταν τα επαγγέλματα των ονείρων μας;

Συχαρητήρια, λοιπόν, για το αποτέλεσμα. Όσοι και αν είναι αυτό. Είτε πέτυχε στην πρώτη σου επιλογή, είτε στη δεύτερη. Συχαρητήρια έστω και να δεν πέρασες σε καμία σου επιλογή. Όχι, δεν ειρωνεύομαι. Να ξέρεις πως αυτή η αποτυχία θα σε κάνει πιο δυνατό. Θα σε αναγκάσει να διαχειριστείς όλους αυτούς που θα τηλεφωνούν για να μάθουν τι έκανες, άλλοι από αγνό ενδιαφέρον και αγάπη, άλλοι από κουτοσομπολιό και άλλοι από ζήλια. Θα σε αναγκάσει να αντιμετωπίσεις και τους γονείς σου. Να κάνεις τον λογαριασμό. Όχι μόνον τον οικονομικό, αλλά κυρίως τον λογαριασμό των πράξεών σου. Στάσου περήφανα απέναντι σε όλους. Να φωνάζεις πως έκανες ό,τι μπο-

ρούσες, ό,τι περνούσε από το χέρι σου. Αυτή η αποτυχία, θα σε κάνει και πιο σοφό. Θα σου δώσει χρόνο να σκεφτείς. Να μετρήσεις ξανά τις επιλογές σου. Να βεβαιωθείς πως όντως αυτό θέλεις να σπουδάσεις, αυτό θέλεις να κάνεις στη ζωή σου.

Να νιώθεις ευλογημένος. Γιατί σήμερα έχει πολύ περισσότερες επιλογές από προηγουμένως. Αρκετοί από μας, πριν από είκοσι χρόνια, σπουδάσαμε ότι μας έλαχε. Όπου και ό,τι περάσαμε. Τότε δεν είχαμε ιδιωτικά πανεπιστήμια. Τα διδάκτρα στην Αγγλία ήταν στα ύψη και οι σπουδές σε Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία και στις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν ήταν δωρεάν. Αν αποτυχάναμε πριν από είκοσι χρόνια, καθόμασταν έναν χρόνο, κάναμε ξανά φροντιστήριο όλη τη χρονιά και ξαναδίναμε εξετάσεις. Για να περάσουμε στην Ελλάδα ή στο ένα πανεπιστήμιο της Κύπρου.

Θέλω να σου πω πως τα καλύτερα χρόνια είναι μπροστά σου. Πως το μέλλον σου ανήκει. Θα μου πεις αυ-

«Αγαπτιέ μου απόφοιτε, αγαπτιέ μου δεκαοκτάρη, άνοιξε τα φτερά σου αλλά μείνε προσγειωμένος στη γη».

τά τα ξέρεις, σου τα παν και άλλοι. Το ξέρω. Αυτό που ίσως δεν σου είπαν άλλοι είναι πως μάλλον δεν θα δουλέψεις αυτό που θα σπουδάσεις. Δεν θέλω να σε πανικοβάλλω, ούτε να σε απογοητεύσω. Όχι γιατί δεν είχες επαγγελματικό προσανατολισμό. Όχι κατ' ανάγκη γιατί δεν έκανες τις σωστές επιλογές. Κυρίως γιατί ο χάρτης των επαγγελματιών αλλάζει ραγδαία. Τόσο ραγδαία, που σήμερα δεν ξέρουμε τα δέκα καλύτερα επαγγέλματα των επόμενων είκοσι χρόνων. Γι' αυτό σου λέω. Μην απογοητεύσει, και μη θεωρείς πως ήρθε το τέλος του κόσμου με μια στραβοτιμονιά.

Σήμερα είναι πολύ πιο σημαντικό να καλλιεργήσεις τις δεξιότητές σου. Να μάθεις πως θα βρίσκεις λύσεις, να μάθεις να σκέφτεσαι. Η στεγνή και συχνή αποστήθιση αμάοιτης γνώσης που σε αναγκάσαμε να περάσεις στο σχολείο ποσώς θα σε βοηθήσει. Το ίδιο ισχύει και για το πανεπιστήμιο. Έχει πολύ μεγαλύτερη σημασία να καταλάβεις το πως και το γιατί γίνεται ή έγινε κάτι παρά να κάτσεις να κάνεις σκονάκι για να περάσεις το μάθημα. Έχει πολύ μεγαλύτερη σημασία να καταλάβεις πως θα είσαι δημιουργικός, παρά να ψάχνεις τα σοσάκια από τους συμφοιτητές σου.

Αγαπτιέ μου απόφοιτε, αγαπτιέ μου δεκαοκτάρη, άνοιξε τα φτερά σου αλλά μείνε προσγειωμένος στη γη. Αγαπτιέ μου απόφοιτε, να είσαι πάντα περήφανος για αυτά που πέτυχε. Και να ξέρεις, πως για αυτά που δεν πέτυχε, κάποιος λόγος θα υπάρχει. Καλή, ενήλικη, ζωή.

Βουλευτής ΔΗΣΥ Λευκωσίας
twitter: @dmdemetriou

ΒΟΛΕΣ / Γράφει ο ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΠΑΡΗΣ

Η Κερκόπορτα του Συνεργατισμού

Επί των ερειπίων έκλεισε και ο κύκλος του Συνεργατισμού. Ο λίμπουρας, ο οποίος έβγαλε φτερά και έγινε ευρωπαϊκή ισχυρή τράπεζα, κατακρημνίστηκε και διαλύθηκε στα «εξω συντετέθ». Το όνειρο των αγροτών, πριν από ένα και πλέον αιώνια για μια ισχυρή ασπίδα κατά των τσιφλικιών τοκογλύφων χάθηκαν οριστικά. Το παιδικό όνειρο ότι «φασούλι» και οι δασκάλες με τα δευτεράκια περνούσαν πλέον στη σφαίρα των μακρινών αναμνήσεων. Και τώρα ποιος θα προστατεύσει τη φτωχολογιά από τα μονοπώλια και τα αρπακτικά και ποιος θα δώσει δανεικά για το σπίτι και την προίκα των κορών, είναι μια άλλη θλιβερή υπόθεση.

Άλλαξαν οι καιροί, γίναμε τάχα Ευρωπαίοι και θα πρέπει να μάθουμε και να ζούμε σε ενοικιαζόμενα μικρά σπιτάκια και να εισπράτουμε τη δημόσια φιλανθρωπία, δηλαδή το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα. Το επόμενο βήμα, σίγουρα, θα είναι οι εργατικές κατοικίες, οι οποίες θα φιλοξενούν τον ανθρώπινο πόνο, των φτωχών και καταφρονεμένων.

Στα χρόνια των παχιών αγελάδων, την εποχή που λειτουργούσε το πλυντήριο των αιματοβαμμένων δολαρίων, δηναρίων και ρουβλιών, την εποχή που οι τράπεζες διαφιμίζαν το αλαζονικό «σκέψου το γίνεται», κάθε κλοπή από τους ευπόληπτους κατά τα άλλα τραπεζικούς υπαλλήλους, κρυβόταν αμέσως κάτω από το χαλί και με κάθε κόστος. Πολύ λογικά, οι διοικούν-

τες τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, υπολόγιζαν ότι η ζημιά στην εικόνα των «καλών» τραπεζών, θα ήταν πολλαπλάσια και έτσι πλήρωναν και έδιωχναν χωρίς καμία τιμωρία τους κλέφτες τραπεζικούς.

Πολύ σωστά, γνώριζαν οι τραπεζικοί ότι το καλό όνομα μιας επιχείρησης, αξίζει πολύ περισσότερα από την ίδια επιχείρηση. Στο όνομα του καλού ονόματος διατηρούσαν οι πάλοι ποτέ ισχυρές τράπεζες ιατρικά κέντρα, διοργάνωναν φιλανθρωπικές εκδηλώσεις και πρόσφεραν βοήθεια στους αναξιοπαθούντες, με αντάλλαγμα πάντα τις καλές φωτογραφίες και τα πικρά ρεπορτάζ στα τηλεοπτικά δελτία και τα ραδιόφωνα. Η Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα ευτύχησε μόνο για λίγο να απολαύσει τα πλούσια δειπνά και τις φιλανθρωπικές τάχα συνάψεις.

Το Δημόσιο αγόρασε τον Συνεργατισμό με την περιεργη συναλλαγή, δηλαδή δίδοντας 1,7 δισ. ευρώ, την ώρα που χρωστούσε δύο δισ. ευρώ, στον Συνεργατισμό. Λογιστικά υπάρχει εξήγηση, λογικά όμως είναι δύσκολο να κατανοηθεί η πράξη. Από την ώρα που ο Συνεργατισμός έγινε δημόσια επιχείρηση, δημόσια υπηρεσία, τότε άρχισε και το «πλιάτσικο επί της σάρκας» του Συνεργατισμού. Το πολιτικό κατεστημένο, πθελημένα ή άθελά του, άρχισε να ρίχνει «βόμβες» στο καλό όνομα του Συνεργατισμού, δηλαδή κατά της πραγματικής αξίας του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος.

Από την άλλη μία ακατανόητη απόφαση, η οποία αποδίδεται στην Τρόικα, μετέτρεψε τα τοπικά συνεργατικά ιδρύματα, τα οποία εξυπηρετούσαν τους βιοπαλαιστές, σε

μια ανταγωνιστική τάχα τράπεζα. Οι φωστήρες της Φρανκφούρτης ξέχασαν ότι ανάλογα μικρά συνεργατικά ιδρύματα λειτουργούν στη Γερμανία, τη Γαλλία και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Δηλαδή έβαλαν τη Συνεργατική Ζυλόλυπη στα αγκόθια, χωρίς τεχνονομία, χωρίς εκπαιδευμένο προσωπικό και κυρίως δεμένους χειροπόδαρα τους ανθρώπους που ανέλαβαν να εκσυγχρονίσουν τον Συνεργατισμό.

Αποτέλεσμα, ήταν κάθε φορά που ο γενικός ελεγκτής ζητούσε να ελέγξει τον Συνεργατισμό και κάθε φορά που οι βουλευτές έσπεραν τους διοικούντες την τράπεζα στη Βουλή, να φερόντων εκατοντάδες εκατομμύρια από τις καταθέσεις και ο κοσμάκης που χρωστούσε να σταματήσει να πληρώνει. Απλά έλεγαν: «καλύτερα να χρεώματά μου, κάτω από το μαξιλάρι ή σε πανάκριβα αυτοκίνητα και σπίτια, παρά να μου τα φάνε, οι καρεκλοκένταυροι. Γιατί να πληρώνω, έλεγαν οι άλλοι, αφού θα διαλυθεί ο Συνεργατισμός.

Ας πόνε στα Κατεχόμενα να πάρουν τις περιουσίες που έβαλαν υποθήκη, ας πληρώσει το κράτος που κρατά πολλά, ας μας αφήσουν ήσυχους, οι κλεφταράδες». Και το κακό δεν άργησε να γίνει, όταν άνοιξε η «Κερκόπορτα» της αυτοκρατορίας του Συνεργατισμού, της μεγαλύτερης λαϊκής τράπεζας του τόπου. Τώρα, πάλι με χρόνια με καιρούς, θα ψάχνουμε το αποκομμένο των φτωχών και ποιος ξέρει ίσως βρεθούν, ξανά, κάποιοι αλτρουιστές, οι οποίοι θα τα βάλουν με το βαθύ κράτος και θα φτιάξουν μια νέα Συνεργατική Τράπεζα. Το όνειρο πεθαίνει πάντα τελευταίο.

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Το λίπος της ασυδοσίας

Μέρα με τη μέρα, και χρόνο με τον χρόνο, η κοινωνία ασπάζεται και υιοθετεί την άποψη πως τα δεινά αυτού του τόπου θα ήταν πολύ λιγότερα, αν στα κέντρα λήψης αποφάσεων βρίσκονταν πρόσωπα με πολύ λιγότερη ροπή στον λαϊκισμό και με περισσότερη προσήλωση στην ειλικρίνεια. Από το αδιέξοδο στο Κυπριακό μέχρι και την πτώση της οικονομίας καταδεικνύεται πως η έλλειψη ειλικρίνειας τόλμης και αποφασιστικότητας εδραίωνουν τετελεσμένα και καταστάσεις που μας απομακρύνουν από το να καταστούμε ένα σύγχρονο και κανονικό κράτος, μια Πολιτεία λογοδοσίας και διαφάνειας. Ήταν τον Σεπτέμβριο του 2014, όταν ο Νίκος Αναστασιάδης εξερχόμενος του Συνεδριακού μετά από σύσκεψη που είχε με τον γενικό εισαγγελέα, τον βοηθό γενικό εισαγγελέα και τον Αρχηγό Αστυνομίας ανακοίνωνε με αποφασιστικότητα πως μέχρι το τέλος του χρόνου αναμένονται συλλήψεις για το σκάνδαλο της οικονομίας. Οι έρευνες έμειναν στο ράφι και οι ένοχοι στα πολυτελή τους σπίτια.

Τόσο όμως η συγκεκριμένη τοποθέτησή του όσο και η εκτός των αρμοδιοτήτων του παρουσία στο συνεδριακό, ερμηνεύθηκαν από πολλούς ως υπερβάλλον ζήλος αλλά και αποφασιστικότητα να δώσει ένα τέλος στην ασυδοσία, τη διαπλοκή, τη διαφθορά αλλοτινών χρόνων. Μία κίνηση που θα καταδεικνυε πως παρά τα λάθη του παρελθόντος η Πολιτεία είναι έτοιμη για το μεγάλο άλμα μετατροπής

Αμέτρητες ώρες και τοποθετήσεις που είχαν ως αποτέλεσμα ένα πολυσέλιδο έγγραφο με τοποθετήσεις και αναφορές που θα βόλευαν όλα τα κόμματα.

για να διερευνήσει τους λόγους της οικονομικής κατάρρευσης. Η Ερευνητική Επιτροπή υπό τον κ. Πιπκή αυτοακυρώθηκε ως αποτέλεσμα παράλληλα και η νομοθετική εξουσία της οποίας ανατέθηκε έρευνα για την άσκηση του κοινοβουλευτικού ελέγχου. Αλογομόντες οι εντάσεις και οι κινήσεις εντυπωσιασμού βουλευτών κατά τη διεξαγωγή των ερευνών. Αμέτρητες ώρες και τοποθετήσεις που είχαν ως αποτέλεσμα ένα πολυσέλιδο έγγραφο με τοποθετήσεις και αναφορές που θα βόλευαν όλα τα κόμματα. Τοποθετήσεις που θα ικανοποιούσαν και τους πρώην και τους νυν κυβερνώντες αλλά σίγουρα όχι τους πολίτες. Σήμερα αναμένεται να διεξαχθεί νέα έρευνα από τον γενικό εισαγγελέα για το τι πήγε λάθος στον Συνεργατισμό. Ο Κώστας Κληρίδης θέλησε να τονίσει και να υπογραμμίσει πως αρμόδιος για τη σύνθεσή της αλλά και για τον τρόπο λειτουργίας της είναι ο ίδιος. Συνεπώς ούτε η βουλή αλλά ούτε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα πρέπει να έχουν λόγο. Θέλουμε να πιστώσουμε τον κ. Κληρίδη πως έχει και τη θέληση και την τόλμη να φτάσει το μαχαίρι στο κόκκαλο. Έστω κι αν η έρευνα που ξεκίνησε από το 2014 ακόμα να ολοκληρωθεί και σίγουρα ακόμα να οδηγήσει τους ενόχους στη φυλακή.

Θέλουμε, λοιπόν, να πιστεύουμε πως στον ένα χρόνο που του απομένει για να αφιππρητήσει θα φροντίσει να ολοκληρώσει και τις έρευνες που εκκρεμούν από το 2014, αλλά και ό,τι αφορά τα εγκληματικά λάθη και την ασυδοσία που επικρατούσαν χρόνια στον Συνεργατισμό. Μόνο αυτό έμεινε που μας επιτρέπει να αισιοδοξούμε. Αν και αυτή η έρευνα καταλήξει σε φιάσκο, και ο ένας θα ρίχνει τις ευθύνες στον άλλο θα επιβεβαιωθεί ο κύριος φόβος της κοινωνίας: Πως δεν βρέθηκε ακόμη κανείς έτοιμος να πάρει στα χέρια του το μαχαίρι και να καθαρίσει το άπλετο λίπος της ασυδοσίας και διαφθοράς.

economidou@kathimerini.com.cy

Οι γραβάτες μπαينوβγαίνουν, οι θηλιές μένουν για όσους δεν ξέρουν να τις δένουν...

ΕΝ ΚΑΜΙΝΩ / Του ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ

«Μακεδονοποίηση» του Κυπριακού

Πολύς λόγος έγινε πρόσφατα από την υπογραφή συμφωνίας μεταξύ Ελλάδας-Σκοπίων για την ονομασία. Ως εξέλιξη, ως περιεχόμενο, οι επιπτώσεις και τα καλά σημεία. Στο τέλος υπάρχει μια συμφωνία, πέραν του περιεχομένου αυτής αλλά βάσει αυτού, που δεν θα ήταν δυνατόν να αρέσει σε όλους. Ακόμη και σε εκείνους που ξεπερνάνε τη Μακεδονία ως παράγωγο, και θέλουν να βρουν τα θετικά, πιθανόν να σκοντάψουν και σε άλλα αρνητικά που δεν τα είχαν υπόψη τους. Ένα βασικό στοιχείο είναι πάντως το εξής. Η Ελλάδα δεν απειλείται από τα Σκόπια.

Τα Σκόπια δεν εκτοξεύουν απειλές περίξ της υπάρξεώς της, δεν θέλουν να παραμείνουν ως εγγυητές έχοντας παρεμβατικά δικαιώματα, και εν τέλει τα Σκόπια δεν είναι Τουρκία. Και πάλι επαναλαμβάνω, δεν έχει σχέση αυτή η σκέψη με την ονομασία της χώρας αλλά με το ότι, τόσα χρόνια που το ονοματολογικό των Σκοπίων έμεινε ανοικτό, υπήρχε μια κλιμαρική αντίληψη επί του θέματος εκτός Ελλάδας. Στις βόρειες χώρες, υπήρχαν προ πολλού χάρτες που «έδειχναν» την Μακεδονία, όπως οι ίδιοι οι Σκοπιοί την αποτύπωναν στα βιβλία τους. Εν τέλει, η Ελλάδα άφησε να γίνουν πολλά που τα συνάντησε κατόπιν ως τετελεσμένα. Επήλθε η συμφωνία αυτή ωστόσο προσωπικά πιστεύω πως κάτι ανάλογο θα συμβεί και με το Κυπριακό. Από τον διεθνή παράγοντα. Αναμένο έτσι επαύξηση της πίεσης το επόμενο διάστημα, εκτός κι αν η Τουρκία αλλάξει άρδην προς εμάς, ερχόμενη στις θέσεις που προτάσσουμε, κάτι που φαντάζει απίθανο όποιο και να είναι το αποτέλεσμα της κάλπης. Η όποια επιτυχία για την Τουρκία στην εξωτερική της πολιτική, επέρχεται από τη διάρκεια. Η όποια καθιστά τη χώρα προβλέψιμη, ωστόσο είναι η ανάγκη της Ε.Ε. προς αυτήν, συν τα άλλα συμφέροντα, που πάντα θα την κρατάνε στη σφαίρα επιρροής.

Μια Τουρκία αποξενωμένη από όλους, είναι το χειρότερο είδος Τουρκίας με το οποίο θα έχουμε να κάνουμε. Σε αυτό το πλαίσιο, θα μπει το Κυπριακό. Ενός θέματος που έχει χρο-

Μια Τουρκία αποξενωμένη από όλους, είναι το χειρότερο είδος Τουρκίας με το οποίο θα έχουμε να κάνουμε.

νίζει σε τέτοιο βαθμό, που αναγκάζει και τον ίδιο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να παραδεχτεί πως ξεχάσαμε το «Δεν ξεχνώ» σε πρόσφατη συνέντευξή του. Πικρές παραδοχές που ισχύουν 100% και πρέπει ν' αρχίσουμε να τις κάνουμε. Πόσο μεγάλο είναι στο άμεσο μέλλον η επιθυμία της Ε.Ε. για μια επιτυχία στο Κυπριακό; Αρκετά. Στον ίδιο παρανομαστή είναι και τα Η.Ε. Θα επέλθει όμως, πάντα μέσα από τα σκαμπανεβάσματα λόγω Τουρκίας, η μία ή η άλλη λύση. Μια συμφωνία η οποία όπως και για το ονοματολογικό των Σκοπίων, δεν θα είναι εύκολο να η δεχτούμε.

Αν δεν είναι ειδικά μιας λύση μέσα στα γνωρίσματα πλαίσια αλλά μια άλλη λύση, εφόσον πιστεύουμε πως αυτό θέλει η Άγκυρα. Τι σημαίνει άλλη λύση; Πότε θα το μάθουμε; Και γιατί έχουμε ξεχάσει το «Δεν ξεχνώ» δεν προχωράμε στα πιο βασικά της καθημερινότητας; Για να κατηγορούμε όσους περνάνε στην άλλη πλευρά για να βάλουν βενζίνη και για να έχουμε συναφή θέματα συζητήσης. Ωστόσο, υπάρχουν πιο βαριά θέματα από τη βενζίνη που δεν μπορούν να γίνουν κατανόητα εκτός Κύπρου. Η δική μας πραγματικότητα δεν γίνεται δική τους όταν μιλάμε για τις περιουσίες για παράδειγμα. «Μα τώρα θα βγάλετε εσείς τόσο κόσμο από τα σπίτια»; Αυτή είναι μια ερώτηση που πλανάται συχνά στα δημοσιογραφικά πη-

γαδάκια με ξένους συναδέλφους και φρονώ πως δεν απέχει πολύ ως ερώτημα από τα υψηλά πολιτικά δώματα της διεθνούς διπλωματίας. Άρα καλά θα είναι να ετοιμαζόμαστε, καταρχήν να δεχτούμε ως έχουν τα πράγματα σήμερα, πως η τελική συμφωνία του Κυπριακού δεν θα είναι μια καθόλα αρεστή συμφωνία. Πως θα έχει και τους μεν και του δε που θα αντιδρούν και θα επικροτούν αντίστοιχα. Και ειδικά, πως ο διεθνής παράγοντας ετοιμάζεται για ακόμη μια, αριθμητικά, προσπάθεια και θα έχει το παράδειγμα Τσιπρά-Ζάεφ μπροστά του για μια διευθετησ ανοικτών ζητημάτων που χρονίζουν στην ίδια περιοχή. Και δεν θα αφήσει την ευκαιρία να πάει χαμένη.

tsikalasm@kathimerini.com.cy

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΓΓΕΛΟΥ Μ. ΣΥΡΙΓΟΥ

Νοτιοαφρικανοί, Νοτιοσουδανοί, Μακεδόνες

Εάν η ΠΓΑΜ ολοκληρώσει τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει με τη συμφωνία των Πρεσπών, θα είναι το πέμπτο κράτος του ΟΗΕ με γεωγραφικό προσδιορισμό στο όνομά του. Τα άλλα κράτη είναι η Νότιος Αφρική, η Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, το Ανατολικό Τιμόρ (γνωστό και ως Τιμόρ-Λέστε) και το Νότιο Σουδάν που ιδρύθηκε μόλις το 2011. Εάν ανατρέξει κανείς στα συντάγματα των τεσσάρων αυτών κρατών, θα διαπιστώσει ότι σε όλα –σε όλα!– το όνομα του κράτους ταυτίζεται με το όνομα των πολιτών της χώρας: «Εμείς ο λαός της Νότιας Αφρικής» (We the People of South Africa), «ο Κεντροαφρικανικός λαός» (Le Peuple Centrafricain), «Εμείς, ο λαός του Νοτίου Σουδάν» (We, the People of South Sudan), «ο λαός του Ανατολικού Τιμόρ» (Povo de Timor-Leste) αναφέρεται παντού.

Το ίδιο ισχύει και για την ιθαγένεια/υπηκοότητα. Αναφέρεται παντού ως νοτιοαφρικανική, νοτιοσουδανική κ.λπ. Είναι αυτονόητο ότι οι πολίτες του κράτους δεν προσδιορίζονται βάσει της ευρύτερης γεωγραφικής περιφέρειας στην οποία κατοικούν. Έτσι οι πολίτες της Νοτίου Αφρικής είναι Νοτιοαφρικανοί και όχι Αφρικανοί κ.ο.κ. Αυτό το αυτονόητο χάθηκε με τη συμφωνία που υπεγράφη στις Πρέσπες στις 17 Ιουνίου. Το κράτος θα ονομάζεται Βόρεια Μακεδονία. Οι κάτοικοί τους όμως δεν θα λέγονται «Βορειομακεδόνες» αλλά «Μακεδόνες».

Φαινομενικά, η συμφωνία διευθετεί ένα πρόβλημα που εμφανίστηκε το 1991 με την ίδρυση της ΠΓΑΜ. Στην πραγματικότητα, όμως, αναμετρώνται με ένα θέμα που ανατρέχει στον 19ο αιώνα και αφορά την εθνική ταυτότητα των σλαβοβόφωνων χριστιανικών πληθυσμών που κατοικούν στη Μακεδονία. Ενα τμήμα τους επέλεξαν να είναι Έλληνες. Ενα άλλο τμήμα τους αποφάσισαν ότι είναι Βούλγαροι. Μετά το 1913 έκανε τη σταδιακή επίσημη εμφάνιση ο όρος «Μακεδόνες». Έτσι επικρίθησαν να προσδιορισθούν οι σλαβοβόφωνοι που κατοικούσαν κυρίως στο τμήμα της περιοχής που περιήλθε στη Γιουγκοσλαβία. Τότε δημιουργήθηκε το ιδεολόγημα ενός «μακεδονικού έθνους» που έχει διαμελισθεί μεταξύ των τριών κρατών των Βαλκανίων που «κατέχουν» τμήματα της Μακεδονίας.

Το 1991 τα Σκόπια μέσω της χρήσεως του όρου «Δημοκρατία της Μακεδονίας» συνέχισαν το ιδεολόγημα του Μακεδονισμού, διεκδικώντας για τον εαυτό τους το όνομα του συνόλου της γεωγραφικής περιοχής. Η συμφωνία των Πρεσπών πέτυχε να αλλάξει το όνομα του κράτους. Αντικειμενικά αυτό ήταν άθλος. Στη διεθνή πρακτική έχουμε μόνον δύο ανάλογες περιπτώσεις το 1862 και το 1920. Αντί, όμως, το νέο όνομα να συνοδεύει αυτονόητα το κράτος σε όλες τις δημόσιες εκφάνσεις του, η συμφωνία διασπά αυτή την ενότητα. Αυτό που πάραυτα με την ονομασία του κράτους, το παραδόσαμε με τη ρητή αποδοχή της χρήσεως του όρου «Μακεδόνες». Έτσι, ένας από τους λαούς της γεωγραφικής Μακεδονίας κρατά για τον εαυτό του την ονομασία που αφορά στο σύνολο των κατοίκων της περιοχής.

Η κυβέρνηση αναφέρθηκε σε δικαίωμα αυτοπροσδιορισμού, στο οποίο –υποτίθεται– δεν μπορούσαμε να παρέμβουμε. Το όνομα των πολιτών του κράτους – η ιθαγένεια/υπηκοότητα– δεν αποτελεί δικαίωμα αυτοπροσδιορισμού. Είναι ο νομικός δεσμός με το κράτος. Οι εναπομείναντες Έλληνες της Κωνσταντινουπόλεως ή της Ίμβρου, όσο και να θέλουν να αυτοπροσδιορισθούν, Τούρκοι πολίτες θα είναι. Εκεί που υπάρχει δικαίωμα αυτοπροσδιορισμού είναι ως προς την εθνοτική τους ταυτότητα. Είναι Τούρκοι πολίτες ελληνικής καταγωγής (ή Έλληνες ως προς την εθνότητα).

Το γεγονός ότι αποτύχαμε στο θέμα του ονόματος των πολιτών του κράτους δείχνει μια κακή διαπραγματευτική τακτική. Δεν δείχνει προδοσία. Δυστυχώς, με ταχύτητα προχωράμε από τους γερμανοτσολιάδες του 2015 στους μειοδότες του 2018. Αυτό επιτείνεται από την τρομερή αλαζονεία και την έπαρση που δείχνει η κυβέρνηση. Αφήνει όμως βαθιά σημάδια στην κοινωνία.

Ο κ. Αγγελος Μ. Συρίγος είναι αναπληρωτής καθηγητής Διεθνούς Δικαίου και Εξωτερικής Πολιτικής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

elenixenou11@gmail.com

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ

Το ανέκδοτο της έρευνας το ξέρετε;

Θα γίνει λέει έρευνα για τον Συνεργατισμό. Θα έρθουν μάστιχα ξένοι εμπειρογνώμονες οι οποίοι είναι πιο εξειδικευμένοι για να βάλουν το μαχαίρι στο κόκκαλο. Θα διορίσει ο γενικός εισαγγελέας αυτή τη σουπερντούπερ ερευνητική επιτροπή και έτσι θα μάθει ο κόσμος, εμείς δηλαδή, ποιος ευθύνεται για το μεγάλο φαγοπότη. Διότι όπως είπε και δήλωσε ο κυβερνητικός εκπρόσωπος οι πολίτες έχουν δικαίωμα να μάθουν τα πάντα για τα όσα έγιναν. Να μάθουν γιατί πάθθηκαν αποφασεις δισηκατομμυρίων ευρώ από το δημόσιο χρήμα. Να μάθουν γιατί τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια έφτασαν στα 7,5 δισεκατομμύρια ευρώ. Να μάθουν ποιος και γιατί πήρε την απόφαση να μπει ο Συνεργατισμός στο δάνειο από την Τρόικα. Να μάθουμε αν

υπήρχαν πολιτικές παρεμβάσεις στην λειτουργία του κτλ. κτλ. Όλα αυτά και άλλα πολλά θα τα μάθουμε εμείς οι πολίτες αφού τελειώσει η έρευνα και θα έχουμε πλήρη εικόνα για το ποιος ευθύνεται για ακόμη ένα μέγα σκάνδαλο. Και βέβαια θα οδηγηθούν όλοι οι υπαίτιοι ενώπιον της δικαιοσύνης και βέβαια θα αποδοθούν όλες οι πολιτικές ευθύνες και βέβαια θα υπάρξει πλήρη διαφάνεια και βέβαια θα ξέρουμε επακριβώς μέχρι πού έφτασαν τα πλοκάμια της πολιτικής διαπλοκής και ποιοι έφαγαν και έσπασαν από τα κρήματα του Συνεργατισμού. Όλα αυτά, επαναλαμβάνω (και δισ και τρις) θα τα ξέρουμε εμείς οι πολίτες, διότι αυτό μας διαβεβαίωσε ο Πρόεδρος μας, διότι αυτό απαιτούν και όλοι οι «αθώοι» πολιτικοί αρχηγοί των κομμάτων, διότι αυτό είναι αποφασισμένος να πράξει ο γενικός μας εισαγγελέας και

διότι αυτό οφείλει να πράξει ένα πολιτικό κράτος (όπως το δικό μας!) που σέβεται τους νόμους του, που νοιάζεται για το δημόσιο συμφέρον, που έχει στην κορυφή της ιεραρχίας των αξιών τον την ηθική και για την πρώτιστο μέλημα του είναι η χρηστή διοίκηση. Και αν τυχόν υπάρχουν κάποιος από σας που αμφισβητείτε ότι τα πράγματα θα γίνουν έτσι όπως τα λέει ο Πρόεδρος μας και ο γενικός εισαγγελέας και όλοι αυτοί που εδώ και μέρες σουλατσάρουν στις τηλεοράσεις και παριστάνουν τους ακεραίους, τότε πάει να πει πως είστε δύσπιστοι και αδικαιολόγητα καχυποποίτοι και πως δεν έχετε κανένα απολύτως λόγο να μην εμπιστευτείτε αυτό το κράτος που κάνει τα πάντα για σας (φροντίζει την υγεία σας, την τσέπη σας, το φυσικό σας περιβάλλον, την καθημερινότητά σας). Και που επιδεικνύει μηδενική ανοχή

στα σκάνδαλα και πως γι' αυτό φροντίζει κάθε σκάνδαλο να διερευνηθεί και να αποδίδεται δικαιοσύνη ούτως ώστε να μην αισθάνεστε ότι ζείτε σε μια διεφθαρμένη χώρα όπου η διαπλοκή καλά κρατεί και το μεγάλο φαγοπότη δεν λέει να τελειώσει. Κι αν σας περνά από το μυαλό να επικαλεστείτε την κατάληξη όλων των προηγούμενων ερευνών (βλέπε χρηματιστήριο, κυπριακές αερογραμμές, Μαρί, κατάρρευση της οικονομίας κτλ. κτλ.) που παρέμειναν μέσα στα συρτάκια, ως επιχείρημα της δυσπιστίας σας, αυτό σημαίνει πως δεν έχετε μάθει να είστε καλοί πολίτες. Διότι καλός πολίτης σ' αυτή την χώρα είναι εκείνος ο οποίος σιωπά, σκύβει το κεφάλι, πληρώνει τα σπασμένα και συνεχίζει να εμπιστεύεται τους ίδιους και τους ίδιους που τον δουλεύουν ψιλό γαζί εδώ και χρόνια. Αν δεν μπορείτε, λοιπόν, να είστε καλοί πολίτες,

δηλαδή να σκάζετε και να προχωράτε παριστάνοντας πως εμπιστεύεστε τις έρευνες και να πορίσματα και τις εξαγγελίες για μηδενικές ανοχές και τις δεσμεύσεις για διαφάνεια και τις μεγαλοστομίες περί απόδοσης ευθυνών, τότε καλά κάνετε να μεταναστεύσετε μια ώρα γρηγορότερα. Διότι σ' αυτήν τη χώρα, με αυτούς που κρατούν τα νύια της και με αυτή τη νοοτροπία που έχει καθίσει στο πετσί μας σαν ανιατό παράσιτο, τίποτα απολύτως δεν πρόκειται να αλλάξει. Οι έρευνες θα συνεχίσουν να αποτελούν ανέκδοτο και καλός πολίτης θα εξακολουθεί να θεωρείται εκείνος που αδιαμαρτύρητα πληρώνει τα φαγοπότη των αρχηγών του, παραμένοντας υπόδουλος της διαφθοράς, της διαπλοκής και του μεγάλου δουλέματος!

Οριζόντια ψηφοφορία στις Ευρωεκλογές

Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ**

Στην πολιτική δεν υπάρχουν αδιέξοδα και όποιος θέλει να είναι παραγωγικός και ωφέλιμος οφείλει να κάνει υποχωρήσεις με στόχο να βρίσκεται η κοινή συνισταμένη και να επιτυγχάνονται συνεργασίες. Η πρόθεσή μας να αποσύρουμε τη δική μας πρόταση και να στηρίξουμε προτάσεις άλλων κομμάτων εκτιμούμε πως βοήθησε στο να δημιουργηθούν προοπτικές που δεν υπήρχαν το προηγούμενο διάστημα για να εφαρμοστεί η Οριζόντια Ψηφοφορία στις Ευρωεκλογές. Γιατί στηρίζουμε την Οριζόντια Ψηφοφορία; Η οριζόντια ψηφοφορία καταργεί τον παραλογισμό: «Μόνο το κόμμα μας έχει ικανούς» και δίνει το δικαίωμα στους πολίτες να ψηφίσουν με βάση τη λογική: «Τους ικανότερους από πέραν του ενός κομματικού συνδυασμού». Σε έρευνες που έγιναν στην Κύπρο ποσοστό 70-80% τάσσεται υπέρ της εφαρμογής της οριζόντιας Ψηφοφορίας. Απαντήσεις σε 5 ερωτήματα που τίθενται συχνά.

1) Εφαρμόζεται και σε άλλες χώρες της Ε.Ε.;

Μοντέλα οριζόντιας ψηφοφορίας (σύμφωνα με έρευνα της Βουλής των Αντιπροσώπων) εφαρμόζονται σε πέντε ευρωπαϊκές χώρες (Γερμανία, Γαλλία, Σλοβακία, Τσεχία, Λουξεμβούργο).

2) Η Οριζόντια Ψηφοφορία καταργεί την απλή αναλογική; Πώς θα λειτουργήσει στην πράξη; Με την οριζόντια ψηφοφορία δεν καταργείται η απλή αναλογική.

Το μοντέλο οριζόντιας ψηφοφορίας που συζητείται στη Βουλή για τις Ευρωεκλογές δίνει το δικαίωμα στους πολίτες να επιλέγουν το κόμμα που τους αντιπροσωπεύει αλλά να επιλέγουν ακόμη έναν υποψήφιο από άλλο κομματικό συνδυασμό. Τους δίνει επίσης το δικαίωμα, αν θέλουν να μην ψηφίσουν κομματικό συνδυασμό και να ψηφίσουν δύο άτομα από διαφορετικούς συνδυασμούς διαμοιράζοντας με αυτό τον τρόπο την ψήφο τους. Με την οριζόντια ψηφοφορία δεν αφαιρείται το δικαίωμα από ένα πολίτη αν θέλει να ψηφίσει υποψήφιους από μόνο ένα κομματικό σχηματισμό (κάθετη ψηφοφορία) όπως κάνει σήμερα.

3) Τα μεγάλα κόμματα θα μπορούν να εκλέξουν αυτούς που θέλουν από τα ψηφοδέλτια των μικρών κομμάτων; Θα υπάρχει πρι-

μοδότηση;

Όχι. Η πρόταση που συζητείται στη Βουλή βάζει ασφαλιστικές δικλίδες για να μην μπορεί ένα κόμμα να καθοδηγεί ψηφοφόρους - πριμοδοτεί. Αν κάποιο κόμμα προσαρτήσει να το κάνει θα έχει κόστος, αφού δεν θα λαμβάνει ολόκληρη την ψήφο αλλά θα τη μοιράζεται με άλλο κομματικό σχηματισμό.

4) Γιατί να δοκιμασθεί η Οριζόντια Ψηφοφορία στις Ευρωεκλογές και όχι στις δημοτικές ή στις βουλευτικές;

Η θέση μας είναι πως πρέπει να εφαρμοστεί και στις τρεις εκλογικές διαδικασίες αλλά θεωρούμε τις ευρωεκλογές ιδανικές εκλογές για να δοκιμασθεί και να εφαρμοστεί για πρώτη φορά. Οι ευρωεκλογές είναι οι ιδανικές εκλογές για να εφαρμοστεί - δοκιμασθεί η οριζόντια ψηφοφορία γιατί:

Α) Τα ποσοστά αποχής είναι πολύ ψηλά και μπορεί να βοηθήσει στο να αυξηθεί η συμμετοχή.

Β) Οι σταυροί προτίμησής είναι δύο και το σύστημα της οριζόντιας ψηφοφορίας θα είναι πολύ πιο απλό.

Γ) Στέλνουμε έξι ευρωβουλευτές στους 751 στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Είναι σημαντικό να στείλουμε έξι ανθρώπους οι οποίοι να έχουν οριζόντια αποδοχή στην κοινωνία μας. Θα βοηθήσει στη συναισθηση και στη συνεννόηση εντός του Ευρωκοινοβουλίου.

5) Η Οριζόντια Ψηφοφορία ενθαρρύνει και ευνοεί τον λαϊκισμό όπως ακούστηκε;

Η οριζόντια ψηφοφορία δεν θα ενθαρρύνει τον λαϊκισμό όπως ακούγεται. Ο λαϊκισμός ζει και βασιλεύει στην πολιτική μας ζωή εδώ και δεκαετίες μαζί με την αναξιοκρατία. Μόνο η συντήρηση της σημερινής κατάστασης τα ευνοεί. Η οριζόντια ψηφοφορία θα ενθαρρύνει την επιχειρηματολογία, τον γόνιμο πολιτικό διάλογο και όχι την ζύλινη γλώσσα και τον φανατισμό. Ο λόγος είναι απλός. Γιατί οι υποψήφιοι πλέον θα απευθύνονται και θα πρέπει να πείσουν όλους τους πολίτες και όχι μόνο το κομματικό τους ακροατήριο όπως γινόταν μέχρι σήμερα.

Ο κ. Ανδρέας Α. Αποστόλου είναι επικεφαλής Πολιτικού Σχεδιασμού Συμμαχίας Πολιτών.

Η άνοδος της Μεσευρώπης

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Η Καρινθία, εκτός από επιπόλαιο επικείμενο βουλευτών του κυβερνώντος κόμματος για τα ιστορικά προηγούμενα γεωγραφικών προσδιορισμών σε περιοχές της Ευρώπης, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως αφορμή και για ένα νοητό ταξίδι περισσότερων από εννέα αιώνες στον χρόνο. Πρόκειται για μια περιοχή στην οποία φιλοξενήθηκε για λίγο ο Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος, ένας... Γάλλος (όπως θα τον λέγαμε σήμερα), που βρισκόταν στον θρόνο της Αγγλίας. Το 1192, επιστρέφοντας από τους Αγίους Τόπους και αφού διέσχισε την Καρινθία, ο Ριχάρδος συνελήφθη από τον δούκα της Αυστρίας Λεοπόλδο Ε', ο οποίος τον οδήγησε έως τη Ρηνανία και το Σπάγιερ, στα χέρια του αυτοκράτορα της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας του Γερμανικού Έθνους Ερρίκου ΣΤ'. Εκείνος με τη σειρά του ζήτησε λύτρα, προκειμένου να απελευθερωθεί τον, μεγαλωμένο στη νοτιοδυτική Γαλλία, βασιλιά της Αγγλίας. Ο Πάπας της Ρώμης καταδικάσε την ενέργεια του αυτοκράτορα, αλλά η αιχμαλωσία του Πλανταγενέτη μονάρχη δεν τελείωσε παρά το 1194.

Πλανταγενέτες, Χοχενστάουφεν και Πάπες με κοσμική ισχύ δεν υπάρχουν πια. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια, φαίνεται ότι η ξεχασμένη ιστορία της Ευρώπης αναδύεται ξανά, καθώς τα συμ-

φέροντα της Δύσης της υπονπείρου μας αποκλίνουν από εκείνα της Ανατολής και της πάλαι ποτέ γνωστής ως Μεσευρώπης. Η Βιέννη, η Βουδαπέστη, η Βαρσοβία, για να γίνει αναφορά μόνο σε μια σειρά των πιο σημαντικών διεκδικητών για την αναδιάρθρωση της ευρωπαϊκής ατζέντας, είναι ενδεικτικές. Ακόμα και η γερμανική χριστιανοδημοκρατία είναι χωρισμένη, με τους Βαυαρούς να διεκδικούν εναρμόνιση με αυτή την ατζέντα και όχι με τη φιλελεύθερη, εκείνη που εκφράζουν η Αγκελα Μέρκελ και ο Εμανουέλ Μακρόν. Στον ρόλο του Πάπα, οι Βρυξέλλες, θέτουν τον ηθικό κανόνα, καταδικάζουν τακτικές, πιέζουν για κυρώσεις, αλλά εξ ορισμού το χέρι της Επιτροπής είναι πιο κοντό από τις προθέσεις της. Στην αυριανή μίνι-σύνοδο για το προσφυγικό, τη σημασία της οποίας ήδη έχουν υποβαθμίσει οι χώρες του Βίσεγκραντ, δεν αναμένεται τίποτε άλλο εκτός από την αποτύπωση των διαφορών που υπάρχουν ανάμεσα στις περιφέρειες της Ευρώπης. Η πολιτική πορεία που θα ακολουθήσει η Γερμανία τα επόμενα χρόνια είναι εξαιρετικά κρίσιμη. Αν το Βερολίνο στραφεί στην παραδοσιακή πειρωτική κατεύθυνσή του, η ζυγαριά θα σταματήσει να γέρνει προς τα δυτικά. Ουδείς μπορεί να προδικάσει το αποτέλεσμα, αλλά οι εξελίξεις είναι ήδη εδώ.

Κι όμως στη Ρωσία, έχει ζέστη...

Παράδοση και ταυτότητα στη σημερινή Κύπρο

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Η συζήτηση για την ταυτότητα στη σημερινή Κύπρο δείχνει ότι ορισμένες έννοιες διατηρούν την πολιτική τους βαρύτητα. Η κατεύθυνση που για πολλές δεκαετίες κυριάρχησε στην παιδεία μας συντηρεί ως κυρίαρχο στοιχείο της ταυτότητάς μας τη διδασκαλία της με τον μανδύα της «ελληνοχριστιανικής παιδείας και παράδοσης». Η ιστορική διαδρομή της νήσου περιέχει όλα εκείνα τα στοιχεία που συμβάλλουν στην κατανόηση της πραγματικής διάστασης της ταυτότητάς μας: τα χαρακτηριστικά της έχουν προκύψει από πολλά και διαφορετικά στοιχεία, η Κύπρος κράτησε ή απέριψε, τροποποίησε ή αφομοίωσε διαφορετικές κουλτούρες, εμπειρίες και επιρροές. Όλα αυτά μαζί και ξεχωριστά έπαιξαν ένα ρόλο στη σχηματισμό της παράδοσής μας, ενίσχυσαν ή τροποποίησαν τη ζωή των Κυπρίων διαμορφώνοντας τη δική μας ιδιότητα. Αρχαίοι πολιτισμοί έθεσαν τη σφραγίδα τους στην ιστορική πορεία του νησιού. Με την άφιξη τους οι εκ Πελοποννήσου Αρκάδες σφράγισαν την ταυτότητα της νήσου, καθώς ήταν φορείς μιας ακμάζουσας πολιτιστικής ταυτότητας με ισχυρό αποθεματικό την αρακοκυπριακή διάλεκτο, μία εκ των τεσσάρων διαλεκτών της αρχαίας ελληνικής.

Η πληθυσμιακή και κοινωνική δομή της Κύπρου επηρεαζόταν από τις κάθε φορά επικρατούσες πολιτικές συνθήκες. Το κυρίαρχο ελληνικό στοιχείο συνυπήρχε με άλ-

λες, μεγαλύτερες, ή μικρότερες εθνικές οντότητες ή θρησκευτικές ταυτότητες. Για παράδειγμα η μνημεία που υπάρχουν μέχρι σήμερα στην εντός των τειχών Αμμόχωστο βεβαιώνουν αυτό το χαρακτηριστικό: Άγιος Γεώργιος των Ελλήνων, Άγιος Γεώργιος των Λατίνων, Πύργος του Οθέλλου, Καθεδρικός Ναός Αγίου Νικολάου/τέμενος Λαλά Μουσταφά σε γοτθικό ρυθμό, τα ενετικά τείχη, το βασιλικό παλάτι. Από αυτή την παράδοση δεν επέζησαν όλα τα στοιχεία. Όσα είχαν περισσότερη ζωτικότητα άντεξαν στη διαδρομή του χρόνου και σήμερα διαμορφώνουν την κυπριακή ιδιαιτερότητα Ε/κ, Τ/κ, Αρμένιοι, Μαρωνίτες, Λατίνοι.

Η ελληνική αρχαιότητα ανέπτυξε πολύ διαφορετικά πολιτιστικά πρότυπα σε σχέση με τα ανάλογα χριστιανικά. Ο αρχαίος ελληνικός κόσμος θεωρήθηκε από τους χριστιανούς των πρώτων αιώνων της βυζαντινής αυτοκρατορίας ως ο κύριος αντίπαλος, αν όχι ο απόλυτος εκθρόνος τους. Ο εκ των κορυφαίων βυζαντινών διανοουμένων Μιχαήλ Ψελλός για να τεθεί στο περιθώριο χαρακτηρίστηκε ως «έλληνας και άθεος». Δύο κρίσιμα αντίθετοι κόσμοι, δεν συγκροτούν έναν καινούριο, καθώς η ιστορία κατασκευάζει πλήθος από διαφορετικές αξίες, αντιλήψεις ή στάσεις ζωής.

Η παράδοση, λοιπόν, ποτέ δεν ήταν μια και αδιαίρετη, ούτε υπήρξε μέσα από τους αιώνες μια επίσημη ή και αναγνωρισμένη με κρατικές σφραγίδες παράδοση. Ο Στασίνος.

Ο Ζήνων ο Κιτιεύς. Ο Λεόντιος ο Μαχαίρας. Οι Ασσίζες. Τα ακριτικά τραγούδια. Ο Β. Μιχαηλίδης. Ο Αρμάντο Τζιζοφέν. Το μοναστήρι του Αποστόλου Βαρνάβα. Το Αβαείο στο Μπελαπίσ. Το κάστρο του Αγίου Ιλαρίωνα. Το τέμενος της Ουμ Χαράμ στην Αλυκή Λάρνακας. Το Αρμενομονάστηρο στη Χαλεύκα. Η Πέτρα του Ρωμιού.

Όλα μαζί και ξεχωριστά συγκροτούν την κυπριακή ταυτότητα. Η διαχείριση του παρελθόντος κατά κανόνα βασίζεται στις ιδεολογικές αντιλήψεις που έχει σήμερα ένας πολιτικός σχηματισμός. Το παράδειγμα του δικτάτορα Ι. Μεταξά είναι ιδιαίτερος χαρακτηριστικός. Με δική του εντολή κάρκαν μπροστά από τις Στήλες του Ολυμπίου Διός κορυφαία έργα που άφησε πίσω της η αρχαία αθηναϊκή δημοκρατία. Ο Ι. Μεταξάς λάτρευε την Σπάρτη γι' αυτό διέταξε να υιοθετηθεί μια νέα ιδεολογική αλχημεία, ο μεταξικός «τρίτος ελληνικός πολιτισμός» μια αντιιστορική «σύνθεση» ανάμεσα στον αρχαίο και τον βυζαντινό κόσμο. Αυτή η χειρουργική επέμβαση στις ιστορικές πραγματικότητες αφορούσε τη δική του ιδεολογική αντίληψη, ουσιαστικά ανεδαίμονε τον φόβο του μπροστά στις αξίες της αθηναϊκής δημοκρατίας.

Οι ιστορικές εξελίξεις καθορίζουν την ταυτότητά μας, προσθέτουν ή αφαιρούν πτυχές της. Κάθε ιδεολογία η οποία νομίζει πως ήταν «μία και απαράλλακτη» βρίσκεται στα αζήτητα της ιστορικής έρευνας. Η πληθυσμιακή σύνθεση της Μ.

Ασίας και η μεταπολεμική συγκρότηση της Μ. Ανατολή μας δείχνουν τόσα παραδείγματα. Αντίθετα, η κυπριακή διάλεκτος παραμένει ένα εξαιρετικό δείγμα προσαρμογής στις ιστορικές διαδρομές.

Η ταυτότητά μας εξελίσσεται, προσαρμόζεται, εμπλουτίζεται. Για παράδειγμα, με την ένταξη μας στην Ε.Ε. η Κύπρος έχει αποκτήσει μια νέα, μια πιο ανοικτή πολιτιστική ιδιαιτερότητα η οποία δεν υπήρξε στην προηγούμενη ιστορική μας ατζέντα. Για παράδειγμα ένας Ε/κ, ένας Τ/κ, ένας Μαρωνίτης, ή ένα μέλος της αρμένικης κοινότητας της Κύπρου εμπλουτίζει τη συγκρότησή του, προσθέτοντας ένα νέο στοιχείο που καθορίζει τόσο την παγκύπρια ταυτότητά του όσο και την κοινοτική του ιδιαιτερότητα.

Η συζήτηση για την παράδοση στην Κύπρο δεν μπορεί να είναι μια ιδεολογική δέσμευση που μικραίνει τους ορίζοντες της σκέψης μας. Αντίθετα, τα διαφορετικά στοιχεία του παρελθόντος μας μπορούμε να τα συνδέσουμε με ό,τι μάς εμπνέει σήμερα και μάς βοηθάει να ερμηνεύουμε τον σημερινό κόσμο. Η παράδοση συνιστά ένα δημιουργικό στοιχείο που συνδέει το εθνικό με το υπερεθνικό, το μονοπολιτιστικό με το πολυπολιτιστικό. Έτσι συμβάλλει στη δημιουργική εξέλιξη της ιστορικής μας διαδρομής με την ενσωμάτωσή της σε ευρύτερα σύνολα, όπως η συμμετοχή μας στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι.

www.larkoslarkou.org.cy

Δύσκολη επανεκλογή και αβέβαιη κοινοβουλευτική πλειοψηφία

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ**

Για πρώτη φορά μετά από 15 χρόνια ο Ερντογάν τα βρίσκει σκούρα και όπως ο ίδιος παραδέχεται υπάρχει περίπτωση ο κυβερνητικός συνασπισμός ΑΚΡ-ΜΗΡ να χάσει την κοινοβουλευτική πλειοψηφία. Παρά τον έλεγχο των πλειοψηφιών ΜΜΕ, τις χιλιάδες φυλακίσεις και απολύσεις και την κατάσταση έκτακτης ανάγκης που ισχύει από τον Ιούλιο του 2016 τα πράγματα είναι πολύ δύσκολα ακόμα και για τον ίδιο τον Ερντογάν, όπως έδειξαν μια σειρά από δημοσκοπήσεις. Ακόμα και η δική του επανεκλογή στην προεδρία δεν είναι εξασφαλισμένη και το πιο πιθανό είναι να υπάρξει και δεύτερος γύρος στις 8 Ιουλίου με αντίπαλο τον υποψήφιο του CHP Μουχαρέμ Ίντζε. Καθοριστικός παράγοντας αναδεικνύονται οι ψηφοί των Κούρδων και το κατά πόσο το κουρδικό κόμμα ΗΔΡ θα καταφέρει να ξεπεράσει το όριο του 10% και να εισέλθει στο κοινοβούλιο. Αν τα καταφέρει τότε ο κυβερνητικός συνασπισμός αναμένεται να χάσει την πλειοψηφία στην εθνοσυνέλευση. Δεν είναι καθόλου τυχαίο που ο

ίδιος ο Ερντογάν σε κλειστή συγκέντρωση των στελεχών του τα κάλεσε να επικεντρωθούν στις κουρδικές ψήφους. Το ΑΚΡ, μάλιστα, δημούργησε φιλήματα στην κουρδική γλώσσα. Με βάση τα πιο πάνω δεδομένα τα πιθανότερα σενάρια που είναι δυνατόν να προκύψουν από τις σημερινές εκλογές είναι τα εξής τέσσερα. Στο πρώτο σενάριο, που είναι το καλύτερο για τον Ερντογάν, αυτός καταφέρνει να επανεκλεγεί είτε από τον πρώτο είτε στον δεύτερο γύρο. Την ίδια στιγμή ο κυβερνητικός συνασπισμός εξασφαλίζει την πλειοψηφία των εδρών στο κοινοβούλιο με το κουρδικό κόμμα ΗΔΡ να παίρνει λιγότερο από 10% των ψήφων. Στο δεύτερο σενάριο που είναι το χειρότερο για τον Ερντογάν πρόεδρος αναδεικνύεται ο Ίντζε και η νυν αντιπρόεδρος, μαζί με το ΗΔΡ που ξεπερνά το 10%, εξασφαλίζει την κοινοβουλευτική πλειοψηφία. Στο τρίτο και σύνθετο σενάριο ο Ερντογάν επανεκλέγεται αλλά ο συνασπισμός ΑΚΡ-ΜΗΡ χάνει την πλειοψηφία στην εθνοσυνέλευση. Ένα τέταρτο

σενάριο είναι ο Ίντζε να αναδειχθεί πρόεδρος και ΑΚΡ-ΜΗΡ να διατηρήσουν την κοινοβουλευτική πλειοψηφία. Ας δούμε τι σημαίνει το καθένα από αυτά. Στο πρώτο σενάριο ο Ερντογάν γίνεται απόλυτος άρχοντας και συνεχίζει με μεγαλύτερο ενθουσιασμό τις σημερινές του πολιτικές στο εσωτερικό, την οικονομία και την εξωτερική πολιτική. Όλα αυτά σημαίνουν λιγότερη δημοκρατία και προβληματική οικονομική διαχείριση. Στην εξωτερική πολιτική θα έχουμε νέες τριβές με την ευρωατλαντική κοινότητα και το Ισραήλ και κλιμακούμενη ένταση στις σχέσεις της Τουρκίας με Κ.Δ. και Ελλάδα. Στο δεύτερο σενάριο θα έχουμε βήματα προς εκδημοκρατικοποίηση με άρση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης, επαναπόσληψη αριθμού δημοσίων υπαλλήλων και απολύσεις φυλακισμένων στο πλαίσιο αμνηστίας. Στην εξωτερική πολιτική αναμένονται προσπάθειες για αναθέρμανση και ολοκλήρωση των σχέσεων με Ε.Ε. και ΗΠΑ. Η κατάσταση στις σχέσεις με Κ.Δ. και Ελλάδα πιθανότατα θα πα-

ραμείνει προβληματική με εξαίρεση τους δύο Έλληνες στρατιωτικούς που υπάρχει ελπίδα να απολυθούν. Στο τρίτο σενάριο, όπως δήλωσε ο ίδιος ο Ερντογάν, θα γίνει προσπάθεια για να υπάρξει κυβέρνηση συνασπισμού με συμπερίληψη και ενός από τα κόμματα της νυν αντιπολίτευσης. Οι πολιτικές που θα ακολουθηθούν θα είναι ένας συγκερασμός των σημερινών πολιτικών και των θέσεων του κόμματος της αντιπολίτευσης που θα ενσωματωθεί στον κυβερνητικό συνασπισμό. Αν αυτό δεν γίνει κατορθωτό δεν αποκλείεται και νέα προσφυγή στις κάλπες εντός των επόμενων έξι μηνών. Στο τέταρτο σενάριο, που εκτιμάται ότι είναι και το πιο απίθανο να συμβεί, τα πράγματα θα καταστούν περιπλοκά για τα θέματα εσωτερικής και οικονομικής πολιτικής αλλά και για εκείνα της εξωτερικής πολιτικής. Η χώρα θα εισέλθει σε περίοδο αστάθειας κάτι που αναμένεται να οδηγήσει και σε μείωση των διεθνών επενδύσεων.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος.

Στα ίδια επίπεδα οι τιμές στις παραλίες

Δεν άλλαξαν οι χρεώσεις για τις ξαπλώστρες και τις ομπρέλες, αρνήθηκε τα περι αυξήσεων η Κεντρική Επιτροπή Παραλιών

Της **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΣ ΚΑΤΖΗΑΝΔΡΕΑ**

Συμπληρώνοντας αιώσις τον πρώτο μήνα του καλοκαιριού, με τις παραλίες καθημερινά να υποδέχονται όλο και περισσότερους λουόμενους, ένα από τα ερωτήματα που προκύπτουν και οφείλουν οι τελευταίοι να είναι ενημερωμένοι αφορά τις τιμές που καθορίστηκαν για τις ξαπλώστρες και τις ομπρέλες ώστε να μην πέσουν θύματα αισχροκέρδειας. Όπως ανέφερε στην «Κ» ο πρόεδρος της Κεντρικής Επιτροπής Παραλιών Λοΐζος Λοΐζου, οι τιμές την τρέχουσα καλοκαιρινή περίοδο παραμένουν ίδιες με την περσινή χρονιά. Δηλαδή, μετά από απόφαση της αρμόδιας επιτροπής, το ανώτατο όριο χρέωσης ανά τεμάχιο ανέρχεται στα 2,5 ευρώ.

Θέλοντας να ξεκαθαρίσει το όριο που έθεσε η επιτροπή, ο κ. Λοΐζου τόνισε πως εναπόκειται στην κάθε Τοπική Αρχή ποια θα είναι η χρέωση τόσο στις ξαπλώστρες όσο και στις ομπρέλες, χωρίς, ωστόσο, να ξεπερνούν τα 2,5 ευρώ, με την εν λόγω τιμή να αφορά τα ενοικιαζόμενα που βρίσκονται πάνω στην παραλία. Στην περίπτωση που παρατηρηθεί υπερχρέωση, ο κ. Λοΐζου κάλεσε το κοινό όπως προβεί σε σχετική καταγγελία είτε στην αρμόδια επιτροπή, είτε στην Τοπική Αρχή είτε στην Αστυνομία, προσκομίζοντας μάλιστα τη σχετική απόδειξη που οφείλουν να λαμβάνουν μετά την πληρωμή των ενοικιαζόμενων. Αφού διερευνηθεί και αποδειχθεί όντως ότι έγινε υπερχρέωση τότε η Επιτροπή Παραλιών μπορεί να επιβάλει πρόστιμο μέχρι και 1.500 ευρώ στην αρμόδια Τοπική Αρχή. Το ποσό των 2,5 ευρώ, δεν ισχύει σε ξαπλώστρες που βρίσκονται σε ιδιωτικούς χώρους όπως για παράδειγμα σε πισίνες, κήπους, εστιατόρια ξενοδοχείων κ.λπ., όπου αυτή καθορίζεται ελεύθερα από τον επιχειρηματία. Στην περίπτωση που παραλιακό ξενοδοχείο διαχειρίζεται ξαπλώστρες στην παραλία, μπορεί να τις παρέχει αποκλειστικά σε ενοίκους του ξενοδοχείου, είτε δωρεάν ως μέρος των υπόλοιπων υπηρεσιών που παρέχει, είτε έναντι του ανώτατου ορίου 2,5 ευρώ το τεμάχιο.

«Όχι» στην αύξηση

Όπως ανέφερε στην «Κ» ο Λοΐζος Λοΐζου εισηγήθηκε όπως υπάρχει επανακαθορισμός της χρέωσης και από τα 2,5 ευρώ, να γίνει 3 ευρώ ανά τεμάχιο. Εξηγώντας για ποιο λόγο εισηγήθηκε την αύξηση, δήλωσε πως η χρέωση των 2,5 ευρώ υπάρχει από τότε που το ΦΠΑ ήταν σε χαμηλότερα επίπεδα, με τους

Τέσσερις από τις 27 με πλήρη προσβασιμότητα παραλίες διαθέτουν πρωτοποριακό αυτόνομο σύστημα θαλάσσιας πρόσβασης ΑμεΑ (Seatrac) και 21 με μερική προσβασιμότητα.

Πρόστιμο μέχρι και 1.500 ευρώ μπορεί να επιβάλει η Επιτροπή Παραλιών στην αρμόδια Τοπική Αρχή σε περίπτωση που διαπιστωθεί υπερχρέωση.

δήμους και τις κοινότητες να απορροφούν την αύξησή του. Εξίσου σημαντικός λόγος αύξησης, σύμφωνα με τον κ. Λοΐζου, είναι οι υπηρεσίες που προσφέρονται στις παραλίες οι οποίες άλλαξαν. Σε αρκετές παραλίες υπάρχει δωρεάν Wi-Fi, οι υπάλληλοι των παραλιών αυξήθηκαν, άρα το κόστος που επιβαρύνεται ο κάθε δήμος, αυξήθηκε. Ωστόσο, η εισήγηση του δεν έγινε αποδεκτή από την Κεντρική Επιτροπή Παραλιών.

Τα παράπονα

Τα πλείστα παράπονα λουόμενων που φτάνουν στην επιτροπή, αφορούν την πυκνή τοποθέτηση των ξαπλώστρων στις παραλίες. Υπό κανονικές συνθήκες, θα πρέπει κανονικά σε κάθε 16 τετραγωνικά μέτρα να υπάρχουν τέσσερις ομπρέλες, ενώ σύμφωνα με τα παράπονα, η απόσταση είναι αρκετά μικρότερη σε αρκετές παραλίες με αποτέλεσμα λουόμενος που δεν θέλει να προμηθευτεί ξαπλώστρα και ομπρέλα, να μην μπορεί εύκολα να βρει ελεύθερο χώρο. Σύμφωνα

«Δικαίως οι πολίτες δεν είναι ικανοποιημένοι από τη διαχείριση των παραλιών, γιατί παρατηρούνται φαινόμενα ασυνεννοησίας ή παρανομιών που δεν περιποιούν τιμή σε μια τουριστική χώρα», ανέφερε σε πρόσφατη συνέντευξη του ο κ. Πετρίδης.

με τη σχετική νομοθεσία η τοπική αρχή οφείλει να αφήνει ποσοστό 50% της παραλίας κενό από κρεβάτια και ομπρέλες ενοικίασης, για ελεύθερη χρήση του από το κοινό. Ο κενός χώρος μπορεί να βρίσκεται κατά μήκος ή κατά φάρδος της παραλίας. Αρκετοί πολίτες εκφράζουν παράπονα για υπερχρεώσεις κυρίως σε beach bar του νησιού, όπου εκτός από τις ξαπλώστρες και την ομπρέλα είναι υποχρεωτική και η πληρωμή άλλων υπηρεσιών του υποστατικού (αγορά ποτού μαζί με την ξαπλώστρα). Θέλοντας να ξεκαθαρίσει τα περι

υπερχρεώσεων, ο κ. Λοΐζου ανέφερε ότι οι χρεώσεις των beach bar δεν εναπόκεινται στις αρμοδιότητες της επιτροπής και είναι επιλογή του καταναλωτή εάν θα δεχθεί το πακέτο που του προσφέρει ο ιδιοκτήτης κάποιου υποστατικού.

Τα Υφυπουργεία

Σε πρόσφατη συνέντευξη του στην «Κ» ο υπουργός Εσωτερικών Κωνσταντίνος Πετρίδης ανέφερε πως θεσμικά αλλά και νομικά υπάρχει ένας κατακερματισμός αρμοδιοτήτων μεταξύ διαφόρων υπηρεσιών. «Δικαίως οι πολίτες δεν εί-

ναι ικανοποιημένοι από τη διαχείριση των παραλιών, γιατί παρατηρούνται φαινόμενα ασυνεννοησίας ή παρανομιών που δεν περιποιούν τιμή σε μια τουριστική χώρα», ανέφερε ο κ. Πετρίδης. Πρόσθεσε δε πως έχουν παρατηρηθεί κάποια φαινόμενα, ωστόσο, δεν μπορεί κάποιος να πει ότι η διαχείριση των παραλιών στην Κύπρο είναι εντελώς ανεξέλεγκτη, τονίζοντας πως υπάρχουν και αυστηρές νομοθεσίες που αφορούν την προστασία παραλιών οι οποίες εφαρμόζονται κατά κανόνα. Ο ίδιος επεσήμανε την ανάγκη εφαρμογής, ενιαίου σχεδίου διαχείρισης παραλιών με τρόπο επιστημονικό, μελετώντας καλά παραδείγματα και πρακτικά από άλλες χώρες. Τέλος, ανέφερε πως με την ψήφιση του Υφυπουργείου Τουρισμού, αλλά και το Υφυπουργείο Ναυτιλίας που έχουν άμεση σχέση, θα πρέπει ενδεχομένως θεσμικά να αναλάβουν σημαντικό ρόλο επί αυτής της πολιτικής.

Παραλίες για ΑμεΑ

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού στο πλαίσιο των προσαρμογών του για αναβάθμιση υπηρεσιών στις κυπριακές παραλίες στηρίζει έμπρακτα την προσβασιμότητα ατόμων που αντιμετωπίζουν κινητικές ικανότητες. Στην Κύπρο έχουν καταγραφεί από τον ΚΟΤ 48 παραλίες ΑμεΑ, εκ των οποίων οι 27 είναι με πλήρη προσβασιμότητα και οι 21 με μερική προσβασιμότητα. Οι 27 παραλίες με πλήρη προσβασιμότητα διαθέτουν θαλάσσιες προσβάσεις (ξύλινες ράμπες ή πλαστικούς διαδρόμους) που επιτρέπουν στο χρήστη τροκοκαθίσματος να κινηθεί μέχρι τη θάλασσα για να κολυμπήσει, καθώς και χώρους υγιεινής και στάθμευσης για χρήση από άτομα με αναπηρίες. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι 4 από τις παραλίες διαθέτουν πρωτοποριακό αυτόνομο σύστημα θαλάσσιας πρόσβασης ΑμεΑ (Seatrac).

Το σύστημα αποτελείται από φωτοβολταϊκό πύργο που θέτει σε κίνηση ειδικό κάθισμα εφαρμοσμένο πάνω σε σιδηροτροχιά, μεταφέροντας το χρήστη σε βάθος 60 εκ. περίπου μέσα στο νερό. Επιπρόσθετα, αρκετές παραλίες διαθέτουν ειδικό αμφίβιο τροκοκαθίσμα κατάλληλο για διακίνηση στην παραλία και πρόσβαση στη θάλασσα, καθότι επιπλέει (Floating Wheelchair). Η χρήση του συστήματος Seatrac και του αμφίβιου τροκοκαθίσματος (Floating Wheelchair) προσφέρεται δωρεάν προς το κοινό. Σχετική πληροφορόρηση παρέχεται από τους κατά τόπους ναυαγοσώστες στις παραλίες.

Οι 27 παραλίες με πλήρη προσβασιμότητα

Στην Αμμόκωστο υπάρχουν επτά παραλίες: Λάντα (Floating Wheelchair), Πανταχού (Floating Wheelchair), Βαθειά Γωνιά (Seatrac), Αγία Θέκλα (Floating Wheelchair), Fig Tree Beach (Floating Wheelchair), Λούμα (Floating Wheelchair), Βρυσί Γ' / Γιάννα Μαρί (Seatrac και Floating Wheelchair).

Στη Λάρνακα έξι παραλίες: Φοινικούδες (Floating Wheelchair), Μακένζυ (Floating Wheelchair), Καστέλλα (Floating Wheelchair), Γιαννάδες (Floating Wheelchair), Κοινοτική Παραλία Αλαμινού (Floating Wheelchair), Κοινοτική παραλία Ορμήδειας (Floating Wheelchair).

Στη Λεμεσό έξι παραλίες: Ακτή Ολυμπίων Α' (Seatrac και Floating Wheelchair), Ακτή Ολυμπίων Β' (Floating Wheelchair) Κοινοτική Παραλία στην Παρεκκλησιά (Floating Wheelchair), Δασούδι /ΚΟΤ (Floating Wheelchair), Βούηνα (Floating Wheelchair), Καστέλλα (Floating Wheelchair).

Στην Πάφο οκτώ παραλίες: Βρυσούδια Α' /Σόδα (Floating Wheelchair), Δημοτικά Μπάνια (διαθέσιμο Αναβατήριο / Chair lift και Floating Wheelchair), Δημοτική Παραλία Γεροσκώπου (Floating Wheelchair), Κόλπος Κοραλλίων (Floating Wheelchair), Δημοτική Παραλία Πόλης Χρυσόχους (Seatrac), Λασιό Α' (Floating Wheelchair), Λασιό Β' (Floating Wheelchair), Ξυσταρόκαμος (Floating Wheelchair).

Οι πιο κάτω 21 παραλίες είναι μερικής προσβάσιμες, δηλαδή παρέχουν προσβασιμότητα μέσω διαδρόμων που επιτρέπουν στο χρήστη τροκοκαθίσματος να κινηθεί μέχρι ενός σημείου αλλά όχι μέχρι και το νερό. Διαθέτουν χώρους υγιεινής και στάθμευσης για χρήση από άτομα με αναπηρίες (ΑμεΑ).

Επτά στην Αμμόκωστο: Νησί, Μακρόνησος, Περνέρα, Βρυσί Α, Βρυσί Β, Αγία Τριάδα, Μουζούρα.

Μία στην Λάρνακα: Πύλας/ΚΟΤ. **Δέκα** στην Λεμεσό: Ακτή Κυβερνήτη, Αόρατοι, Παναγιές, Αφροδίτη, Ονήσιλος, Αγία Βαρβάρα, Μαϊάμι, Κοινοτική Παραλία Πισσοουρίου, Μούντι, Κούριο.

Τρεις στην Πάφο: Φάρος, Παχύμαμος, Καφιζής.

Εργα δίχως τέλος στην Αγλαντζιά

Από παράταση σε παράταση μεταφέρεται η ολοκλήρωση, τι λένε καταστηματαρχες

Της **ΘΕΚΛΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ**

Σε περίοδο μακράς ταλαιπωρίας έχει εισέλθει η Αγλαντζιά, με κύριες λεωφόρους της περιοχής εκ των οποίων, οι λεωφόροι Λάρνακος, Αγλαντζιάς και Αμμοχώστου να βρίσκονται υπό ανακατασκευή από τον Ιανουάριο του 2016. Έκτοτε τα χρονοδιαγράμματα που συμφωνούνται μεταξύ του Τμήματος Δημοσίων Έργων, της αστυνομίας και των εργολάβων που ανέλαβαν τα έργα στην περιοχή, συνεχώς αλλάζουν λόγω προβλημάτων που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της κατασκευής των οδικών δικτύων.

Ο κ. Λευτέρης Ελευθερίου, επαγγελματίας μηχανικός τμήματος Δημοσίων Έργων Λευκωσίας, ανέφερε στην εφημερίδα, πως εκ των κυρίων θεμάτων που κλήθηκαν να διαχειριστούν ώστε να μπορέσουν να συνεχίσουν την κατασκευή των δρόμων της περιοχής, αφορούσε την αποκοπή δένδρων που βρίσκονταν κατά μήκος των δρόμων της περιοχής, κάτι το οποίο προκάλεσε την αντίδραση των κατοίκων αλλά και περιβαλλοντικών ομάδων. Παρόλα αυτά, ο κ. Ελευ-

Η αποκοπή δένδρων που βρίσκονταν κατά μήκος των δρόμων της περιοχής, προκάλεσε την αντίδραση των κατοίκων

θερίου δηλώνει πως βρέθηκε η χρησιμότητα, αφού ελαχιστοποιήθηκε ο αριθμός των δένδρων που θα αποκόπτονταν. Επίσης, διαβεβαιώνει πως πρόκειται να γίνει μερική αποκατάσταση του φυσικού στοιχείου που καταστράφηκε.

Οι καθυστερήσεις

Όπως προστίθεται, σημαντικό ρόλο στις συνεχείς καθυστερήσεις διαδραμάτισαν προβλήματα που προέκυψαν στις υφιστάμενες κατασκευές εντός του έργου, τα οποία φαίνεται πως έχουν αντιμετωπιστεί έπειτα από διορθωτικές εργασίες. «Τα δημόσια έργα θα ολοκληρωθούν τέλη Ιουλίου, χωρίς όμως να αποκλείει το ενδεχόμενο μιας ακόμη παράτασης στα χρονοδιαγράμματα, στην περίπτωση που προ-

κύψουν και άλλες απαιτήσεις από την πλευρά των εργολάβων», αναφέρει σχετικά ο κ. Ελευθερίου. Αν και οι εργασίες φαίνεται να προχωρούν, οι κάτοικοι της περιοχής και όσοι χρησιμοποιούν τις συγκεκριμένες λεωφόρους υφίστανται καθημερινή ταλαιπωρία και δηλώνουν αγανακτισμένοι, καθώς αναμένουν την παράδοση του έργου και την ολοκλήρωση των εργασιών, με το μεγαλύτερο πλήγμα να το δέχονται καταστηματαρχες της περιοχής. Στον ίδιο παρανομαστή βρίσκονται και ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, εφόσον δεν μπορούν να αντεπεξέλθουν στις καθημερινές τους υποχρεώσεις χωρίς να υποστούν το μαρτύριο που απορρέει από τα δημόσια έργα και την αργοτητα της ολοκλήρωσης των εργασιών. Κάτοικος της περιοχής δήλωσε στην «Κ» πως μέσα στο πλαίσιο της προόδου εμπίπτει και η βελτίωση του οδικού δικτύου της Αγλαντζιάς λαμβάνοντας όμως υπόψη το φυσικό στοιχείο της περιοχής. «Η ταλαιπωρία του κόσμου είναι τεράστια όλο αυτό το διάστημα. Παράλληλα, βλέπουμε την περιοχή μας να ξεγυμνώνεται από τα δένδρα

που την κοσμούσαν κάποτε και τη θέση τους να παίρνουν το τσιμέντο και η ασφάλτος», ανέφερε σχετικά ενώ πρόσθεσε πως σε τέτοιες περιπτώσεις πρέπει να υπάρχει ένα αντίβαρο. «Εκεί που ξεριζώνει ένα δέντρο για να φτιάξει δρόμους, όταν οι πυρκαγιές των τελευταίων χρόνων έχουν πλήξει το φυσικό περιβάλλον του νησιού, οφείλει να φτιάχνει ένα πάρκο έτσι ώστε να αποκατασταθεί εν μέρει η ζημιά που προκαλείται».

Τι προνοεί το έργο

Σύμφωνα με τα όσα είχαν γίνει γνωστά, το έργο στην Αγλαντζιά προνοεί τα εξής:

- Δρόμο τεσσάρων λωρίδων κυκλοφορίας (εκ των οποίων οι δύο εξωτερικές είναι λεωφορειολωρίδες).
- Κτιστή κεντρική νησίδα, πεζοδρόμια σε όλο το μήκος, ποδηλατόδρομο.
- Αναβάθμιση συμβολών.
- Κατασκευή τεσσάρων κυκλικών κόμβων.
- Διαβάσεις πεζών.
- Μέτρα για πεζούς και ΑμεΑ και άλλα.

«Τα δημόσια έργα θα ολοκληρωθούν τέλη Ιουλίου, χωρίς όμως να αποκλείει το ενδεχόμενο μιας ακόμη παράτασης στα χρονοδιαγράμματα, στην περίπτωση που προκύψουν και άλλες απαιτήσεις από την πλευρά των εργολάβων», αναφέρει αρμοδίως.

Η τέχνη της πολιτικής

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Οποιος ασχολείται με την πολιτική πρέπει να έχει γερό στομάχι και αρκετή υπομονή. Εδώ και μερικούς μήνες, άκουγες συχνά - πυκνά μέλη της αθηναϊκής ελίτ να παραπονιούνται: «Αυτός ο Κυριάκος δεν το έχει. Πρέπει να λαϊκίσει λίγο, να πει και κανένα ψέμα, δεν είναι κακό». Οι ίδιοι ακριβώς άνθρωποι παραπονιούνται τώρα και μάλιστα φωναχτά: «Ε, όχι και έτσι, λαϊκίσει πολύ τώρα με το θέμα των Σκοπίων, το παράκανε». Εκείνοι λοιπόν που ήθελαν τον αρχηγό της αξιωματικής αντιπολίτευσης περισσότερο... Ανδρέα και λιγότερο «Μητσοτάκη» τώρα δυσαρεστούνται.

Ο κ. Μητσοτάκης παίζει για την ώρα ένα ρόλο που ίσως ποτέ δεν είχε σκεφθεί ότι θα έπαιζε. Ήταν όμως μονόδρομος.

Η πολιτική είναι όμως, όπως έλεγε και ο Κωνσταντίνος Καραμανλής, η τέχνη του εφικτού. Αν ο κ. Μητσοτάκης είχε στηρίξει τη συμφωνία με τα Σκόπια, είναι μαθηματικώς βέβαιον ότι η Ν.Δ. θα κατέρρεε δημοσκοπικά και στα δεξιά της θα δημιουργείτο ένα υπερπατριωτικό και άκρως αντιευρωπαϊκό κόμμα, το οποίο πιθανότατα θα σάρωνε στις επόμενες εκλογές. Σε συνθήκες απλής αναλογίας, θα βρισκόμασταν αντιμετώπιση με ένα κατακερματισμένο σκηνικό και την Ακρά Δεξιά σε ρυθμιστικό ρόλο.

Η πολιτική είναι, βέβαια, σαν τη μαγειρική. Είναι μία τέχνη όπου έχει μεγάλη σημασία η ακριβής δοσολογία για να πετύχει η

συνταγή. Αν βάλεις λίγο παραπάνω «πατριωτισμό», κινδυνεύεις να διώξεις κάποιους κεντρικούς που δεν θέλουν να θεωρούνται αγκιστρωμένοι ψηφοφόροι κανενός. Ο κ. Μητσοτάκης είναι λογικό να θεωρεί ότι έχει καβαλήσει ένα άλογο που τρέχει με μεγαλύτερη φόρα, από την ώρα που έσκασε η υπόθεση των Σκοπίων. Ο κίνδυνος είναι να καβαλήσει τον «Βουκεφάλα», άλογο με τρελή δύναμη που μπορεί να σε πάει όπου θέλει. Η δοσολογία μεταξύ Δεξιάς και κεντρώου μετριοπαθούς κόρου θέλει τεράστια προσοχή από εδώ και πέρα. Ο κ. Μητσοτάκης, προφανώς, γνωρίζει ότι δεν μπορεί να έχει απήχηση σε έναν ακραίο δεξιό κόμμα, ό,τι και να κάνει, γιατί στα μάτια τους θα είναι «γιαλαντζή».

Το σχέδιο διεμβολισμού της Δεξιάς απέτυχε, πάντως. Τα Σκόπια έφεραν βαρώνους, κόμπες και στελέχη πιο κοντά σε μια ενιαία γραμμή. Οι «κροκόδειλοι» της παλαιάς Ν.Δ. θα περάσουν μια περίοδο αμχανίας και υπνηλίας. Θα υπάρξουν όμως σίγουρα και άλλες διασπαστικές προσπάθειες, γιατί οι παλιές καλές συνθήκες των αμφιθεάτρων δύσκολα ξεχνιούνται.

Ο κ. Μητσοτάκης παίζει για την ώρα ένα ρόλο που δεν του πάει, και που ίσως ποτέ δεν είχε σκεφθεί ότι θα έπαιζε. Ήταν όμως μονόδρομος. Αν δεν το έκανε, θα αυτοκτονούσε πολιτικά ή θα έκανε τη Ν.Δ. ένα λίγο πιο μεγάλο Ποτάμι.

Οι κριτικοί της πολιτικής τέχνης, εντός και εκτός συνόρων, θα συνεχίσουν βέβαια το μακρύ τους και το κοντό τους. Τίποτα δεν είναι τόσο εύκολο όσο να παρατηρείς το καμίνι της ελληνικής πολιτικής σε διαρκή υπερθέρμανση και εσύ να σχολιάζεις από την πολυθρόνα σου.

Συμφωνία και πραγματικότητα

Του **ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΤΑΓΚΟΥ**

Προαναγγελέθην και αναμενόμενο, λίγο - πολύ, το αποτέλεσμα του Eurogroup, που σήμανε την ολοκλήρωση του τρίτου μνημονίου σε συνδυασμό με τη ρύθμιση του χρέους και τις υποχρεώσεις της χώρας μας σε διάφορες περιόδους, έως το 2060. Ήταν από καιρό διαπιστωμένο ότι οι εταίροι ήθελαν με κάθε τρόπο να απαλλαγούν από το ελληνικό «άγος», καθώς έχουν να αντιμετωπίσουν άλλα μεγαλύτερα προβλήματα και γι' αυτόν τον λόγο έκαναν «darling» τους τον Αλ. Τσίπρα - αφού και ο ίδιος ανταποκρινόταν υποδειγματικά στις επιθυμίες τους σε τομείς

Η Ελλάδα πρέπει να αλλάξει νοοτροπία από «την κορφή ως τα νύχια», αν θέλει να έχει ανάπτυξη.

πέραν του μνημονίου - , έκλεισαν μάτια, αυτά και μύτη στις καθυστερήσεις, στρεβλώσεις, παρασπονδίες, (αυ)απάτες, κοροϊδίες, χαρακτηρισμό του πρόγραμματος επιτυχημένο και... καθάρισα.

Κατ' αυτήν την έννοια, προαναγγελέθηντες και αναμενόμενοι ήταν τόσο οι πανηγυρισμοί της κυβέρνησης, όσο και οι ενδοιασμοί της αντιπολίτευσης για τη συμφωνία, αφού στη χώρα της ελαχίστης συλλογικής μνήμης κανείς δεν θυμάται ότι οι θέσεις τους για τη ρύθμιση του χρέους ήταν ακριβώς αντίθετες, όταν οι Συρανέλ στόχευαν στην κατάληψη της εξουσίας που τότε κατείχαν τα λεγόμενα συστημικά κόμματα. Ακριβώς ίδιες με τις προβλέψεις της τωρινής συμφωνίας ήταν οι προοπτικές και οι επιδιώξεις για τη ρύθμιση του χρέους... Το μοναδικό ίσως καινούργιο είναι ότι οι δανειστές φρόντισαν να εξασφαλίσουν ότι δεν θα ανατραπούν τα πάντα έτσι και στρέψουν το βλέμμα τους στα άλλα

προβλήματα, επιβάλλοντας άκρως μνημονιακή επιτήρηση. Γιατί, προφανώς, ξέρουν με ποιους έχουν να κάνουν!

Η συμφωνία που προέκυψε από το πρόσφατο Eurogroup του Λουξεμβούργου δεσμεύει απολύτως και τις επόμενες κυβερνήσεις. Άλλωστε, μόνιμη επιδίωξη των Συρανέλ είναι η ναρκωθέτηση του πεδίου για την κυβέρνηση που θα τους διαδεχθεί, αλλά στην προκειμένη περίπτωση η εξέλιξη δεν μπορούσε να είναι πολύ διαφορετική. Οι δανειστές έφτασαν στα όριά τους, με δεδομένο ότι λογοδοτούν και αυτοί στα κοινοβούλια και στους λαούς τους. Όμως μικρή σημασία έχουν αυτά, όπως βέβαια και οι πανηγυρισμοί της κυβέρνησης Συρανέλ μπροστά στην πραγματικότητα. Και η πραγματικότητα είναι ότι η Ελλάδα πρέπει να αλλάξει νοοτροπία από «την κορφή ως τα νύχια», αν θέλει να προσεχίσει επενδύσεις και να έχει ανάπτυξη.

Η δημιουργία των απαραίτητων προϋποθέσεων για επενδύσεις και ανάπτυξη είναι το... «μυστικό» της επιβίωσης της χώρας που, ενώ είναι υποχρεωμένη να πορευτεί σε ένα διεθνές περιβάλλον το οποίο γίνεται όλο και πιο πολύπλοκο, όλο και δυσκολότερο, βρίσκεται σε παρακμή. Οι εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση εξασθενούν συνεχώς την αποτελεσματικότητά της προστατευτικής ομπρέλας της, αλλά έξω από αυτήν επικρατεί ο νόμος της ζούγκλας, όπου κόρες όπως η Ελλάδα είναι καταδικασμένες. Η εμπειρία από την κυβέρνηση Συρανέλ είναι ότι ούτε θέλει ούτε μπορεί να εκουχρονήσει και να βελτιώσει τη χώρα. Το αντίθετο, επενδύει στην παρακμή και αποτελμάτωσή της. Οι «κολοτούμπες» του Αλ. Τσίπρα, οι απολογητικές συνεντεύξεις και διαβεβαιώσεις του (στην Die Welt τελευταία) είναι για να ρίξουν «στάχτη στα μάτια» των ξένων, ώστε να παραμείνει ο «darling» τους. Την πατρίδα του τη θέλει παγιδευμένη στο τέλμα.

Η επόμενη μέρα και το αέναο παρελθόν

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Ας μην ξεχνούν όσοι πανηγυρίζουν για το «τέλος των μνημονίων», ας μην ξεχνούν όσοι ισχυρίζονται ότι τίποτα δεν αλλάζει η Ελλάδα θα συνεχίσει να πορεύεται σε ένα ολόένα πιο δύσκολο διεθνές περιβάλλον και ότι απαιτείται πολύ σκληρή δουλειά και συνεννόηση για να τα βγάλει πέρα. Η «επόμενη μέρα» της εποχής των μνημονίων δεν παύει να είναι ούτε χωρίς την επίβλεψη των ευρωπαϊκών θεσμών και του ΔΝΤ, ούτε χωρίς απαιτητικές προϋποθέσεις και κινδύνους. Κι όμως, τις πρώτες ώρες μετά τη συμφωνία στο Eurogroup, η πολιτική αντιπαράθεση έδειχνε ότι θα συνέχιζε παγιδευμένη σε φαντασιώσεις και σε εκδικητικότητα: η κυβέρνηση προσπαθεί να κάρη σε αυτήν «απελευθερώθηκαν» οι Έλληνες από δεσμά για τα οποία ευθύνονται πολιτικές δυνάμεις του «παλιού καθεστώτος» η αντιπολίτευση κοστολογεί την επιβάρυνση που η χώρα υπέστη από την εκλογή της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ και την τραγική «διαπραγμάτευση» με τους εταίρους και την τρόικα των δανειστών το 2015, από τα capital controls, την υπερβολική φορολό-

γηση και την ατελείωτη λιτότητα.

Η κυβέρνηση έχει τους λόγους της να προσπαθεί να παρουσιάσει την πραγματικότητα όπως τη συμφέρει - αυτό άλλωστε κάνουν ο ΣΥΡΙΖΑ και οι ΑΝΕΛ πολύ πριν εκλεγούν. Η Ν.Δ. δικαιολογείται να υπογραμμίζει το γεγονός ότι η χώρα βρισκόταν στα πρόθυρα της εξόδου από τα μνημόνια και υπήρχε προοπτική για τη ρύθμιση χρέους πριν αναλάβει ο ΣΥΡΙΖΑ την εξουσία. Δικαιούται, επίσης, να αναδεικνύει τα ψέματα και τις δικαστικές τακτικές του Αλέξη Τσίπρα, του Π. Καμμένου και των στελεχών τους όταν αυτοί βρίσκονταν στην αντιπολίτευση, να σημειώνει πόσο οι σημερινοί κυβερνώντες δυσκόλευαν την τότε προσπάθεια να ανακάμψει η χώρα, ενώ σήμερα καμαρώνουν που πέτυχαν λιγότερα απ' όσα εμπόδιζαν να γίνουν.

Όσο και αν ασκλούμαστε με το παρελθόν, όμως, το σήμερα δεν αλλάζει και το αύριο εγκυμονεί και ευκαιρίες και κινδύνους. Σήμερα, λοιπόν, η χώρα δεν έχει χειραφετηθεί από τα δάνεια. Μάλιστα, η κυβέρνηση κρατάει ένα «μαξιλάρι» 24,1 δισ. ευρώ από δανεικό χρήμα

για να μπορεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις περίπου 22 μνημών μετά τη λήξη του προγράμματος του Αύγουστο. Η συμφωνία αφορά την επιμήκυνση της αποπληρωμής του χρέους κατά 10 έτη και την υποχρέωση να υπάρχει ετήσιο πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% του ΑΕΠ έως το 2022 και 2,2% του ΑΕΠ (μέσον όρο) έως το 2060. Η Κριστίν Λαγκάρντ σημείωσε ότι θα συνεχιστεί ο έλεγχος της βιωσιμότητας του χρέους και ότι νέα μέτρα θα ληφθούν εάν χρειασθεί. Η συμφωνία στο Eurogroup δεν έλαβε υπ' όψιν τις δυσκολίες που η Ελλάδα θα αντιμετωπίσει από τη διόγκωση του ιδιωτικού χρέους προς το Δημόσιο, προς τις τράπεζες και τα ασφαλιστικά ταμεία. Οι πολίτες θα χαρούν με την είδηση για την επιμήκυνση της αποπληρωμής του χρέους και του «τέλους του μνημονίου», αλλά τα έσοδά τους θα συνεχίσουν να μειώνονται, ενώ οι φόροι, οι εισφορές και άλλες υποχρεώσεις θα διογκώνονται.

Η κυβέρνηση -αυτή και οι επόμενες- θα έχει την ευθύνη να καλλιεργήσει ένα κλίμα που θα στηρίζει την επιχειρηματικότητα ως μόνο

τρόπο για να υπάρξει ανάπτυξη και να ξεφύγει η χώρα από τα χρέη που γεννούν περισσότερα χρέη. Αυτό είναι το στόιχημα. Με τους σημερινούς φόρους, όμως, με μια υπερβολικά αργή Δικαιοσύνη, με δημοσίες υπηρεσίες που σπώνουν εμπόδια, με μια γενική αντίληψη εχθρική προς την επιχειρηματικότητα και ανεκτική προς την αυθαιρεσία, πόσο Έλληνες και ξένοι θα θελήσουν να επενδύσουν στην Ελλάδα; Η χώρα δεν πρέπει να βασίζεται μονάχα στον τουρισμό και στην πώληση ακινήτων. Διαθέτει καλά εκπαιδευμένους και ταλαντούχους ανθρώπους που, αν τι να φεύγουν σε αναζήτηση καλύτερης τύχης, θα μπορούσαν να συμμετέχουν στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας σε πολλούς τομείς. Για αυτούς -για όλους μας- σημασία έχει το τι θα γίνει από εδώ και πέρα. Τα λάθη του παρελθόντος είναι πολλά και οφείλουμε να μάθουμε απ' αυτά. Κι όμως, σήμερα δεν φαίνεται να είναι κατανοητό ότι, χωρίς εθνική προσπάθεια, σχέδιο και συνεννόηση, ο απόπλους προς τις αγορές μπορεί τάχιστα να καταλήξει σε ναυάγιο.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Ερώτηση διαυγέστατα ευρωπαϊκή

Κάποτε η Ελλάδα ήταν η μοναδική βαλκανική χώρα που μετείχε στο ΝΑΤΟ. Τα σύνορα της Ελλάδας ήταν σύνορα του ΝΑΤΟ: οριοθετούσαν τον κόσμο της ελευθερίας απέναντι στον φρικώδη εφιάλτη του μαρξιστικού ολοκληρωτισμού. Ελευθερία τότε σήμαινε την αξιοπρέπεια του ανθρώπου, όχι την αναίδεστατα ασυδοσία των «Αγορών».

Σήμερα μέλη του ΝΑΤΟ είναι οι περισσότερες χώρες των Βαλκανίων - ζήτηνε και τα Σκόπια την ένταξή τους. Η Ελλάδα μπορεί να συναίνεσει σε αυτή την ένταξη, μπορεί και να αρνηθεί, όπως μπορούσε και στην περίπτωση των όμορων χωρών: της Αλβανίας και της Βουλγαρίας. Με ποια κριτήρια, με ποια λογική να δεχθεί ή να αρνηθεί;

Υπάρχουν τα κριτήρια του ευρωπαϊκού εθνικισμού και η λογική του ελληνικού κοσμοπολιτισμού. Με τα κριτήρια των Ευρωπαίων εθνικιστών θα συνανούσαμε απαιτώντας ανταλλάγματα. Από την Αλβανία, λ.χ., θα είχαμε απαιτήσει θεσμικές εξασφαλίσεις για την προστασία των ελληνικών πληθυσμών της Βόρειας Ηπείρου. Και από τα Σκόπια, να εγκαταλείψουν τις φαιδρότητες για την αερογέφυρα, πάνω από έντες αιώνες, που τους καθιστά «απογόνους» του Μεγαλέξανδρου.

Με τη λογική του ελληνικού κοσμοπολιτισμού, θα αναλαμβάναμε τις ευθύνες του Ευρωπαϊού. Δηλαδή, την τόλμη του ερωτήματος: Από ποια απειλή προστατεύει σήμερα η νατοϊκή συμμαχία τις χώρες-μέλη

Ο κοσμοπολιτισμός προϋποθέτει καλλιέργεια, η κοσμοκρατορία απλώς υπεροπλία.

της; Τα μαρξιστικά καθεστώτα κτέρρευαν προ πολλού, αιφνιδιαστικά και ραγδαία, σαν πυργούς από τραπουλόχαρτα, οι κοινωνίες του άλλοτε σοβιετικού πουρτανισμού έχουν παραδοθεί, άνευ όρων, στην απόλυτη κυριαρχία των «Αγορών», στον ακάθεκτο μονόδρομο της καταναλωτικής μέθης. Ποιαν άμυνα, απέναντι σε ποια απειλή εξασφαλίζει το ΝΑΤΟ; Ποιος το χρειάζεται, ποιον υπηρετεί;

Δύσκολο, σχεδόν αδύνατο να αντιληφθούμε οι σημερινοί ελληνοί (και μάλιστα το πιο δραματικά υπανάπτυκτο κομμάτι της κοινωνίας μας: οι επαγγελματίες της πολιτικής) τη διαφορά του κοσμοπολιτισμού από την κοσμοκρατορία. Το πρώτο προϋποθέτει καλλιέργεια, το δεύτερο απλώς υπεροπλία (βλ. αναμέτρηση Τραμπ με Κιμ Γιονγκ Ουν). Από τότε που ένα ελαχίστο τμήμα του Ελληνισμού συγκροτήθηκε σε «εθνικό κράτος», χάθηκε η συνείδηση της διαφοράς και το «εθνικό κράτος» προσκολληθηκε, μέχρις εξευτελισμού και παιδαριωδίας, στη μυθοποιημένη κοσμοκρατορία «Δύσης».

Δεν χρειάζεται ανάλυση αυτή η προσκόλληση, είναι η πραγματικότητα του «εθνικού» μας βίου και των αδιεξόδων του. Τα δίνουμε

όλα στη Δύση, «αλλά μας παίρνει και κάτι», όπως λέει ο σοφός Αρκάς. Πόσες φορές είχαν υποσχεθεί οι Βρετανοί την επανένωση της Κύπρου (ελληνικότερης του Μωριά) με την Ελλάδα - πόσες; Πόσες φορές ο Νταβούτογλου στα βιβλία του: Οτι ο Ελληνισμός, αν δεν πατάει και στις δύο όχθες του Αιγαίου, έχει αποκλεισθεί από την ενεργό μετοχή στην Ιστορία.

Αμυντική συμφωνία λαών ή συμφερόντων το ΝΑΤΟ σήμερα; Αυτή είναι μια διαυγέστατα ευρωπαϊκή ερώτηση. Εσπειρε ο Ελληνισμός κορμιά των παλικαριών του όπου πόλεμοι για τα συμφέροντα της Δύσης, από την Κριμαία ως το ΕΑ Αλαμίν και ως την Κορέα. Και εισπράττει, κάθε φορά, σταθερά από τη Δύση φανφαρόνικους ρητορικούς επαίνους. Παράλληλα με παγερή, τερατώδη αδιαφορία για τη συνεχή και ραγδαία συρρίκνωση του Ελληνισμού: Τη μεθοδική γενοκτονία του μικρασιατικού και του ποντιακού Ελληνισμού. Το πογκρόμ των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης, της Ιμβρου, της Χάτης και η συνείδηση της διαφοράς και το «εθνικό κράτος» προσκολληθηκε, μέχρις εξευτελισμού και παιδαριωδίας, στη μυθοποιημένη κοσμοκρατορία «Δύσης».

Δεν χρειάζεται ανάλυση αυτή η προσκόλληση, είναι η πραγματικότητα του «εθνικού» μας βίου και των αδιεξόδων του. Τα δίνουμε όλα στη Δύση, «αλλά μας παίρνει και κάτι», όπως λέει ο σοφός Αρκάς. Πόσες φορές είχαν υποσχεθεί οι Βρετανοί την επανένωση της Κύπρου (ελληνικότερης του Μωριά) με την Ελλάδα - πόσες; Πόσες φορές ο Νταβούτογλου στα βιβλία του: Οτι ο Ελληνισμός, αν δεν πατάει και στις δύο όχθες του Αιγαίου, έχει αποκλεισθεί από την ενεργό μετοχή στην Ιστορία.

λοκρηπίδας σε ελληνικότητες θάλασσες.

Κάποτε η Κύπρος ήταν, αυτονομία για τη σύνολη ανθρωπότητα, ένα ελληνικό νησί με μια μειονότητα 18% βίαια εξισλαμισμένων, μέσα στους αιώνες, Ελλήνων. Η δολιότητα της βρετανικής αποικιοκρατίας μεταποίησε βαθμιαία τη θρησκευτική σε εθνική μειονότητα κολακεύοντας τον εθνικιστικό πρωτογονισμό των Τούρκων. Στην κολυμβήθρα του ΟΗΕ (πάντοτε υποκλεισθεί από την ενεργό μετοχή) η μειονότητα βαφτίστηκε «κοινότητα» με απαιτήσεις συγκυριαρχίας στο νησί. Ανακηρύχθηκε η «κοινότητα κράτος ανεξάρτητο, πήρε το βολικό όνομα «Βόρεια Κύπρος». Υπομονετικά και σταθερά παζαρεύει η εκτρωματική απόφαση την ενάλλαξη διακυβέρνηση ολόκληρου του νησιού. Περιμένει κάποιον «προοδευτικό» ελληνοίνομο να υπογράψει.

Χθες η «Βόρεια» Κύπρος, σήμερα η «Βόρεια» Μακεδονία. Οι «προοδευτικοί» ελληνοίνομοι μας απαγορεύουν να μιλάμε για «Βόρεια Ηπειρο», οφείλουμε, αυτοονότως εξωνημένοι σε δανειστές «προοδευτικούς» ελληνοίνομοι μας απαγορεύουν να μιλάμε για «Νότια Αλβανία». Ο Ελληνισμός κλαδεύεται, μεθοδικά, επίμονα. Αλήθεια, μήπως το ΝΑΤΟ άλλαξε εργοδότη και δεν το αντιληφθήκαμε - ούτε καν όταν μακέλευε (δενός μακελάρης) τη Σερβία, το 1999; Μήπως την άμυνα της «ελευθερίας» μας «ανειπισθήτως» την παραχωρήσαμε στις «Αγορές» και αυτές προσέλαβαν Security to NATO;

ΣΕΙΡΑ
ΤΕΣΣΑΡΩΝ
ΤΟΜΩΝ

Οι Τούρκοι κι εμείς

Η Καθημερινή ρίχνει φως στις ελληνοτουρκικές σχέσεις

Όλα όσα θέλετε να ξέρετε, μέσα από αποκαλυπτικά ντοκουμέντα, ιστορικά τεκμήρια και κατατοπιστικούς χάρτες. Μια νέα, έγκυρη και εμπειριστατωμένη σειρά, γραμμένη από κορυφαίους πανεπιστημιακούς και διπλωμάτες.

Ο πρώτος τόμος

Όλα τα ντοκουμέντα, οι χάρτες και το αλφαβητάρι των ελληνοτουρκικών σχέσεων από τους Άγγελο Συρίγο και Θάνο Ντόκο

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 1^η ΙΟΥΛΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πόκερ στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την ΠΓΔΜ

Κρίσιμη η αποσύνδεση των υποψηφιοτήτων Τιράνων - Σκοπίων για ένταξη – Διαφορετικά μηνύματα από Γερμανία και Γαλλία

Του ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΩΣ

Οι επόμενες 48 ώρες θα κρίνουν αν θα βρίσκεται στο τραπέζι τους επόμενους μήνες το πιο βασικό από τα πολιτικά επιχειρήματα που έχει ο Ζόραν Ζάεφ για να πείσει τους συμπατριώτες του για την ανάγκη να επικυρώσουν τη συμφωνία με την Ελλάδα και μέσω δημοψηφίσματος: Εκείνο της ημερομηνίας ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Ε.Ε. Αύριο και μεθαύριο στις συνεδριάσεις των υπουργών Εξωτερικών, αλλά και του Συμβουλίου Εσωτερικών Υποθέσεων, πρακτικά θα γίνει η προσπάθεια διαχωρισμού του πακέτου διεύρυνσης, το οποίο περιλαμβάνει την ΠΓΔΜ και την Αλβανία. Μόλις την Παρασκευή, η Ομοσπονδιακή Βουλή της Γερμανίας αποφάσισε να υποστηρίξει μια πιθανή υποψηφιότητα της ΠΓΔΜ στην Ε.Ε., τονίζοντας ότι αυτό θα πρέπει να γίνει υπό πολύ αυστηρές προϋποθέσεις.

Ανάλογη είναι και η στάση των Ολλανδών κοινοβουλευτικών, όπου τις προηγούμενες ημέρες, στη συντριπτική πλειονότητά τους, εξέφρασαν την ευθεία άρνησή τους για την ενταξιακή προοπτική της Αλβανίας, διαχωρίζοντάς την από την ΠΓΔΜ. Πρακτικά, εκείνο που απομένει είναι να πειστεί επ' αυτού και η Γαλλία. Στο Παρίσι, επίσης, υπάρχει απόλυτη διαφωνία με οποιαδήποτε ενταξιακή προοπτική της Αλβανίας, ενώ φαίνεται ότι για τη γαλλική οπτική γωνία η ένταξη της ΠΓΔΜ στο ΝΑΤΟ είναι μια επαρκής, σε αυτήν τη φάση, ανταμοιβή για τα Σκόπια. Στον αντίποδα όλων αυτών, βρίσκονται χώρες όπως η Αυστρία, η οποία θεωρεί ότι η ένταξη των Δυτικών Βαλκανίων στην Ε.Ε. είναι προϋπόθεση για την ειρήνευση και την ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής. Πρόκειται, βεβαίως, για μια μάλλον ευεχένηστη στάση εκ μέρους της Αυστρίας, η οποία εντάσσει την περιοχή στην ευρύτερη σφαίρα συμφερόντων της.

Βαρίδι η Αλβανία

Για την ενταξιακή προοπτική της ΠΓΔΜ, η Αλβανία αποδεικνύεται σε ουσιαστικό βαρίδι. Γι' αυτό και πιθανή αποσύνδεση των υποψηφιοτήτων Τιράνων-Σκοπίων είναι κρίσιμη. Εμπόδιο προς αυτή την κατεύθυνση είναι κυρίως η Ιταλία, αλλά και παράγοντες των Βρυξελλών, που επιθυμούν την ένταξη της Αλβανίας στην Ε.Ε. Πρακτικά, πάντως, όπως φαίνεται και από τη γραπτή εντολή της Μπόυντεσταχ προς τη γερμανική κυβέρνηση για στήριξη της ευρωπαϊκής προοπτικής της ΠΓΔΜ, οι καλές εξελίξεις για τα Σκόπια την ερχόμενη Παρασκευή δεν θα είναι η ημερομηνία έναρξης ενταξιακών

διαπραγματεύσεων, αλλά ένα βήμα πριν από αυτό. Δηλαδή, η δέσμευση των Βρυξελλών ότι όταν τα Σκόπια ολοκληρώσουν το σύνολο των μεταρρυθμίσεων που προβλέπονται κατά τη διαδικασία της λεγόμενης αναλυτικής εξέτασης του ευρωπαϊκού κεκτημένου (το λεγόμενο screening), τότε θα λάβει ημερομηνία έναρξης των ενταξιακών διαπραγματεύσεων.

Εν ολίγοις, προτού ανοίξει οποιοδήποτε κεφάλαιο, η κυβέρνηση στα Σκόπια θα πρέπει να έχει απτά αποτελέσματα στην επαναφορά της πλήρους ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης, στη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης και στην καταπολέμηση της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος σε όλα τα επίπεδα, εν ολίγοις περιλαμβανομένων ανώτερων αξιωματούχων αλλά και πολιτικών προσώπων. Ίσως αυτή η τελευταία

Αύριο, από την Αθήνα θα αποδεσμευθούν οι δύο επιστολές προς Ε.Ε. και ΝΑΤΟ με την υπογραφή του Νίκου Κοτζιά.

πρόβλεψη να είναι και η πλέον εύκολη, αν όχι ευχάριστη, για τον κ. Ζάεφ, καθώς σε αυτήν εμπίπτουν δεκάδες στελέχη των κυβερνήσεων του Νικόλα Γκρούεφσκι κατά την προηγούμενη δεκαετία. Σε κάθε περίπτωση, εφόσον το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατορθώσει την επόμενη Παρασκευή να δώσει το πράσινο φως στην ΠΓΔΜ, θα εγκαινιάσει παράλληλα και την πιο αυστηρή, έως τώρα, διαδικασία στις μέχρι σήμερα ενταξιακές διαπραγματεύσεις.

Αύριο, από την Αθήνα θα αποδεσμευθούν και οι δύο επιστολές προς Ε.Ε. και ΝΑΤΟ με υπογραφή του αρμόδιου υπουργού Εξωτερικών Νίκου Κοτζιά, όπου η Ελλάδα θα δεσμεύεται να μη θέσει εμπόδια στην πορεία της ΠΓΔΜ (οι επιστολές θα αναφέρονται σε αυτό, το προσωρινό όνομα και όχι στο «Βόρεια Μακεδονία») προς τους δύο οργανισμούς, υπό την αίρεση, βεβαίως, ότι οι γείτονες θα ολοκληρώσουν με την άρνηση του προέδρου της ΠΓΔΜ Γκιόργκι Ιβάνοφ να υπογράψει το νομοσχέδιο της συμφωνίας, ο κ. Ζάεφ θα πρέπει να προχωρήσει σε δημοψήφισμα και έπειτα σε συνταγματική αναθεώρηση, η οποία απαιτεί πλειοψηφία δύο τρίτων στη Βουλή της γειτονικής χώρας.

Βασικό επιχειρήμα του πρωθυπουργού της ΠΓΔΜ Ζόραν Ζάεφ, ώστε να πείσει τους συμπατριώτες του για την ανάγκη επικύρωσης της συμφωνίας, είναι η ενταξιακή προοπτική της χώρας. Οι επόμενες 48 ώρες είναι κρίσιμες...

Το παρασκήνιο

Η Αθήνα, μετά τη συμφωνία των Πρεσβών και ενόψει της διευθέτησης των διαφορών με την Αλβανία, εμφανίζεται ως πρόμαχος της ευρωπαϊκής προοπτικής των Σκοπίων και των Τιράνων. Συμμετέχει ενεργά στο παρασκήνιο διπλωματικό παιχνίδι που εξελίσσεται προκειμένου να καμφθούν οι αντιρρήσεις ευρωπαϊκών χωρών για την ανάγκη διεύρυνσης της Ε.Ε. στην παρούσα φάση με δύο χώρες που βρίσκονται αρκετά πίσω από τις προδιαγραφές που θέτει το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Ο ίδιος ο κ. Κοτζιάς ανέφερε την Παρασκευή ότι στις συνομιλίες του με τον υπουργό Εξωτερικών της Αλβανίας Ντιμίτρι Μπουσάτι δεν συζητήσαν καθόλου για τις εκκρεμότητες των διαπραγματεύσεων ανάμεσα στην Αθήνα και στα Τίρανα, αλλά για τα βήματα που πρέπει να κάνει η γειτονική χώρα προκειμένου να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τις απαιτήσεις και να εκπληρώσει τα αυστηρά κριτήρια που θέτουν οι Βρυξέλλες και οι μεγάλες ευρωπαϊκές πρωτεύουσες.

Τρία «αγκάθια» για Αθήνα - Τίρανα

Η Αθήνα και τα Τίρανα επιθυμούν την ταχύτερη ολοκλήρωση της συμφωνίας για τις εκκρεμότητες που υπάρχουν ανάμεσα σε Ελλάδα και Αλβανία, ει δυνατόν πριν από τη Σύνοδο Κορυφής της Ε.Ε. Αν και η Αλβανία έχει ελάχιστες πιθανότητες να κατορθώσει να πάρει το πράσινο φως από την Ε.Ε., κυρίως λόγω των επιδόσεων της χώρας στο οργανωμένο έγκλημα, η παρουσίαση εποικοδομητικής συμπεριφοράς μέσω της συμφωνίας με ένα κράτος μέλος της Ένωσης θα μπορούσε να θεωρηθεί θετικό σημείο για τα Τίρανα. Οι διαπραγματεύσεις ανάμεσα στους υπουργούς Εξωτερικών Νίκο Κοτζιά και Ντιμίτρι Μπουσάτι έχουν διεξαχθεί σε συνθήκες απόλυτης μυστικότητας, αν και από τις κατά καιρούς δημόσιες τοποθετήσεις και των δύο, έχουν προκύψει τα βασικά σημεία σύγκλισης και απόκλισης ανάμεσα σε Αθήνα και Τίρανα.

Η οριοθέτηση της ΑΟΖ

Το βασικό πρόβλημα αφορά την οριοθέτηση Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ) ανάμεσα σε Ελλάδα και Τίρανα. Όχι τόσο λόγω της διαφωνίας της κυβέρνησης Ράμα να προχωρήσει σε συμβιβασμό με την Ελλάδα, όσο λόγω των σοβαρών αντιστάσεων που κρατά στο συγκεκρι-

Η πρόοδος σε ζητήματα υψηλού συμβολισμού, όπως η εκκαθάριση των Ελλήνων πεσόντων του Αλβανικού Έπους, δημιουργεί αισιοδοξία.

μένο ζήτημα ο πρόεδρος της Αλβανίας, Ιλίρ Μέτα. Δημοσίως, ο κ. Μέτα ζητάει πρόοδος της απόφασης του συνταγματικού δικαστηρίου της Αλβανίας, διά της οποίας είχε ακυρωθεί η συμφωνία της κυβέρνησης Κώστα Καραμανλή το 2009 για την οριοθέτηση ΑΟΖ. Πρακτικά, εκείνο που ζητάει είναι κάτι το οποίο δεν στηρίζεται σε καμία νομική βάση Δικαίου της Θαλάσσης και δυσχεραίνει την αλβανική κυβέρνηση να προχωρήσει σε ουσιαστικό συμβιβασμό με την Ελλάδα. Αυτό σημαίνει πρακτικά ότι ακόμη και αν ο κ. Κοτζιάς και Μπουσάτι ανακοίνωναν αύριο τη συμφωνία, αυτή θα ήταν στο έλεος του κ. Μέτα και των πολιτικών ισορροπιών μέσα στην Αλβανία.

Η δεύτερη διαφορά ανάμεσα στις δύο χώρες αφορά την κατάσταση εμπόλεμου που υπάρχει τα τελευταία 70 χρόνια. Η Αθήνα δεν αείρει το εμ-

πόλεμο, κυρίως διότι οι ανάλογες προβλέψεις και από την αλβανική πλευρά παραμένουν μάλλον ασαφείς. Αφορούν συγκεκριμένα την εμπόλεμη κατάσταση στην οποία είχε βρεθεί η Αλβανία το 1940 όχι ως μαχόμενο μέρος, αλλά ως προτεκτοράτο της Ιταλίας του Μουσολίνι, όταν αυτή εισέβαλε στην Ηπειρο.

Ενα τρίτο, αλλά διόλου ασήμαντο πρόβλημα, το οποίο δεν συζητείται στην Αθήνα, αλλά θεωρείται σημαντικό για τα Τίρανα, είναι το αποκαλούμενο «Τσάμικο». Η Ελλάδα δεν αναγνωρίζει κανένα τέτοιο ζήτημα, ωστόσο στην Αλβανία προκαλεί πολιτικές αναταράξεις. Σε κάθε περίπτωση πρόκειται για ένα λεπτό θέμα και οι Αλβανοί επιχειρούν να επιτύχουν κάτι, ακόμη και για λόγους ιστορικού συμβολισμού. Υπενθυμίζεται ότι για τον αλβανικό αλτρωτισμό και εθνικισμό η «Τσαμουριά», δηλαδή η περιοχή από τη Θεσπρωτία έως τον Αμβρακικό Κόλπο, εμφανίζεται ως μέρος της «Μεγάλης Αλβανίας». Παρά τα προβλήματα, η πρόοδος σε ζητήματα χαμηλής πολιτικής, αλλά υψηλού συμβολισμού, όπως η εκκαθάριση των οστών των Ελλήνων πεσόντων του Αλβανικού Έπους, δημιουργεί αισιοδοξία για την επίλυση των τελευταίων εκκρεμοτήτων.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΝΕΔΩΣ

Από αυτόν δεν μας γλιτώνει

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Παρά την γκρίνια για την αδυναμία της Ευρώπης, η διαχείριση του ελληνικού προβλήματος δείχνει ότι η γνηριά τα καταφέρνει τελικά – με τον τρόπο της – να αντιμετωπίζει τις νέες καταστάσεις που δημιουργήθηκαν με την κρίση. (Όπως με τις κότες, έτσι και με τις ηπείρους: οι γνηραίές έχουν το ζουμί...) Κοιτάξτε την προχθεσινή συμφωνία στο Eurogroup και θαυμάστε πόσο ωραία μας έχουν τυλίξει για τα επόμενα σαράντα χρόνια. Αυτό που κάποτε το ευχόμασταν μεταξύ σοβαρού και αστείου, να αναλάβει η Ευρώπη τη διακυβέρνηση της χώρας, μπας και γλιτώσουμε έτσι από τον εαυτό μας, γίνεται πραγματικότητα.

Η χώρα δεσμεύεται να παράγει πρωτογενή πλεονάσματα 3,5% μέχρι το 2022 και άνω του 2% μέχρι το 2060. (Πάλι καλά, γιατί μόλις που προλαβαίνω! Θα είμαι 101 ετών...) Επίσης, η προσαρμογή του ασφαλιστικού θα προχωρήσει κανονικά με τις περικοπές των συντάξεων, το εργασιακό και μεθολογικό καθεστώς μένει ως έχει και οι μεταρρυθμίσεις δεν αναστρέφονται. (Η παροχολογία, δηλαδή, κατευθείαν στα σκουπίδια...)

- ΕΓΩ ΒΑΣΙΚΑ ΘΡΩ ΓΙΑ ΚΟΥΡΕΜΑ.
- ΟΥΤΕ ΗΛ ΤΟ ΔΙΑΝΟΗΘΕΙΣ. ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ ΣΟΥ ΤΑΙΡΙΑΖΕΙ Η ΕΠΕΚΤΑΣΗ.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Αλλά το πιο ενδιαφέρον είναι η «ενισχυμένη εποπτεία», που εφαρμόζεται ειδικά για τη χάρη μας. Τριμηνιαίοι έλεγχοι, κατά τον μνημονιακό τρόπο που συνθησαίμε, με τη διαφορά ότι για δόση θα παίρνουμε έλεγχο (report). Εδώ είναι το λεπτό σημείο, διότι βάσει αυτών

των ελέγχων θα αξιολογούν την ελληνική οικονομία οι αγορές, στις οποίες θα προσφεύγουμε για δανεισμό. Βέβαια, οι έλεγχοι ενδεχομένως θα επιδέχονται ως ένα βαθμό συμπληρωματικούς για πολιτικούς λόγους. Οι αγορές, όμως, είναι αδυσώπητες και δεν καταλαβαίνουν

από ανώτερες πολιτικές σκοπιμότητες. Ολιγοήμες και χρονοτριβές, κουτοπονηριές και κολπάκια θα έχουν αμέσως αντίκτυπο στη στάση τους. Με απλά λόγια, εκεί έξω θα είναι πολύ άγρια η κατάσταση και, αν αντέξουμε, θα νοσταλγήσουμε τους αυστηρούς κηδεμόνες

της περιόδου των μνημονίων. Προβλέπεται, ασφαλώς, το περίφημο δημοσιονομικό «μαξιλάρι», αλλά αυτό δεν θα είναι για πάντα και, συνεπώς, οι προσαρμογές που θα ζητούν οι αγορές θα πρέπει να ακολουθούνται. (Γι' αυτό κάποιοι επέμεναν στην προληπτική πιστοληπτική γραμμή...)

Παίρνουμε, από την άλλη πλευρά, δεκαετή επιμήκυνση της μέσης διάρκειας ορισμένων δανείων του δεύτερου μνημονίου, ύψους περίπου 100 δις., καθώς και δεκαετή παράταση της περιόδου χάριτος για την αποπληρωμή τους. Όμως η οριστική αξιολόγηση της βιωσιμότητας του ελληνικού χρέους παραπέμπεται για το 2032. (Λίγη υπομονή. Μόλις 14 χρόνια είναι, θα περάσουν...) Η αντιπολίτευση υποστηρίζει, δικαίως, ότι τις ρυθμίσεις αυτές της συμφωνίας για το χρέος θα μπορούσαμε να τις είχαμε πετύχει, χωρίς ενισχυμένη εποπτεία και περιοριστική πολιτική για σαράντα χρόνια, εφόσον συνεχίζαμε στη γραμμή του 2014.

Στη διαπίστωση αυτή βρίσκεται, νομίζω, η ουσία του θέματός μας με την Ευρώπη. Μπορεί να μη μας αρέσει καθόλου ο κορσές που θα

φοράμε τα επόμενα σαράντα χρόνια, αλλά η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι η καλή νεράιδα, που παρεμβαίνει ώστε να ζήσουν αυτοί καλά κι εμείς καλύτερα. Είναι ένας πολυμερής οργανισμός που σέβεται τη λειτουργία της δημοκρατίας στο εσωτερικό των χωρών-μελών του. Η Ευρώπη δίνει τη θεραπεία, όμως η εφαρμογή της, όπως και η δοσολογία των φαρμάκων, εναπομένει στον ασθενή. Τι να μας κάνει η Ευρώπη που εμείς θέλαμε «πρώτη φορά Αριστερά»; Για τη βλακεία δεν έχει θεραπεία.

Καταλαβαίνω την απογοήτευση ορισμένων ευρωπαίων όταν ακούν τον Μοσκοβισί να μιλάει σαν εκπρόσωπος του Τσίπρα. Είναι ανόητοι, όμως, να στρεφόμεστε εναντίον της Ευρώπης, όσο ανόητοι είναι να κατηγορούμε τους άλλους για τη χρεοκοπία μας. Υστερα από οκτώ χρόνια και ενόψει των υπολοίπων σαράντα που ανοίγονται μπροστά μας, δεν έχω πα να την παραμυχή αμφιβολία ότι η Ευρώπη δεν μπορεί να μας γλιτώσει από τον εαυτό μας. Τσίπρα θέλουμε, ας τον πληρώσουμε για την υπόλοιπη ζωή μας...

ΦΑΛΗΠΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

Η παγίδα στην ομίχλη των Πρεσπών

Πώς η κυβέρνηση μεθόδευσε τη συμφωνία με στόχο να προκαλέσει την απόσχιση της εθνικοπατριωτικής Δεξιάς από τη Ν.Δ.

Του ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Η έξαρση του Σκοπιανού το 1992 οδήγησε στην απόσχιση τμήματος της δεξιάς παράταξης με την ίδρυση της Πολιτικής Ανοιχτής, η οποία στις εκλογές της 10ης Οκτωβρίου 1993 αναδείχθηκε τρίτο κόμμα και έλαβε 4,88%, δηλαδή 336.460 ψήφους και δέκα έδρες. Η Νέα Δημοκρατία πήρε 39,3% και το ΠΑΣΟΚ 46,88%. Η νίκη του ΠΑΣΟΚ ήταν τότε η δεύτερη μεγαλύτερη από το 1981 και έθεσε τις βάσεις για μια δεκαετή κυριαρχία, αλλά αν δεν είχε εκδηλωθεί το Σκοπιανό και η Ν.Δ. παρέμενε αρραγής, τότε οι εκλογές θα μπορούσαν να ήταν αμφίρροπες, παρά τη σοβαρή φθορά της κυβέρνησης Μπτσότσκ. Το παράδειγμα αυτό γεμίζει με ευχάριστα όνειρα των ύπνο των κυβερνώντων, οι οποίοι από καιρό έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι το συγκεκριμένο εθνικό θέμα είναι το μοναδικό που μπορεί να διασπάσει και πάλι τη Δεξιά και να επιλυθεί έτσι ως διά μαγείας το πρόβλημα της μεγάλης απόστασης του ΣΥΡΙΖΑ από τη Νέα Δημοκρατία.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ποτέ κυβέρνηση δεν είχε τόσο μεγάλη απόσταση από την αντιπολίτευση μετά το 1990, όταν άρχισε η συστηματική διενέργεια δημοσκοπήσεων. Το ΠΑΣΟΚ επί πρωθυπουργίας Σημίτη έφτασε να υπολείπεται 8% από τη Ν.Δ. του κ. Καραμανλή (φθινόπωρο 2003) έπειτα από δέκα χρόνια στην εξουσία. Η Ν.Δ. επί Καραμανλή ήταν δεύτερη με 6% διαφορά από το αντιπολιτευόμενο ΠΑΣΟΚ του κ. Παπανδρέου (καλοκαίρι 2009). Και η Ν.Δ. επί Σαμαρά υστερούσε κατά 4% του ΣΥΡΙΖΑ του κ. Τσίπρα (φθινόπωρο 2014). Μέσα στο 2018 η διαφορά της Ν.Δ. από τον ΣΥΡΙΖΑ καταγράφεται στις περισσότερες δημοσκοπήσεις ως διψήφια και μάλλον μετά τις Πρέσπες διευρύνεται ραγδαία. Παρ' όλα αυτά, ο πρωθυπουργός, που επιπλέον έχει υποστηρίξει με παρρησία τη σκοπιμότητα της νέας μείωσης συντάξεων, δεν δείχνει να έχει την παραμικρή ανησυχία για το πολιτικό του μέλλον, σαν κάτι να ξέρει, σαν κάτι να περιμένει – και σίγουρα όχι από τον Θεό, έστω κι αν τα τελευταία χρόνια έχει πυκνώσει τις συνομιλίες μαζί του.

Soft στο Μακεδονικό

Μήπως υπολογίζει ότι η τελετουργική απελευθέρωση των μαγικών λέξεων της συμφωνίας στην υγρή και ομιχλώδη ατμόσφαιρα των Πρεσπών θα ξυπνήσει τα δεξιά φαντάσματα του παρελθόντος προκειμένου να πάρουν θέση απέναντι στα αριστερά, των Σλαβομακεδόνων και του επικεφαλής του ΚΚΕ Νίκου Ζαχαριάδη, που διέπρεψαν στις Πρέσπες κατά τον Εμφύλιο και τώρα έχουν ήδη επιστρέψει και αποκαθίστανται; Μήπως η προσδοκία για τον τερματισμό της δεξιάς πλευράς της Ν.Δ. εξηγεί γιατί με

Το πολιτικό έδαφος ήδη μετακινείται στη Θεσσαλονίκη και στην υπόλοιπη Μακεδονία και ο κ. Τσίπρας δεν είναι πολιτικά αφελής για να πιστεύει ότι οι Μακεδόνες έπαθαν πατριωτική αμνησία και εύκολα θα αποδεχθούν μοιρολατρικά τη νομοτέλεια της «Βόρειας Μακεδονίας».

Χρησιμοποιεί ο ΣΥΡΙΖΑ τη συμφωνία για να προκαλέσει πολλαπλασιασμό όσων φαινομένων καταγγέλλει ως «ακροδεξιά»;

τόση βιασύνη εγκατέλειψε όλες τις διακομματικές και διαχρονικές κόκκινες γραμμές (γλώσσα, εθνικότητα, σαφές εργα όμπες, εμπορικά σήματα κ.λπ.) που καλώς ή κακώς υπήρχαν προκειμένου να εξασφαλιστεί πάση θυσία μια συμφωνία κομμένη και ραμμένη για να αναστατώσει τη Μακεδονία;

Σύμφωνα με συνομιλητές του κ. Μπτσότσκ, ο πρόεδρος της Ν.Δ. διέβλεψε αυτήν ακριβώς την παγίδα και τάχθηκε από την αρχή κατά οποιασδήποτε συμφωνίας. Ωστόσο, μέχρι προ τριών εβδομάδων και ιδίως μετά το φιάσκο (ή την μπλόφα;) της πρότασης για «Μακεδονία του Ίλιντεν», ο αρχηγός της αντιπολίτευσης δεν περίμενε πως θα πραγματοποιούνταν τελικά οποιαδήποτε συμφωνία, διότι συμπέρανε ότι συμφωνία θα είχαμε μόνο αν εγκαταλείπαμε όλες τις κόκκινες γραμμές. Απέκλειε, λοιπόν, το ενδεχόμενο να προβεί σε κάτι τέτοιο ο κ. Τσίπρας. Μόνο που ο πρωθυπουργός δεν δίστασε να «περάσει με κόκκινο» για μία ακόμη φορά.

Τώρα ο κ. Μπτσότσκς σαφώς δεν υποστηρίζει τη συμφωνία. Ωστόσο, δεν μπορεί να την αλλάξει και δεν θα υποσχεθεί κάτι που δεν

Ο εκνευρισμός αυξάνεται στην κυβέρνηση

Ο Κυριάκος Μπτσότσκς διέψευσε τις κυβερνητικές εκτιμήσεις βάσει των οποίων θα αποδεχόταν... ασμένως τη συμφωνία και θα διευκόλυνε με αυτό τον τρόπο τους νομούς της εθνικοπατριωτικής Δεξιάς να στρέψουν ψηφοφόρους μακριά από τη Ν.Δ. Η πρόταση δυσπιστίας δοκίμασε την κυβερνητική συνοχή, με αποτέλεσμα να έχει αυξηθεί ο εκνευρισμός. Η συζήτηση περί υπόγειου σχεδίου διάσπασης της Δεξιάς καθιστά δυσκολότερη την πραγματοποίησή του από εκείνους που κινδυνεύουν να εκτεθούν ότι παριστάνουν τους πατριώτες, αλλά στην πράξη ετοιμάζονται να κάνουν τη «βρώμικη δουλειά» και να διασώσουν τους αρχιτέκτονες μιας συμφωνίας που υποτίθεται ότι καταδικάζουν. Στο Κιλκίς την Πέμπτη ο κ. Μπτσότσκς κατηγορήσε την κυβέρνηση ότι «εκκώλυσε τη μακεδονική εθνότητα και τη μακεδονική γλώσσα» και δεσμεύθηκε ότι η Ν.Δ. θα καταψηφίσει την κύρωση της συμφωνίας. Με επίσημη ανακοίνωση ο ΣΥΡΙΖΑ χαρακτήρισε τον κ. Μπτσότσκ «πολιτικό απατεώνα» και τον προκάλεσε να δεσμευθεί ότι δεν θα εφαρμόσει τη συμφωνία αν γίνει ποτέ πρωθυπουργός. Είναι προφανές ότι ο ΣΥΡΙΖΑ αρχίζει να βλέπει εφιάλτες, ενώ ο αρχηγός της Ν.Δ. μοιάζει να αποδέχεται ότι η σταδιακή σκληύρηση της στάσης του είναι το «κλειδί» για μια ευρεία νίκη στις εκλογές.

μπορεί να κάνει, ενώ μάλλον δεν θα σπεύσει στην πρώτη γραμμή των διαδηλώσεων και των συλλαλητηρίων που ήδη προετοιμάζονται. Έχει, λοιπόν, πλήρη επίγνωση ότι εκτίθεται στον κίνδυνο να χαρακτηριστεί «soft στο Μακεδονικό» και ότι είναι αναγκασμένος να αντιμετωπίσει τους σχεδιασμούς «κέντρων» που θα ήθελαν αφενός να τον πλήξουν και αφετέρου να επηρεάσουν τις πολιτικές εξελίξεις υπέρ του κ. Τσίπρα. Το κατά πόσον θα επιτευχθεί ή όχι η διάσπαση της Δεξιάς ισοδυναμεί με την απάντηση στο ερώτημα αν θα έχουμε πολιτική αλλαγή μέσα στο εκλογικό 2019 ή νωρίτερα.

Χωρίς διάσπαση της Ν.Δ., ο ΣΥΡΙΖΑ μοιάζει καταδικασμένος. Ακόμα

κι όσοι πιστεύουν ότι ο πρωθυπουργός ενισχύεται από τη συμφωνία, εκτιμούν ότι η επιρροή του κόμματός του συρρικνώνεται. Το πολιτικό έδαφος ήδη μετακινείται στη Θεσσαλονίκη και στην υπόλοιπη Μακεδονία και ο κ. Τσίπρας δεν είναι πολιτικά αφελής για να πιστεύει ότι οι Μακεδόνες έπαθαν πατριωτική αμνησία και εύκολα θα αποδεχθούν μοιρολατρικά τη νομοτέλεια της «Βόρειας Μακεδονίας».

Με το πιστόλι στη ζώνη

Υπολογίζει, όμως, ότι το κύμα αποδοκιμασίας θα το πληρώσει κυρίως η Νέα Δημοκρατία. Βάσει του σενναρίου αυτού σύντομα θα ακούσουμε ομοβροντίες από προσωπικότητες της Εκκλησίας, από φιλό-

Η δυνατότητα του Κυρ. Μπτσότσκς να κρατήσει ενωμένη τη δεξιά παράταξη απαντά στο ερώτημα αν θα έχουμε ή όχι πολιτική αλλαγή.

δοξους πολιτικούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και από ισχυρούς παράγοντες του αθλητισμού και των επενδύσεων. Προς το παρόν, ουδείς ανοίγει τα χαρτιά του, αλλά οι πειρασμοί ίσως αυξηθούν για τους βασικούς παίκτες αυτού του «εθνικοπατριωτικού τριγώνου», οι οποίοι δεν θα διστάσουν να βγουν στο πολιτικό γήπεδο με το πιστόλι στη ζώνη. Αλλιώς, πρόκειται για τις ίδιες δυνάμεις που σε όλα τα άλλα θέματα ευθυγραμμίζονται με την κυβέρνηση, διατηρούν εκλεκτικές συγγενείες και συνεργασία με τη σημερινή εξουσία, αποστρέφονται τη νεωτερικότητα που εκφράζει ο κ. Μπτσότσκς και θεωρούν ότι «δεν θα γίνει ποτέ πρωθυπουργός».

Θα συνωμότησει, λοιπόν, το μακεδονικό σήμα της θρησκοκόλλητης και εθνικοπατριωτικής Δεξιάς έτσι ώστε να ιδρυθεί σοβαρό δεξιό κόμμα και να πραγματοποιηθεί η επιθυμία του κ. Τσίπρα να περάσει πρώτος στις δημοσκοπήσεις χωρίς κανένα κόπο; Χρησιμοποιεί τελικά ο ΣΥΡΙΖΑ τη συμφωνία με τα Σκόπια για να προκαλέσει μέσω φίλων και αφανών εταίρων τον πολλαπλασιασμό όσων φαινομένων καταγγέλλει ως «ακροδεξιά» και να διεκδικήσει τη μερίδα

του λέοντος από το «προοδευτικό κέντρο» του ΚΙΝΑΛ, την ίδια ώρα που θα παρακολουθεί χαϊρέκακα την πατριωτική Δεξιά να αποκολλάται από τη Ν.Δ.; Με άλλα λόγια, η soft ακροδεξιά και οι νονοί της θα κάνουν το χατίρι του κ. Τσίπρα να παρασύρουν τον λαό της Δεξιάς σε επιλογές διάσωσης του ΣΥΡΙΖΑ; Πολλοί στην Αθήνα εφροσυχάζουν πεπεισμένοι ότι αυτό δεν θα γίνει, διότι τα ίδια τα Σκόπια θα λύσουν το πρόβλημα. Οι Σκοπιανοί πολίτες δεν θα ψηφίσουν τη συμφωνία στο δημοψήφισμα και θα επιστρέψουν τα πράγματα στην προηγούμενη κατάσταση της ευτυχούς στασιμότητας. Σύμφωνα με την προσέγγιση αυτή, ο ρωσικός παράγοντας δεν επιθυμεί ένταξη της χώρας στο ΝΑΤΟ και θα κινητοποιήσει τις δυνάμεις με τις οποίες συνδιαλέγεται στη γειτονική χώρα προκειμένου να κρατήσει τα Σκόπια ακινητοποιημένα στην «γκρίζα ζώνη» των Βαλκανίων.

Ο ρωσικός Ιανός

Ωστόσο, οι πιο προσηκτικοί παρατηρητές διαπιστώνουν ότι η Ρωσία ακολουθεί εσχάτως διπλή στρατηγική απέναντι στο ΝΑΤΟ. Επί της αρχής εξακολουθεί να αποθαρρύνει την επέκταση της Συμμαχίας, αλλά παράλληλα έχει επιβεβαιώσει ότι μπορεί να επηρεάσει το ΝΑΤΟ και την Ε.Ε. μέσα από τις καλές σχέσεις που οικοδομεί με κυβερνήσεις ορισμένων κρατών-μελών (τελευταίο παράδειγμα είναι η νέα ιταλική κυβέρνηση που μία από τις πρώτες δεσμεύσεις της ήταν ότι θα υποστηρίξει τον Σεπτέμβριο τη μη ανανέωση και πρακτικής των ακύρωση των ευρωπαϊκών κυρώσεων που επιβλήθηκαν στη Ρωσία για την εισβολή στην Κριμαία το 2014).

Επομένως, δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι η Μόσχα, που έχει ενισχύσει σημαντικά τη θέση της στα Βαλκάνια τα τελευταία χρόνια, επιθυμεί πάση θυσία την αποτροπή της ένταξης των Σκοπιών στο ΝΑΤΟ. Στη νέα εποχή τα Σκόπια μπορεί να είναι πιο χρήσιμα μέσα απ' όσο έξω. Ίσως γι' αυτό η Αθήνα, που πάντοτε υπολογίζει τη Μόσχα, δεν σκέφθηκε δεύτερη φορά προτού εφαρμόσει με χαρακτηριστική σπουδή τη γενναϊόδωρη στρατηγική που της εξασφάλισε το σκοπιανό «Ναι». Κατά πάσα πιθανότητα, δηλαδή, Αθήνα και Μόσχα δεν ακολουθούν αντίθετες, αλλά συμπληρωματικές στρατηγικές στο συγκεκριμένο θέμα. Κατά συνέπεια, εφόσον τα θέλγνη της συμφωνίας είναι πολλά και σημαντικά για τους γείτονες (Ευρώπη, ΝΑΤΟ, γλώσσα, εθνότητα κ.λπ.) δεν είναι καθόλου απίθανο να υποστηριχθεί τελικά από τον λαό στο δημοψήφισμα που καταλλήλως θα διοργανωθεί. Και από εκεί και πέρα όλα να πάρουν τον δρόμο τους, βάσει του υστερόβουλου εκλογικού σχεδιασμού της κυβέρνησης που βρίσκεται σχεδόν σίγουρα πίσω από την περιβόητη «συμφωνία των Πρεσπών».

ΑΠΟΨΗ

Πού πάει η Νέα Δημοκρατία;

Του ΓΙΑΝΝΗ ΛΟΥΛΗ*

Η στάση της Ν.Δ. στο Σκοπιανό – συγχροισακή, αντιφατική και εν πολλοίς όχι υπεύθυνη – δεν είναι τυχαία. Ούτε συγχροισακή. Προέρχεται από μια πολιτική φυσιογνωμία, στην οποία, δυστυχώς, έχει πλέον εγκλωβιστεί. Αυτή έχει αποκτήσει στρατηγικά χαρακτηριστικά. Αρα, δεν είναι εύκολο να ξεριζωθεί.

Σε ανύποπτο χρόνο, ο γράφων είχε προσδιορίσει τη Ν.Δ. ως «φθαρμένο προϊόν». Αντί για ένα σύγχρονο κεντροδεξιό κόμμα, η Ν.Δ. έρρεπε προς μια παλαιόδεξιά. Βεβαίως, την περίοδο που διέθετε μια δημοφιλή ηγεσία (Κώστας Καραμανλής), η Ν.Δ. επικέρρισε ένα σημαντικό άνοιγμα στον μεσοάριο χώρο. Το άνοιγμα αυτό όμως ήταν περισσότερο επικοινωνιακό, παρά ουσιαστικό. Γι' αυτό ήταν εύθραστο. Η Ν.Δ. έφθασε κοντά στην έκπληξη το 2000 και στη συνέχεια επικράτησε καθαρά το 2004 και 2007 με

Το πρόβλημα δεν είναι συγκυριακό. Είναι στρατηγικό. Με τη σημερινή της εικόνα, η Ν.Δ. αγκομακά δημοσκοπικά απλώς ως το μη χείρον.

ποσοστά άνω του 40%. Όμως, κάτω από τη γυαλιστερή επιφάνεια, το κόμμα παρέμενε παθογενές. Η μη σύγκρουση της ηγεσίας με τις παθογένειες αυτές οδήγησε στο να την καταπιεί το άρρωστο κόμμα.

Η συνέχεια υπήρξε τραυματική. Το χιζικά κόμμα αναδεικνύουν τοξικές ηγεσίες. Ο Σαμαράς ήταν μοιραίος. Το προδικάζει, άλλωστε, η διαδρομή του. Ευνοήθηκε, αρχικά από την αυτοεξορία του. Όμως δεν γύρισε διαφορετικός. Επανήλθε ως ο αναλλοίωτος εαυτός του: Λαϊκιστής, υπερδεξιός, ακραία συγ-

κρουσιακός. Η χώρα βρισκόταν στη δίνη μιας φοβεράς οικονομικής κρίσης. Χρειαζόταν υπεύθυνες αντιπολιτεύσεις. Σαμαράς και αργότερα Τσίπρας ήταν ανεύθυνοι και άκρως πολωτικοί. Η Ν.Δ. ήταν η πιο συγχροισακή αξιωματική αντιπολίτευση σε σύγκριση με εκείνες τις αντιπολιτεύσεις τριών ευρωπαϊκών χωρών, που ταλανίζονταν: την Ιρλανδία, την Πορτογαλία και την Ισπανία. Και εδώ η Ελλάδα άγγιξε παράδειγμα προς αποφυγήν στην Ευρώπη.

Υπό τον Σαμαρά, η Ν.Δ. γνώρισε τα πιο σοβαρά στρατηγικά της αδιέξοδα. Το κόμμα έγινε πιο δεξιό παρά ποτέ. Ο μεσοάριο χώρος ριχθηκε στην πυρά. Ακραίο ήταν το στενό επιπέδου του νέου αρχηγού, με ένα μέλος του να συνομιλεί υπόγειο με τη Χρυσή Αυγή. Οι «μεταγραφές» πολιτικών προσώπων στη Ν.Δ. ήταν μόνο υπερδεξιοί και ακροδεξιοί. Η προεκλογική εκστρατεία του Γενάρη 2015 ήταν πρωτοφανής στην οξύ-

τητα της: Ο ΣΥΡΙΖΑ κατηγορείτο ότι θα «κατεβάσει τις θρησκευτικές εικόνες» και θα κάνει την Ελλάδα «Βόρειο Κορέα». Υπό την ηγεσία του Σαμαρά, η Ν.Δ. συγκέντρωσε τα χαμηλότερα εκλογικά ποσοστά στην ιστορία του κόμματός. Πάντως, ως πρωθυπουργός, ο Σαμαράς ήταν πείσμων, εργατικός και έκανε κάποια δημοσιονομική εξυγίανση. Τελικά, όμως, ξαναγύρισε στις λαϊκιστικές ρίζες του. Ενώ δεν ήταν μεταρρυθμιστής. Διότι ήταν διαχρονικά βαθύτατα παλαιοπολιτικός.

Αυτή τη Ν.Δ. κληρονόμησε ο Κυριάκος Μπτσότσκς, ένας πολιτικός μετριοπαθής και με κεντρικά ένστικτα. Εμμοιάζε να αντιλαμβάνεται πως έπρεπε να αλλάξει το κόμμα του σύμφωνα. Τέτοιες αλλαγές φυσικά απαιτούν συγκρούσεις. Δυστυχώς, αποφάσισε γρήγορα να συμβιβαστεί. Το σύστημα του κόμματός έπεισε τον Μπτσότσκς γρήγορα για δύο πράγματα: Να αποφύγει τις εσωκομμα-

τικές τριβές και κυρίως να αποδείξει την «ηγετικότητά» του διά της μετωπικής και συνεχούς σύγκρουσης με τον Τσίπρα. Φυσικά, υπήρχε και ο παράγων Σαμαράς, καθώς ο πρώην αρχηγός τα «έδινε όλα» για να περιφρουρήσει τις αδιέξοδες παρακαταθήκες του.

Γενικά, τα κομματικά τείχη έπνιξαν τον νέο αρχηγό της Ν.Δ. Τον οδήγησαν στο να ζητήσει βιαστικά πρόωρες εκλογές, ως δήθεν ηγετική κίνηση. Μετά τη φάση αυτή, το Σκοπιανό ήταν μια μεγάλη ευκαιρία για τον Μπτσότσκς να αποστασιοποιηθεί από τη «λογική Σαμαρά». Την έχασε όμως. Μαζί με αυτή, έχασε και τη στρατηγική επιλογή του να χτίσει την εικόνα ενός «διαφορετικού ηγέτη», που να εκπλήξει ευχάριστα με τη μετριοπάθεια και τους χαμηλούς τόνους του, κάτι που θα συμβάδιζε άλλωστε με την προσωπικότητά του.

Πού πάει λοιπόν η Ν.Δ.; Το πρόβλημα δεν είναι συγκυριακό. Είναι

στρατηγικό. Με τη σημερινή της εικόνα, η Ν.Δ. αγκομακά δημοσκοπικά απλώς ως το μη χείρον. Τούτο σημαίνει ότι η όποια υπεροχή της είναι εύθραυστη. Η αίσθηση που παίρνει κάποιος από τη Ν.Δ., αν θέλουμε να μιλήσουμε ωμά, είναι κυρίως εκείνη μιας διάκτυπης μιζέριας. Προφανώς, η διατήρηση της αίσθησης αυτής δεν θα την πάει μακριά. Αλλιώς, η σημερινή και αυριανή εικόνα της Ν.Δ. είναι το πολυτιμότερο δώρο για τον Τσίπρα. Ο τελευταίος, με δεδομένες τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει, προσεύχεται για ανταγωνιστές που του στρώνουν το χαλί. Καθώς αυτοί αυτοτραυματίζονται ασταμάτητα. Μέσα από παθογένειες που ανακυκλώνονται χωρίς τέλος.

* Ο κ. Γιάννης Λούλης είναι επικοινωνιολόγος. Το τελευταίο του βιβλίο «Στις ρίζες του κακού: Πώς και γιατί εκτροχιάστηκε η Μεταπολίτευση» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Καστανιώτη.

Τα μυστικά μιας λίμνης που στέρεψε από κατοίκους

Η «Κ» βρέθηκε στις Πρέσπες και ψηλάφησε τις πληγές του Εμφυλίου

Του ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ

«...Ολα εδώ σιωπηλά κραυγάζουν».
ΓΕΒΓΚΕΝΙ ΓΕΦΤΟΥΣΕΝΚΟ
Μπάμπι Γιαρ

Η πινακίδα στην είσοδο του χωριού σφικταγκαλιασμένη από τα κλώναρια ενός άγριου αναρριχτικού μόλις που διακρίνεται. Με δυσκολία φαίνεται το όνομα: Μπλιώνα. Η παλιά ονομασία του, Μέδοβον, έχει λησμονηθεί.

Μεσημέρι Κυριακής. Οι υπογραφές στο κείμενο της συμφωνίας είχαν «πέσει» στους Ψαράδες, οι προβολείς στην τέντα της τελετής είχαν σβήσει. Στο γραφικό χωριό, οι ταβερνιάρηδες έτριβαν τα χέρια τους. Τόσους πολλούς πελάτες είχαν χρόνια να δουν. Και τι πελάτες! Κομματικοί και κρατικοί αξιωματούχοι, συνοδοί υπουργών, αστυνομικοί, βουλευτές και από τις δύο χώρες, είχαν καταλάβει τα τραπέζια και έκαναν γερό τζίρο.

Στις παρυφές της πλατείας, η καμπάνα της εκκλησίας χτυπούσε πένθημα. Όπως και σε όλους τους

Οι ταβερνιάρηδες έτριβαν τα χέρια τους, αλλά οι καμπάνες χτυπούσαν πένθημα την ημέρα της συμφωνίας.

ναούς στον νομό Φλώρινας, κατόπι εντολής του δεσπότη Φλώρινας, σε ένδειξη πένθους για τη συμφωνία. Τα χρόνια της θύελλας μπορεί να πέρασαν και να καλλιεργούνται (δικαίως ως ένα βαθμό) με την υπογραφή της συμφωνίας προσδοκίες για μία νέα σελίδα, αλλά ακόμα και σήμερα πολλοί ντόπιοι επιλέγουν τη σιωπή. Έτσι έμαθαν. Η καχυποψία από τις ταραγμένες περιόδους δεν λέει να ξεριζωθεί.

Ο ήλιος στεκόταν ψηλά ριχνοντας τις ακτίνες του στα γαλήνια νερά της Μικρής και της Μεγάλης Πρέσπας, όταν μπήκαμε στη Μπλιώνα. Κουφάρια πλινθόκτιστων κτιρίων, δίχως πόρτα και παράθυρα, ρημαγμένα από τον χρόνο και πηγμένα στην οργίδη βλάστηση, ξεπρόβαλλαν στην πλαγιά.

Πέρασε ώρα και χρειάστηκε να πιάσει το κλάζον του αυτοκινήτου, μέχρις ότου μας ακούσει και προβάλλει στον αυλόγυρο ενός σπιτιού, που μαζί με ένα άλλο παρακάτω έδειχναν λειτουργικά, μια νέα γυναίκα. Η Αγγέλα Γεωργαντά δεν

είναι γηγενής. Αρχιτέκτονας στο επάγγελμα, βρέθηκε στη Μπλιώνα ακολουθώντας πριν από λίγα χρόνια από την Αθήνα τον σύζυγό της Νίκο Γιαννάκη, ο οποίος είναι σήμερα πρόεδρος Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Πρεσπών. Ούτε είναι γηγενείς και ένα άλλο ζευγάρι, συνταξιούχος αστυνομικός και η εκπαιδευτικός σύζυγός του, σε ένα κοντινό σπίτι. Αυτές οι δύο οικογένειες «ξένων» συγκροτούν σήμερα την κοινωνία της Μπλιώνας.

«Κινητρώ μας για να εγκατασταθούμε εδώ ήταν η αγάπη για τη φύση», μας λένε. Στην ερώτηση αν έχουν απομείνει ντόπιοι στο χωριό απαντούν: «Ζούσε ένας, αλλά και αυτός πνίγηκε το 2010 στη λίμνη».

Η ιστορία της Μπλιώνας δεν διαφέρει από αυτήν των άλλων χωριών της περιοχής που πλήρωσαν βαρύ τίμημα στον Εμφύλιο Πόλεμο και στη μετεμφυλιακή περίοδο για τον επιπλέον λόγο ότι οι κάτοικοί τους ήταν όλοι σλαβοφωνοί με σλαβομακεδονική συνείδηση και αρκετοί εξ αυτών βγήκαν στο βουνό, προσδοκώντας σε μια αυτόνομη ή και ανεξάρτητη Μακεδονία. Αυτή την ελπίδα τους καλλιέργησαν ο Τίτο και σε ένα βαθμό και η τότε ηγεσία του ΚΚΕ. Ο εμφύλιος ήταν σκληρός για όλη την Ελλάδα. Στο ορεινό ανάγλυφο της Δυτικής Μακεδονίας, με επίκεντρο την ευρύτερη περιοχή των Πρεσπών όμως απενεργοποίησε την ωρολογιακή βόμβα του μακεδονικού ζητήματος. Αφίπνισε εθνικά πάθη και μίσση και διέλυσε τις τοπικές κοινωνίες. Το διαπιστώσαμε στο οδοιπορικό της «Κ», στα χωριά που άδειασαν. Τα στοιχεία από το δημοτολόγιο του Δήμου Πρεσπών, για την πληθυσμιακή διαδρομή της Μπλιώνας, «μιλούν» καθαρά για το τι έγινε.

Στην απογραφή του 1940 δηλώθηκαν 209 κάτοικοι, σε εκείνη του 1951 κανένας (μηδέν) και το 1991 δύο. Πώς ερήμωσε έτσι αυτό το χωριό, όπως και πολλά άλλα στην Πρέσπα, στη Φλώρινα, στην Καστοριά; Οι κάτοικοί τους τα εγκατέλειψαν για να αποφύγουν τις συνέπειες της ήττας στον εμφύλιο ή έφυγαν με τη θέλησή τους για να ζήσουν πίσω στην «ελεύθερη Μακεδονία» της Γιουγκοσλαβίας. «Τα καλοκαίρια έρχονται με λεωφορεία παιδιά ή εγγόνια αυτών που έφυγαν και βλέπουν τα σπίτια τους», λέει η Αγγέλα Γεωργαντά. Πυξός, Δασερή, Αγκαθωτό, Σφήκα, αντί για ανθρώπινες φωνές, ακούγονται μόνο τις νύχτες κουκουβάγιες.

Το ταχυδρομείο στο χωριό Ανταρτικό, κλειστό εδώ και δεκαετίες.

Τα ερείπια του Εμφυλίου στο Πράσινο.

Ζωή στο χωριό Τρίγωνο.

«Την ημέρα ο στρατός, τη νύχτα οι αντάρτες»

Ο Αντώνης Παπάς και η σύζυγός του είναι οι μοναδικοί κάτοικοι στο χωριό Πράσινο (Τύρνοβο). «Εδώ πάνω στο χωριό δεν υπάρχει κανένας έκτος από εμάς. Δύο οικογένειες έχτισαν σπίτια κάτω στον κεντρικό δρόμο και έτσι μείναμε μόνοι», μας λέει, όταν του ζητάμε να μας αφηγηθεί την ιστορία του χωριού του.

«Παλιά, πριν από τον πόλεμο, είχε γύρω στους πεντακόσιους ανθρώπους, ντόπιοι όλοι, μετά έφυγαν». Όταν τον ρωτάμε αν υπέφεραν στον εμφύλιο, λέει χωρίς δισταγμό: «Πάρα πολύ. Την ημέρα τη νύχτα οι αντάρτες. Αυτό γινόταν. Η γιαγιά μου έλεγε πως σκοτώθηκαν μόνο από το χωριό μας ογδόντα οκτώ άνθρωποι. Με το τέλος του πολέμου έφυγαν οι πιο πολλοί, άλλοι στις ανατολικές χώρες και άλλοι αργότερα στον Καναδά και στην Αυστραλία».

Ίδια ονόματα

Γύρω στα δύο χιλιόμετρα από το Πράσινο, σε ένα άλλο χωριό με ελάχιστους κατοίκους, μετρημένους στα δάχτυλα των δύο χεριών, η εικόνα ίδια. Ο 78χρονος Ηλίας

Παπαδόπουλος ήταν ο μοναδικός άνθρωπος που συναντήσαμε.

«Πώς το έλεγαν στα ντόπια αυτό το χωριό και πώς ερήμωσε έτσι;», τον ρωτάμε.

«Οσοίμα. Χάλασε με τον πόλεμο, είχε πολλούς κατοίκους πριν, εφτακόσιους, καταλαβαίνετε τι έγινε», μου λέει με έντονη τοπική προφορά.

«Εγώ ήμουν στο παιδομάζωμα, γύρισα χωρίς το 1958, πήγα στη Σλοβενία, Κροατία, Σερβία, μέχρι την Τεργέστη. Ο πατέρας μου ήταν στο βουνό, πήραν την αδερφή μου οι αντάρτες, τη μάνα μου τη φυλάκισαν στο Ανταρτικό. Βάσανα, για τον κόσμο».

Μάζεψαν πολλά παιδιά. Από δώδεκα χρόνων και κάτω όλα. Μετά έφυγε ο κόσμος όλος, από τον φόβο. Βομβάρδιζαν συνέχεια εδώ, οι άνθρωποι κινδύνευαν. Όλοι εδώ ήταν ντόπιοι, Μακεδόνες. Σε όλα τα χωριά, ψάξτε τα, Κώττας, Τρίγωνο, Ανταρτικό, όλοι ντόπιοι ήταν, στο Πισοδέρι είχε Βλάχους ανεκκαθεν. Παρακάτω προς την Καστοριά, ο Γάβρος, η Χαλάρα, Μακροχώρι, και εκεί ντόπιοι».

«Είχατε ανθρώπους από το χωριό στο ΝΟΦ (σ.σ. σλαβομακεδονική οργάνωση με ένοπλα τμή-

Η απορία του ψαρά όταν είδε το Σινούκ που μετέφερε τον πρωθυπουργό – «μα, τι έγινε στους Ψαράδες;».

ματα που πολέμησαν μέσα από τον ΔΣΕ);», τον ρωτάω.

«Α, δεν ξέρω από τέτοια, αντάρτες πάντως είχε το χωριό», απαντάει σπκλώνοντας τα χέρια.

– Έχει μέλλον αυτό το χωριό;
– Κανένα, δεν θα έχει άνθρωπο σε λίγο εδώ.

– Τι ξέρετε για τη συμφωνία που υπεγράφη στους Ψαράδες;

– Τίποτα. Ο ντόπιος πληθυσμός είναι άποχος δεν κάνει φασαρίες. Δεν συζητάμε τέτοια, μην το ψάχνεις, κατάλαβες.

Την ώρα που αφήναμε πίσω τη Μπλιώνα συνεχίζοντας το οδοιπορικό σε άλλα έρημα χωριά, στον ουρανό πετούσε το Σινούκ που μετέφερε τον πρωθυπουργό και τη συνοδεία του πίσω στην Αθήνα. Ο στόχος είχε επιτευχθεί. Ένα προαίτιο και πολύπλοκο εθνικό ζήτημα, με οδυνηρές αναφορές (και

στις Πρέσπες, είχε κλείσει με δύο υπογραφές μόνο! Τόσο απλά.

Μένει να δούμε πώς θα περατήσει στη ζωή και ειδικά στην ακριτική αυτή περιοχή όπου κύθηκε άφθονο αίμα. Ο Λάζαρος, ψαράς, μόλις είχε βγάλει από τα νερά της Μικρής Πρέσπας, στη Μικρολίμνη, ένα γριβάδι οκτώ κιλά. Εστρέψε τα μάτια στον ουρανό και αντικρίζοντας το θηριώδες ελικόπτερο, με ρώτησε «τι έγινε εκεί πάνω στους Ψαράδες;».

Του εξήγησα με δύο λόγια τα της συμφωνίας και αφού σχολίασε πως «αυτά τα πράγματα είναι καλά», αναρωτήθηκε σε τι θα ωφεληθεί η Πρέσπα. Δεν είχα την απάντηση και περιορίστηκα να του μεταφέρω μια συζήτηση που είχα με τον δήμαρχο των Πρεσπών κ. Παναγιώτη Πασχαλίδη, ο οποίος μου είπε ότι ελπίζει πως σύντομα θα ανοίξει μεθοριακή διάβαση στον Άγιο Γερμανό ώστε οι δύο πλευρές να έρθουν πιο κοντά και να αξιοποιήσουν από κοινού τουριστικά, για το καλό του τόπου τους, το απαράμιλλο φυσικό κάλλος της λίμνης της Πρέσπας, που εκτείνεται και στις δύο πλευρές. «Μακάρι...», είπε και συνέχισε να απολεπίζει το ψάρι.

ΑΠΟΨΗ

Απαράδεκτη η διασύνδεση Μακεδονικού και χρέους

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΤΑΣΙΝΟΥ*

Τα τελευταία χρόνια, στον καθημερινό δημόσιο διάλογο συναντάμε συνεχώς τις λέξεις «ισοδύναμο» και «αντίμετρο». Όταν η κυβέρνηση ήθελε να άρει μία υποχρέωση που είχε για κάποιο οικονομικό μέτρο, έπρεπε να βρει ένα ισοδύναμο μέτρο, να το προτείνει στους δανειστές και εκείνοι να το εγκρίνουν. Επίσης υπήρχε η συμφωνία, όταν προκύπτει πλεόνασμα μεγαλύτερο από το απαιτούμενο να υπάρχει ένα οικονομικό ισοδύναμο παροχών προς τους πολίτες (που πιο πρόσφατα πήρε τη μορφή των αντιμέτρων).

Προ ολίγων ημερών ανακοινώθηκε από τον πρωθυπουργό η συμ-

Ουδείς σέβεται και υπολογίζει αυτούς που δεν βάζουν κόκκινες γραμμές.

φωνία για το ονοματολογικό. Θα έπρεπε να λυθεί το ζήτημα; Φυσικά θα έπρεπε. Ήταν κατάλληλη η περίοδος; Θεωρώ ότι ήταν κατάλληλη, διότι υπήρχε πρόθεση, αλλά και πίεση από χώρες-συμμάχους σε αυτήν την κατεύθυνση. Ποιος είχε το πάνω χέρι; Προφανώς η Ελλάδα, αφού η γειτονική χώρα προσδοκούσε σε προέκταση στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στο ΝΑΤΟ και

αυτό εξαρτιόταν από τη συμφωνη γνώμη της ελληνικής πλευράς.

Τελικά με βάση τα παραπάνω δεδομένα ήταν καλή η συμφωνία; Η απάντηση είναι αρνητική. Ωστόσο, σε συζητήσεις που γίνονται δημόσια και ιδιωτικά οι περισσότεροι πιστεύουν ότι η Ελλάδα παρ' όλη αυτά θα κερδίσει κάτι άλλο από τους συμμάχους της, σχετικά με την έξοδο από το πρόγραμμα ή το χρέος.

Έχει όμως κανείς το δικαίωμα να αντιμετωπίζει εθνικά ζητήματα, όπως το θέμα των Σκοπίων, με τη λογική των οικονομικών ισοδυνάμων ή των αντιμέτρων; Αυτή η λογική αντιμετώπισης των εθνικών θεμάτων είναι επικίνδυνη και για το σήμερα, αλλά ακόμα περισσότερο για το αύ-

ριο. Κανένας δεν σέβεται και δεν υπολογίζει αυτούς που δεν βάζουν κόκκινες γραμμές.

Για να είμαι πιο σαφής: άλλο το εθνικό ζήτημα της ονομασίας του κράτους των Σκοπίων και άλλο το ελληνικό χρέος. Στο ζήτημα των Σκοπίων, η ελληνική πλευρά θα έπρεπε να κάνει την καλύτερη συμφωνία με βάση τα πλεονεκτήματα που έχει αυτή τη στιγμή. Η οποιαδήποτε συσχέτιση με το δημόσιο χρέος (προφανώς ανεπίσημα) θα έπρεπε να είναι απαράδεκτη για την ελληνική κυβέρνηση. Αντιλαμβανόμαστε όλοι ότι αυτό δεν θα επιτύχει ποτέ, αλλά τα γεγονότα θα δείξουν το τι τελικά συνέβη. Αν η συμφωνία είναι χειρότερη από αυτή που μπο-

ρούσε να πετύχει η κυβέρνηση και στην πορεία (σημείωση: το άρθρο γράφτηκε πριν από τη συμφωνία στο Eurogroup) προκύψουν άλλα «δώρα» για την Ελλάδα, που αλλιώς δεν θα ήταν διαθέσιμα, τότε όλοι οι πολίτες θα το αντιληφθούν. Το ζήτημα της ελάφρυνσης του χρέους θα έπρεπε να το διεκδικήσει η κυβέρνηση με κυρίαρχο επιχείρημα τις ακραίες θυσίες των Ελλήνων πολιτών για οκτώ ολόκληρα χρόνια στην ανάγκη βιωσιμότητάς του.

Η αλήθεια είναι ότι το συμφέρον της πατρίδας πολλές φορές δεν ταυτίζεται με το συμφέρον της οποιασδήποτε κυβέρνησης, που επιθυμεί να παραμείνει στην εξουσία και να έχει πολιτικά οφέλη. Το

πρόσφατο παρελθόν, βέβαια, έχει αποδείξει ότι τελικά αυτό το αντιλαμβάνονται οι πολίτες και το αποδοκιμάζουν στην κάλπη. Μέχρι όμως εκείνη τη στιγμή, η ζημιά για την πατρίδα μπορεί να είναι τεράστια και μη αντιστρέψιμη. Γι' αυτόν το λόγο θα πρέπει εθνικά ζητήματα να διαχωρίζονται αυστηρά από ζητήματα οικονομικής πολιτικής και να μην μπαίνουν ποτέ μαζί στη ζυγαριά. Μόνο όταν οι ίδιες οι κυβερνήσεις βάζουν τέτοια όρια είναι ωφέλιμες για την πατρίδα. Ο καθένας όμως επιλέγει πώς θέλει να μείνει στην Ιστορία.

* Ο κ. Γιώργος Στασινός είναι πρόεδρος του ΤΕΕ.

Η γερμανική μπλόφα έφερε συμφωνία

Το Βερολίνο εμφανιζόταν αμετακίνητο για τριετή επέκταση των δανείων, ώστε «με τη δεκαετή να είναι όλοι ευχαριστημένοι»

Της ανταποκρίτριας μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΕΙΩΤΗ

«Τα δέκα χρόνια επέκτασης των ελληνικών δανείων ήταν η θέση που είχαμε από την αρχή», έλεγε γεμάτος ικανοποίηση ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών Ολαφ Σολτς σε δημοσιογράφους τα ξημερώματα της Παρασκευής. Καλά καλά δεν είχε στεγνώσει το μελάνι που σφράγιζε τη συμφωνία για την ελάφρυνση του ελληνικού χρέους, και ο Γερμανός υπουργός παρουσίαζε το αποτέλεσμα αυτών των πολύμηνων διαπραγματεύσεων σαν ένα πολύ καλά προσχεδιασμένο πλάνο που είχε ακολουθηθεί κατά γράμμα φέρνοντας το αποτέλεσμα που ήθελε το Βερολίνο εδώ και μήνες. Η συμφωνία για το χρέος αποδείχθηκε ένα μεγάλο παζάρι με συνεχή σκαμπανεβάσματα, ενώ απαιτούσε μεγάλη προσπάθεια για την αποκωδικοποίηση των προθέσεων του νέου Γερμανού υπουργού Οικονομικών, που αποδείχθηκε πολύ σκληρός διαπραγματευτής.

Ακόμα και μερικά εικοσιτετράωρα πριν από το Eurogroup της Πέμπτης είχαν ακουστεί φωνές ότι η Γερμανία μπορεί να επιμείνει σε μία ιδιαίτερα σκληρή στάση για ελάχιστη τριετή επέκταση των δανείων, αλλά ο ίδιος ο Σολτς έλεγε μετά το Eurogroup ότι δεν έκανε τίποτε παραπάνω από το να «διαχειριστεί σωστά» τις προσδοκίες της συμφωνίας. Η τριετής επέκταση, στην οποία εμφανιζόταν ανένδοτο το Βερολίνο, ήταν η μπλόφα που χρησιμοποιήσαν οι Γερμανοί για να κρατήσουν τις προσδοκίες χαμηλές, εξηγούσε ο κ. Σολτς, «καθώς όταν τελικά θα συμφωνήσει η δεκαετής επέκταση θα ήταν όλοι ευχαριστημένοι». Και δεν είχε άδικο, καθώς η ευφορία στο κτίριο του συμβουλίου στο Λουξεμβούργο την Παρασκευή τα ξημερώματα δεν κρυβόταν.

Σε αυτή τη διαπραγμάτευση, όμως, οι Γερμανοί είχαν το πάνω χέρι εδώ και καιρό. Και αυτό γιατί η συμμετοχή στο ελληνικό πρόγραμμα του ΔΝΤ, το οποίο πίεζε για πολύ μεγαλύτερη ελάφρυνση του χρέους κόντρα στις επιθυμίες του Βερολίνου, δεν αποτελούσε πλέον απαράβατο όρο, όπως παλιότερα, απλώς οι Γερμανοί δεν το είχαν πει σε κανένα.

Το παρασκήνιο

Ο διάδοχος του Βόλφγκανγκ Σόιμπλε, ο Σοσιαλδημοκράτης Σολτς, δεν είχε κανένα λόγο να ικανοποιήσει τη σκληροπυρηνική πτέρυγα του κόμματος των Χριστιανοδημοκρατών που απαιτούσε τη συμμετοχή του ΔΝΤ στην Ελλάδα. Ο ίδιος, σε αντίθεση με τον προκατόχο του, δεν είχε υποσχεθεί ποτέ στα μέλη του κόμματος του ότι η συμμετοχή του ΔΝΤ θα είναι αδιαπραγμάτευτη.

Στο Washington Group της 24ης Μαΐου, που συνεκλήθη πριν από το Eurogroup, ο Πόουλ Τόμσεν τόνισε ότι χωρίς επέκταση 15 ετών των ωριμάνσεων των δανείων του EFSF, το ΔΝΤ δεν θα μπορούσε να συμμετάσχει στο ελληνικό πρόγραμμα, ενώ

ο γαλλικός μηχανισμός που θα συνέδεε το χρέος με την ανάπτυξη θα έπρεπε να είναι χωρίς όρους και να τίθεται σε λειτουργία αυτόματα. Ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών απάντησε πως τα 15 χρόνια επέκτασης δεν θα μπορούσαν να γίνουν αποδεκτά, αλλά ούτε και η αυτοματοποίηση του μηχανισμού. Η συνάντηση έληξε μέσα σε ένα γενικό μούδιασμα και οι συμμετέχοντες έδωσαν ραντεβού στο περιθώριο του G7 στον Καναδά για μια τελευταία προσπάθεια, καθώς το Ταμείο είχε προειδοποιήσει ότι ο χρόνος έληξε.

Στις 2 Ιουνίου, βρίσκονται ξανά τα μέλη του Washington Group και κατά τη διάρκεια πρωινού η συζήτηση φτάνει γρήγορα σε αδιέξοδο. Σε τέτοιο σημείο, που το Ταμείο ειδοποιεί τους δημοσιογράφους να είναι έτοιμοι για ανακοινώσεις. Εκεί θα έλεγε η Κριστίν Λαγκαρντ ότι δεν θα συμμετάσχει στο ελληνικό πρόγραμμα, καθώς τα μέτρα για το χρέος δεν ήταν αρκετά για να το καταστήσουν βιώσιμο. Σύμφωνα με τρεις Ευρωπαίους αξιωματούχους που μίλησαν στην «Κ» δέκα λεπτά πριν από την ανακοίνωση, οι Ευρωπαίοι εκπρόσωποι της ζήτησαν να μην το κάνει. «Δεν είναι δυνατόν να αποχωρήσει το ΔΝΤ από το πρόγραμμα, χωρίς οι

Η Γερμανία κατάφερε να επιβάλει την παραμονή του ΔΝΤ χωρίς χρηματοδότηση, αναγκάζοντας την Ελλάδα να λάβει σκληρότερα μέτρα από αυτά που ήθελαν οι Ευρωπαίοι εταίροι.

Ευρωπαίοι να έχουν βρει προηγούμενες τη λύση για το χρέος. Αυτό θα προκαλούσε χάος», λέει στην «Κ» αξιωματούχος με γνώση των συζητήσεων στον Καναδά.

Συγχρόνως, η επιμονή της ελληνικής κυβέρνησης για καθαρή έξοδο της χώρας από το πρόγραμμα όλο αυτό το διάστημα ήταν επιβλαβής για τη γερμανικό σχέδιο. Το Βερολίνο δεν ήθελε, σε καμία περίπτωση, να χρειαστεί να περάσει από την Μπούντεσταγκ ένα νέο μνημόνιο για την Ελλάδα, όπως θα θεωρείτο μία προληπτική γραμμή στήριξης. Ακόμα και όταν κάποια στιγμή τα ελληνικά ομόλογα είχαν εκτοξευθεί, εξαιτίας της πολιτικής κατάστασης στην Ιταλία, και η συζήτηση για ενδεχόμενη ενεργοποίηση της προληπτικής γραμμής επανήλθε στο προσκήνιο, η επιμονή της κυβέρνησης ανακούφισε το Βερολίνο. Τελικά, την περασμένη Πέμπτη, μια γερμανική «υποχώρηση» της τελευταίας στιγμής έφερε την πολυπόθητη συμφωνία. Μεγάλος νικητής βγήκε το Βερολίνο, που κατάφερε να επιβάλει την παραμονή του ΔΝΤ στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων, χωρίς χρηματοδότηση, αναγκάζοντας την Ελλάδα να λάβει σκληρότερα μέτρα από αυτά που ήθελαν οι Ευρωπαίοι εταίροι.

Τα ξημερώματα της Παρασκευής, ο Ολαφ Σολτς (αριστερά, με τους Πιερ Μοσκοβισί και Ευκλείδη Τσακαλώτο) έλεγε γεμάτος ικανοποίηση σε δημοσιογράφους ότι το αποτέλεσμα των πολύμηνων διαπραγματεύσεων ήταν συνέπεια ενός πολύ καλά προσχεδιασμένου πλάνου του Βερολίνου.

Λήξη μνημονίων με «σκιές» και φόβους

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Μετά τρία μνημόνια, 16 πακέτα προσαρμοσμένων και δάνεια 288,7 δισ. ευρώ, το Eurogroup της Πέμπτης κήρυξε μεν τη λήξη της μνημονιακής περιόδου, αλλά καθόρισε ένα πλαίσιο πολιτικών για τη συνέχεια, που διατηρεί σε μεγάλο βαθμό τα χαρακτηριστικά της προηγούμενης δετίας, περιλαμβανομένου ενός «προστατευμένου περιβάλλοντος» έναντι των αγορών.

Οι συνθήκες για αλλαγή σελίδας, με απρόσκοπτη πρόσβαση στις αγορές και μετάβαση σε ένα δυναμικό αναπτυξιακό περιβάλλον, δείχνουν να μην εξασφαλίζονται ακόμη για την Ελλάδα. Υποχρεώσεις για υψηλά πρωτογενή πλεονάσματα, 3,5% του ΑΕΠ ως το 2022 και 2,2% του ΑΕΠ στη συνέχεια, κατά μέσον όρο, ως το 2060, καθώς και για την εφαρμογή μιας σειράς από μεταρρυθμίσεις και ιδιωτικοποιήσεις ως το 2022, θα παρακολουθούνται – εν είδει προαπαιτούμενων – στενά από τους θεσμούς, σε αξιολογήσεις ανά τρίμηνο στην Αθήνα. Θα συντάσσονται εκθέσεις και σε περίπτωση που θα διαπιστώνεται εκτροπή δεν θα εφαρμόζονται κάποια από τα μέτρα ελάφρυνσης του χρέους (η επιστροφή των κερδών SMP και ANFA και του επιτοκιακού κέρδους, συνολικού ύψους 7 δισ. ευρώ), ενώ – ίσως το σημαντικότερο – θα στέλνεται αρνητικό μήνυμα στις αγορές που θα δανείζουν τη χώρα.

Δεν θα μπορούσε να ήταν διαφορετικά, υποστηρίζουν οι αναλυτές, σημειώνοντας ότι η χώρα δεν πείθει πως θα συνεχίσει τη μεταρ-

ρυθμιστική δυναμική και τη δημοσιονομική πειθαρχία, αν αυτό δεν της επιβάλλεται από πάνω. Η «ενισχυμένη εποπτεία», έναντι της απλής μεταμνημονιακής παρακολούθησης, υποστηρίζουν οι ίδιοι οι δανειστές, είναι δίκαιη, δεδομένου του μεγάλου ύψους των δανείων που έχουν δοθεί στη χώρα. Ισως, άλλωστε, σημειώνουν κάποιοι αναλυτές, η ίδια η «εποπτεία» να μην είναι τελικά κακή, στον βαθμό που

Οι αναλυτές εκτιμούν ότι τα μέτρα κάνουν μεν ένα βήμα μπροστά, αλλά δεν εξαλείφουν την αβεβαιότητα.

επιβάλλει την απαραίτητη πειθαρχία. Προβληματική κρίνεται, ωστόσο, η υποχρέωση τήρησης υψηλών πρωτογενών πλεονασμάτων για τόσο μεγάλο διάστημα. «Με τέτοια υπερπλεονάσματα, ανάπτυξη δεν θα δούμε», σχολιάζει αναλυτής.

Ο φόβος είναι ότι η χώρα θα καταδικαστεί σε χαμηλή αναπτυξιακή ιπτήση και θα αργήσει πολύ να ανακτήσει το χαμένο έδαφος της δετίας που προηγήθηκε. Αλλωστε, τον φόβο αυτό ενισχύει και η έλλειψη καθαρού ορίζοντα ως προς τη βιωσιμότητα του χρέους.

Μακροπρόθεσμα, κανείς δεν δίνει πιστοποιητικό βιωσιμότητας του χρέους, ενώ και για τον μεσοπρόθεσμο ορίζοντα υπάρχουν ερωτήματα. Οι αναλυτές συγκλίνουν στην εκτίμηση ότι τα μέτρα κάνουν μεν

ένα βήμα μπροστά, αλλά δεν εξαλείφουν την αβεβαιότητα. Και αυτό είναι αρνητικό όχι μόνο για την κάλυψη των δανειακών αναγκών της χώρας, αλλά κυρίως για την ανάπτυξη της επενδυτικής δυναμικής που χρειάζεται.

Δεν αμφισβητεί, βεβαίως, κανείς πως η επιμήκυνση των δανείων του EFSF και η παράταση της περιόδου χάριτος για τους τόκους τους για μια 10ετία είναι θετικό γεγονός. Μπορεί να ήλπιζαν στο υπουργείο Οικονομικών, μέχρι πριν από λίγους μήνες, σε 15ετή παράταση, αλλά και τα 10 χρόνια κρίνονται ικανοποιητικά. Εως το 2032 δεν θα πληρώνουμε τίποτα για το 1/3, περίπου, των δανείων μας, επισμαίνει πηγή της αγοράς ομολόγων. Ωστόσο, τίποτα δεν είναι δεδομένο. Οπως εξηγεί ο καθηγητής Παναγιώτης Πετράκης, «το χρέος είναι μεσοπρόθεσμα βιώσιμο, για μια δεκαετία, αλλά υπό κανονικές συνθήκες και υπό την προϋπόθεση της τήρησης των στόχων για τα πρωτογενή πλεονάσματα. Αν αντί να πετύχουμε τον στόχο του 3,5% του ΑΕΠ κατέβουμε στο 3% του ΑΕΠ, τα δεδομένα αλλάζουν δραστικά. Αρα, η αβεβαιότητα δεν πρόκειται να αρθεί». Ούτε είναι βέβαιο πως εξοφείς παραγόντες, όπως μια αναταραχή στην Ιταλία, θα μας αφήσουν ανεπρόσπαστους.

Οι υπουργοί της Ευρωζώνης φρόντισαν, πάντως, με το «μαξιλάρι» ρευστότητας να εξασφαλιστούν τουλάχιστον τις δανειακές υποχρεώσεις της χώρας για 22 μήνες, δηλαδή ως τον Ιούνιο του 2020,

καλύπτοντας με άνεση τον εκλογικό ορίζοντα. Το «μαξιλάρι» θα έχει 24,1 δισ. ευρώ όταν θα βγαίνουμε από το μνημόνιο, τον Αύγουστο. Ωστόσο, όπως τονίζει ο καθηγητής Πάνος Τσακάλωτος, «επιτυχία θα είναι αν δεν χρησιμοποιήσουμε το “μαξιλάρι”». Αν το χρησιμοποιήσουμε, μόλις –μετά– βγούμε στις αγορές, τα επιτόκια θα εκτιναχθούν στα ύψη».

Με το βλέμμα στις αγορές

Η ανταπόκριση των αγορών θα φανεί το επόμενο διάστημα, καθώς η πρώτη θετική αντίδραση της Παρασκευής δεν είναι αρκετή για να βγουν συμπεράσματα. Κανείς δεν αμφισβητεί, άλλωστε, ότι η Ελλάδα παραμένει η αδύναμος κρίκος. Οπως παρατηρούσε τραπεζική πηγή, παρά την υποχώρηση των επιτοκίων των ελληνικών ομολόγων, την Παρασκευή, αυτά εξακολουθούν να βρίσκονται πολύ πάνω από τα αντίστοιχα της Ιταλίας.

Το υπουργείο Οικονομικών ετοιμάζει, σύμφωνα με πληροφορίες, το έδαφος για μια πιθανή έξοδο στις αγορές πριν από το τέλος του μνημονίου, ίσως και σύντομα. Ενδιαφέρεται κυρίως για λόγους κύρους, ως επισφράγιση της καθαρής εξόδου, αφού δεν υπάρχουν άμεσες ταμειακές ανάγκες. Στο πλαίσιο αυτό, δεν αποκλείεται να αποπειραθούν την έκδοση ακόμη κι ενός δεκαετούς ομολόγου. Προς το παρόν, πάντως, τα στελέχη του επιφυλάσσονται. «Θα δούμε πρώτα τις αγορές, το ΔΝΤ, τους οίκους αξιολόγησης και θα κινηθούμε αναλόγως», λένε.

ΑΠΟΨΗ

Πήραμε ό,τι εδέσποσαν να μας δώσουν

Του ΜΠΑΜΠΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Η έξοδος στις αγορές, καθαρή και δυναμική, παραμένει το ζητούμενο για την ελληνική οικονομία, μετά τη συντηρητική απόφαση του Eurogroup την προηγούμενη Παρασκευή. Όσοι τολμηροί σχεδιασμοί είχαν γίνει, μερικοί μέχρι και πριν από λίγες εβδομάδες, για την αξιοποίηση των διαθέσιμων –κοντά στα 40 δισ. ευρώ!– από το τρίτο δανειακό πρόγραμμα έπεσαν στο κενό. Επελέγη η πιο συντηρητική αντίληψη: η ελληνική κυβέρνηση δανείζεται προκαταβολικά ένα τεράστιο ποσό, που θα αποτελέσει τον ασκό προστασίας της κάθε φορά που θα συγκρούεται με την πραγματικότητα των αγορών χρήματος.

Θα βυθιστούμε στη στασιμότητα, στην υπερφορολόγηση και στην παντοκρατορία της πιο κομματικής κρατικής διοίκησης.

Ο κ. Τσακαλώτος προσήλθε στη συζήτηση του Eurogroup σέροντας το βάρος των πρωθυπουργικών λαθών: ίδιως του α' εξαμήνου του 2015, αλλά και των ενδιάμεσων καυτηρητήσεων, κυρίως μεταξύ της β' και της γ' αξιολόγησης. Ο υπουργός Οικονομικών πήγε στο Λουξεμβούργο με το handicap μιας ακατανόητης δογματικής απόρρι-

ψης της προληπτικής πιστωτικής γραμμής, στάση που πολύ εξυπνέτησε το Βερολίνο, με αποτέλεσμα να χάσει η οικονομία το πολύτιμο «μαξιλάρι» ρευστότητας που τόσο χρειάζεται: όχι μόνον η Ελλάδα θα είναι η μόνη χώρα που δεν εκμεταλλεύθηκε τη νομισματική χαλάρωση αλλά θα παραμείνει εκτός «QE» για τα πολλά επόμενα χρόνια. Μια αδικαιολόγητη επιβάρυνση στην ανταγωνιστικότητα, την οποία θα συνεχίσουν να πληρώνουν βαριά οι εργαζόμενοι και οι επιχειρήσεις.

Η απόφαση του Eurogroup διασφαλίζει τα minima, δηλαδή την κατοχύρωση των θετικών αποτελεσμάτων που έφερε η δημοσιονομική πειθαρχία, δεν προσθέτει όμως κάτι στις ελπίδες που είχαν επενδυθεί για την επόμενη μέρα.

Παραμένει αμφίβολη η αξιοποίηση της εξόδου στις αγορές για την επιτάχυνση της ανάκαμψης. Οι υπολογισμοί για τους ρυθμούς με τους οποίους θα μικρύνει το χάσμα μεταξύ Ελλάδας και των άλλων κρατών της Ζώνης είναι απογοητευτικοί και επιβεβαιώνουν τους χειρότερους φόβους: μετά το τρίτο μνημόνιο θα βυθιστούμε στη λάσπη της στασιμότητας, της υπερφορολόγησης και της παντοκρατορίας της πιο αποκάλυπτα κομματικής κρατικής διοίκησης.

Υπ' αυτούς τους όρους, η βελτίωση της βαθμολογίας των οίκων αξιολόγησης για το αξιόχρεο της Ελληνικής Δημοκρατίας, εξέλιξη που αποτελεί πλέον την απόλυτη προϋπόθεση για να διασφαλίζουμε

φθινό χρήμα από τις αγορές, καθίσταται δύσκολη. Και κατά πάσα πιθανότητα θα καθυστερήσει για περίοδο μιας δετίας, τουλάχιστον. Αυτός είναι ένας ακόμη λόγος για τον οποίο οι άνθρωποι της Βιλεμστράσε, συνεχίζοντας στην παραδοσιακά συντηρητική γραμμή του γερμανικού υπουργείου Οικονομικών, αγνόησαν τη γαλλική πρόταση που συνέδεε τις ρυθμίσεις του χρέους με το ΑΕΠ, μια ιδέα που είχε κριθεί «ενδιαφέρουσα» ακόμη και από τον κ. Σόιμπλε!

Με δυο λόγια, η έξοδος από το τρίτο μνημόνιο δεν προσφέρεται για πανηγυρισμούς. Η Ελλάδα παραμένει δέσμια ενός πολύ κακού μείγματος περιοριστικής δημοσιονομικής πολιτικής, τραπεζικών εμπλοκών και αυθαίρετων γραφειοκρα-

τικών τριμηνιαίων εκτιμήσεων. Γιατί το πρόβλημα με τα φορολογικά πλεονάσματα δεν είναι τόσο το μέγεθός τους, αλλά ο τρόπος με τον οποίο προκύπτουν. Όσο το επίπεδο των κρατικών δαπανών (για να μη μιλήσουμε τι συμβαίνει με την αποτελεσματικότητά τους...) παραμένει τόσο υψηλό, ένα σε κάθε δύο ευρώ του εθνικού εισοδήματος, και όσο η κατανομή των φορολογικών υποχρεώσεων τόσο άδικη, άλλο τόσο η οικονομία θα σέρνεται. Το θέμα δεν ήταν να «ερμηνεύσουμε» την έξοδο από τα μνημόνια, αλλά να «αλλάξουμε» τον τρόπο που δουλεύουμε. Απ' αυτή την άποψη, με τα μυαλά που κουβαλάμε τα τελευταία χρόνια, πάλι καλά που πήραμε όσα εδέσποσαν να μας δώσει το «άτυπο» όργανο των ισχυρών της Ευρωζώνης.

Πρόσφυγας στις Βρυξέλλες η Αγκελα Μέρκελ

Εκτακτη σύνοδος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το μεταναστευτικό σήμερα λόγω... των εκλογών στη Βαυαρία τον Οκτώβριο

της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Καθ' όλη τη διάρκεια της ευρωπαϊκής οικονομικής κρίσης, πολλές αποφάσεις του Βερολίνου λαμβάνονταν με το βλέμμα στραμμένο στα εσωτερικά προβλήματα της Γερμανίας και στις ευαισθησίες των ψηφοφόρων της χώρας. Κάτι αντίστοιχο παρακολουθούμε εσχάτως με το μεταναστευτικό, το οποίο έχει αναχθεί σε σοβαρό σημείο τριβής μεταξύ των δύο παραδοσιακών συμμάχων στους κόλπους της Ένωσης Χριστιανοδημοκρατών και Χριστιανοκοινωνιστών (CDU/CSU). Ο Βαυαρός ηγέτης του CSU, Χορστ Ζεεχόφερ, έδωσε δύο εβδομάδες διορία στην καγκελάρια Αγκελα Μέρκελ να επιλύσει το ζήτημα των επαναπροωθήσεων, προκειμένου να μην εισέρχονται σε γερμανικό έδαφος οι μετανάστες που έχουν καταθέσει αιτήσεις ασύλου σε άλλες χώρες. Οι διαρροές, ειδικά στην ταμπλόιντ εφημερίδα «Μπιλντ», ότι οι Χριστιανοκοινωνιστές εγκαταλείπουν τον μεγάλο συνασπισμό, είχαν ακριβώς αυτό τον στόχο: να πείσουν ασφικτικά τη Μέρκελ να λάβει αποφάσεις είτε σε εθνικό είτε σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Τον Οκτώβριο διεξάγονται τοπικές εκλογές στη Βαυαρία και οι Χριστιανοκοινωνιστές καλούνται να αποδείξουν το σκληρό τους προφίλ στο μεταναστευτικό για να μην έχουν απώλειες προς την ξενοφοβική Εναλλακτική για τη Γερμανία. Ετσι έχουν αναγάγει σε κεντρικό ζήτημα της ατζέντας τους την καταπολέμηση του «τουρισμού ασύλου», όπως τον αποκαλούν, σε μια διατύπωση που προκαλεί ενόχληση στα περισσότερα κόμματα. Ήδη, στις περασμένες εκλογές το CSU είχε λάβει κάτω από 39%, το χαμηλότερο ποσοστό στην ιστορία της κόμματος και δέκα ποσοστιαίες μονάδες λιγότερες από ό,τι πριν από τέσσερα χρόνια. Στις τελευταίες δημοσκοπήσεις η Εναλλακτική εμφανίζεται ενισχυμένη και τερματίζει δεύτερη μετά τους Χριστιανοκοινωνιστές με 13,5%. Σύμφωνα με πρόσφατες δημοσκοπήσεις, η πλειονότητα των ψηφοφόρων βλέπει θετικά την πρόταση να κατεβάσει το κόμμα των Χριστιανοκοινωνιστών υποψηφίους σε όλη τη χώρα και όχι μόνο στο κρατίδιο της Βαυαρίας.

Η σημερινή έκτακτη σύνοδος για το μεταναστευτικό στις Βρυξέλλες είναι λοιπόν απόρροια της προεκλογικής εκστρατείας στη Βαυαρία και της διένεξης της καγκελάρια με τον υπουργό Εσωτερικών της, που εξώθησε τη Μέρκελ

Ο ηγέτης του CSU, Χορστ Ζεεχόφερ, έδωσε δύο εβδομάδες διορία στην καγκελάρια Μέρκελ, για να μην εισέρχονται σε γερμανικό έδαφος οι μετανάστες.

Η πίεση του υπουργού Εσωτερικών της εξώθησε τη Μέρκελ να προσφύγει στην Ευρώπη ως ύστατη σανίδα σωτηρίας.

να προσφύγει στην Ευρώπη ως ύστατη σανίδα σωτηρίας. Η ανταπόκριση ήταν άμεση. Ο πρόεδρος της Επιτροπής, Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ, συγκατένευσε άμεσα τη μίνι σύνοδο, ενώ ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν έσπευσε να ζητήσει από τους Ευρωπαίους ηγέτες να καταπολεμήσουν τη λέπρα του λαϊκισμού. Η αιχμή ήταν σαφής: ο Μακρόν είχε στο μυαλό του την Ιταλία και δη τον έτερο μεγάλο λαϊκιστή υπουργό Εσωτερικών της Ε.Ε., τον Ματέο Σαλβίνι, ο οποίος απείλησε να μη μεταβεί σήμερα στις Βρυξέλλες και να αναθεωρήσει τη συνδρομή της χώρας στον κοινοτικό προϋπολογισμό. «Δεν είναι δυνατόν να πληρώνουμε 6 δισ. ευρώ τον χρόνο στην Ε.Ε. και μετά να έχουμε διαρκώς κά-

Τα βρίσκουν για προϋπολογισμό, ESM

Ο πολυαναμενόμενος οδικός χάρτης Γαλλίας και Γερμανίας για τις μεταρρυθμίσεις στην Ευρωζώνη δημοσιοποιήθηκε αυτήν την εβδομάδα και περιέχει αμοιβαίες υποχωρήσεις, καθώς οι ηγέτες των δύο χωρών, Μακρόν και Μέρκελ, φαίνεται να αντιλαμβάνονται ότι ο ένας χρειάζεται τον άλλον. Παρά την πρόοδο όμως που επετεύχθη στο ζήτημα ενός προϋπολογισμού για την Ευρωζώνη και την ενίσχυση του ESM, το ακριβές μέγεθος του πρώτου, αλλά και ποιος αποφασίζει για την ενεργοποίηση του δευτέρου, σε περιπτώσεις διάσωσης τραπεζών για παράδειγμα, δεν έχουν αποφασιστεί. «Υπάρχει μια γενική αίσθηση πως η συγκυρία είναι ευνοϊκή, όχι όμως για ένα συνολικό πακέτο μεταρρυθμίσεων, αλλά στην κατεύθυνση της πρόοδου», ανέφερε στο Μπλούμπεργκ ο Νικόλας Βέρον, στέλεχος της δεξαμενής σκέψης Μπρίγκελ με έδρα τις Βρυξέλλες, και έσπευσε να προσθέσει πως «είναι γεγονός ότι τόσο η αριθμητική στην Μπούντεσταγκ όσο και η νέα κυβέρνηση στην Ιταλία έχουν δημιουργήσει ένα λιγότερο φιλικό περιβάλλον». Ένα άλλο ζήτημα που δημιουργεί τριβές είναι αν θα πρέπει να θεσπιστεί ένας μηχανισμός αναδιάρθρωσης του χρέους, καθώς χώρες όπως η Γερμανία και η Ολλανδία θέλουν να αναλαμβάνει αυτό το βάρος ο ιδιωτικός τομέας αντληθούν κεφάλαια από τους φορολογούμενους. Στον οδικό χάρτη οι σχετικές διατυπώσεις είναι αρκετά ασαφείς, ώστε συγκλίνουν στην εξέταση κάθε περίπτωσης ξεχωριστά.

ποιον να μας ενοχλεί», είπε χαρακτηριστικά. Η Μέρκελ χρειάζεται τώρα την Ελλάδα και την Ιταλία, έγραψε η εφημερίδα «Τσάιτ» αυτήν την εβδομάδα, τονίζοντας το οξύμωρο. «Μήπως αυτό την καθιστά εκβιάσιμη;», αναρωτήθηκε η εβδο-

μαδιαία επιθεώρηση, τονίζοντας ότι τόσο η Αθήνα όσο και η Ρώμη θα ζητήσουν ανταλλάγματα για να συναινέσουν σε ενδεχόμενη διμερή συμφωνία περί επαναπροώθησεων, ένα είδος επανενηγοποίησης του Δουβλίνου. «Δεν μπορούμε να πά-

Ο Εμανουέλ Μακρόν ζήτησε από τους ηγέτες να καταπολεμήσουν τη λέπρα του λαϊκισμού, «δείχνοντας» τον Ματέο Σαλβίνι.

ρομε ούτε έναν. Αντίθετα θέλουμε να παραδώσουμε μερικώς» (σ.σ. μετανάστες), απάντησε στο «Σπίγκελ» ο Σαλβίνι, απορρίπτοντας τα σχέδια της Μέρκελ.

Μέρκελ και Μακρόν έχουν αποφασίσει να ηγηθούν μιας κοινής ευρωπαϊκής προσπάθειας για αντιμετώπιση του ζητήματος, ενώ το μέτωπο αυτό υπονομιεύεται συστηματικά όχι μόνο από τον Σαλβίνι αλλά και από άλλους υπέρμαχους μιας σκληρής μεταναστευτικής πολιτικής, από την Αυστρία και τη Δανία μέχρι τις χώρες του Βίσεγκραντ. Την Πέμπτη, μιλώντας, μετά τη συνάντησή του με τον Αυστριακό καγκελάρια Σεμπάστιαν Κουρτς, εκ μέρους της ομάδας των χωρών του Βίσεγκραντ, ο Ούγγρος πρωθυπουργός Βίκτορ Ορμπαν διεμή-

νυσε ότι ουδείς από τους τέσσερις ηγέτες θα παραστεί στη σημερινή έκτακτη σύνοδο και μάλιστα σημείωσε ότι τέτοιου είδους πρωτοβουλίες θα πρέπει να αναλαμβάνονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και όχι την Κομισιόν. «Αντιλαμβάνομαστε ότι υπάρχουν πολιτικές δυσκολίες σε ορισμένες χώρες, αλλά αυτό δεν μπορεί να οδηγήσει σε πανευρωπαϊκή βιασύνη», δήλωσε δηκτικά, σε μια έμμεση αναφορά στο Βερολίνο.

Η ατζέντα

Μερικές από τις ιδέες που αναμένεται να συζητηθούν σήμερα στις Βρυξέλλες είναι η σύναψη διμερών συμφωνιών με τις χώρες της πρώτης γραμμής στην υποδοχή προσφύγων στην Ε.Ε., δηλαδή κυρίως την Ιταλία, τη Μάλτα και την Ελλάδα, ώστε να επαναπροωθούνται σε αυτές τις χώρες εισδοχές όσοι μετανάστες έχουν καταθέσει εκεί αιτήσεις ασύλου. Αν εφαρμοστεί αυτή η πρόταση, στην οποία όμως αντιδρά έντονα η Ιταλία, η Μέρκελ θα έχει τη δυνατότητα να παρουσιάσει στο εσωτερικό της μία κάπως πιο αξιοπρεπή λύση από την πλήρη απαγόρευση των ανθρώπων αυτών να εισέλθουν στη γερμανική επικράτεια, όπως επιθυμεί ο Ζεεχόφερ. Στο τραπέζι βρίσκονται και άλλες πρωτοβουλίες, που δεν είναι ιδιαίτερα πρωτότυπες. Από τη δημιουργία κέντρων καταγραφής προσφύγων στη Β. Αφρική (Λιβύη, Τυνησία κ.λπ.) μέχρι τη συγκρότηση κέντρων κράτησης σε χώρα εκτός Ε.Ε. για μετανάστες των οποίων έχουν απορριφθεί οι αιτήσεις, οι προτάσεις αυτές έχουν ξανακουστεί και απορρίφθηκαν επειδή παρουσιάζουν επιμέρους προβλήματα και δυσκολίες υλοποίησης.

Με δεδομένες τις συνθήκες στο εσωτερικό της Γερμανίας και τους συσχετισμούς σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η Ε.Ε. περνάει, λίγα χρόνια μετά την κρίση χρέους της, μία δεύτερη σοβαρή υπαρκτή κρίση, εξαιτίας του μεταναστευτικού αυτή τη φορά. Κι αν η Μέρκελ επέζησε της πρώτης, είναι αμφίβολο κατά πόσον θα αποδειχθεί ξανά εφτάψυχη, ακριβώς επειδή στο συλλογικό υποσυνείδητο έχει ταυτιστεί με την πολιτική ανοιχτών θυρών και την ανθρωπιστική προσέγγιση που επέδειξε το Βερολίνο το 2015, για να ανακρούσει ωστόσο πρήμναν τρία χρόνια αργότερα. Οι Σοσιαλδημοκράτες εταίροι της στον μεγάλο συνασπισμό πάντως ετοιμάζονται ήδη για πρόωρες εκλογές.

Ο Βίκτορ Ορμπαν «διεκδικεί» το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα

«Θα ήταν εύκολο να φτιάξουμε έναν νέο πολιτικό σχηματισμό ομοιόμορφων μας από άλλες χώρες της Κεντρικής Ευρώπης, ακόμη και έναν πανευρωπαϊκό αντιμεταναστευτικό σχηματισμό. Αλλά προτείνω να αντισταθούμε στον πειρασμό και να επιδοθούμε στο πιο δύσκολο έργο της ανανέωσης του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, που πρέπει να ξαναβρεί τις χριστιανοδημοκρατικές ρίζες του». Με τη φράση αυτή ο πρωθυπουργός της Ουγγαρίας Βίκτορ Ορμπαν κήρυξε τον ιδεολογικό πόλεμο στις μετριοπαθείς τάσεις της Χριστιανοδημοκρατίας, που εκπροσωπούνται από τη Γερμανίδα καγκελάρια Μέρκελ, διεκδικώντας ο ίδιος την κληρονομιά του Χέλμουτ Κολ. Στην ομιλία του σε εκδήλωση που διοργανώθηκε στη μνήμη του πρώην καγκελάρια της Γερμανίας, ο Ορμπαν υποστήριξε ότι η ευρωπαϊκή Χριστιανοδημοκρατία «πρέπει να πάρει στα σοβαρά τα αιτήματα των ανερχόμενων λαϊκιστικών κομμάτων και να δώσει υπεύθυνες απαντήσεις».

«Χριστιανική πολιτική»

«Η ηγεσία του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος αντέδρασε άσχημα στη διάβρωση της επιρροής του κόμματος. Δημιούργησε ένα «αντιλαϊκιστικό μέτωπο» που προσπαθεί να αντιμετωπίσει τα ανερχόμενα κόμματα, ενώνοντας όλα

Σε εκδήλωση για τον Χέλμουτ Κολ αμφισβήτησε τους μετριοπαθείς και παρουσίασε το «μανιφέστο» του για το πώς θέλει την Ευρώπη.

τα παραδοσιακά πολιτικά κόμματα. Αυτό είναι λάθος, γιατί δίνει σανίδα σωτηρίας σε μια Αριστερά που αποδυναμώνεται και γιατί η λογική του πολιτικού διπολισμού λέει ότι οι δυνάμεις αυτές καταλήγουν να ενισχυθούν ως μόνη αντιπολίτευση στην κυβερνώσα ελίτ», υποστήριξε, περιγράφοντας τι συνιστά, κατά την άποψή του, χριστιανική πολιτική. «Η χριστιανική πολιτική, σε αντίθεση με τη φιλελεύθερη, μπορεί να προστατεύσει τους λαούς, τα έθνη, τις οικογένειες, τον χριστιανικό πολιτισμό μας και την ισότητα ανδρών και γυναικών, με άλλα λόγια τον ευρωπαϊκό τρόπο ζωής. Σήμερα, η φιλελεύθερη τάξη καταρρέει γιατί τα ιδεώδη της βασίζονται σε τεχνητά οικοδομήματα, που θεωρούν ανορθολογικές τις δυνάμεις που διαμορφώνουν την ζωή των Ευρωπαίων εδώ και 2.000 χρόνια: την πίστη, το έθνος, την

Ο πρωθυπουργός της Ουγγαρίας Βίκτορ Ορμπαν κήρυξε τον ιδεολογικό πόλεμο στις μετριοπαθείς τάσεις της Χριστιανοδημοκρατίας, που εκπροσωπούνται από την καγκελάρια Μέρκελ, διεκδικώντας ο ίδιος την κληρονομιά του Χέλμουτ Κολ.

κοινότητα και την οικογένεια», τόνισε. Ο Ορμπαν δεν ανήκει σε όσους επιδιώκουν να διαλύσουν την Ευρωπαϊκή Ένωση, αποσκοπεί στην αναμόρφωσή της στα δικά του πρότυπα. «Δεν μπορούμε να έχουμε άλλο στόχο από αυτόν της ισχυρής Ε.Ε. Αλλά μια ισχυρή Ε.Ε. χρειάζεται ισχυρά κράτη-μέλη. Δεν γνωρίζουμε να υπάρχει

κανένα έγγραφο που να δηλώνει ότι όταν εισέλθει μια χώρα στην Ε.Ε. πρέπει να γίνει χώρα μεταναστών», σημείωσε, υποστηρίζοντας ότι αν τα εξωτερικά ευρωπαϊκά σύνορα προστατευθούν επαρκώς, «η διαμάχη για την κατονομη μεταναστών στο εσωτερικό της Ε.Ε. παύει να έχει νόημα, αφού δεν θα μπορούν να μπου-

Οσοι έχουν ήδη μπει πρέπει να σταλούν πίσω», πρόσθεσε.

Το αγεφύρωτο ρήγμα

«Ο προϋπολογισμός της Ε.Ε. παίρνει χρήματα από τους ευρωπαίους λαούς και τα δίνει σε μετανάστες και Μπ Κυβερνητικές Οργανώσεις. Είναι σαν να τον σπένταξε ο Τζορτζ Σόρος – και μπορεί

πράγματι να τον συντάξει», είπε. Εκφράζοντας την ενόχλησή του για το γεγονός ότι η Κομισιόν τιμμήσε τον Φιντέλ Κάστρο και τον Μαρξ, ο Ορμπαν επεσήμανε ότι ακόμη και αυτό το ρήγμα αντιλήψεων Ανατολικής - Δυτικής Ευρώπης θα μπορούσε να γεφυρωθεί. «Αυτό όμως που έχει αποδειχθεί αδύνατο να γεφυρωθεί είναι το γεγονός ότι στις διαμάχες που αφορούν την ανταγωνιστικότητα, η Κομισιόν αντιπροσωπεύει αποκλειστικά τα συμφέροντα των δυτικών χωρών. Όταν οι δυτικές χώρες έχουν ένα φυσικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, π.χ. στην ελεύθερη ροή κεφαλαίων, οι Βρυξέλλες δίνουν υπέρ πάντων αγώνα για να το προστατεύσουν, στο όνομα της αγοράς. Εκεί όμως που είναι ισχυρή η ανταγωνιστική θέση των ανατολικών χωρών, όπως στην εργασία και στις υπηρεσίες, οι Βρυξέλλες αμέσως διαμαρτύρονται για ντάμπινγκ και εισάγουν διορθωτικά μέτρα», είπε.

Εκείνη την ομιλία του με μια προειδοποίηση. «Αν δεν έχουμε ικανοποιητικό αποτέλεσμα στις διαπραγματεύσεις, αν οι διαφορετικές απόψεις στα θέματα μετανάστευσης και προϋπολογισμού δεν γίνουν αποδεκτά, ως περιμένουμε» είπε και κατέληξε: «Ας περιμένουμε να εκφράσουν οι ευρωπαϊκοί λαοί τη θέλησή τους στις ευρωεκλογές του 2019. Τότε θα γίνει αυτό που πρέπει να γίνει».

Φαβορί οι ομάδες μας στο Γιουρόπα Λιγκ

Πολύ καλές οι κληρώσεις του πρώτου και του δεύτερου προκριματικού γύρου για Απόλλωνα, ΑΕΚ και Ανόρθωση

Του ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΤΟΦΗ

Κυανόλευκα και κίτρινοπράσινα χαμόγελα σκόρπισαν τα αποτελέσματα της κλήρωσης του πρώτου και δεύτερου προκριματικού

γύρου του Γιουρόπα Λιγκ, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 20 Ιουνίου στη Νιόν της Ελβετίας. ΑΕΚ, Ανόρθωση και Απόλλωνας είδαν την κληρωτίδα να τους κλείνει το μάτι και να βγάζει αντίπαλους οι οποίοι

επιτρέπουν τα όνειρα διάκρισης. Σε θεωρητικό επίπεδο, το ευκολότερο έργο αναμένεται να έχει ο Απόλλωνας, ο οποίος τοποθετήθηκε στο γκρουπ των ισχυρών και στους δύο γύρους χάρη στους

10.000 βαθμούς που έχει στο ενεργητικό του, κάνοντας αρχή από τη Λιθουανία.

Η αποφυγή της συγγκρικής Φερντοσβόρος ήταν το ζητούμενο για την Ανόρθωση στην κλήρωση

του πρώτου προκριματικού γύρου, ενώ στον δεύτερο η βατή Μόλντε όχι απλώς επιτρέπει την αισιοδοξία, αλλά την τοποθετεί και στο γκρουπ των ισχυρών του τρίτου. Η κυπελλούχος Κύπρου θα αναμένει το

αποτέλεσμα του ζευγαριού Ντάνταλκ και FCΙ Λεβάντια με την πρώτη να αποτελεί το φαβορί, ώστε να αναβιώσουν και φέτος, όπως και πέρυσι, οι μάκες των κίτρινοπράσινων με ιρλανδική ομάδα.

Με προσδοκίες επιστρέφει η Ανόρθωση στις ευρωπαϊκές διοργανώσεις.

Ο Απόλλωνας τοποθετήθηκε στο γκρουπ των ισχυρών και στους δύο γύρους.

Στοιχίμα για την ΑΕΚ είναι να βρεθεί και πάλι στους ομίλους του Γιουρόπα Λιγκ.

Αλβανία και στο βάθος η Μόλντε του Σόλσκιερ

Η **επιστροφή** της Ανόρθωσης στα κύπελλα Ευρώπης μετά από μια πενταετία, έφερε την ομάδα της Αμμοχώστου στους ισχυρούς του δεύτερου και στους αδύνατους του τρίτου προκριματικού γύρου του Γιουρόπα Λιγκ. Η κλήρωση της 20ης Ιουνίου έφερε στο μονοπάτι της ομάδας του Ρόνι Λέβι τη Λάτσι Αλβανίας, με την Ανόρθωση να αντιμετωπίζει για πρώτη φορά αντίπαλο από την εν λόγω χώρα. Ο πρώτος αγώνας της 12ης Ιουλίου θα διεξαχθεί στο «Αντώνης Παπαδόπουλος» χωρίς την παρουσία κόσμου και ο δεύτερος μία εβδομάδα αργότερα στην Αλβανία.

Το όπιο και το κόκκινο είναι τα χρώματα της Λάτσι, η οποία εξασφάλισε εισιτήριο για το Γιουρόπα Λιγκ από συγκυρία, καθώς η νταμπλούχος Σκερντεμπεύ αποκλείστηκε από την Ευρώπη λόγω στημένων αγώνων. Θα συμμετάσχει για πέμπτη φορά στην ιστορία της στην Ευρώπη, έχοντας να επιδείξει πέντε ήττες, τέσσερις ισοπαλίες και μόλις μια πρόκριση στη διαδικασία των πέναλτι απέναντι στην Ρούνταρ Σλοβενίας το 2014.

Εάν η Ανόρθωση ξεπεράσει το

πρώτο εμπόδιο, τότε θα αναμετρηθεί με τον νικητή του ζευγαριού Μόλντε Νορβηγίας και Γκλέναβον Βορείου Ιρλανδίας. Οι Σκανδιναβοί των τριών πρωταθλημάτων και ενός κυπέλλου Νορβηγίας σαφώς και είναι το αδιαφιλονίκητο φαβορί για πρόκριση, με τον πρωτάθλημά τους να βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη. Οι 20 βαθμοί σε 13 αγώνες δεν αποτελούν τιμητικό απολογισμό και αυτός κατατάσσει την ομάδα που προπονηεί ο πρόην ποδοσφαιριστής της Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ, Όλερ Γκούναρ Σόλσκιερ στην όγδοη θέση της Eliteserien. Με εξαίρεση τον Σουνδό επιθετικό Μόστρεμ, το ρόστερ της Ρόζεμποργκ αποτελείται από ποδοσφαιριστές κάτω των 30 ετών, το οποίο πέρυσι τερμάτισε στη δεύτερη θέση και επτά βαθμούς πίσω από τη Ρόζεμποργκ. Ως θετική συγκυρία καταγράφεται το γεγονός ότι η νορβηγική ομάδα με 12.500 βαθμούς θα βρίσκεται στους ισχυρούς του τρίτου προκριματικού γύρου, «παρασυρόντας» σε αυτούς και την Ανόρθωση, στην κλήρωση που θα γίνει ενδιάμεσα του πρώτου και δεύτερου προκριματικού.

Η πρωτάρα από Λιθουανία και μετά... ο Κρισμάρεβιτς

Για **τρίτη** φορά στην ιστορία του και δεύτερη τα τελευταία τέσσερα χρόνια, ο Απόλλωνας θα βρεθεί στον δρόμο του ομάδα από τη Λιθουανία. Η Στρούμπρας μπορεί να χρειάστηκε να δώσει μπαράζ παραμονής στην πρώτη κατηγορία της χώρας, ωστόσο η κατάκτηση του πρώτου κυπέλλου της ιστορίας της, της έδωσε αυτόματα και ένα εισιτήριο για το Γιουρόπα Λιγκ, για πρώτη φορά στην ιστορία της. Πέντε Βραζιλιάνοι ποδοσφαιριστές ανήκουν στο δυναμικό της λιθουανικής ομάδας, η οποία βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο ετοιμότητας μιας και το πρωτάθλημα της χώρας βρίσκεται στη 17η αγωνιστική με τη Στρούμπρας να είναι στην τέταρτη θέση από σύνολο οκτώ ομάδων.

Αν όλα πάνε δεξιά για τη λεμεσιανή ομάδα, τότε στον δρόμο της θα βρεθεί είτε η Ζελέσνιτσαρ από τη Βοσνία, είτε η Τρανς Νάρβα από την Εσθονία. Βάσει της βαθμολογίας της UEFA, φαβορί αποτελεί η ομάδα της οποίας προπονητής είναι ένας άνθρωπος που ξεχώρισε με την παρουσία

του στα κυπριακά γήπεδα και συγκεκριμένα ο Σλόμποταν Κρισμάρεβιτς. Ο 53χρονος Σέρβος τεχνικός ανέλαβε πρόσφατα τα νήια του συλλόγου από τη Βοσνία, έχοντας να διαχειριστεί ένα ρόστερ με τρεις συμπατριώτες του και έναν Μαυροβούνιο αμυντικό, οι οποίοι αποτελούν την εξαίρεση σε ένα ρόστερ με ντόπια απόχρωση.

Η Ζελέσνιτσαρ κατέκτησε τρεις φορές το πρωτάθλημα της χώρας και άλλες έξι το κύπελλο, ενώ εδρεύει στο Σαράγεβο εκεί όπου βρίσκεται στο στάδιο «Γρβανίκα» 16 χιλιάδων θέσεων. Η ομάδα από τη Βοσνία έχει δώσει άνω των 60 αγώνων στα κύπελλα Ευρώπης, ενώ αντιμετώπισαν το καλοκαίρι του 2003 την Ανόρθωση την οποία κατέφεραν να αποκλείσουν με συνολικό σκορ 4-1! Το πιο επιτυχημένο της οδοιπορικό εκτός συνόρων ήταν αυτό του 2002 όταν αποκλείστηκε από το Τσάμπιονς Λιγκ από τη Νιούκαστλ στον τρίτο γύρο και ακολούθως αγωνίστηκε στο κύπελλο UEFA εκεί όπου αποκλείστηκε από την ισπανική Μάλαγα.

Βρίσκει και πάλι Ιρλανδούς στον δεύτερο προκριματικό

Τον **τίτλο** του φαβορί ώστε να αποτελέσει τον πρώτο φετινό αντίπαλο της ΑΕΚ σε επίσημο παιχνίδι, κλείνει να δικαιώσει η Ντάνταλκ. Η ομάδα της Λάρνακας βλέπει για δεύτερη σερί χρονιά μια ιρλανδική ομάδα στο μονοπάτι της και συγκεκριμένα στον δεύτερο προκριματικό γύρο της διοργάνωσης, μιας και το εμπόδιο της Κορκ Σίτι. Η φετινή αντίπαλος είναι καλύτερη βάσει ιστορίας μιας και στο παλμαρέ της υπάρχουν 12 πρωταθλήματα Ιρλανδίας και 10 FAI Cup έναντι 9 και 6 της Κορκ Σίτι, αντίστοιχα. Μεγαλύτερο παράσημο στην ιστορία της Ντάνταλκ είναι η προπερινή της συμμετοχή σε όμιλο του Γιουρόπα Λιγκ με αντίπαλους τη Ζενίτ, την Άλκμααρ και τη Μακάμπι Τελ Αβίβ και αφού πρώτα απέκλεισε Μπάτε Μπόρισφφ και Λέγκια Βαρσοβίας. Στη συγκεκριμένα φάση του θεσμού, η ιρλανδική ομάδα κατάφερε να μαζέψει 4 βαθμούς με εντός έδρας επικράτηση επί των Ισραηλινών και εκτός έδρας ισοπαλία με τους Ολλανδούς, γνωρίζοντας τέσσερις ήττες με διαφορά ενός γκολ.

Ο δεύτερος υποψήφιος αντίπα-

λος της ΑΕΚ είναι μια παλιά γνώριμη και συγκεκριμένα η FCΙ Λεβάντια, η δημιουργήθηκε το 2017 από τη συγχώνευση της Λεβάντια Ταλίν και της FCΙ Ταλίν. Η πρώτη είχε επισκεφθεί την Κύπρο και το καλοκαίρι του 2012 για να αντιμετωπίσει την τότε Ανόρθωση του Ρόνι Λέβι, γνωρίζοντας την ήττα και τον αποκλεισμό. Η FCΙ Λεβάντια «κληρονόμησε» τα εννιά πρωταθλήματα, οκτώ κύπελλα και επτά σούπερ καπ της Λεβάντια Ταλίν, δρενώνοντας στην πρωτεύουσα της χώρας, ενώ αγωνίζεται στο στάδιο Kadriorg» χωρητικότητας πέντε χιλιάδων θεατών. Ο ποδοσφαιριστής που ξεχωρίζει στο ρόστερ των Εσθονών είναι ο 34χρονος κεντρικός αμυντικός Ντιμίτρι Κρούγκλοφ ο οποίος αγωνιζόταν στην FCΙ Tallinn πριν από τη συγχώνευση, έχοντας στείψει τρεις φορές πρωταθλητής Εσθονίας στην καριέρα του. Κατά μόλις δύο χρόνια μεγαλύτερός του είναι ο προπονητής της ομάδας, Σέρβος Αλεξάντερ Ρόγκιτς, ο οποίος ευτύχησε να να κερδίσει το κύπελλο και το σούπερ καπ της χώρας στα πρώτα επαγγελματικά του βήματα.

Από την αρχή τα... δύσκολα για τον ΑΠΟΕΛ

Γλυκόπικρη γεύση άφησαν στον ΑΠΟΕΛ οι κληρώσεις του πρώτου και του δεύτερου προκριματικού γύρου του Τσάμπιονς Λιγκ. Οι πρωταθλητές θα ξεκινήσουν το φετινό ευρωπαϊκό τους ταξίδι από τη Λιθουανία, καθώς κληρώθηκαν με την πρωτάρη Σούντουβα. Η κλήρωση του πρώτου προκριματικού γύρου θεωρείται αρκετά καλή για τους «γαλαζοκίτρινους» οι οποίοι έχουν τον πρώτο λόγο για την πρόκριση.

Από τη στιγμή που ο ΑΠΟΕΛ απέφυγε την Ολύμπια Λουμπιάνας, όποια ομάδα από τις υπόλοιπες τέσσερις κι αν έβρισκε στον δρόμο του θα ήταν καλοδεχούμενη. Στο αποκαρυσμένο ενδεχόμενο που ο ΑΠΟΕΛ αποκλείστηκε από τον 1ο προκριματικό γύρο του Τσάμπιονς Λιγκ θα συνεχίσει στο 2ο προκριματικό γύρο του Γιουρόπα Λιγκ και θα αναμετρηθεί με τον ηττημένο του ζευγαριού Φλόραν Ταλίν-Χάποελ Μπερ Σεβά.

Όσο ευνοϊκή ήταν η κλήρωση στον πρώτο προκριματικό, άλλο τόσο κακή ήταν η κλήρωση στον

Το ευρωπαϊκό ταξίδι των πρωταθλητών ξεκινά από τη Λιθουανία με επόμενο σταθμό το Βελγικό

δεύτερο προκριματικό, καθώς οι «γαλαζοκίτρινοι» αναμένεται να βρουν μπροστά τους τον Ερυθρό Αστέρα του Βλάνταν Μιλόγεβιτς, που θα παίξει στον πρώτο γύρο με τη Σπαρτάκ και είναι το μεγάλο φαβορί για πρόκριση. Η κληρωτίδα έπαιξε πολύ άσχημο παιχνίδι στους «γαλαζοκίτρινους», οι οποίοι μπαίνουν από νωρίς στα δύσκολα. Ήταν ίσως η πιο δύσκολη κλήρωση που θα μπορούσε να τύχει στον ΑΠΟΕΛ στον δεύτερο προκριματικό γύρο.

Η πρωτάρη Σούντουβα

Η Σούντουβα είναι πρωτάρη στο Τσάμπιονς Λιγκ καθώς στέφθηκε για πρώτη φορά πρωταθλήτρια Λιθουανίας. Προπονητής της είναι ο Καζάκος Vladimir Cheburin. Αγωνίζεται στο «ARVI Football Arena»,

χωρητικότητας 6.250 θέσεων. Στο ρόστερ της υπάρχουν 10 ξένοι ποδοσφαιριστές, κυρίως από Γαλλία, Κροατία, Τσεχία και Σερβία. Πέρυσι κατέγραψε την καλύτερη της ευρωπαϊκή πορεία φτάνοντας μέχρι τη πλέι οφ του Γιουρόπα Λιγκ.

Το πρωτάθλημα Λιθουανίας βρίσκεται σε εξέλιξη και η αντίπαλος του ΑΠΟΕΛ είναι στην πρώτη θέση με 42 βαθμούς σε 16 αγώνες (13 νίκες-τρεις ισοπαλίες), με τη Ζαγκίρις να έχει οκτώ βαθμούς λιγότερους αν και μετρά παιχνίδια περισσότερα.

Ο πρώτος αγώνας του ΑΠΟΕΛ κόντρα στη Σούντουβα θα γίνει στις 10 ή 11 Ιουλίου στη Λιθουανία και ο επαναληπτικός στις 17 ή 18 Ιουλίου στο ΓΣΠ.

Ο Ερ. Αστέρας του Μιλόγεβιτς

Ο Ερυθρός Αστέρας είναι μια απ' τις δύο πιο γνωστές ομάδες της Σερβίας (μαζί με την Παρτιζάν). Προπονητής είναι ο Βλάνταν Μιλόγεβιτς που οδήγησε την ομάδα του την περυσινή περίοδο στην κορυφή.

Η πρωταθλήτρια Σερβίας αγωνίζεται στο «Rajko Miti Stadium» γνωστό και ως «Μαρακάνα», χωρητικότητας 55.538 θέσεων. Παικτες κλειδιά για την ομάδα του Μιλόγεβιτς είναι οι Στογιλκόβιτς, Σέρνταν Μπάμπιτς, ο Ντέγαν Μέλεγκ και ο Ντούσαν Γόβανσιτς.

Έχουν αποχωρήσει κάποιοι σημαντικοί ποδοσφαιριστές από την ομάδα της Σερβίας κατά την τρέχουσα μεταγραφική περίοδο. Ο Ρίτσομοντ Μοάκι ο οποίος πέτυχε 23 τέρματα πήρε μεταγραφή στην Κίνα. Από εκεί και πέρα επίσης ο Ούρος Ράσιτς πήρε μεγάλη μεταγραφή στη Βαλένθια και ο Λούκα Άτζιτς στο Βέλγιο.

Θα έχουμε πιθανότατα «επανάληψη» των αναμετρήσεων του 2008, σε διαφορετική διοργάνωση αυτή τη φορά, καθώς τότε οι δύο ομάδες αναμετρήθηκαν για τον δεύτερο προκριματικό γύρο του Κυπέλλου UEFA. Το πρώτο παιχνίδι στο ΓΣΠ είχε τελειώσει 2-2. Ο επαναληπτικός στο Βελγικό ήταν δραματικός. Ο ΑΠΟΕΛ είχε προηγηθεί 2-0 όμως οι Σέρβοι κατά-

Η κλήρωση του πρώτου προκριματικού θεωρείται αρκετά καλή για τους «γαλαζοκίτρινους», όμως στον δεύτερο προκριματικό γύρο, ο Ερυθρός Αστέρας ήταν ίσως η πιο δύσκολη ομάδα που θα μπορούσε να τύχει στον ΑΠΟΕΛ.

φεραν να ισοφαρίσουν και να οδηγήσουν το ματς στην παράταση.

Τα πράγματα στράβωσαν ακόμη περισσότερο καθώς ο Ερυθρός Αστέρας σκόραρε στην παράταση και έκανε το 3-2, με τον ΑΠΟΕΛ να μένει μάλιστα με δέκα παίκτες. Τρία λεπτά πριν από το τέλος της παράτασης, ο Μίροσάβλεβιτς έκανε

το 3-3 και οδήγησε την ομάδα του σε μια μεγάλη και ιστορική πρόκριση.

Ο πρώτος αγώνας του ΑΠΟΕΛ κόντρα στους Σέρβους θα διεξαχθεί στις 24 ή 25 Ιουλίου στο Βελγικό και ο επαναληπτικός στις 31/7 ή την 1η Αυγούστου στο ΓΣΠ.

ΣΑΒΒΑΣ ΛΑΖΑΝΙΑΣ

ΑΠΟΨΗ

Το VAR στα χέρια των ανθρώπων

Του
**ΓΙΩΡΓΟΥ
ΛΟΓΙΑΔΗ**

Δεν στερούνται λογικής, ούτε υπερβολικές μπορεί να χαρακτηρισθούν οι πρώτες αντιδράσεις σχετικά με συγκεκριμένες φάσεις στους αγώνες του Μουντιάλ και σε σχέση με τις διαιτητικές αποφάσεις, σε μια διοργάνωση όπου εφαρμόζεται το VAR. Και ούτε εκτός πραγματικότητας θα πρέπει να θεωρείται η απαίτηση ομάδων και φιλάθλων για ελαχιστοποίηση των σημαντικών λαθών Προκύπτει, ωστόσο, μια σημαντική διαπίστωση.

Οι όποιες αντιδράσεις, δεν έχουν να κάνουν με την αξιοπιστία του συγκεκριμένου συστήματος ή της ακρίβειας με την οποία ξεκαθαρίζει την αμφιβολία. Παράπονα και διαμαρτυρίες έχουν προκύψει, ως προς τη χρήση και διαχείρισή του, ως προς την αξιοποίηση του από τον διαιτητή ή γενικότερα την ομάδα διαιτητών - χειριστών του συστήματος. Δεν αμφισβητήθηκε η ευκρίνεια της εκκίνησης ή της οπτικής γωνίας, αναλόγως των φάσεων, ούτε «ξέφυγε» κάποια φάση από την καταγραφή στο σχετικό σύστημα. Αν για παράδειγμα, η Βραζιλία φώναζε (δικαίως) για το γκολ που δέχθηκε από τους Ελβετούς, δεν ευθύνεται το VAR για το φάουλ που δεν υποδείχθηκε στον σκόρερ, αλλά ο διαιτητής ο οποίος είτε έκρινε πως το σπρώξιμο δεν ήταν τέτοιο που να επηρέασε τη φάση, είτε γιατί δεν επικατέστηκε τη βοήθεια της τεχνολογίας, όπως ανάλογα σε φάσεις που δεν σφυρίχτηκαν πέναλτι, ευθύνη μπορεί να προκύπτει και στους χειριστές του συστήματος που ενδεχομένως δεν «βοήθησαν» τον διαιτητή. Και από τη στιγμή που η τελική απόφαση, με ή χωρίς χρήση του VAR, στον διαιτητή και στην κρίση του ανήκει, τα λάθη κατά τη διάρκεια ενός αγώνα δεν πρόκειται να εξαλειφθούν.

Τι μένει; Να βρεθεί η καταλληλότερη φόρμουλα στη χρήση της τεχνολογίας, προκειμένου ούτε παιχνίδι στο computer να καταστεί ένας ποδοσφαιρικός αγώνας αλλά ούτε και «θύμα» ενός ανίκανου ή... πονηρού διαιτητή. Θα μένει βέβαια, πάντα, η περιβόητη κρίση του διαιτητή, η οποία, ωστόσο, θα μπορεί πλέον πολύ πιο αυστηρά αλλά και αξιόπιστα να κρίνεται, καθορίζοντας πολύ πιο σωστά την ανέλιξη ενός διαιτητή, αναλόγως της απόδοσής του...

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Μουντιάλ και φαβορί

Με σχεδόν ολοκληρωμένους τους αγώνες και της δεύτερης αγωνιστικής, στη φάση των ομίλων, γενικότερη είναι η διαπίστωση πως τα φαβορί στα γήπεδα της Ρωσίας τα βρίσκουν σκούρα, ακόμη και στις περιπτώσεις που φθάνουν στο ζητούμενο. Εύλογο και το ερώτημα. Υστερούν σε σχέση με προηγούμενες παρουσίες τους οι μεγάλες ποδοσφαιρικές δυνάμεις ή βελτιώθηκαν μειώνοντας τις «αποστάσεις» οι πιο κάτω σε δυναμικότητα χώρες; Μάλλον κάπου στη μέση η απάντηση.

* * * * *

Από τον καιρό του Μιλτιάδη

Αρχίζουν αύριο Δεύτερα στο «Ηλίας Πούλλος» με λεφτά του γκέητ της εταιρείας «Ομόνοια Ποδοσφαίρο ΛΤΔ» Σταύρου Παπασταύρου τα έργα αναβάθμισης των εγκαταστάσεων της ομάδας. Θα περιλαμβάνουν νέα αποδυτήρια, νέο αναβαθμισμένο γυμναστήριο και αίθουσες για τους ποδοσφαιριστές, όπως και άλλες εγκαταστάσεις με τα γραφεία του προπονητή, του τεχνικού διευθυντή και άλλων. Σε μεταγενέστερο στάδιο, θα ανεγερθούν γραφεία της εταιρείας της Ομόνοιας, ενώ υπάρχει πλάνο και για ανέγερση ξενώνων όπου θα διαμένουν οι ποδοσφαιριστές. Καιρός ήταν να γίνει κάτι. Η τελευταία φορά που είχαν γίνει βελτιωτικά έργα στον χώρο ήταν το 2008 επί Μιλτιάδη Νεοφύτου!

* * * * *

Το βάρος του νέου προέδρου

Νέος πρόεδρος της Κυπριακής Ομοσπονδίας Καλαθοσφαίρισης για την περίοδο 2018-2022 εξελέγη ο Ανδρέας Μουζουρίδης. Ο απερχόμενος πρόεδρος της ΚΟΚ Λούης Δημητρίου, κατά την ομιλία του αναφέρθηκε μεταξύ άλλων στο Εθνικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα, τις Εθνικές Ομάδες, τη στήριξη που έλαβαν τα σωματεία και την προσπάθεια που κατέβαλε η ΚΟΚ για στήριξη του Κύπριου καλαθοσφαιριστή. Είναι γενικά παραδεκτό το γεγονός ότι έγινε έργο κατά τη θητεία του Λούη Δημητρίου. Προσθέτουμε σε αυτό και την επα-

λούν ιδιαίτερη ανησυχία, όμως πολλές φορές η πραγματικότητα διαφέρει. Γι' αυτό και σε κάποιες περιπτώσεις, τα τελευταία χρόνια, την... πατήσαμε. Βήμα με βήμα λοιπόν και κάθε αντίπαλος στον καιρό του. Με το καλό να έρθουν οι τρεις πρώτες προκρίσεις και χρόνος υπάρχει στη συνέχεια, για αναλύσεις, εκτιμήσεις και προβλέψεις για τα επόμενα παιχνίδια...

ναπροσέλκυση των χορηγών που είχαν απομακρυνθεί από το άθλημα. Ο νέος πρόεδρος, που είναι γεγονός ότι διαθέτει μεγάλη εμπειρία στον χώρο, έχει να κουβαλήσει αρκετό βάρος.

* * * * *

Νέα ήθη και έθιμα... Νο2!

Την περασμένη Κυριακή αναφερθήκαμε στον νέο τρόπο λειτουργίας του ποδοσφαιρικού τμήματος και τις καινοτομίες που έφεραν στην ομάδα οι Σταύρος Παπασταύρου και Άνχελ Γκόμες. Προχθές, έγινε γνωστή ακόμη μια... πρωτοτυπία που θα εφαρμοστεί στην Ομόνοια και θα αφορά στην καθημερινότητα των ποδοσφαιριστών. Μετά από απόφαση του Ισπανού τεχνικού διευθυντή, οι παίκτες του Χουάν Κάρλος Ολίβα θα παρουσιάζονται στο «Ηλίας Πούλλος» στις 8 το πρωί και θα αποχωρούν στις 4 το απόγευμα! Κατά τη διάρκεια των οχτώ ωρών θα προπονούνται, θα παρακολουθούν μαθήματα θεωρίας και βίντεο και θα τρώνε καθημερινά πρόγευμα και μεσημεριανό!

* * * * *

Για κάποιους, αναμενόμενο

Την 4η πιο βαριά ήττα στα σχεδόν 90 χρόνια παρουσίας της σε Μουντιάλ γνώρισε το βράδυ της Πέμπτης η Αργεντινή. Βαρύ και ασήκωτο το 3-0 από τους Κροάτες, άλλα όχι ουρανοκατέβητο. Όσοι παρακολουθούν στενά την «αλμπισελέστε» και τα προβλήματα που συνόδευαν την πορεία της τα τε-

Η πορεία στην Ευρώπη

Θεωρούμε υπερβολικό να προκύπτει συζήτηση για τους αντιπάλους των κυπριακών ομάδων στον δεύτερο προκριματικό των ευρωπαϊκών διοργανώσεων, από τη στιγμή που εκκρεμούν ακόμη τα παιχνίδια του πρώτου γύρου. Η λογική λέει πως τα ονόματα των πρώτων αντιπάλων δεν προκα-

λευταία χρόνια, ήταν πολύ επιφυλακτικοί έως και... φοβισμένοι για το τι θα έβλεπαν στα γήπεδα της Ρωσίας. Προβληματικές εμφανίσεις, αποκαρδιωτικά αποτελέσματα και συντριβές (6-1 από Ισπανία!), περιεργές σχέσεις μεταξύ παικτών, κόντρες εντός Ομοσπονδίας και ομάδας και ένας ιδιόρρυθμος προπονητής ο οποίος -όπως αποδείχθηκε- δεν μπορούσε να ελέγξει αυτή την έκρυθμη κατάσταση.

* * * * *

Μπούκικα

Πώς είναι οι εκκλήσεις του Πάσχα ή τα μαγαζιά τα Χριστούγεννα. Κάπως έτσι είναι και τα πρακτορεία στοιχημάτων κατά τη διάρκεια του Μουντιάλ. Όλοι σπεύδουν να καταθέσουν μαζί με τον οβολό τους και την ποδοσφαιρική τους άποψη/πρόβλεψη. Λίγοι είναι αυτοί που έχουν θετικό πρόσημο με το πέρας της διοργάνωσης. Οι υπόλοιποι κλαίνε το μεροκάματο που άφησαν στα μπουκίκα.

* * * * *

Τσοντάρει

Η πληροφορία δεν έχει επιβεβαιωθεί ωστόσο όλοι συμφωνούν ότι ο Σοφοκλέους τα έσκασε χοντρά για τη μεταγραφή του Ντα Σίλβα. Ακούγεται ότι ο Βραζιλιάνος θα είναι ο πιο καλοπληρωμένος του ρόστερ με απολαβές που φτάνουν τις 120 χιλιάδες ετησίως. Κάποιοι μάλιστα πιο μπασμένοι έχουν να λένε ότι μεγάλο ποσό θα ξεδευτεί και για τον επιθετικό κορυφής.

ΑΠΟΨΗ

Var του ριγανη...

Του
**ΧΡΗΣΤΟΥ
ΖΑΒΟΥ**

Ούτε και θέλω να φανταστώ, τι θα γινόταν εάν και εφόσον εφαρμόζονταν το περιβόητο VAR (video assistant referee) στην Κύπρο. Τρομάζω και μόνο με την ιδέα ότι στο μέλλον θα εισβάλλει στη ζωή μας διά του ποδοσφαίρου.

Εδώ ολόκληρη η παγκόσμια ποδοσφαιρική κοινότητα

είναι μπερδεμένη σχετικά με την εφαρμογή της τεχνολογίας στο ποδόσφαιρο, άμα είναι να έρθει στην Κύπρο, θα γίνει της τρελής.

Δεν μας φτάνουν οι παράγοντες, οι διαιτητές, οι «σοφοί» της ΚΟΠ θα έχουμε να λέμε πια και για τον βοηθό που είναι μπροστά στην οθόνη, τον lines man και τον τεχνικό. Και να ήταν μόνο αυτοί, είμαστε ικανοί να βάλουμε στην κουβέντα τους φωτογράφους, τους μοντέρ, τον σκηνοθέτη και το νεόνυμφο ζευγάρι που μόλις βγήκε από την εκκλησία.

Σε μια ποδοσφαιρική κοινωνία που αμφισβητείται ακόμη και το χρώμα φανέλας που φορά μια ομάδα, η «εισβολή» του VAR, θα μας έστειλε όλους στον τρελοκομείο. Οκ, να μου πεις ότι ακόμη στην Κύπρο δεν έχουμε καταλάβει πως εφαρμόζεται, μολονότι πια είναι διαιτητή από ένα στούντιο να παρεμβαίνει, όταν και εφόσον το κρίνει. Θα μπορέσει να αποδεχθεί την ενδοεπικοινωνία μεταξύ των δύο διαιτητών, στον αγωνιστικό χώρο και μπροστά στην οθόνη; Ν' αλλάξει την απόφαση του ο διαιτητής και να είναι εις βάρος της ομάδας του; Εδώ καλά, καλά μια αμφισβητούμενη φάση και γίνεται αντικείμενο κουβέντας για ένα περίπου μήνα.

Όπως κιόλας αποδεικνύεται μέσα από τα ματς του Μουντιάλ, το VAR ελέγχεται στην τελική από τον άνθρωπο. Κάτι που σημαίνει ότι ακόμη και η χρήση της τεχνολογίας, τίθεται υπό αμφισβήτηση αφού ο ανθρώπινος παράγοντας είναι που καθορίζει την εφαρμογή ή όχι κατά τη διάρκεια του αγώνα. Συνεπώς η προκατάληψη του Κύπριου φιλάθλου πρόκειται να επεκταθεί σε οτιδήποτε έχει σχέση με το VAR και όχι μόνο. Από τις οθόνες, μέχρι τις κάμερες και από τον διαιτητή μέχρι τον κάμεραμαν. Var του ριγανη... όπως λέμε αρκοντίσιο, μάστεστε Γιουνάιτε και ατυνομία.

FIFA WORLD CUP
RUSSIA 2018

ΠΙΤΣΕΣ ΜΠΥΡΕΣ

ΑΠΟ ΕΜΑΣ!

5 ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ, 5 ΤΥΧΕΡΟΙ ΑΚΡΟΑΤΕΣ, 5 ΤΥΧΕΡΕΣ ΠΑΡΕΕΣ ΦΙΛΑΘΛΩΝ

ΣΠΟΡ FM 95,0

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΙΤΕ ΜΕ ΤΟΝ ΣΠΟΡ FM, ΣΤΕΙΛΤΕ ΕΝΑ ΑΠΛΟ ΜΗΝΥΜΑ ΣΤΟ 2950 ΚΑΙ ΔΕΣ ΤΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΤΟΥ ΣΠΟΡ FM 95 ΝΑ ΞΕΦΟΡΤΩΝΕΙ ΜΠΥΡΕΣ ΚΑΙ ΠΙΤΣΕΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΣΑΣ!

GET IT ON Google play | Download on the App Store

ΙΣΧΥΟΥΝ ΟΡΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ*

LISTEN LIVE 24sports.com.cy

Μεταβολές εβδομάδας

Dow Jones

Nasdaq

Nikkei

Dax

FTSE 100

ΔΙΕΘΝΗ
Σε ισχύ οι δασμοί της Ε.Ε. κατά ΗΠΑ
Σελ. 10

Πετρέλαιο

€/δ

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΣΤΕΛΙΟΣ ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Σε δύο χρόνια τα κίνητρα για την ηλεκτροκίνηση

Μετά το 2020 αναμένεται να εξαγγελθεί η κυβέρνηση κίνητρα για προώθηση της ηλεκτροκίνησης, δήλωσε στην «Κ» ο γεν. διευθυντής του Υπ. Ενέργειας Στέλιος Χειμώνας. Επισημώνει ότι θα χρειαστούν τουλάχιστον 5 χρόνια για να καταστεί το ηλεκτρικό αυτοκίνητο ανταγωνιστικό του συμβατικού. **Σελ. 7**

ΕΛΛΑΔΑ

Συγκωνεύσεις και λουκέτα στον κλάδο των τροφίμων

Εντονη συγκέντρωση στον κλάδο τροφίμων και ποτών, μέσα από εξαγορές, συγχωνεύσεις, αναδιάρθρωσεις αλλά και «λουκέτα», βλέπει η PricewaterhouseCoopers για το επόμενο διάστημα στην Ελλάδα. Η εξέλιξη αυτή αποτελεί τη βέλτιστη λύση για την περαιτέρω ανάπτυξη του κλάδου. **Σελ. 8**

ΔΙΕΘΝΗ

Κολοσσοί μπαίνουν τώρα και στον τομέα της υγείας

Προχωρούν αποφασιστικά στην κοινοπραξία τους, στο πεδίο των υπηρεσιών υγείας, οι κολοσσοί των Amazon, JPMorgan και Berkshire Hathaway με τοποθέτηση στο πηδάλιο του πανεπιστημιακού και χειρουργού Ατούλ Γκασουάντε, από τους πιο σφοδρούς επικριτές του συστήματος υγείας στις ΗΠΑ. **Σελ. 9**

Real Estate

Επενδυτές αγοράζουν κατοικίες στην Αθήνα

Οι χαμηλές τιμές σε συνδυασμό με την προοπτική άμεσων εσόδων με τουριστικές μισθώσεις τύπου Airbnb έχουν καταστήσει την Αθήνα διεθνή επενδυτικό πόλο. Στο πεντάμηνο ο αριθμός των πράξεων είναι αυξημένος κατά 49,2%, με τη μεγαλύτερη ζήτηση να προέρχεται από ξένους. **Σελ. 12**

Εποπτικές αρχές και ΜΕΔ φτάνει για τον Συνεργατισμό

Χάρης Γεωργιάδης: Εκρυσθάν τα προβλήματα κάτω από το χαλί

Τα βάρη από τις κακές πρακτικές του παρελθόντος έπνιξαν τον Συνεργατισμό δηλώνει στην «Κ» ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης. Εξηγεί ότι τα βάρη αυτά αφορούν τα δισεκατομμύρια των μη εξυπηρετούμενων δανείων αλλά και στην ανύπαρκτη επι-

πτεία γεγονός που επέτρεπε στην τράπεζα να κρύβει τα προβλήματα κάτω από το χαλί. Με όλες τις αμαρτίες του παρελθόντος να βαρύνουν τον ισολογισμό της και εντός του απαιτητικού περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ένωσης, προσθέτει, είναι

ξεκάθαρο ότι δεν θα μπορούσε να υπάρξει συνέχεια. Αυτό που χρειαζόμαστε τόνισε, είναι σύγχρονες, ισχυρές και υγιείς τράπεζες και όχι μοντέλα άλλων εποχών. Επανέλαβε ότι η κυβέρνηση είναι πανέτοιμη να ελεγχθεί για κάθε απόφαση που έλαβε και ανα-

φέρεται στις κινήσεις που έγιναν για βελτίωση της κατάστασης. Τονίζει ακόμα ότι πρέπει να διορθωθούν τα κενά και οι αδυναμίες στο νομοθετικό πλαίσιο που επιτρέπουν σε κάποιους κακοπληρωτές να μην εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους. **Σελ. 4**

Τα μαζεύουν και φεύγουν οι πλούσιοι Τούρκοι

Επί σειράν ετών ο Ταγίπ Ερντογάν ενέπνεε ασφάλεια στους εύπορους Τούρκους, καθώς αποτελούσε τον εγγυητή της ανάπτυξης. Όμως η δινη στην οποία έχει περιέλθει η τουρκική οικονομία και κυρίως η μεγάλη αποδυνάμωση της λίρας έχουν κλονίσει τη σχέση αυτή. Πρώτη φορά το ενδεχόμενο της ευρείας επικράτησης Ερντογάν στις εκλογές - και η συνέχιση της ίδιας πολιτικής - τρομάζει τους πλούσιους Τούρκους, οι οποίοι εγκαταλείπουν τη χώρα. Την τελευταία διετία, πάνω από 11.000 Τούρκοι με περιουσία άνω του 1 εκατ. δολ. μετανάστευσαν στη Δύση. **Σελ. 11**

ΑΠΟΨΗ / Του ΠΑΜΠΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Κλείσιμο συνεργατισμού: Θέμα με πολλές και διαφορετικές διαστάσεις

Σήμερα το πιο πολυσυζητημένο θέμα αφορά τη διάλυση του Συνεργατισμού. Τι πήγε λάθος, ποιος φταίει, θα μπορούσε να αποφευχθεί η κατάρρευση; Πρόκειται για ερωτήματα τα οποία εύκολα υποβάλλονται αλλά πολύ δύσκολα μπορούν να απαντηθούν. Επιπλέον, τα ερωτήματα αυτά ανήκουν σε διαφορετικές θεματολογίες. Κάποια είναι πολιτικά, άλλα είναι νομικά και ποινικά και πέρα από αυτά υπάρχουν θέματα που αφορούν τη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος.

Το Νοέμβριο του 2012 στη δημοσκόπηση της Καθημερινής πρώτος στην εμπιστοσύνη του κοινού θεσμός κατετάγη ο Συνεργατισμός. Το γεγονός αυτό ακόμα και μετά την πάροδο έξι χρόνων επιδέχεται πολλών ερμηνειών. Από τη μια θα μπορούσε κάποιος να πει ότι εμφανώς ο κόσμος δεν γνώριζε τα πολλαπλά προβλήματα, ατασθαλίες, κακοδιαχείριση κ.λπ. που χαρακτήριζαν πολλά συνεργατικά. Από την άλλη παραμένει αναντίλεκτο γεγονός ότι

Εκείνο που πολύ δύσκολα απαντάται είναι το τι πήγε λάθος θεσμικά και αν θα μπορούσαν τα πράγματα να εξελιχθούν διαφορετικά.

ο Συνεργατισμός απολάμβανε της εμπιστοσύνης του κόσμου κάτι το οποίο στη λειτουργία ενός πιστωτικού ιδρύματος μετράει πολύ. Τα πράγματα βεβαίως από τον Νοέμβριο του 2012 άλλαξαν δραματικά. Τον Μάρτιο διαλύθηκε η Λαϊκή, κουρεύτηκαν οι ανασφάλιστες καταθέσεις τόσο στη Λαϊκή όσο και στην Τράπεζα Κύπρου, ενώ η ύφεση που ξεκίνησε το 2012 έγινε δραματική το 2013 διήρκεσε για τα επόμενα τρία χρόνια. Στον Συνεργατισμό υπήρξε κρι-

τική ενίσχυση, ενοποίηση των χωριστών συνεργατικών οντοτήτων, αλλαγή ηγεσίας και τέλος απόφαση για διάλυσή του.

Υπάρχει ένα αίσθημα σοκ στην κοινή γνώμη που έχει να κάνει με την ταχύτητα με την οποία τα γεγονότα εξελίχθηκαν τις τελευταίες βδομάδες αλλά και με τη συνειδητοποίηση ότι τα δημόσια ταμεία (δηλαδή οι φορολογούμενοι) θα επωμιστούν πολύ ψηλό κόστος ώστε να μην απομειωθούν καταθέσεις. Ο τελικός λογαριασμός της κρατικής παρέμβασης στον Συνεργατισμό είναι πολύ ψηλός ακόμα και για μεσοίου μεγέθους οικονομία, πόσο μάλλον για τη μικρή Κύπρο.

Είναι αυτονόητο ότι θα πρέπει να υπάρξουν έρευνες για τους λόγους για τους οποίους κλείνει ο Συνεργατισμός με τόσο ψηλό κόστος. Υπάρχουν πολλές διαστάσεις στο θέμα οι οποίες όταν συγχωνεύονται δημιουργούν σύγχυση. Εν πρώτοις υπάρχουν οι λεγόμενες πολιτικές ευθύνες. Η κυβέρνηση ανέλαβε να εκσυγχρονίσει

τον Συνεργατισμό, έκανε διορισμούς, ενέκρινε σχέδια και στο τέλος η όλη προσπάθεια απέτυχε παταγωδώς. Η έκθεση του γενικού ελεγκτή ποσοποιεί ελλείμματα χροστών διοίκησης και εταιρικής διακυβέρνησης. Πιθανόν επίσης να υπάρχουν και ποινικές ευθύνες για συγκεκριμένες πράξεις που μπορούν να αποδειχτούν αξιόποινες στα δικαστήρια.

Την πολιτική διάσταση θα τη συζητήσουν με τις συνθήκες εντάσεις οι πολιτικοί. Κάποια ποινικά θέματα θα καταλήξουν μπροστά στα δικαστήρια. Ήδη κάποιες υποθέσεις δικάζονται. Εκείνο όμως που πολύ δύσκολα απαντάται είναι το τι πήγε λάθος θεσμικά, αν θα μπορούσαν τα πράγματα να εξελιχθούν διαφορετικά και αν υπάρχουν με βάση την εμπειρία του Συνεργατισμού επιπρόσθετοι κίνδυνοι για το μέλλον του τραπεζικού συστήματος στην Κύπρο. Αυτά τα ερωτήματα δεν μπορούν να απαντηθούν χωρίς σοβαρή έρευνα χωρίς εντυπωσιασμούς και σκοπιμότητες.

Ετοιμάζουν το προφίλ για υφυπ. Τουρισμού

Πού βρίσκεται το θέμα

Τον Ιανουάριο του 2019 αναμένεται η δημιουργία του Υφυπουργείου Τουρισμού. Κι αυτό για σκοπούς προϋπολογισμού και προγραμματισμού. Στο μεταξύ ετοιμάζεται το προφίλ του πρώτου υφυπουργού Τουρισμού. Να γνωρίζει στην ουσία του το αντικείμενο του τουρισμού, να προέρχεται από τον κόσμο των επιχειρήσεων και να κατέχει γνώσεις διοίκησης επιχειρήσεων. **Σελ. 3**

Η ηλιακή ενέργεια κτίζει έξυπνο σπίτι

Δηλώσεις Γ. Λακκοτρύπη

Έξυπνο θα είναι το σπίτι του μέλλοντος στην Κύπρο με την αξιοποίηση της ηλιακής ενέργειας μέσω των φωτοβολταϊκών συστημάτων. Θα μπορεί να παρέχει αυτόρκεια στις ανάγκες καταναλωτών αλλά και να τροφοδοτεί το ηλεκτρικό αυτοκίνητο της οικογένειας. Δηλώσεις του υπ. Ενέργειας στο συνέδριο «Cyprus in the Digital Agenda». **Σελ. 6**

Αφησαν 25 εκατ. για Pimco - Atlas

Αγνωστο αν θα επενδύσουν

Στην αύξηση του κεφαλαίου των 150 εκατ. ευρώ της Ελληνικής από την απορρόφηση του Συνεργατισμού θα επενδύσουν η Wargaming, η EBRD, η Δήμητρα Επενδυτική και η Senvest. Καλύπτουν τα 125 εκατ. Η Pimco και η Atlas μπορούν να επενδύσουν μόνο 25 εκατ. γεγονός που προβληματίζει και δυνατό να μη συμμετάσχουν. **Σελ. 5**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	2,26%	-0,59%
Γερμανία	0,33%	-0,09%
Γαλλία	0,70%	-0,06%
Ιταλία	2,72%	0,00%
Ισπανία	1,33%	-0,01%
Ιρλανδία	0,83%	-0,09%
Ελλάδα	4,24%	-0,28%
Ην. Βασίλειο	1,27%	-0,06%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BB	R-4
Fitch	BB+	B
Moody's	Ba3	NP
S&P	BB+	B

Χτίζουμε σχέσεις εμπιστοσύνης και ανταποκρινόμαστε σε σημαντικές προκλήσεις

Χρειαζόμαστε τη συγκατάθεσή σας για να συνεχίσουμε να επικοινωνούμε μαζί σας

Συμπληρώστε τη φόρμα: www.pwc.com.cy/give-your-consent

ΑΠΟΨΗ Του ΜΙΧΑΗΛ ΟΛΥΜΠΙΟΥ

Δυστυχώς επιτωχεύσαμεν

Το 1893 ο τότε πρωθυπουργός της Ελλάδας Χαρίλαος Τρικούπης αναφερόμενος στη δυσχερή οικονομική κατάσταση του ελληνικού κράτους και την αδυναμία του να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του δήλωσε «δυστυχώς επιτωχεύσαμεν». Έκτοτε η φράση αυτή έμεινε στην ιστορία ως μια δήλωση αποτυχίας. Οι εξελίξεις στον Συνεργατισμό είναι ομολογουμένως απότοκο αποτυχίας. Πρωτίστως, μιας αποτυχίας που ανήκει ξεκάθαρα στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τον πρόεδρο του ΔΗΣΥ για τις επιλογές και τις αποφάσεις τους. Η διάβρωση των θεσμών και ειδικότερα της Κεντρικής Τράπεζας με τον διασυρμό του πρώην διοικητή Πανίκου Δι-

αλλά κυρίως η παρακολούθηση των εξελίξεων σε ένα τραπεζικό οργανισμό αποτελούν το κυρίως έργο μιας εθνικής εποπτικής αρχής που εποπτεύει το τραπεζικό σύστημα. Εδώ και τέσσερα χρόνια, λοιπόν, η Κεντρική Τράπεζα και η κ. Γιωρκάτζη είχαν πολλές ευκαιρίες να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε ο Συνεργατισμός να παραμείνει βιώσιμος. Η κυρία Γιωρκάτζη φέρει ασήκωτες ευθύνες για το γεγονός ότι γνώριζε από πρώτο χέρι για όλες τις πτυχές των προκλήσεων που αντιμετώπιζε ο Συνεργατισμός και είχε στη διάθεσή της όλα τα εργαλεία ώστε να τις αντιμετωπίσει. Εκ των πραγμάτων αποδείχθηκε πως δύο πράγματα δεν διέθετε η κ. Γιωρκάτζη – επάρκεια στο αντικείμενο της και ανεξαρτησία. Διότι αν είχε τις απαιτούμενες γνώσεις και εμπειρίες τότε δεν θα ανεχόταν τις όποιες παρεμβάσεις στο εποπτικό της έργο και θα τις κατάγγελλε, ενώ αν δεν έβρισκε την απαιτούμενη συνεργασία από την κυβέρνηση θα παραιτείτο όπως άλλωστε έπραξε ο Μάριος Κληρίδης ως διευθύνων σύμβουλος του Συνεργατισμού. Είναι γνωστό ότι γίνονταν παρεμβάσεις στον Συνεργατισμό και ας μην προσπαθούν κάποιοι να τα ριζούν τώρα αλλού. Είναι αυτοί που γνώριζαν τα πάντα για το τραπεζικό μας σύστημα. Είναι αυτοί που κα-

Η εποπτεία ενός τραπεζικού οργανισμού που ανήκει στο κράτος θεωρητικά είναι ευκολότερη, αφού υπάρχει μόνο ένας μέτοχος ο οποίος έχει κάθε λόγο να συνεργάζεται στενά με τις εποπτικές αρχές.

μπριάδη ώστε να οδηγηθεί σε παραίτηση, άνοιξε τον δρόμο για την κομματικοποίηση της μεγαλύτερης εποπτικής αρχής. Η Χρυστάλλα Γιωρκάτζη που κατά τον Πρόεδρο Αναστασιάδη ήταν μία άριστη των άριστων, όχι μόνο είναι εξαφανισμένη από τις εξελίξεις αλλά δεν έδωσε σημαία «ζωής» αφού ως διοικητρια όφειλε να δώσει εξηγήσεις για το πώς η δεύτερη μεγαλύτερη συστημική τράπεζα του τόπου απέτυχε. Υπενθυμίζουμε την ανακοίνωση της Κομισιόν για τον Συνεργατισμό ότι οδηγήθηκε σε εκκαθάριση, αφού κρίθηκε ότι δεν ήταν βιώσιμος λόγω της αποτυχίας του να εισπράξει ένα σημαντικό ποσό από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και λόγω της κακής εταιρικής διακυβέρνησης. Και τα δύο θέματα άπτονται της ευθύνης της Κεντρικής Τράπεζας. Η καταλλήλωση και επάρκεια των ανώτατων αξιωματούχων

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Και που λέτε Πρόεδρε Αναστασιάδη ελάτε να σας πω τον τρόπο για να περάσετε και εσείς την κρίση. Εμείς την περάσαμε.

Στα αζήτητα η Κεντρική Τράπεζα

Ενώ παρακολουθούμε τις τελευταίες μέρες μια θύελλα συζητήσεων αναφορικά με την πορεία του Συνεργατισμού που οδήγησε σε πτώχευση ουδενιά παρέμβαση δεν είχαμε από την Κεντρική Τράπεζα. Να υπενθυμίσουμε ότι τον περασμένο Ιανουάριο εν μέσω της προεκλογικής περιόδου η ΚΤ παρενέβη στην πολιτική συζήτηση για να υπενθυμίσει ότι οι καταθέσεις ήταν εγγυημένες και πως η κεφαλαιακή επάρκεια του Συνεργατισμού έφτανε το 15% και πως αυτό ήταν από τα υψηλότερα ποσοστά στο σύστημα. Τι έγινε λοιπόν μέσα σε 4 μήνες; Τι έχει να πει η ΚΤ για ένα τραπεζικό οργανισμό που οδηγήθηκε σε εκκαθάριση λόγω αποτυχίας να υλοποιήσει τις δεσμεύσεις του έναντι των εποπτικών αρχών;

Η Logicom προχωρεί δυναμικά με στρατηγικές επενδύσεις

Σε μια κατάμεστη αίθουσα σε γνωστό ξενοδοχείο της Λευκωσίας πραγματοποιήθηκε η ετήσια γενική συνέλευση της εταιρείας Logicom καθώς το ενδιαφέρον για μία από τις πλέον επιτυχημένες δημόσιες εταιρείες που είναι εισηγμένες στο ΧΑΚ κορυφώθηκε τις τελευταίες εβδομάδες με αφορμή τις εξελίξεις στον τραπεζικό τομέα. Η ατμόσφαιρα ήταν φορτισμένη λόγω της προαναγγελθείσας αποχώρησης του προέδρου του Δ.Σ. Αδάμου Αδαμίδη, ο οποίος όμως φρόντισε να προχωρήσει κανονικά το πρόγραμμα της συνέλευσης και έδωσε τον λόγο στους επενδυτές για να ρωτήσουν για την πορεία της εταιρείας. Ο κ. Αδαμίδης αναφέρθηκε στις βέλτιστες πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης που όλα αυτά τα χρόνια η εταιρεία ακολούθησε και συνεχίρη τον ιδιρυθν και διευθύνοντα σύμβουλο Βαρνάβα Ειρήναρχο

για τις ηγετικές του ικανότητες που οδήγησαν την εταιρεία σε επιτυχίες. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα κέρδη της εταιρείας για το 2017 αυξήθηκαν κατά 28%, ενώ ο κύκλος εργασιών της ξεπερνά τα 800 εκατομμύρια ευρώ ετησίως. Στη συνέλευση παρευρέθησαν αρκετά σημαντικά πρόσωπα του επιχειρηματικού κόσμου περιλαμβανομένου του διευθύνοντα συμβούλου της Τράπεζας Κύπρου.

Μάριος Κληρίδης - Μπορούσε να διασωθεί η ΣΚΤ

Σε μια άκρως αποκαλυπτική ζωντανή συνέντευξη σε ραδιοσταθμό την περασμένη βδομά-

δα ο πρώην διευθύνων σύμβουλος της ΣΚΤ που παραιτήθηκε πριν από τρία χρόνια εν μέσω φημολογιών για πολιτικές παρεμβάσεις, αποκάλυψε πως ο Συνεργατισμός θα μπορούσε να διασωθεί. Εξηγήσε μάλιστα πως έφυγε από την Ελληνική Τράπεζα γιατί πίστευε ότι ο Συνεργατισμός ήταν βιώσιμος. Οι εξελίξεις αλλά και η ανακοίνωση της Κομισιόν τον επιβεβαίωσαν. Ο κ. Κληρίδης αναφερόμενος στους λόγους αποχώρησής του περιορίστηκε να πει ότι θα δώσει εξηγήσεις την ώρα που πρέπει, εξηγώντας ότι αν θα υπήρξει κάποια επίσημη έρευνα θα δώσει εξηγήσεις. Το βέβαιο είναι πως η αποχώρησή του κ. Κληρίδη από τον Συνεργατισμό πριν από τρία χρόνια ήταν ένα πικρό καμπαράκι που η κυβέρνηση και η ΚΤΚ δεν άκουσαν.

Σημαντικός ο ρόλος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς

Αθόρυβα αλλά συστηματικά η πρόεδρος της Επ. Κεφαλαιαγοράς παρακολουθούσε και παρενέβαινε όπου έκρινε σκόμιο στις εξελίξεις γύρω από τον Συνεργατισμό και την Ελληνική. Παράγοντες που εμπλέκονται στην αύξηση κεφαλαίων της Ελληνικής Τράπεζας, εξεφώνησαν την ικανοποίησή τους για τη θετική συμβολή της κ. Καλογήρου.

49% Κύπριος ο Χούρικαν

Στο Προεδρικό Μέγαρο, στην εκδήλωση της απονομής των Βραβείων Ενεργού Πολίτη και Εθελοντή Εργαζομένου, απευθυνόμενος στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Νίκο Αναστασιάδη ο CEO της Τράπεζας Κύπρου Τζον Πάτρικ Χούρικαν σχολίασε πως έγινε 49% Κύπριος.

ΑΠΟΨΗ Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Ρύθμιση θερμοκρασίας και ροής πωλήσεων ακινήτων

Η βρύση εφευρέθηκε έτσι ώστε να ελέγχουμε τη ροή νερού που χρησιμοποιούμε. Το μίξερ βρύσης εφευρέθηκε έτσι ώστε να μπορούμε να ρυθμίζουμε ταυτόχρονα τη θερμοκρασία και τη ροή του νερού που χρησιμοποιούμε. Υπάρχει φυσικά η εξαίρεση των Άγγλων, για την οποία ακόμη δεν βρέθηκε λογική εξήγηση, οι οποίοι έχουν δύο ξεχωριστές βρύσες – μια για το κρύο (παγωμένο) και μια για το ζεστό (τσουρουφλιστό) νερό και ο χρήστης καλείται να κάνει τη μίξη από μόνος του, είτε μέσα στον νεροχύτη ή παθαινώντας κρουπαγήματα με διαδοχικές κινήσεις των παλαμών μεταξύ βρυσών.

Κόσμος διερωτάται αν η σημερινή ανάκαμψη που παρατηρείται στην κτηματαγορά και η συνεπακόλουθη αύξηση τόσο σε κεφαλαιουχικές όσο και σε ενστικτώδεις αξίες θα συνεχιστεί και αν αποτελεί άλλη μια φούσκα που κάποια στιγμή θα σπάσει και πάλι στα μούτρα μας. Δεν πρέπει να θεωρείται παράλογος ο προβληματισμός, δεδομένου ότι η οικονομία κάνει κύκλους και η κτηματαγορά σαν υποσύστημα της οικονομίας κάνει επίσης κύκλους, αν και με διαφορετική ταλάντωση και κάποια χρονική υστέρηση από την υπόλοιπη οικονομία. Αυτό τουλάχιστον είναι το αναμενόμενο υπό φυσιολογικές οικονομικές και άλλες συνθήκες. Έχουμε τα πάνω μας, έχουμε τα κάτω μας και ενδιάμεσα έχουμε τροχίες ανόδου και καθόδου.

Στην Κύπρο του σήμερα έχουμε πολλές ιδιαιτερότητες. Ιδιαίτερότητες που μας φέρνουν σε κάποια απόσταση από τις «φυσιολογικές συνθήκες». Μια τέτοια ιδιαιτερότητα εί-

να, για παράδειγμα, οι εξασφαλισμένες εξυπηρετούμενες χορηγήσεις όλων των τραπεζικών ιδρυμάτων με περιουσιακά στοιχεία του ιδιωτικού τομέα. Αυτές οι εξασφαλισμένες αποτελούν το μεγάλο ερωτηματικό, τον «άγνωστο Χ» της μελλοντικής οικονομικής μας πορείας. Μέχρι πρότινος βλέπαμε ελάχιστες εκποιήσεις και μεγάλες αναδιαρθρώσεις ιδιαίτερα με ανταλλαγές περιουσιακών στοιχείων έναντι χρεών. Ο βαθμός δυσκολίας (ή ευκολίας) που γινόταν αυτό το πράγμα είχε να κάνει με το προφίλ των δανειοληπτών, των δανειών, αλλά και των εξασφαλίσεων. Με πιο απλά λόγια, όσο μια περίπτωση μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων απομακρυνόταν από το δίκτυο νομικής προστασίας, τόσο πιο εύκολα γινόταν η αναδιάρθρωση. Αυτό βοήθησε σχεδόν όλες τις τράπεζες πλην της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας, της οποίας το προφίλ του μέσου πελάτη της είτε προστατεύεται από το δίκτυο προστασίας ή/και τα περιουσιακά του στοιχεία είναι χαμηλότερης ποιότητας που δεν επιτρέπει την εύκολη αναδιάρθρωση – χωρίς φυσικά να λέω πως δεν ισχυαν και άλλοι παράγοντες. Λέγαμε τα τελευταία χρόνια πως αν οι τράπεζες προέβαιναν σε μαζικές εκποιήσεις θα δημιουργούσαν διπλό πρόβλημα. Αυτό ήταν και παραμένει αλήθεια. Το πρώτο πρόβλημα είναι πως θα ισοπεδωνόταν οι τιμές των ακινήτων στην αγορά και το δεύτερο είναι πως με την ισοπέδωση των τιμών, οι αξίες των εξασφαλίσεων τους στα εξυπηρετούμενα δάνεια θα έπεφταν και αυτές και θα τις οδηγούσε πάλι σε αναζήτηση νέων κεφαλαίων. Άρα

μια τέτοια επιλογή ήταν και παραμένει αυτοκαταστροφική. Στο μεταξύ οι τράπεζες από τη μια παίρνουν ακίνητα και από την άλλη πουλούν ακίνητα. Με τις όσες πωλήσεις περιουσιακών τους στοιχείων και τις όσες εκποιήσεις έκαναν, είχαν μηδενικό αρνητικό επηρεασμό στις αξίες των ακινήτων της αγοράς. Η απορρόφηση από την αγορά ήταν απόλυτη. Παρόλο που φαίνεται να υπάρχει ικανοποιητική ζήτηση που να απορροφά τα πωλούμενα ακίνητα, εντούτοις δεν πρέπει να παραβλέπουμε και το γεγονός πως σε ποσοστό, τα πωλούμενα ακίνητα είναι σχετικά μικρό του συνολικού αποθέματος. Το πρόβλημα με την ελεγχόμενη μικρή διάθεση ακινήτων είναι πως οι τράπεζες δεν έχουν την πολυτέλεια του χρόνου. Τα μη ακίνητα που μπαίνουν στους ισολογισμούς τους μετά τις αναδιαρθρώσεις θα πρέπει να διατεθούν εντός τακτού χρονικού διαστήματος. Δεν μπορούν να μείνουν εκεί εσαεί γιατί αυτό και πάλι τους δημιουργεί πρόβλημα στο μέλλον. Τα δε ακίνητα εξασφαλισμένων ΜΕΧ που δεν αναδιαρθρώνονται πρέπει να εκποιηθούν αλλιώς αναγκάζει τις τράπεζες να αυξήσουν τις προβλέψεις τους για ζημιές και τις οδηγεί και πάλι σε ανάγκες νέων κεφαλαίων. Το προσθετικό deal μεταξύ ΣΚΤ και Ελληνικής έχει τα θετικά του αλλά και τα αρνητικά του. Εδώ θα εστιάσω σε δύο κατά τη γνώμη μου θετικά.

Το πρώτο και κυριότερο (κατά την άποψή μου) είναι πως μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις ύψους σχεδόν 7,5 δισ. ευρώ έχουν ουσιαστικά βγει εκτός τραπεζικού συστήματος. Η πίεση για πώληση των εξα-

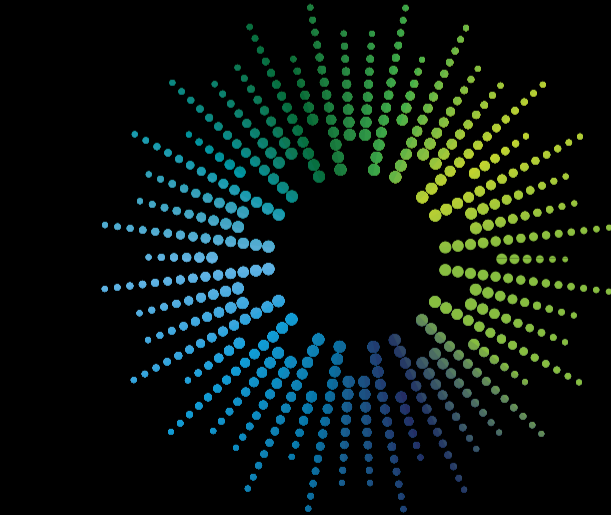
σφαλίσεων για αυτές τις περιπτώσεις φεύγει από την εξίσωση και πλέον εναπόκειται στο κράτος να βρει τους τρόπους διαχείρισης έτσι ώστε να φέρει το δημόσιο χρέος σε χαμηλά επίπεδα ρυθμίζοντας ταυτόχρονα την πώληση περιουσιακών στοιχείων των τραπεζών. Αυτό σημαίνει πραγματική σταθεροποίηση του τομέα, γεγονός που επιτρέπει μια πιο στρατηγική και εύρυθμη διεξαγωγή τραπεζικών εργασιών και άρα χορήγηση νέων δανείων που θα ενισχύσουν την οικονομική ανάπτυξη. Η νέα οικονομική ανάπτυξη θα ενδυναμώσει και την απορρόφηση των περιουσιακών στοιχείων (τραπεζών και κράτους) που θα πρέπει να πωληθούν. Το διακύβευμα είναι να μη γίνει σωστή οργάνωση, ακόμα και συγχρονισμός των ενεργειών για διάθεση των οποίων περιουσιακών στοιχείων εκατέρωθεν. Αν επιλέξουμε τη βρύση με μίξερ, τότε θα μπορούμε καλύτερα να ρυθμίζουμε τη θερμοκρασία (ύψους τιμών) και τη ροή (πωλήσεις) στην κτηματαγορά. Αν επιλέξουμε ξεχωριστές βρύσες τότε διατρέχουμε τον κίνδυνο να δημιουργήσουμε μία άτακτη αγορά που μπορεί και να αυτοακυρώνεται, με σοβαρούς κινδύνους στην οικονομία.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Deloitte.

Φορολογικός Οδηγός 2018

Όλα όσα πρέπει να γνωρίζετε

- Όλες οι νέες φορολογικές αλλαγές και άλλες σχετικές αλλαγές
- Το φορολογικό ημερολόγιο 2018
- Όλο το φορολογικό πλαίσιο που ισχύει στην Κύπρο

Η έκδοση του Φορολογικού Οδηγού εντάσσεται στα πλαίσια της πάγιας πολιτικής της Deloitte για πλήρη, έγκυρη και λεπτομερή ενημέρωση των φορολογουμένων.

Την ηλεκτρονική έκδοση, στην Ελληνική και Αγγλική γλώσσα, του Φορολογικού Οδηγού 2018 της Deloitte μπορείτε να τη βρείτε στην ιστοσελίδα www.deloitte.com/cy

© 2018 Deloitte Limited

Tax

Το 2019 τελικά το Υφυπουργείο Τουρισμού

Λόγοι προγραμματισμού και προϋπολογισμού μεταφέρουν τη λειτουργία του από τον Νοέμβριο στον Ιανουάριο

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Η κατάθεση τροπολογιών επί του νομοσχεδίου για τη δημιουργία Υφυπουργείου Τουρισμού στην ολομέλεια της Παρασκευής έφερε νέα παράταση για την υλοποίησή του και μαζί της και το μούδιασμα από τουριστικούς φορείς οι οποίοι υπογραμμίζουν ότι το Υφυπουργείο θα έπρεπε να έχει γίνει χθες. Από την πλευρά του ο πρόεδρος του ΚΟΤ ανέφερε χαρακτηριστικά ότι όλες αυτές οι εξελίξεις καταδεικνύουν ότι «δεν προσδίδεται η πραγματική σημασία στην ανάγκη για να βγει μια απόφαση. Το θέμα

γκαιότητας υπαρκτής του την οποία έχουν παραδεχτεί μέλη όλων των κομμάτων, επίσημη τοποθέτηση δεν υπάρχει επί του θέματος πέραν του ΔΗΣΥ που τάσσεται υπέρ. Έτσι παρά το ότι το «στόιχημα» για τη δημιουργία του Υφυπουργείου είναι σχεδόν βέβαιο, όλα θα κριθούν στην αίθουσα της Ολομέλειας σε δύο εβδομάδες.

Ωστόσο, με το που θα λάβει το πράσινο φως από τη Βουλή, το Υφυπουργείο παίρνει παράταση για τη δημιουργία του από τον Νοέμβριο που είχε αρχικά αποφασιστεί, στον Ιανουάριο. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» αυτό γίνεται μετά από σχετική εισήγηση του Υπουργού Οικονομικών για σκοπούς προϋπολογισμού και προγραμματισμού και η οποία θα τεθεί επίσης ενώπιον της Βουλής.

Εκκρεμούν τα τεχνικά θέματα

Μέχρι στιγμής, πάντως, δεν έχουν ρυθμιστεί τα τεχνικά θέματα της μετάβασης του ΚΟΤ σε Υφυπουργείο. Αυτό που αναμένεται είναι να ψηφιστεί το Υφυπουργείο και στη συνέχεια να συσταθούν επιτροπές οι οποίες θα μελετήσουν αυτά τα ζητήματα. Την ίδια ώρα αυτό που τονίζεται από πλευράς Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, το οποίο με τη δημιουργία του Υφυπουργείου θα απολέσει ένα από τα βασίλεια του, είναι η ανάγκη για την ομαλή μετάβαση από τον ΚΟΤ στο Υφυπουργείο. Πρόκειται για παράμετρο υψίστης σημασίας καθότι το Υφυπουργείο καλείται να διαχειριστεί έναν από τους πιο σημαντικούς οικονομικούς τομείς της χώρας. Θα πρέπει λοιπόν να προηγηθεί μια προεργασία που να αφορά τα θέματα τεχνικής, οικονομικής και νομικής κυρίως φύσης. Αυτό

Στις 6 Ιουλίου θα δει τελικά η Ολομέλεια της Βουλής το νομοσχέδιο, καθώς μετά τις τροπολογίες του ΑΚΕΛ, επιστρέφει στην επιτροπή οικονομικών.

που εκφράζεται από πλευράς του ΚΟΤ, τον οργανισμό που θα επωμιστεί εκτός απροόπτου τη μετάβαση σε Υφυπουργείο, είναι η ανάγκη για δημιουργία επιτροπών, οι οποίες θα εξετάσουν αυτά τα ζητήματα. Ήδη το Δ.Σ. του ΚΟΤ έχει προχωρήσει στη σύσταση τέτοιας επιτροπής η οποία στις δύο συνεδριάσεις που είχε μέχρι σήμερα έχει καταγράψει όλα τα θέματα τα οποία πρέπει να τύχουν χειρισμού τα οποία αφορούν κυρίως υφιστάμενες συμφωνίες με διοργανωτές ταξιδιών, σχέδια συνεργασίας με αεροπορικές εταιρίες, διαφημιστικές εκστρατείες, αλλά παράλληλα και νομικές υποθέσεις που εκκρεμούν. Δεν εκφράζεται πάντως η ανάγκη για εκπαίδευση του προσωπικού του ΚΟΤ, που θα αποτελέσουν τον πυρήνα για τη λειτουργία του Υφυπουργείου, καθώς πέραν του στάτους τους η φύση της δουλειάς τους θα παραμείνει η ίδια.

Κτιζουν το προφίλ του υφυπουργού

Λίγο πριν το Υφυπουργείο Τουρισμού πάρει σάρκα και οστά, οι προτάσεις για τα υποψήφια ονόματα τα οποία προτείνονται για το πηδάλιο του νεοσυσταθέντος οργανισμού είναι πολλά και η επιλογή του προσώπου είναι ιδιαίτερα σημαντικό από τη στιγμή που πρόκειται για το πρώτο Υφυπουργείο το οποίο με τη γένεση του θα έχει τεράστιο φόρτο εργασίας. Πηγές από τον ΚΟΤ τονίζουν ότι ο πρόεδρος θα πρέπει να καταλήξει σε πρόσωπο το οποίο πρέπει απαραίτητα να συγκεντρώνει δύο χαρακτηριστικά. Καταρχήν να γνωρίζει στην ουσία του το αντικείμενο του τουρισμού και κατά δεύτερο να προέρχεται από τον κόσμο των επιχειρήσεων και να κατέχει γνώσεις διοίκησης επιχειρήσεων.

Αυτό που επισημαίνεται είναι ότι το πρόσωπο θα επιλεγεί πρέπει

να έχει μακροχρόνιο όραμα ενώ τονίζεται ότι θα πρέπει να είναι άνθρωπος χωρίς συγκεκριμένες κομματικές θέσεις. Θα πρέπει επίσης να έχει κύρος και αναγνωρισμένο στάτους τόσο στην Κύπρο αλλά και στο εξωτερικό, και να έχει διασυνδέσεις στον τομέα του τουρισμού. Και αυτό καθώς ως Υφυπουργός θα έρχεται σε επαφή και θα πρέπει να καταλήγει σε στρατηγικές συμφωνίες με μεγάλους οργανισμούς και οργανωτές ταξιδιών του εξωτερικού. Την ίδια ώρα οι καλές σχέσεις με τα ΜΜΕ Κύπρου και εξωτερικού θεωρείται ένα σημαντικό προσόν στην αξιολόγηση των υποψηφίων για την θέση.

Με την ανάληψη των καθηκόντων του ο πρώτο υφυπουργός θα πρέπει να αναλάβει δράση για την επικαιροποίηση της στρατηγικής

του τουρισμού στη βάση των σημερινών δεδομένων, ενώ σημαντική παράμετρος η οποία θα πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι η στρατηγική για την αναβάθμιση του Τροόδου, η οποία βρίσκεται αυτό το διάστημα υπό μελέτη.

Την ίδια ώρα το μεγαλύτερο διακύβευμα και πρόκληση του νέου υφυπουργού θεωρείται η διατήρηση της δυναμικής του τουριστικού τομέα της χώρας στα ψηλά επίπεδα τα οποία έχουν δημιουργηθεί τα τελευταία δύο χρόνια με τις αφίξεις τουριστών να βρίσκονται στο ζενίθ τους αλλά παράλληλα να διαχειριστεί και τις νέες γεωπολιτικές εξελίξεις όπως διαμορφώνονται στην περιοχή, ιδιαίτερα με το άνοιγμα των ανταγωνιστικών για την Κύπρο αγορές όπως είναι η Αίγυπτος και η Τουρκία.

είναι πιο σοβαρό και ως τέτοιο θα πρέπει να αντιμετωπιστεί, υπογραμμίζει. Σημειώνεται ότι το νομοσχέδιο με τις τροπολογίες του θα επιστρέψει στην αίθουσα της Επιτροπής Οικονομικών για συζήτηση, η οποία θα συνέλθει εκτάκτως για τον σκοπό αυτό μέσα στις επόμενες δύο εβδομάδες. Ακολούθως το θέμα θα τεθεί εκ νέου στην ολομέλεια στις 6 Ιουλίου. Αν και το πράσινο φως για την δημιουργία του Υφυπουργείου θα πρέπει να θεωρείται δεδομένο, λόγω της ανα-

RIK

LIVE STREAMING
ON DEMAND

www.cybc.com.cy

ΞΕΝΕΣ
ΣΕΙΡΕΣ

TWIN PEAKS

A PLACE BOTH WONDERFUL & STRANGE

**TWIN PEAKS
Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ**

Δευτέρα - Παρασκευή, 10.00 μ.μ.

Εικοσιπέντε τόσα χρόνια μετά,
μια από τις κορυφαίες και σημαντικότερες
σειρές στην ιστορία της τηλεόρασης
επιστρέφει καθημερινά στο RIK1.

RIK1

www.riknews.com.cy

Οι πολλές αμαρτίες του χθες ευθύνονται για τον Συνεργατισμό

Χάρης Γεωργιάδης: Έγινε μια μεγάλη προσπάθεια τα τελευταία χρόνια να διορθωθεί η κατάσταση

Συνέντευξη στον ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Τη θέση πως η κυβέρνηση είναι πάντοτε να ελεγχθεί για κάθε απόφαση που έλαβε για τη Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα εκφράζει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο υπουργός Οικονομικών, Χάρης Γεωργιάδης. Εκτιμά ότι αν και έγιναν κινήσεις βελτίωσής του με ενοποίηση των συνεργατικών και με μείωση του προσωπικού, διέβλεπε τον κίνδυνο να μετατραπεί η Συνεργατική σε άλλο ένα ημικρατικό οργανισμό. Είχε μάλιστα προειδοποιήσει γι' αυτόν τον κίνδυνο.

Ο κ. Γεωργιάδης σημειώνει πως ο Συνεργατισμός θα μπορούσε να συνεχίσει τη λειτουργία του ως αυτόνομη τραπεζική οντότητα μόνο εάν δεν κουβαλούσε τα βάρη των κακών πρακτικών του παρελθόντος, δηλαδή τα δισεκατομμύρια των μη εξυπηρετούμενων δανείων, αλλά και εάν η εποπτεία συνέχιζε να είναι ανύπαρκτη, επιτρέποντας στην τράπεζα να κρύβει τα προβλήματα «κάτω από το χαλί». Αναφορικά με το επενδυτικό ενδιαφέρον για την απόκτηση του Συνεργατισμού αναφέρει ότι η διαδικασία που «έτρεξε» η Citi ξεκίνησε με πάνω από δέκα ενδιαφερόμενους, αλλά η βασική επιδίωξη ήταν η διασφάλιση των καταθέσεων, έχοντας υπόψη και τον κλονισμό της εμπιστοσύνης των καταθετών που είχε προηγηθεί. Για το σύνολο του τραπεζικού συστήματος ο υπουργός θεωρεί ότι η Πολιτεία πρέπει επιτέλους να λάβει το μήνυμα για να διορθώσει τα κενά και τις αδυναμίες στο νομοθετικό πλαίσιο που επιτρέπουν σε κάποιους κακοπληρωτές να μην εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους.

—Κληρονομήσατε έναν Συνεργατισμό που κατέρρευσε. Αυτό είναι γεγονός. Ωστόσο, δεν έγιναν λάθη στην πενταετία 2013-18; Κι αν ναι ποια είναι αυτά;

—Θα ήταν καλύτερο εάν αυτή την απάντηση δεν την έδινε εγώ ή κάποιος άλλος εκπρόσωπος της κυβέρνησης, αλλά εάν δινόταν μέσα από μια πραγματικά ανεξάρτητη και αντικειμενική έρευνα. Μια έρευνα που δεν θα διαρκέσει χρόνια και η οποία να πραγματοποιηθεί από κάποιους που έχουν την σχετική τεχνογνωσία. Μάλιστα, θέση του Προέδρου της Δημοκρατίας είναι ότι πρέπει αυτή την εργασία να την κάνει εξειδικευμένος οίκος του εξωτερικού και ότι τα συμπεράσματά της θα πρέπει δημοσιοποιηθούν. Η κυβέρνηση είναι πανέτοιμη να ελεγχθεί για την κάθε απόφασή της.

—Η δική σας εικόνα όμως ποια είναι;

—Κοιτάζτε, το κράτος πράγματι κλήθηκε το 2013 να στηρίξει έναν Συνεργατισμό που κατέρρευσε. Αυτή η ενίσχυση εγκρίθηκε στη βάση δεσμευτικών όρων που τέθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Βασικός όρος ήταν ότι το κράτος δεν θα είχε εμπλοκή και δεν θα παρέμβαινε στη λειτουργία της τράπεζας. Το κράτος διορίζει τη Διοίκηση, μάλιστα μετά από έγκριση της Βουλής, της Κεντρικής Τράπεζας και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, και δεν παρεμβαίνει. Και είμαι βέβαιος ότι μια έρευνα θα το επιβεβαιώσει. Άλλος όρος σχετίζεται με την επίτευξη συγκεκριμένων επιχειρησιακών στόχων από την Διοίκηση της τράπεζας. Η επίτευξη αυτών των όρων επιβεβαιώθηκε με 16 εκθέσεις που ετοίμασε ανε-

Διέβλεπα και δημοσίως είχα προειδοποιήσει για τον κίνδυνο να μετατραπεί η Συνεργατική σε άλλο ένα ημικρατικό οργανισμό. Και αυτός είναι ο λόγος που η ιδιωτικοποίηση, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, θα έπρεπε να γίνει.

ξάρτητος εντολοδόχος παρακολούθησης εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Και αυτές οι εκθέσεις πρέπει να τεθούν ενώπιον αυτών που θα κάνουν έρευνα. Προσωπικά, θεωρώ ότι έγινε μια μεγάλη προσπάθεια τα τελευταία χρόνια να διορθωθεί η κατάσταση. Στήθηκαν δομές και καθιερώθηκαν διαδικασίες που προηγουμένως ήταν ανύπαρκτες. Συγκροτήθηκαν 93 συνεργατικά σε μια τράπεζα. Μειώθηκε το κόστος προσωπικού κατά 25%. Αλλά σίγουρα ούτε η σημερινή κατάσταση είναι ιδανική και συμφωνώ απόλυτα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις διαπιστώσεις της. Μάλιστα, διέβλεπα και δημοσίως είχα προειδοποιήσει για τον κίνδυνο να μετατραπεί η Συνεργατική σε άλλο ένα ημικρατικό οργανισμό. Και αυτός είναι ο λόγος που η ιδιωτικοποίηση, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, θα έπρεπε να γίνει.

—Το βασικό πρόβλημα του Συνεργατισμού ήταν τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια;

—Χωρίς αμφιβολία. Αυτό είναι το πρόβλημα που οδήγησε στις πρόσφατες εποπτικές αποφάσεις και που κατέστησε αναπόφευκτες

τις εξελίξεις. Εδώ ακριβώς είναι που πρέπει να εστιάσει η έρευνα. Πότε, για παράδειγμα, δόθηκαν αυτά τα μη-εξυπηρετούμενα δάνεια; Με ποιους όρους; Ποιες ήταν οι ενέργειες για την είσπραξή τους; Υπάρχουν, για παράδειγμα, σημειρωμένοι ή προηγούμενοι διευθυντές ή Επίτροποι που έλαβαν δάνεια, οι ίδιοι ή οι οικογένειές τους, τα οποία παρέλειψαν να πληρώσουν; Υπάρχουν μήπως πολιτικά πρόσωπα που δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους;

Όμως, πέραν από την πλήρη αποκάλυψη της εικόνας για τα μη-εξυπηρετούμενα δάνεια, η Πολιτεία πρέπει επιτέλους να λάβει το μήνυμα και να διορθώσει τα κενά και τις αδυναμίες στο νομοθετικό πλαίσιο που επιτρέπουν σε κάποιους κακοπληρωτές να μην εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους, δημιουργώντας κόστος για το κοινωνικό σύνολο. Οι παρεμβάσεις που είχαν γίνει στις νομοθεσίες κατά τη διαδικασία έγκρισής τους προ τριετίας, τις έχουν αποδυναμώσει, προκαλώντας κόστος και πρέπει επιγόντως να διορθωθούν. Έχει γίνει ο διάλογος, τα τροποποιητικά νομοσχέδια τίθενται αμέσως ενώπιον του γενικού εισαγγελέα για νομοτεχνικό έλεγχο, το Υπουργικό Συμβούλιο είναι σε ετοιμότητα αμέσως να τα εγκρίνει και ελπίζω και η Βουλή, με την ίδια ετοιμότητα και υπευθυνότητα, να ψηφίσει τις αναγκαίες αλλαγές στο νομοθετικό μας πλαίσιο.

Δέκα ενδιαφερόμενοι —Δεν ήταν διαπραγματευτικό λάθος να συζητά ο μεγαλομέτοχος την πώληση της ΣΚΤ μόνο με ένα υποψήφιο ιδιώτη επενδυτή;

—Μα δεν είναι σωστή αυτή η αντίληψη. Η διαδικασία που έτρεξε από τη Citi ξεκίνησε με πάνω από δέκα ενδιαφερόμενους. Αλλά σημειώστε ότι βασική επιδίωξη ήταν η διασφάλιση των καταθέσεων, έχοντας υπόψη και τον κλονισμό της εμπιστοσύνης των καταθετών που είχε προηγηθεί. Άρα προϋπόθεση είναι ο ενδιαφερόμενος να διαθέτει τραπεζική άδεια για να μπορεί να αναλάβει την διαχείριση καταθέσεων. Ενδεικτικά σας αναφέρω ότι ένας ενδιαφερόμενος, που προχώρησε μάλιστα στην τελική ευθεία, τελικά αποχώρησε επειδή δεν μπόρεσε να εξεύρει τράπεζα με την οποία θα συνεργαζόταν. Άλλη προϋπόθεση είναι ο ενδιαφερόμενος να έχει τη δυνατότητα να αντλήσει τα απαιτούμενα κεφάλαια. Η Ελληνική Τράπεζα ήταν αυτή που μπόρεσε να υποβάλει τελική δεσμευτική πρόταση

Η ΣΚΤ θα μπορούσε να συνεχίσει τη λειτουργία της εάν δεν κουβαλούσε τα βάρη των κακών πρακτικών του παρελθόντος, δηλαδή τα δισεκατομμύρια των ΜΕΔ, αναφέρει ο Χάρης Γεωργιάδης.

Η ανύπαρκτη εποπτεία και οι κακές πρακτικές

—Τι απαντάτε σε αυτούς που αναφέρουν πως ο Συνεργατισμός μπορούσε να σωθεί;

—Θα μπορούσε να συνεχίσει τη λειτουργία της η Συνεργατική ως αυτόνομη τραπεζική οντότητα εάν δεν κουβαλούσε τα βάρη των κακών πρακτικών του παρελθόντος, δηλαδή τα δισεκατομμύρια των μη-εξυπηρετούμενων δανείων. Θα μπορούσε επίσης να συνεχίσει εάν η εποπτεία συνέχιζε να

είναι ανύπαρκτη, επιτρέποντας στην τράπεζα να κρύβει τα προβλήματα κάτω από το χαλί. Αλλά με όλες τις αμαρτίες του παρελθόντος να βαραινούν τον ισολογισμό της και εντός του απαιτητικού περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ένωσης είναι ξεκάθαρο ότι δεν θα μπορούσε να υπάρξει η σωτηρία. Αυτό που χρειαζόμαστε είναι σύγχρονες, ισχυρές και υγιείς τράπεζες και όχι μοντέ-

λα άλλων εποχών.
—Η έκδοση του ομολόγου του 1 δισ. πότε αναμένεται να γίνει;
—Ο χρόνος και το ύψος της επόμενης μας πρόσβασης στις διεθνείς αγορές θα αποφασιστεί και θα ανακοινωθεί όταν έρθει η ώρα. Όπως ξέρετε, δεν προαναγγέλλονται οι λεπτομέρειες αυτών των κινήσεων, αλλά καθορίζονται από τα δεδομένα των διεθνών αγορών.

επειδή διαθέτει και την τραπεζική άδεια και την πρόσβαση σε νέα κεφάλαια. Και με βάση την πρότασή της που έγινε αποδεκτή από το Υπουργικό Συμβούλιο, αναλαμβάνει πλήρως την ευθύνη της διαχείρισης, αναλαμβάνει να πληρώσει, σχεδόν 10 δισ. καταθέσεων των συμπολιτών μας.

Το δημόσιο συμφέρον —Ο φορολογούμενος θα χάσει τα λεφτά με τα οποία στηρίζει τον Συνεργατισμό; Αν όχι πώς θα τα πάρει πίσω;

—Θα σας απαντήσω περιγράφοντας με απλά λόγια την πρόσφατη παρέμβαση του κράτους. Το κράτος δανείστηκε ένα σημαντικό ποσό, το οποίο κατέθεσε στη Συνεργατική, έναντι δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων της Συνεργατικής. Δηλαδή με 3,5 δισ. δημοσίου χρήματος δεσμεύονται και εκχωρούνται στο κράτος περιουσιακά στοιχεία αξίας 8,3 δισ. Περιλαμβάνονται μη-εξυπηρετούμενα

Ο χρόνος και το ύψος της επόμενης μας πρόσβασης στις διεθνείς αγορές θα αποφασιστεί και θα ανακοινωθεί όταν έρθει η ώρα.

δάνεια αξίας 7 δισ., με σημαντικές μάλιστα εξασφαλίσεις, περιλαμβάνονται επίσης εξυπηρετούμενα δάνεια 500 εκατ., συμμετοχές σε διάφορες εταιρείες αξίας περίπου 165 εκατ., και το σύνολο της ακίνητης περιουσίας της Συνεργατικής Τράπεζας αξίας 600 εκατ. Για να πάρει την κατάθεσή του πίσω το κράτος, πρέπει να υπάρξει σωστή και αποτελεσματική διαχείριση αυτών των περιουσιακών στοιχείων. Για παράδειγμα, τα δάνεια πρέπει να εισπραχθούν, οι μετοχές και ακίνητα να πωληθούν. Καταλαβαίνετε ότι

και τα μισά εάν εισπραχθούν το κράτος θα είναι διασφαλισμένο. Αλλά προφανώς, για να γίνει αυτό, πρέπει να ισχύσουν δύο βασικές προϋποθέσεις. Πρώτα απ' όλα, η διαχείριση να μην γίνεται από το ίδιο το κράτος, για λόγους που όλοι καταλαβαίνουμε. Θα γίνεται από ιδιωτική εταιρεία, με σχετική εξειδίκευση, η οποία θα πληρώνεται ανάλογα με την επιτυχία είσπραξης. Δεύτερη προϋπόθεση, να βελτιωθεί το νομοθετικό πλαίσιο και οι δικαστικές διαδικασίες. Εάν αυτά γίνουν, είμαι πεπεισμένος ότι το δημόσιο συμφέρον είναι εξασφαλισμένο.

—Δεν είναι εκτεθειμένο το κράτος από το γεγονός ότι η Ελληνική έχει στα χέρια της το 25% του δημόσιου χρέους;

—Πώς να είναι το κράτος εκτεθειμένο; Το κράτος είναι ο οφειλέτης. Θεωρητικά η Ελληνική Τράπεζα είναι εκτεθειμένη και γι' αυτό έχει συμφωνηθεί ένα πλάνο αποπληρωμής στα επόμενα χρόνια.

ΑΝΑΛΥΣΗ Του ΓΑΒΡΙΗΛ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΑΔΗ*

Αναθεώρηση Δουβλίνου και αλληλεγγύη στην Ε.Ε.

Την Τετάρτη 20 Ιουνίου ήταν η Παγκόσμια Ημέρα των Προσφύγων. Οι θάνατοι στο Αιγαίο και στα ανοικτά Ιταλίας και Μάλτας, οι απαράδεκτες συνθήκες διαβίωσης στα νησιά του Αιγαίου και τα περιφερόμενα πλοία στη Μεσόγειο που μεταφέρουν εκατοντάδες ανθρώπους αναζητώντας φιλόξενο λιμάνι αποτελούν κομμάτια της καθημερινότητάς μας.

Και ενώ πολλά κρίνονται για τους πρόσφυγες στο επίπεδο πολιτικής των εθνικών αρχών για την υποδοχή και τις συνθήκες διαβίωσης, αυτό που διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο είναι το θεσμικό πλαίσιο της Ε.Ε. για το σύστημα ασύλου. Τον Νοέμβριο του 2017, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρότεινε τη ριζική μεταρρύθμιση στον Κανονισμό του Δουβλίνου, κάτι που υποστηρίχθηκε από όλες τις πο-

λιτικές ομάδες. Πιο συγκεκριμένα, προτάθηκε η υιοθέτηση ενός δεσμευτικού μηχανισμού που θα διασφαλίσει ότι όλες οι χώρες της Ε.Ε. θα υποδέχονται ανάλογα με τις δυνατότητές τους ανθρώπους που διαφεύγουν από τη βία και τις διώξεις.

Στη Σύνοδο Κορυφής στις 28-29 Ιουνίου στις Βρυξέλλες, το μεταναστευτικό θα τεθεί ξανά επί τάπητος, σε μία ακόμα προσπάθεια των χωρών της Ε.Ε. να αναθεωρηθεί το σύστημα ασύλου όπως ορίζεται από τον διαβόητο Κανονισμό Δουβλίνου III. Ο κανονισμός προοριζόταν να βοηθήσει τα άτομα που αιτούνται άσυλο, διασφαλίζοντας ότι οι αιτήσεις τους επεξεργάστηκαν από ένα από τα κράτη-μέλη. Πρόθεση ήταν όλες οι χώρες να έχουν ισοδύναμα πρότυπα προστασίας. Θεωρητικά, στα κριτήρια

Τα τελευταία χρόνια, η Ελλάδα και η Ιταλία έχουν επωμιστεί περισσότερο από το δικαίωμα ευθύνης τους, καθώς είναι οι πρώτες χώρες στις οποίες φτάνουν άνθρωποι που διαφεύγουν από τον πόλεμο στη Συρία ή τα βασανιστήρια στη Λιβύη.

περιλαμβάνονται το αν το άτομο που αιτείται άσυλο έχει συγγενείς σε κάποια χώρα της Ε.Ε., η κατοχή εγγράφων διαμονής ή βίζα και η χώρα εισόδου με νόμιμο ή παράτυπο τρόπο. Σύμφωνα με τον κανονισμό, το πρωταρχικό κριτήριο —τουλάχιστον τυπικά— είναι η μέριμνα της οικογενειακής επανένωσης.

Η πραγματικότητα όμως διαφέρει πολύ από το γράμμα του κανονισμού. Στην πράξη, αυτό που εκλαμβάνεται ως το πρωταρχικό κριτήριο είναι η χώρα εισόδου, με τις χώρες πρώτης υποδοχής να δέχονται ασύμμετρα πολλαπλάσιες αιτήσεις ασύλου. Τα τελευταία χρόνια, η Ελλάδα και η Ιταλία έχουν επωμιστεί περισσότερο από το δικαίωμα ευθύνης τους, καθώς είναι οι πρώτες χώρες στις οποίες φτάνουν άνθρωποι που δια-

φεύγουν από τον πόλεμο στη Συρία ή τα βασανιστήρια στη Λιβύη. Το αποτέλεσμα είναι οι υπηρεσίες ασύλου σε Ελλάδα και Ιταλία να μην μπορούν να ανταποκριθούν στις αυξημένες αιτήσεις, οι αιτούντες άσυλο να παραμένουν σε αυτό το καθεστώς ενδεχομένων και για χρόνια, ενώ την ίδια στιγμή δοκιμάζονται τα όρια της αλληλεγγύης των τοπικών κοινωνιών.

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στις οικογενειακές επανενώσεις και ιδιαίτερα στα ασυνόδευτα ανήλικα παιδιά. Είναι ρητή η πρόβλεψη στον Κανονισμό του Δουβλίνου ώστε να υπάρχει σεβασμός στις διαδικασίες οικογενειακής επανένωσης. Δυστυχώς όμως αυτό που παρατηρείται είναι ότι οι κυβερνήσεις χωρών της Ε.Ε. παραμένουν ασυγκίνητες από τα οικογενειακά αυτά δράματα, με

χαρακτηριστικότερο παράδειγμα την τρέχουσα αντιπαράθεση στο εσωτερικό της γερμανικής κυβέρνησης μεταξύ της κ. Μέρκελ και των συμμάχων της από το CSU.

Ο Κανονισμός του Δουβλίνου πρέπει να αλλάξει άμεσα. Είναι ώρα για τους γηγενείς της Ε.Ε. να αναλάβουν τις ευθύνες τους. Η Διεθνής Αμνηστία σε όλη την Ευρώπη διεξάγει εκστρατεία πίεσης των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων και των θεσμών για να υπάρξει επιτέλους ένα δίκαιο σύστημα ασύλου για όλες τις χώρες με επιμερισμό της ευθύνης, με βάση τον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της αλληλεγγύης.

* Διευθυντής της Διεθνούς Αμνηστίας Ελλάδας.

Δεν άφησαν χώρο για τις Atlas και Pimco

Δεύτερες και τρίτες σκέψεις κάνουν τα δύο funds, αφού μόνο 25 εκατ. μπορούν να επενδύσουν τώρα στην Ελληνική

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Οι αρχικοί υπολογισμοί για την απορρόφηση του υγιούς κομματιού της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας από την Ελληνική Τράπεζα έδειχναν 450 εκατομμύρια κεφάλαια, τα οποία όμως όπως έδειξε η ιστορία ήταν πάρα πολλά. Η Ελληνική Τράπεζα κρατούσε εξ αρχής χαμηλό προφίλ αναφορικά με τα κεφάλαια θα χρειαστούν για να ολοκληρωθεί η συναλλαγή και συνιστούσε υπομονή. Όμως κανείς δεν φανταζόταν ότι αυτό που είχε γράψει και η «Κ» τρεις εβδομάδες πριν από τη συναλλαγή για 150 εκατ. ευρώ κεφαλαίων και όχι εν-

Ερωτηματικό το επενδυτικό ταμείο Third Point και το τι θα πράξει στη διαμόρφωση του νέου μετοχικού σχήματος.

τέλει 450 θα γινόταν πραγματικότητα. Για τις «ασκήσεις» των 450 εκατομμυρίων κεφαλαίων είχαν εμφανιστεί αρκετοί μνηστήρες, δηλώνοντας ενδιαφέρον για να συμμετάσχουν στην πράξη ξένα επενδυτικά ταμεία (funds), όπως η Atlas Merchant Capital, η J.C. Flowers, η Pimco και η Lone Star. Κάθε εβδομάδα όμως που πλησίαζε για να γίνει η πράξη αποχωρούσε και ένα, καθώς πρωταρχικό τους ζήτημα ήταν να έχουν τον μετοχικό έλεγχο βάσει και των κεφαλαίων που θα συμμετείχαν – επένδυαν. Πρώτη αποχώρησε από τη διαδικασία η Lone Star, διότι όπως φά-

Από τους υφιστάμενους μέτοχους της Ελληνικής αναμένεται να μπου στην αύξηση κεφαλαίου η Wargaming, η EBRD, η Δήμητρα Επενδυτική και η Senvest.

νηκε ήταν αδιάλλακτη στον έλεγχο του νέου μετοχικού σχήματος. Το συγκεκριμένο fund σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» ήταν διαθέσιμο να επενδύσει μέχρι και 300 εκατ. ευρώ. Τα επενδυτικά ταμεία που έμειναν στη διαδικασία ήταν πλέον τρία μέχρι και δύο εβδομάδες προτού κατατεθεί το capital plan από την Ελληνική Τράπεζα. Η J.C. Flowers όμως αποχώρησε και αυτή από τη διαδικασία, καθώς έβλεπε πως τα 450 εκατ. ευρώ είχαν μειωθεί εκ πρώτης στα 300, μετά γινόταν λόγος για 250 (πληροφορία που είχε γράψει και η «Κ»), ενώ η διαδικασία έφτασε να γίνονται συζη-

τήσεις για 150 εκατ., κάτι που επιβεβαιώθηκε κιόλας. Πλέον, οι πιθανοί επενδυτές έμειναν δύο, η Atlas και η Pimco. Η Δήμητρα Επενδυτική και ο μέτοχός της η Logicom που έπαιξε καθοριστικό ρόλο στις όποιες αποφάσεις, είχαν διαφορετική θεώρηση των πραγμάτων.

Στην αρχή της διαδικασίας ο μεγάλος μέτοχος της Ελληνικής, η Wargaming έπαιξε τον δικό της καθοριστικό ρόλο για την έκβαση της διαδικασίας. Ήθελε να έχει τον έλεγχο και του νέου σχήματος, ορίζοντας τα δικά της «θέλω» επί της διαδικασίας. Μια συνάντηση όμως της ηγεσίας της Ελληνικής

με αυτή της κυβέρνησης ήταν αρκετή για να αλλάξει θεώρηση η Wargaming, να «ρίξει νερό στο κρασί» της και να συνεχιστεί ομαλά η διαδικασία, όπως και έγινε. Τη σκυτάλη από την Wargaming έλαβε η Δήμητρα Επενδυτική την τελευταία εβδομάδα πριν από τη λήξη της συναλλαγής μεταξύ Ελληνικής και Συνεργατισμού. Εκεί που διέρρεε σε τραπεζικούς κύκλους πως η Δήμητρα Επενδυτική θα επένδυε μόνο εάν έχανε τον έλεγχο η Wargaming, είδαμε στην «ακτινογραφία» της πρότασης της Ελληνικής που κατέθεσε στην ΣΚΤ ότι η Δήμητρα ενδέχεται να έχει το 29,85%

του νέου σχήματος. Αυτό θα γίνει κατορθωτό μόνο εάν βάλει 72,28 εκατ. ευρώ από τα συνολικά 150 εκατ. της αύξησης κεφαλαίου. Με τα μέχρι 72,28 εκατ. ευρώ που θα καταβάλει θα αγοράσει σύμφωνα με υπολογισμούς της «Κ» 103,2 εκατ. μετοχών, δηλαδή συνολικά θα βρεθεί να έχει 123,2 εκατ. μετοχών από τα συνολικά 214,2 εκδιδόμενα του νέου σχήματος.

Ερωτηματικό για τα Ταμεία

Από τους υφιστάμενους μέτοχους της Ελληνικής αναμένεται να μπου στην αύξηση κεφαλαίου η Wargaming, η EBRD, η Δήμητρα

Επενδυτική και η Senvest. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς αυτούς, καλύπτουν τα 125 εκατ. ευρώ από τα συνολικά 150 της αύξησης κεφαλαίου. Τα 25 εκατ. ευρώ χώρου που άφησε επί της ουσίας η Δήμητρα, τα έχουν φέρι σε μια θέση που αφενός δεν είναι γνωστό εάν θα «μπουν στον κόπο» να επενδύσουν, αφετέρου ότι δεν μπορούν να συμμετάσχουν και τα δύο μαζί. Η Pimco, για παράδειγμα, όλα δείχνουν πως δεν πρόκειται να συμμετάσχει για τα 25 εκατ. ευρώ, ή το 8,65% που αντιστοιχεί στο συγκεκριμένο ποσό. Η Atlas κρατάει κλειστά τα χαρτιά της ακόμα, αλλά και για την ίδια είναι μικρό το «παραθύρακι» της επένδυσης. Πληροφορίες αναφέρουν ότι θα υπάρξει μεγάλο ενδιαφέρον γι' αυτό το 25άρι της Ελληνικής, που θα συμπληρωθεί από πολλούς μικρούς μετόχους από το εγχώριο κιόλας περιβάλλον.

Ερωτηματικό, το επενδυτικό ταμείο Third Point και το τι θα πράξει στη διαμόρφωση του νέου μετοχικού σχήματος. Αρκετό καιρό διαρρέουν πληροφορίες ότι αναμένεται να αποχωρήσει από την Ελληνική, με αυτή την εξέλιξη να αλλάζει άρδην τα δεδομένα που υπάρχουν μέχρι στιγμής. Από τη μία θα δημιουργηθεί σεβαστός χώρος για ένα από τα δύο επενδυτικά ταμεία Atlas και Pimco να συμμετάσχουν και από την άλλη η Δήμητρα Επενδυτική δεν θα αυξήσει το μετοχικό της ποσοστό στο 29,85%. Αν για παράδειγμα πωλήσει το μερίδιό της σε ένα από τα Ταμεία, θα πρέπει να βάλουν σύμφωνα με υπολογισμούς περί τα 40 εκατ. για τις παλιές μετοχές της Third Point, και 36 εκατ. ευρώ από τις καινούργιες εκδοθείσες ώστε να αποκτήσουν το 26,2% της Third Point αλλά και το 8,65% που απομένει.

TVONE ψυχαγωγία

ΚΑΤΣΕ
να ΔΕΙΣ

στο **αλαλούμ** ΣΤΟ ΑΛΑΛΟΥΜ
Τετάρτη - Πέμπτη - Παρασκευή στις 21:05
Αλλάς, «κάτσε να δεις» ψυχαγωγία στο TVONE.

tvone.com.cy

TVONE ψυχαγωγία

ΚΑΤΣΕ
να ΔΕΙΣ

στο **FARS ATTACK** ΣΤΟ ΑΛΑΛΟΥΜ
Κάθε Τρίτη στις 21:05
Αλλάς, «κάτσε να δεις» ψυχαγωγία στο TVONE.

tvone.com.cy

Εξυπνα σπίτια με ηλιακή ενέργεια στην Κύπρο

Ο ρόλος της τεχνητής νοημοσύνης στην παρουσίαση του υπουργού Ενέργειας στο συνέδριο «Cyprus in the Digital Agenda»

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Το **έξυπνο** σπίτι του μέλλοντος θα μοιάζει στα σημερινά ίσως μόνο στην όψη, καθώς η κατασκευή και η χρήση του δεν θα περιορίζεται αποκλειστικά στην στέγαση των νοικοκυμάντων αλλά θα μπορεί ως μια μικρή μονάδα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας να παρέχει αυτάρκεια στις ανάγκες κατανάλωσης αλλά και να τροφοδοτεί με ενέργεια και το ηλεκτρικό αυτοκίνητο της οικογένειας. Όλα αυτά επιτυγχάνονται με την αξιοποίηση της ηλιακής ενέργειας μέσω των φωτοβολταϊκών συστημάτων. Η ενέργεια που αυτά θα παράγουν θα αποθηκεύεται σε σταθερή ή κινητή μονάδα και από εκεί μέσω της χρήσης ενός έξυπνου δικτύου, το οποίο θα υπάρχει και θα λειτουργεί μέσω της τεχνητής νοημοσύνης, η ενέργεια θα διανέμεται εκεί και όπου χρει-

Μέσα στις επόμενες μέρες αναμένεται να προχωρήσει το πρόγραμμα net billing το οποίο απευθύνεται σε επιχειρήσεις στις οποίες επιτρέπει να παράγουν ηλεκτρικό ρεύμα με φωτοβολταϊκά και να πωλούν τον πλεόνασμα τους.

άζεται. Για παράδειγμα μέσω της τεχνητής νοημοσύνης θα αναγνωρίζονται δεδομένα όπως το ποιος ώρα ένα κτήριο καταναλώνει περισσότερη ενέργεια και πώς διανέμεται αυτή η ενέργεια ώστε να καλύπτονται επακριβώς οι ανάγκες και χωρίς σπατάλες. Μέσω των έξυπνων συστημάτων ο καταναλωτής θα γνωρίζει επίσης δεδομένα όπως πόση ενέργεια έχει παράξει μέσω των φωτοβολταϊκών συστημάτων σε μηνιαία και ετήσια βάση, πόση θα είναι η φορολογία στην καταναλωτή του κ.ο.κ. Αυτά τα δεδομένα θα επιτρέπουν σε κάθε νοικοκυριό να παράγει ενέργεια και να διαχειρίζεται τις δικές του υπο-

Ο στόχος είναι ο εκδημοκρατισμός της ενέργειας, επισήμανε ο υπουργός Ενέργειας Γιώργος Λακκοτρύπης, εξηγώντας ότι σε αυτό το πλαίσιο ο καταναλωτής μετακινείται πλέον από την περιφέρεια της αγοράς στον πυρήνα της.

θέσεις. «Πρόκειται για κάτι αναπόφευκτο, μπορεί να μη συμβεί αύριο, αλλά θα συμβεί», δήλωσε χαρακτηριστικά ο υπουργός Ενέργειας Γιώργος Λακκοτρύπης, ο οποίος μιλούσε στο συνέδριο «Cyprus in the Digital Agenda» το οποίο διοργάνωσε ο όμιλος SPP MEDIA και η εφημερίδα «Η Καθημερινή».

Οι τρεις συνιστώσες

Όπως εξήγησε στο συνέδριο ο κ. Λακκοτρύπης, ένα έξυπνο σπίτι είναι ο ορισμός του εκδημοκρατισμού της ενέργειας, καθώς ο καταναλωτής μετακινείται πλέον από την περιφέρεια της αγοράς στον πυρήνα της, ενώ και ο ρόλος σε

αυτή την εξίσωση έχει και η τεχνητή νοημοσύνη. Αυτό σημαίνει ότι σε αντίθεση με τα συστήματα ηλεκτροπαραγωγής του παρελθόντος, το σύστημα παραγωγής ενέργειας του μέλλοντος θα δημιουργείται από τους ίδιους τους πελάτες. Βασική προϋπόθεση για να γίνει αυτό πραγματικότητα είναι η αξιοποίηση της ηλιακής ενέργειας. Προς αυτή την κατεύθυνση οδηγούν τρεις συνιστώσες. Καταρχάς η πτώση στις τιμές των φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων κατά 73%, η οποία καθιστά την απόσβεση της επένδυσης υπόθεση 5-6 χρόνων. Στην παρουσίαση αναφέρθηκε ότι μεγαλύτερη ώθηση για τη στρω-

φή προς την ηλιακή ενέργεια αναμένεται να αποτελέσει η εφαρμογή του net-billing. Η δυνατότητα δηλαδή των επιχειρήσεων και των επαγγελματιών χώρων να παράγουν ηλεκτρική ενέργεια μέσω φωτοβολταϊκών συστημάτων, όχι μόνο για κάλυψη των δικών τους αναγκών σε ρεύμα αλλά για να είναι παράλληλα σε θέση να πωλούν το πλεόνασμα της παραγωγής τους στην ΑΗΚ. Η ενίσχυση της τάσης προς την ηλεκτροκίνηση μπορεί να θεωρηθεί αλληλένδετη με τη δημιουργία έξυπνων σπιτιών. Θα είναι εφικτό δηλαδή να συνδέονται τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα με το σύστημα τροφοδότησης ενέργειας

ενός σπιτιού κατά τη διάρκεια της νύχτας, και να παρέχουν αμφίδρομη ενεργειακή κατανομή. Αυτό σημαίνει ότι η τροφοδότηση ενός σπιτιού μπορεί να καταστεί πιο ευέλικτη τόσο μέσω σταθερής μπαταρίας, όσο και κινητής.

Η εικόνα στην Κύπρο

Από το 2013 μέχρι σήμερα έχουν εγκατασταθεί 12.000 φωτοβολταϊκά συστήματα, ενώ έχουν υποβληθεί 200 αιτήσεις για την ανταγωνιστική αγορά ηλεκτρισμού συνολικής δυναμικής 389 MW. Πρόγραμμα αποθήκευσης ενέργειας με επένδυση 11,4 εκατ. ευρώ ώστε να προωθηθεί η έξυπνη αποθήκευση ενέργειας.

Παράλληλα με αυτό η ΑΗΚ προχωρά στην εγκατάσταση 3000 έξυπνων μετρητών, μέχρι τον Απρίλιο του 2019 και επιπλέον 45.000 μέχρι το 2021, ένα πρόγραμμα με συνολικό προϋπολογισμό 9,3 εκατ., ευρώ. Αναπόσπαστο στοιχείο της μετεξέλιξης των κτηρίων σε έξυπνα, θα μπορούσε να θεωρηθεί η ενίσχυση της ηλεκτροκίνησης. Σε αυτό το πλαίσιο κινείται η ΑΗΚ, η οποία έχει εγκαταστήσει 18 σταθμούς διπλής φόρτισης για ηλεκτρικά οχήματα, ενώ είναι στο τελικό στάδιο διαγωνισμού για την εγκατάσταση άλλων δέκα για ταχεία φόρτιση. Όπως ανέφερε στο συνέδριο ο κ. Λακκοτρύπης, οι εκτιμήσεις για την εξέλιξη της ηλεκτροκίνησης στην Κύπρο κάνουν λόγο για 50.000 ηλεκτρικά αυτοκίνητα μέχρι το 2030, ενώ μέχρι το 2040 ο αριθμός αυτός θα πολλαπλασιαστεί και θα φτάσει τις 200.000.

Δεν υπάρχει συντονιστής

Προκειμένου να επιτευχθεί η μετάβαση στην τεχνητή νοημοσύνη και τις έξυπνες πόλεις, θα πρέπει να υπάρχει συντονισμένη προσέγγιση των ψηφιακών δράσεων, και αυτό είναι το μεγάλο πλυν που καλείται να διαχειριστεί η κυβέρνηση παραδέχτηκε ο υπουργός Ενέργειας Γιώργος Λακκοτρύπης. Η απουσία συντονιστικού φορέα, ο οποίος θα έχει οριζόντιες δράσεις φαίνεται να αποσχολεί το Προεδρικό, χωρίς να αποκλείεται το κενό να καλυφθεί με την δημιουργία Επιτροπής ψηφιακής πολιτικής, ο οποίος θα συγκεντρώνει και εκτελεστικές εξουσίες αλλά και θα σπρώχνει πάνω του το βάρος της υλοποίησης του οράματος και της μετάβασης της Κύπρου στην ψηφιακή εποχή. Σύμφωνα με τον κ. Λακκοτρύπη πρόκειται για σενάριο το οποίο φαίνεται να μελετά ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Νίκος Αναστασιάδης, ωστόσο, δεν υπάρχει κάτι περισσότερο προς ανακάλυψη επί του παρόντος.

Το συνέδριο διοργανώθηκε την Πέμπτη 21 Ιουνίου από τον Όμιλο SPP MEDIA και την εφημερίδα Καθημερινή. Περήφανος χορηγός του συνεδρίου η MTN. Χορηγοί, το Ευρωπαϊκό πανεπιστήμιο, η EY Κύπρου, η GCC, η αεροπορική εταιρία Cobalt, και ο όμιλος Charalampos Pilakoutas Ltd.

Οι ανάγκες για αίμα ούτε φέτος θα πάνε διακοπές

Το καλοκαίρι δεν αυξάνεται η ζήτηση, αλλά μειώνεται η προσφορά λόγω των αδειών γεγονός που προκαλεί προβληματισμό

Του **ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ**

Η **Κύπρος** βρίσκεται σε υψηλά επίπεδα στο θέμα της αιμοδοσίας. Ωστόσο, αυτό φαίνεται να μην αρκεί από μόνο του για να καλύψει τις συνεχιζόμενες ανάγκες που παρατηρούνται.

Η κατάσταση γίνεται πιο δύσκολη κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, καθώς παρά τις επαρκείς ποσότητες αίματος που υπάρχουν αυτή την περίοδο αίματος αναμένεται ότι το επόμενο διάστημα λόγω και των διακοπών και τη μείωση των αιμοδοσιών από διάφορους οργανισμούς να δημιουργηθεί θέμα επάρκειας. Αν συνοπτολογιστεί κανείς μάλιστα και το γεγονός ότι κατά τους καλοκαιρινούς μήνες ο πληθυσμός του νησιού αυξάνεται λόγω και των τουριστών, αυτό μπορεί να δημιουργήσει περαιτέρω ανάγκες. Έτσι το Κέντρο Αίματος σε μια προσπάθεια να αποφύγει δυσάρεστες εξελίξεις προχωρεί ήδη στους σχεδιασμούς του για να μπορέσει να διανύσει την καλοκαιρινή περίοδο χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα.

Η «Κ» επικοινωνήσε με τον αναπληρωτή προϊστάμενο του Κέντρου Αίματος Σωκράτη Μενελάου με σκοπό να δει πού βρισκόμαστε σήμερα στο θέμα επάρκειας αλλά και για να δει σε ποιες ενέργειες θα προβεί το κέντρο το επόμενο διάστημα. Ο κ. Μενελάου επισήμανε ότι την συγκεκριμένη χρονική πε-

Το Κέντρο Αίματος πιστοποιήθηκε με το ISO9001, ενώ από τον περασμένο Μάρτιο έχει ξεκινήσει και ο μοριακός έλεγχος του αίματος.

ρίοδος η επάρκεια αίματος βρίσκεται σε πολύ καλά επίπεδα. Πρόσθεσε, ωστόσο, ότι τον Ιούλιο και τον Αύγουστο στη διάρκεια των οποίων δεν γίνονται οργανωμένες αιμο-

δοσίες λόγω αδειών, δημιουργείται συνθήκες πρόβλημα με την επάρκεια αίματος.

Όπως τόνισε για την απαραίτητη επάρκεια αίματος χρειάζεται

να υπάρχουν γύρω στους 300 αιμοδότες την ημέρα, ώστε να συμπληρώνεται ο αριθμός των 250 μονάδων αίματος που χρειαζόμαστε σε ημερήσια βάση. Είπε, επίσης,

Για να μην υπάρξει πρόβλημα με την επάρκεια αίματος χρειάζεται να έχουμε γύρω στους 300 αιμοδότες ημερησίως, σημειώνει στην «Κ» ο αναπληρωτής προϊστάμενος του κέντρου αίματος.

ότι καθημερινά αποκλείεται ένα ποσοστό 10% για διάφορους λόγους από την αιμοδοσία. Μάλιστα, όπως επισήμανε, αν και ως χώρα έχουμε ένα ποσοστό 8% του πληθυσμού ως σταθερούς αιμοδότες, ποσοστό διπλάσιο σε σύγκριση με τον μέσο όρο της Ευρώπης, αυτό πολλές φορές δεν είναι αρκετό λόγω και του γεγονότος ότι το 1/3 από τις 65 χιλιάδες μονάδες αίματος που έχουμε ως χώρα ετησίως πηγαίνει στα κέντρα θαλασσαιμίας.

Τουρισμός και εγχειρήσεις

Κληθείς να σχολιάσει εάν το πρόβλημα που υπάρχει κατά τους καλοκαιρινούς μήνες οφείλεται και στη ροή του τουρισμού, λόγω του γεγονότος ότι υπάρχει περισσότερος πληθυσμός στην χώρα, ο κύριος

Μενελάου σημείωσε ότι δεν παρατηρήθηκαν τα προηγούμενα χρόνια περαιτέρω ανάγκες λόγω του τουρισμού.

Μάλιστα όπως τόνισε αυτό που συμβαίνει δεν είναι αύξηση της ζήτησης αλλά μείωση της προσφοράς λόγω των αδειών. Επεσήμανε ότι πιθανότατα για κάλυψη των αναγκών να δεχθούν περαιτέρω πίεση οι αιμοδότες μέσω τηλεφωνημάτων ή γραπτών μηνυμάτων για να προσέλθουν στους σταθμούς αίματος για αιμοδοσία. Ένα άλλο θέμα το οποίο δημιουργεί περαιτέρω ανάγκες για αίμα, όπως εξήγησε ο κύριος Μενελάου, είναι και η παραπομπή ασθενών στο ιδιωτικό τομέα για διενέργεια εγχειρήσεων ώστε να μειωθούν οι λίστες αναμονής. Οι γιατροί θέλουν να έχουν τη μονάδα αίματος πριν από την διενέργεια της επέμβασης για να είναι έτοιμοι σε περίπτωση ανεπιθύμητων επιπλοκών.

Καταληκτικά ο κ. Μενελάου σημείωσε ότι τόσο οι αιμοδότες όσο και οι μεταγγισθέντες ασθενείς θα πρέπει να νιώθουν ασφαλείς για τις συνθήκες της αιμοδοσίας αλλά και την ποιότητα του μεταγγισμένου αίματος εξηγώντας ότι από τον Αύγουστο του 2017 το Κέντρο πιστοποιήθηκε με το ISO9001. Παράλληλα όπως τόνισε από τον περασμένο Μάρτιο έχει ξεκινήσει και ο μοριακός έλεγχος του αίματος γεγονός που κάνει την ασφάλεια του μεταγγισμένου αίματος μεγαλύτερη.

Το 2020 τα κίνητρα για ηλεκτροκίνηση

Στέλιος Χειμώνας: Σε πέντε χρόνια μπαίνει για καλά στην Κύπρο

Συνέντευξη στη **MARIA ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Πέντε χρόνια θα χρειαστεί να περάσουν μέχρι να καταστεί το ηλεκτρικό αυτοκίνητο ανταγωνιστικό σε σχέση με τα συμβατικά οχήματα στην χώρα μας. Σύμφωνα με τον γενικό διευθυντή του Υπουργείου Ενέργειας Στέλιο Χειμώνας, η κυβέρνηση λαμβάνει μικρά και σταθερά βήματα προς αυτή την κατεύθυνση, μελετώντας και πακέτο συγκεκριμένων κινήτρων. Ξεκαθαρίζοντας αυτό δεν θα εξαγγελθεί πριν από το 2020, επισμαίνει ότι αυτά θα κινούνται στη λογική φορολογικών κινήτρων, καθώς και κορηγύσεων αγοράς και απόσυρσης. Ο κ. Χειμώνας, ο οποίος ήταν από τους κεντρικούς ομιλητές στο συνέδριο «Cyprus in the digital agenda», για το θέμα της ηλεκτροκίνησης, υπογραμμίζει παράλληλα ότι πραγματικό όφελος της ηλεκτροκίνησης θα υπάρξει εφόσον η ηλεκτρική ενέργεια παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

—Ποια η σημερινή κατάσταση στην Κύπρο όσον αφορά τη χρήση του ηλεκτρικού οχήματος;

—Μέχρι την 31.12.2017 ήταν εγγεγραμμένα 88 ηλεκτρικά οχήματα και 116 ηλεκτρικές μοτοσυκλέτες σε ένα σύνολο 700.00 οχημάτων.

—Ποια είναι τα οφέλη της χρήσης ηλεκτρικού οχήματος για το περιβάλλον, τον καταναλωτή και την οικονομία του τόπου γενικότερα;

—Καταρχάς, ένα ηλεκτρικό όχημα καταναλώνει λιγότερη ενέργεια σε σχέση με τα συμβατικά βενζινοκίνητα και πετρελαιοκίνητα οχήματα, συνεπώς η αύξηση της χρήσης του

θα συμβάλει στην εξοικονόμηση ενέργειας στις μεταφορές και στη μείωση των εισαγωγών συμβατικών καυσίμων. Επιπρόσθετα, συμβάλλει στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και άλλων βλαβερών αερίων ρύπων που εκλύονται στην ατμόσφαιρα. Παρόλα αυτά, το πόσο φιλικό προς το περιβάλλον είναι ένα ηλεκτρικό όχημα, καθορίζεται από το καύσιμο που χρησιμοποιείται για την παραγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας με την οποία φορτίζεται. Συνεπώς, για να επι-

Μέχρι τέλος του 2017 ήταν εγγεγραμμένα 88 ηλεκτρικά αυτοκίνητα και 116 ηλεκτρικές μοτοσυκλέτες.

τευχθεί πραγματική μείωση στις εκπομπές CO₂, η φόρτιση του ηλεκτρικού αυτοκινήτου θα πρέπει να γίνεται από ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από πηγές φιλικές προς το περιβάλλον, όπως είναι το φυσικό αέριο και οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Σε διαφορετική περίπτωση, το μόνο που επιτυγχάνεται είναι η μετατόπιση των εκπομπών από τον τομέα των μεταφορών, στον τομέα της ηλεκτροπαραγωγής. Επιπλέον, η χρήση του ηλεκτρικού οχήματος μπορεί να συμβάλει στη μείωση της νχορύπανσης στα αστικά κέντρα. Τέλος, ένα ηλεκτρικό όχημα μπορεί να λειτουργήσει και ως σύστημα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας, συνεπώς με ένα σω-

στό ρυθμιστικό πλαίσιο δύναται να συμβάλει στη διείσδυση περισσότερων ΑΠΕ στο ηλεκτρικό δίκτυο.

—Ποια είναι τα εμπόδια για τη διείσδυση του ηλεκτρικού οχήματος;

—Βασικά εμπόδια στην αύξηση της χρήσης του ηλεκτρικού οχήματος είναι το υψηλό κόστος αγοράς του σε σχέση με τα συμβατικά οχήματα, το περιορισμένο βεληνεκές οδήγησης ανά φόρτιση και ο μεγάλος χρόνος φόρτισης που απαιτείται. Επιπρόσθετα, ο περιορισμένος αριθμός δημόσιων σημείων φόρτισης δημιουργεί επιφυλάξεις στους καταναλωτές αναφορικά με τη δυνατότητα αδιάλειπτης μετακίνησης με ένα ηλεκτρικό όχημα και χρήση του ως το κύριο αυτοκίνητο μίας οικογένειας. Παρόλα αυτά, οι τεχνολογικές εξελίξεις, σε συνδυασμό με τη θέσπιση μέτρων για την προώθηση της ηλεκτροκίνησης και την ανάπτυξη των απαραίτητων υποδομών μπορούν να καταστήσουν το ηλεκτρικό αυτοκίνητο πιο δημοφιλή επιλογή. Όσον αφορά την Κύπρο, το υψηλό κόστος του δεν αναμένεται να επιτρέψει μεγάλη διείσδυση του στην κυπριακή αγορά πριν από την παρέλευση τουλάχιστον πέντε χρόνων. Σύμφωνα με διεθνείς μελέτες, αναμένεται ότι γύρω στο 2022-2023, το ηλεκτρικό όχημα θα καταστεί πραγματικά ανταγωνιστικό με τα συμβατικά οχήματα, λόγω της μείωσης του κόστους της μπαταρίας του.

—Ποια μέτρα μελετούνται από το κράτος για την προώθηση του ηλεκτρικού οχήματος;

—Ένα ηλεκτρικό όχημα στην Κύπρο επωφελείται σήμερα από μη-

Διευκολύνσεις σε χώρους στάθμευσης είναι μεταξύ των συμπληρωματικών μέτρων που μελετάει η κυβέρνηση μέχρι να είναι έτοιμη να εξαγγείλει το πακέτο κινήτρων για την ηλεκτροκίνηση, σύμφωνα με τον κ. Χειμώνας.

δενικό φόρο κατανάλωσης και μηδενικά τέλη άδειας κυκλοφορίας. Στην υπό διαμόρφωση στρατηγική για την ενίσχυση της ηλεκτροκίνησης στο νησί εξετάζεται η παροχή χρηματοδοτικών και φορολογικών κινήτρων για την αγορά ηλεκτρικού οχήματος σε συνδυασμό με την απόσυρση παλαιού οχήματος ή και την εγκατάσταση φωτοβολταϊκού συστήματος, για τη φόρτισή του. Στην παρούσα φάση, οι σχεδιασμοί του κράτους προσανατολίζονται στην παροχή κινήτρων για σταδιακή αντικατάσταση του υφιστάμενου στόλου οχημάτων, αρχικά με πιο

φιλικά προς το περιβάλλον οχήματα, όπως τα υβριδικά και τα plug-in ηλεκτρικά, και μετέπειτα, όταν η τεχνολογία γίνει πιο οικονομικά ανταγωνιστική, με ηλεκτρικά οχήματα που χρησιμοποιούν αποκλειστικά μπαταρίες. Θα πρέπει να προχωρήσουμε με μικρά και σταθερά βήματα, μέσω ενός σωστού προγραμματισμού, αρχικά στη δημιουργία των κατάλληλων υποδομών και στη συνέχεια, όταν οι τεχνολογικές εξελίξεις το επιτρέψουν, στη μαζική διείσδυση του ηλεκτρικού αυτοκινήτου. **—Πότε αναμένεται να εξαγγελθεί το πακέτο κινήτρων;**

Μεγάλη οικονομία

—Γιατί ο καταναλωτής να επιλέξει να αγοράσει ένα ηλεκτρικό όχημα αντί ένα συμβατικό;

—Η αγορά ενός ηλεκτρικού οχήματος παρέχει στον καταναλωτή αυτονομία στην κάλυψη των ενεργειακών αναγκών του για σκοπούς μετακίνησης, ιδιαίτερα στην περίπτωση που η φόρτισή του θα γίνεται μέσω ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκό σύστημα εγκατεστημένο στην οροφή του υποστατικού του. Υπολογίζεται ότι ένα φωτοβολταϊκό σύστημα ισχύος 1.5 με 2kW, μπορεί να καλύψει τις επιπλέον ανάγκες του καταναλωτή σε ηλεκτρική ενέργεια από την χρήση του ηλεκτρικού οχήματος. Συνεπώς, μέσω των υφιστάμενων σχεδίων net-metering ή net-billing ένα νοικοκυριό ή μια επιχείρηση, μπορεί να καλύψει τόσο τις ενεργειακές ανάγκες σε ηλεκτρισμό για την οικία ή το υποστατικό του, όσο και τις ενεργειακές ανάγκες του με ηλεκτρικό όχημα. Έτσι μειώνει ταυτόχρονα δύο μηνιαία έξοδα στον προϋπολογισμό του. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι το ετήσιο κόστος ηλεκτρικής ενέργειας για τη φόρτιση ενός ηλεκτρικού, είναι χαμηλότερο κατά το ένα τρίτο από το κόστος των πετρελαιοειδών για εφοδιασμό ενός συμβατικού.

—Δεν έχουμε αποφασίσει ακόμα συγκεκριμένη ημερομηνία, καθώς πρόκειται για μέτρα που μελετούμε και είναι ακόμη υπό συζήτηση. Έχουμε τις προτεραιότητές μας για το 2020 για να πετύχουμε τους στόχους για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας αλλά σοβαρά μέτρα για την ηλεκτροκίνηση θα πάρουμε μετά το 2020. Ωστόσο, μελετάμε το ενδεχόμενο να πάρουμε συμπληρωματικά μέτρα στο ενδιάμεσο διάστημα τα οποία περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων διευκολύνσεις σε χώρους στάθμευσης, ή παροχή δωρεάν δημοσίων σημείων φόρτισης.

TVONE ψυχαγωγία

ΚΑΤΣΕ να ΔΕΙΣ

ΣΑΝ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ...
Σάββατο και Κυριακή στις 19:20
Απίλως, «κάτσε να δεις» ψυχαγωγία στο TVONE.

tvone.com.cy

ΕΙΔΙΚΕΣ
ΤΙΜΕΣ
για τους
ακροατές

Το ΚΑΝΑΛΙ 6
σε συνεργασία με τη Salamis Tours
ετοιμάζει βαλίτσες!

5ήμερη κρουαζιέρα
23-28 Ιουλίου

Κάλυμνος Ναύπλιο Σύρος(Τήνος)
Καστελόριζο

Για πληροφορίες στο 99771060

KANALI 6

Συγχωνεύσεις στον κλάδο τροφίμων, ποτών βλέπει η PwC

Στόχοι δυνητικών εξαγορών
109 εταιρείες – «Λουκέτο» σε 67

Εντονη συγκέντρωση στον κλάδο τροφίμων και ποτών, μέσα από εξαγορές, συγχωνεύσεις, αναδιάρθρωσεις αλλά και «λουκέτα», βλέπει η PriceWaterhouseCoopers για το επόμενο διάστημα. Η εξέλιξη αυτή, άλλωστε, σύμφωνα με σχετική μελέτη που δημοσιοποίησε χθες η γνωστή εταιρεία συμβούλων, αποτελεί και τη βέλτιστη λύση για την περαιτέρω ανάπτυξη του κλάδου.

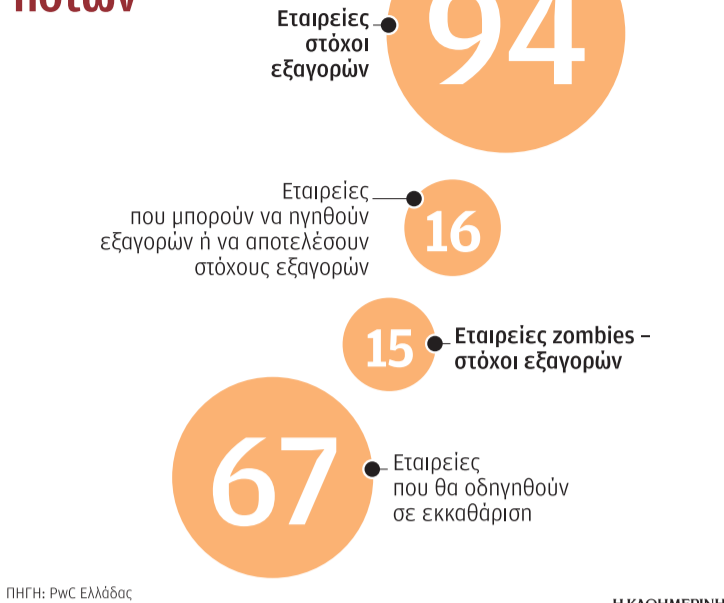
Σύμφωνα, λοιπόν, με τη μελέτη, που τιτλοφορείται «Βιομηχανία Τροφίμων και Ποτών: Στα πρόθυρα αλλαγών», η PwC Ελλάδος εκτιμά ότι περίπου 17 μεγάλες και ανταγωνιστικές εταιρείες του κλάδου θα ηγηθούν εξαγορών και συγχωνεύσεων, ενώ άλλες 16 εταιρείες μεσαίου μεγέθους και υψηλής ανταγωνιστικότητας μπορούν είτε να βρεθούν στον ρόλο αυτού που εξαγοράζει είτε να βρεθούν στον ρόλο του εξαγοραζόμενου. Στόχοι εξαγορών εκτιμάται ότι θα αποτελέσουν 94 εταιρείες, μικρού και μεσαίου μεγέθους και μέτριας ανταγωνιστικότητας, ενώ ανάλογα χαρακτηριστικά, υπό την προϋπόθεση, βεβαίως, ότι θα προηγηθούν αναδιρθρώσεις μέσω διαδικασιών πτώχευσης ή ειδικής διαχείρισης συγκεντρώνουν άλλες 15 περίπου επιχειρήσεις. Οι τελευταίες είναι

εταιρείες «ζόμπι» με δυνατότητα προφανώς δεύτερης ζωής και είναι μεσαίου και μεγάλου μεγέθους. Ένας σημαντικός αριθμός πάντως εταιρειών «ζόμπι» – περίπου 67, κατά τις εκτιμήσεις της PwC – θα οδηγηθούν σε διαδικασία εκκαθάρισης. Πρόκειται για μικρές εταιρείες, οι οποίες δεν έχουν προοπτική βιωσιμότητας. Εν γένει οι εταιρείες «ζόμπι» χαρακτηρίζονται από συρρικνωμένη εσοδών, μηδενική ή αρνητική κερδοφορία και μη βιώσιμο δανεισμό.

Αξίζει εδώ να σημειωθεί ότι σε αντίθεση με άλλους κλάδους της εγχώριας επιχειρηματικής σκηνής, σε αυτόν τον τροφίμων και ποτών υπερτερούν οι εταιρείες «αστέρες» (stars), εταιρείες δηλαδή με συστηματική ανάπτυξη εσοδών και κερδών και λελογισμένο δανεισμό υπερτερούν των εταιρειών «ζόμπι», καθώς αποτελούν το 36% έναντι 27%. Οι υπόλοιπες εταιρείες βρίσκονται στην «γκρίζα» ζώνη, χαρακτηρίζονται ως «grey» από την PwC και υστερούν έναντι των «stars» σε ένα ή δύο από τα κριτήρια ανταγωνιστικότητας.

Λόγω του σημαντικού εξαγωγικού προσανατολισμού αλλά και εξαιτίας του γεγονότος ότι οι δαπάνες για τρόφιμα θεωρούνται εν πολλοίς ανελαστικές, σημαντικός

Οι εκτιμήσεις για τις συγκεντρώσεις στον κλάδο τροφίμων και ποτών

Την περίοδο 2012-2016 τα έσοδα εταιρειών τροφίμων και εταιρειών ποτών αυξήθηκαν με ετήσιο ρυθμό 3,4% και 3,1% αντιστοίχως.

αριθμός επιχειρήσεων τροφίμων και ποτών ακολούθησε ανοδική πορεία στα χρόνια της κρίσης, κόντρα στην υπόλοιπη οικονομία. Ενδεικτικό του παραπάνω είναι ότι την περίοδο 2012-2016 τα έσοδα των εταιρειών τροφίμων και των εταιρειών ποτών αυξήθηκαν με ετήσιο ρυθμό 3,4% και 3,1%, αντιστοίχως.

Στη διάρκεια της περιόδου 2012 - 2015 το 38% των εταιρειών κι-

νήθηκαν ανοδικά, 28% παρέμεινε στην ίδια θέση, ενώ το υπόλοιπο 34% ακολούθησε καθοδική πορεία. Στη διάρκεια της ίδιας περιόδου 21 εταιρείες τροφίμων και ποτών μετατράπηκαν σε «ζόμπι», ενώ 13 έγιναν «Stars». Επιπλέον, 48% των εταιρειών «ζόμπι» δεν κατάφεραν να βελτιωθούν, ενώ από την άλλη το 47% των «Stars» παρέμεινε σταθερό στην ίδια κατηγορία, εξέλιξη ιδιαίτερως αισιόδοξη.

Τρεις υποκλάδοι ξεχωρίζουν από πλευράς ανταγωνιστικότητας με συνολικά έσοδα 2 δισ. ευρώ (φρούτα και λαχανικά, κονσερβοποιία και αλκοολούχα ποτά), σε αντίθεση με τους κλάδους των αλειμάτων και του κόκκινου κρέατος που είναι χαμηλής ανταγωνιστικότητας (με συνολικά έσοδα 640 εκατ. ευρώ).

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Το πέμπτο «success story» της Ευρωζώνης μπορεί να γίνει η Ελλάδα, λέει ο ESM

Η Ελλάδα έχει την ευκαιρία να γίνει το πέμπτο «success story» της Ευρωζώνης, εφόσον επιμείνει προσηλωμένη στην εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων και μετά το τέλος του προγράμματος. Αυτό είναι το μήνυμα που στέλνει στην επίσημη έκθεση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM).

Στο ειδικό κεφάλαιο της επίσημης έκθεσης για την Ελλάδα αναγνωρίζεται η σημαντική πρόοδος στη σταθεροποίηση της οικονομίας, αλλά επισημαίνεται ότι οι κίνδυνοι επιμένουν. «Είναι σημαντικό η Ελλάδα να συνεχίσει σε αυτή την πορεία για να ανακτήσει σταθερή πρόσβαση στις αγορές... Παρά την ενισχυμένη εμπιστοσύνη των αγορών, η ελληνική οικονομία αντιμετωπίζει ένα δύσκολο οικονομικό και χρηματοοικονομικό περιβάλλον. Θα πρέπει να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις πριν ολοκληρωθεί το πρόγραμμα, ώστε να διασφαλιστεί ότι θα μπορέσει να χτίσει πάνω στα επιτεύγματά της, στην εποχή μετά το πρόγραμμα», αναφέρεται.

Υπενθυμίζονται οι κινήσεις που έγιναν μέσα στο 2017 και οι προσπάθειες για τόνωση της ανάπτυξης, της ανταγωνιστικότητας και των επενδύσεων, καθώς και για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης. «Η κυβέρνηση συνέχισε την αποπληρωμή των ληξιπρόθεσμων οφειλών, χρησιμοποιώντας κεφάλαια του ESM και τους ίδιους πόρους της, παρέχοντας έτσι άμεση στήριξη στην πραγματική οικονομία», επισημαίνεται και αναφέρεται ότι καταγεγραμμένο απόθεμα ληξιπρόθεσμων οφειλών, συμπεριλαμβανομένων των επιστροφών φόρων, ανέρχεται σε 3,3 δισ. ευρώ στο τέλος του 2017.

Πρόκειται για το χαμηλότερο επίπεδο από τον Δεκέμβριο του 2014.

Υπογραμμίζεται, ακόμα, ότι η Ελλάδα υπερβή τους στόχους του προγράμματος του ESM για τρίτη συνεχόμενη χρονιά. Οι μεταρρυθμίσεις στη φορολογία του 2015 και του 2016 βοήθησαν στην αύξηση των εσόδων, ενώ οι δημόσιες επενδύσεις, παρόλο που ήταν χαμηλότερες από το προβλεπόμενο, ενίσχυσαν επίσης το πλεόνασμα.

«Τέσσερις από τις πέντε χώρες που συμμετείχαν στα προγράμματα βοήθειας του EFSF ή του ESM είναι ξεκαθάρια ιστορίες επιτυχίας. Η Ελλάδα μπορεί να ενταχθεί σε αυτή την ομάδα εάν συνεχίσει να εφαρμόζει μεταρρυθμίσεις και μετά το τέλος του προγράμματος τον Αύγουστο», αναφέρει χαρακτηριστικά ο επικεφαλής του ESM, Κλάους Ρέγκλιγκ, στον επίσημο απολογισμό για το 2017.

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι οι ελληνικές αρχές θέσπισαν μέτρα για την περίοδο μετά το πρόγραμμα, στο πλαίσιο της δεύτερης αξιολόγησης, προκειμένου να παράσχουν πρόσθετες διασφαλίσεις ότι θα επιτευχθεί ο μεσοπρόθεσμος στόχος πρωτογενών πλεονασμάτων 3,5% του ΑΕΠ. Τα μέτρα αυτά αφορούν την προσαρμογή των συντάξεων από το 2019 και τη μείωση του αφορολόγητου εισοδήματος από το 2020, αν δεν κριθεί διαφορετικά.

Υπό την προϋπόθεση της επίτευξης του μεσοπρόθεσμου πρωτογενούς πλεονάσματος, την ανάπτυξη μπορούν να στηρίξουν μέτρα όπως οι φορολογικές μειώσεις, οι στοχοθετημένες δαπάνες για πολιτικές αγορές εργασίας, οι επενδύσεις και οι κοινωνικές παροχές.

Καθυστερούν οι αναδιρθρώσεις δανείων, λόγω... ασυνεννοησίας

Οι τράπεζες δεν έχουν επιτύχει μεταξύ τους ένα ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας

Του ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗ

Με ρυθμό χελώνας προχωρούν οι αναδιρθρώσεις προβληματικών δανείων μεγάλων επιχειρήσεων, καθώς οι τράπεζες δεν έχουν καταφέρει να επιτύχουν ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας. Η ασυνεννοησία, οι διαφορετικές προτεραιότητες και επιδιώξεις των τραπεζών δημιουργούν εμπόδια, καθυστερήσεις και αναβολές. Επιτελικά στελέχη τραπεζών μιλώντας στην «Κ» αναγνωρίζουν ότι οι ρυθμοί δεν είναι ικανοποιητικοί και ότι οι σχετικές διαδικασίες καθυστερούν.

Πολλοί παράγοντες φταίει για την αδυναμία συνεννόησης. Σε πολλές περιπτώσεις, για να επιτευχθεί βιώσιμη λύση απαιτείται γενναίο «κούρεμα» δανείων, κάτι το οποίο δεν δέχονται όλες οι τράπεζες. Αλλη προσέγγιση έχει μια τράπεζα που έχει για παράδειγμα το 80% ενός κόκκινου επιχειρηματικού δανείου και άλλη η τράπεζα που κατέχει το 20%. Οι διαφορετικές εγγυήσεις που μπορεί να έχει κάθε εμπλεκόμενη τράπεζα, επίσης, δημιουργούν εμπόδια. Ορισμένα τραπεζικά στελέχη προτιμούν να μεταθέτουν τις λύσεις για αργότερα, παρά να αναλάβουν τώρα την ευθύνη. Σε όλα αυτά πρέπει να προστεθούν οι παρασκηνιακές πιέσεις και άλλες ενέργειες των μετόχων των προβληματικών εταιρειών, που επίσης προσπαθούν να μεταθέσουν για αργότερα τις δυσκολες αποφάσεις ελπίζοντας σε κάποιο θαύμα. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση αναδιρθρώσεων της χαλυβουργίας, ενός από τους πλέον υπερχρεωμένους κλάδους, με συνολικές οφειλές άνω του 1,2 δισ. ευρώ. Αν και το πρόβλημα έχει ξεσπάσει εδώ και πολλά χρόνια, με την κατάρρευση της οικοδομής λόγω της κρίσης, και όλοι αναγνωρίζουν ότι η σημερινή παραγωγική

Ο αναπληρωτής διευθυντής σύμβουλος της Εθνικής Τράπεζας, Παύλος Μυλωνάς (δεξιά), μιλώντας στο συνέδριο του Economist για τα κόκκινα δάνεια ζήτησε την ταχύτερη έκδοση των δικαστικών αποφάσεων. Αριστερά του, ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών Γ. Χουλιαράκης και ο επικεφαλής του ESM Κλ. Ρέγκλιγκ.

δυναμικότητα δεν μπορεί να διατηρηθεί, δηλαδή κάποιες εταιρείες πρέπει να κλείσουν, ωστόσο λύση δεν μπορεί να βρεθεί.

Ακόμα πιο απογοητευτική, και χαρακτηριστική των προβλημάτων συνεννόησης μεταξύ των εμπλεκόμενων, είναι η περίπτωση των ιχθυοκαλλιεργειών. Εδώ και περίπου 3 μήνες έχει γίνει γνωστό ότι οι τράπεζες κατέληξαν σε συμφωνία για τη μεταβίβαση των πλειοψηφικών πακέτων μετοχών της Σελόντα και του Νηρέα στην Αμεργα, ωστόσο η υπογραφή της συμφωνίας μετατίθεται από εβδομάδα σε εβδομάδα καθώς, κατά πληροφορίες, ορισμένες τράπεζες θέτουν πρόσθετους όρους. Σημειώνεται ότι για την αναδιάρθρωση των δύο εταιρειών οι τράπεζες «παλεύουν» από το 2010, ενώ πρόκειται, θεωρητικά, για εύκολη υπόθεση, καθώς οι τράπεζες έχουν τον πλήρη έλεγχο των μετοχών. Το φιλόδοξο εγχείρημα της Pillarstone, επίσης, δεν επιβεβαίωσε τις προσδοκίες, καθώς φαίνεται ότι οι όροι που θέτει η Pillarstone προκειμένου να αναλάβει τη διά-

σωση προβληματικών επιχειρήσεων, όπως το μέγεθος του κουρέματος και ο χρόνος στον οποίο θα καταβληθούν στις τράπεζες τα οικονομικά οφέλη από την εξυγίανση των επιχειρήσεων, δεν γίνονται αποδεκτοί από τις τράπεζες. Η λίστα των προβληματικών δανείων επιχειρήσεων όπου πρέπει να δοθούν λύσεις είναι ατελείωτη: «Θεοχαράκης», «Notos», «Μπίτρος», χαλυβουργίες, «Χαϊτογλου», «Μαντωνανάκη» για να αναφέρουμε κάποιες.

Η αδυναμία επίτευξης λύσεων δημιουργεί τον κίνδυνο της πλήρους απαξίωσης της παραγωγικής δυναμικότητας των επιχειρήσεων αυτών, που θα οδηγήσει τελικά στην πώληση των δανείων τους για πενταροδεκάρες. Επιπλέον, δημιουργεί ερωτήματα για την επίτευξη των στόχων μείωσης των κόκκινων δανείων σύμφωνα με τις σχετικές δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει οι τράπεζες στον SSM. Όπως σημείωσε πριν από λίγες ημέρες ο αναπληρωτής διευθυντής σύμβουλος της Eurobank, Θεόδωρος Κаланτώνης, το αν οι τρά-

πεζες θα καταφέρουν ή όχι να επιτύχουν τους στόχους μείωσης αποτελεί την πιο δύσκολη ερώτηση. Ωστόσο, το πραγματικό διακύβευμα, σημείωσε, δεν είναι αν θα μειώσουμε τα ΝΡΕς, αλλά αν θα καταφέρουμε να τα μειώσουμε τόσο ώστε να προσεγγίσουν τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, δηλαδή κατά το 5% με 7%. Όπως σημείωσε ο κ. Κаланτώνης, αυτό μπορεί να γίνει αλλά δεν θα είναι καθόλου εύκολο.

Από την πλευρά του, ο αναπληρωτής διευθυντής σύμβουλος της Εθνικής Τράπεζας, Παύλος Μυλωνάς, μιλώντας σε εκδήλωση την προηγούμενη εβδομάδα σημείωσε ότι η επιτυχία στη στρατηγική μείωσης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων των τραπεζών εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, αλλά οι σημαντικότεροι είναι η ταχύτερη έκδοση δικαστικών αποφάσεων ώστε να ενισχυθεί το στοιχείο της «τιμωρίας» και η σταθεροποίηση των τιμών των ακινήτων, ώστε να περιοριστεί η αβεβαιότητα ως προς τις αξίες των προσφερόμενων εξασφαλίσεων.

Θέτουν πιο φιλόδοξους στόχους για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων

Στην αναθεώρηση των σχεδίων μείωσης των μη εξυπηρετούμενων δανείων θα προχωρήσουν οι τράπεζες το φθινόπωρο, με στόχο την ταχύτερη εξυγίανση των ισολογισμών από τον βραχύν των κόκκινων δανείων. Η αναθεώρηση θα περιλαμβάνει πιο φιλόδοξους στόχους μείωσης, τουλάχιστον κατά 10% με 15% μεγαλύτερους σε σχέση με την τρέχουσα στοχοθεσία, αλλά και επιμήκυνση του χρονοδιαγράμματος με ορίζοντα το τέλος του 2021-2022. Το ισχύον επιχειρησιακό σχέδιο μείωσης των προβληματικών δανείων των τραπεζών προβλέπει ότι μέχρι το τέλος του 2019 τα μη εξυπηρετούμενα πιστωτικά ανοίγματα – ΝΡΕς, που περιλαμβάνουν μη εξυπηρετούμενα δάνεια καθώς και δάνεια που έχουν αναδιρθρωθεί λόγω αδυναμίας εξυπηρέτησης, θα πρέπει να περιοριστούν στα 64,6 δισ. ευρώ από 92,4 δισ. ευρώ σήμερα (Μάρτιος 2018), ενώ τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (δάνεια σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών) πρέπει να μειωθούν στα 38,6 δισ. ευρώ από 63,9 δισ. ευρώ σήμερα. Τα αναθεωρημένα σχέδια μείωσης θα προβλέπουν ότι το υπόλοιπο των μη εξυπηρετούμενων πιστωτικών ανοιγμάτων, στο τέλος του 2019, θα είναι χαμηλότερα των 60 δισ. ευρώ και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια χαμηλότερα των 35 δισ. ευρώ. Επιπλέον, τα αναθεωρημένα σχέδια θα περιλαμβάνουν πρόσθετες μειώσεις για την περίοδο 2020-2022 με φιλόδοξο στόχο τα ΝΡΕς να συρρικνωθούν προς τα ευρωπαϊκά επίπεδα.

Η αναθεώρηση – πρόκειται για τη δεύτερη αναθεώρηση των στόχων μείωσης – γίνεται με την ενθάρρυνση της Τράπεζας της Ελλάδος και του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (SSM), ωστόσο η μεγαλύτερη πίεση για την αντιμετώπιση των κόκκινων δανείων έρχεται από αλλού: τους επενδυτές και τις αγορές. Μπορεί τα αποτελέσματα του stress test να ήταν

θετικά, ωστόσο η ανάκτηση της εμπιστοσύνης και η επιστροφή στην κανονικότητα δεν μπορεί να επιτευχθεί με ένα τόσο μεγάλο απόθεμα ΝΡΕς: στο 48% του συνόλου των δανείων, όταν στην Ευρώπη το αντίστοιχο ποσοστό διαμορφώνεται στο 5%. Οι επενδυτές πιέζουν τις διοικήσεις των τραπεζών για άμεση δράση και γενναίες αποφάσεις, καθώς η σημερινή εικόνα των τραπεζών στην Ελλάδα δεν παραπέμπει σε τράπεζες αλλά σε ειδικού τύπου πιστωτικά ιδρύματα. Η σύγκριση με τις ιταλικές τράπεζες είναι χαρακτηριστική: η σχέση κεφαλαίων προς κόκκινα

Οι στόχοι των τραπεζών θα είναι 10% με 15% μεγαλύτεροι σε σύγκριση με τους σημερινούς.

δάνεια των ιταλικών τραπεζών διαμορφώνεται στο 1 προς 1, δηλαδή κάθε 1 ευρώ προβληματικού δανείου καλύπτεται από 1 ευρώ κεφαλαίου, ενώ στην Ελλάδα η σχέση είναι 1 προς 4! Ένα ευρώ κεφαλαίου αντιστοιχεί σε 4 ευρώ δανείων ΝΡΕς. Επιπλέον, ο δείκτης κάλυψης των ΝΡΕς από προβλέψεις διαμορφώνεται στο 60% στην Ιταλία, ενώ στην Ελλάδα στο 55%.

Ο πρόεδρος της Ελληνικής Ενωσης Τραπεζών (ΕΕΤ) Νικόλαος Καραμούζης, μιλώντας την προηγούμενη εβδομάδα σε εκδήλωση για την επίθεση των 90 χρόνων από την ίδρυση της ΕΕΤ, τόνισε ότι απαιτούνται νέες πρωτοβουλίες και ότι σύντομα οι τράπεζες θα διαμορφώσουν έναν οδικό χάρτη, ώστε τα ΝΡΕς να μειωθούν ως ποσοστό του συνόλου των δανείων κάτω του 10%, το αργότερο μέχρι το τέλος του 2022, ώστε να προσαρμοστούν στα ευρωπαϊκά δεδομένα.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗΣ

Προχωράει η είσοδος των Amazon, JPMorgan, Berkshire στην υγεία

Στόχος, ένα μοντέλο περιθαλψής με μειωμένο κόστος, μέσω ανάλυσης δεδομένων

Με αποφασιστικά βήματα προχωρούν στην κοινοπραξία τους, στο πεδίο της παροχής υπηρεσιών υγείας, οι κολοσσοί των Amazon, JPMorgan και Berkshire Hathaway με την τοποθέτηση στο πηδάλιο της του πανεπιστημιακού και χειρουργού Ατούλ Γκαουάντε. Ο γνωστός Ινδοαμερικανός γιατρός και συγγραφέας, ο οποίος καίρει διεθνούς αναγνώρισης, είναι από τους πιο σφοδρούς επικριτές του συστήματος υγείας στην Αμερική, ειδικά λόγω του υψηλού του κόστους.

Οι τρεις εταιρείες της κοινοπραξίας ενδιαφέρονται να διερευνήσουν την αγορά της περιθαλψής, η οποία υπόσχεται υψηλά κέρδη. Παράλληλα, επιθυμούν να προσφέρουν προσιτές υπηρεσίες στους εργαζομένους τους, εκμεταλλευόμενες προς την κατεύθυνση αυτή τις δυνατότητες που τους προσφέρουν η τεχνολογία και η ανάλυση μαζικών πληροφοριών για το ιατρικό ιστορικό τους. Όπως δήλωσαν οι τρεις εταιρείες, ενδιαφέρονται να προωθήσουν ένα μοντέλο όπου οι ίδιες θα ασχολούνται με την υγεία των υπαλλήλων τους και όχι οι ασφαλιστικές, όπως ισχύει σήμερα στις ΗΠΑ.

Ολιστική προσέγγιση

Η επιλογή του Ατούλ Γκαουάντε φανερώνει τις προθέσεις των τριών εταιρειών να επικεντρωθούν στο σύνολο του συστήματος περιθαλψής, αντί να ασχοληθούν απλώς με το πώς θα μειώσουν τις δαπάνες στα συνταγογραφούμενα φάρμακα, όπως ορισμένοι αναλυτές είχαν αναφέρει αρχικά. Η Berkshire Hathaway του Γουόρεν Μπάφετ, η Amazon του Τζεφ Μπέζος και η JPMorgan του Τζέιμ Ντάιμον ανακίνησαν τη συμμαχία τους τον Ιανουάριο, επισμαίνοντας ταυτόχρονα ότι στις Ηνωμένες Πολιτείες αυξάνονται με τόσο καταπιεστικό ρυθμό οι ιατρικές δαπάνες, που ανακόπτουν την οικονομική ανάπτυξη. Ο Ατούλ Γκαουάντε, με δύο γονείς γιατρούς, σπούδασε Βιολογία, Πολιτική Επιστήμη και Φιλοσοφία, πριν αφοσιωθεί αποκλειστικά στην Ιατρική. Είναι μάχιμος γενικός χειρουργός στο νο-

Οι τρεις εταιρείες της κοινοπραξίας ενδιαφέρονται να διερευνήσουν την αγορά της περιθαλψής, η οποία υπόσχεται υψηλά κέρδη. Παράλληλα, επιθυμούν να προσφέρουν προσιτές υπηρεσίες στους εργαζομένους τους, εκμεταλλευόμενες προς την κατεύθυνση αυτή τις δυνατότητες που τους προσφέρουν η τεχνολογία και η ανάλυση μαζικών πληροφοριών για το ιατρικό τους ιστορικό.

Επικεφαλής του εγχειρήματος των «3» ορίστηκε ο πανεπιστημιακός και χειρουργός Ατούλ Γκαουάντε.

σοκομείο Μπρίγκμπερ του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ, ενώ διδάσκει και στην ιατρική σχολή του πανεπιστημίου στη Βοστώνη.

Εκεί θα είναι η έδρα της νέας εταιρείας, όπου θα αναλάβει καθήκοντα στις 9 Ιουλίου. «Η επιλογή του συγκεκριμένου ανθρώπου δηλώνει και τις προθέσεις των JPMorgan, Amazon & Berkshire», παρα-

τηρεί ο αναλυτής της KPMG As Σιάτα. «Η μεγάλη εμπειρία και η τεχνολογία του κ. Γκαουάντε θα του δώσουν τη δυνατότητα να έχει υψηλού επιπέδου ολιστική προσέγγιση στο πώς λειτουργεί το σύστημα υγείας για τις δημόσιες υπηρεσίες υγείας, για όσους καταβάλλουν το κόστος και για όσους παρέχουν τις υπηρεσίες». Οπότε με την εποπτεία αυτή θα μπορεί να εξετάσει και ποιες είναι καλύτερες μέθοδοι, ώστε και να βελτιώσει το επίπεδο της παρεχόμενης περιθαλψής, αλλά και να ελαττώσει το κόστος της.

Αξίζει να αναφέρουμε στο σημείο αυτό ότι, μόλις ανακοινώθηκε η σύμπραξη, οι μετοχές των εταιρειών, που διαμεσολάβησαν για την παροχή υπηρεσιών υγείας, όπως οι CVS Health και Express Scripts, υποχώρησαν. Η Amazon είναι γνωστό ότι εισέρχεται σε αγορές και ανατρέπει τα δεδομένα, οπότε πολλοί ανησυχούν ότι θα το επαναλάβει και στο πεδίο της περιθαλψής. Επί του παρόντος, στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος των Μπέζος, Ντάιμον και Μπάφετ τίθεται η δραστηριότητα των ιατρικών δαπανών και του κόστους γραφειοκρατίας.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι, πέραν της δραστηριότητάς του στο πεδίο της περιθαλψής, ο ιδρυτής και διευθύνων σύμβουλος της Amazon Τζεφ Μπέζος είδε την προσωπική του παρουσία να ξεπερνά τις αντίστοιχες των Γουόρεν Μπάφετ, και Μπιλ Γκέιτς και με 142 δισ. δολάρια είναι πλέον ο πλουσιότερος άνθρωπος στον πλανήτη.

BLOOMBERG, REUTERS

Συμφωνία VW με Ford για τη συμπαραγωγή επαγγελματικών οχημάτων

Εξειλίξεις προαναγγέλλονται στον κλάδο της αυτοκινητοβιομηχανίας με επίκεντρο τη Γερμανία, σταυροδρόμι πολλών κυοφορούμενων διεθνών συμφωνιών. Η αμερικανική Ford και η γερμανική Volkswagen εξετάζουν το ενδεχόμενο συνεργασίας, μεταξύ άλλων για την παραγωγή επαγγελματικών οχημάτων. Με αυτήν την κίνηση οι δύο εταιρείες ευελπιστούν να βοηθήσουν η μία την άλλη. Η Ford χρειάζεται βοήθεια στην Ευρώπη και στην Κίνα, όπου η VW είναι πολύ δυνατή. Η Ford δεν μπορεί άλλο να βασίζεται μόνο στην αγορά των ΗΠΑ. Από την άλλη, η Ford είναι ιδιαίτερα δυνατή στα εμπορικά οχήματα, στα ημιφορτηγά (πικάπ) και στα SUV. Εκεί χρειάζεται βοήθεια η VW, της οποίας εκπρόσωπος δήλωσε ότι δεν είναι η ώρα ακόμη για δημοσίευση περαιτέρω λεπτομερειών. Οι δύο εταιρείες επισήμαναν όμως ότι πιθανή συμμαχία τους επ' ουδενί θα σήμαινε και ανταλλαγή μετοχών.

Στο ίδιο πνεύμα, η γερμανική Audi και η νοτιοκορεατική Hyundai σχεδιάζουν να ενώσουν τις ομάδες τους για την ανάπτυξη οχημάτων αλλά και να μοιραστούν τα δικαιώματα ευρεσιτεχνίας τους, ώστε να διαμορφώσουν τα τεχνικά πρότυπα στην τεχνολογία κυψελών υδρογόνου. Αυτά δήλωσε εκπρόσωπος της Hyundai χθες. Η πολυετής συμφωνία αφορά τη συνεργασία για μεγάλο εύρος εξαρτημάτων. Καθώς η τεχνολογία κυψελών δεν έχει ακολουθήσει την ίδια εξέλιξη και πρόοδο των μπαταριών ιόντων λιθίου, οι δύο κατασκευαστές έχουν στόχο να φέρουν στο προσκήνιο το ενδιαφέρον για τις κυψέλες υδρογόνου. Υποστηρικτές της τεχνολογίας λένε ότι τα αυτοκίνητα κυψελών έχουν πολύ μεγαλύτερη αυτονομία και άρα μπορούν να διανύσουν μεγαλύτερες αποστάσεις, αλλά και ότι η ταχύτητα ανεφοδιασμού τους είναι πολύ μεγαλύτερη.

Η Audi έχει ηγηθεί της ανάπτυξης τεχνολογίας κυψελών εντός της Volkswagen και είχε πει τον Μάρτιο ότι σκοπεύει το 2020 να κυκλοφορήσει ένα περιορισμένης παραγωγής όχημα που θα βασίζεται σε αυτήν την τεχνολογία. Η συνεργασία με τη Hyundai, η οποία είναι η πρώτη μαζική κατασκευά-

στρια αυτοκινήτων κυψελών υδρογόνου, κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική για την προσέλευση επενδύσεων. Χωρίς επενδύσεις σε ειδικούς σταθμούς ανεφοδιασμού δεν πρόκειται ποτέ τα αυτοκίνητα υδρογόνου να κάνουν αξιόλογες πωλήσεις. Γι' αυτό θεωρείται ζωτικής

Η VW χρειάζεται την τεχνολογία της Ford στα επαγγελματικά.

Η Ford είναι πολύ δυνατή στα επαγγελματικά οχήματα, αλλά δεν μπορεί να βασίζεται μόνο στην αγορά των ΗΠΑ.

σημασίας η ενημέρωση και υποστήριξη του πολιτικού κόμμου.

Παράλληλα, η αμερικανική κατασκευάστρια ηλεκτρικών αυτοκινήτων Tesla προκρίνει τη Γερμανία ως την κατάλληλη τοποθεσία για το πρώτο της ευρωπαϊκό εργοστάσιο - Gigafactory. Ολοένα και περισσότεροι Γερμανοί προτιμούν ένα Tesla από ένα παραδοσιακό γερμανικό αυτοκίνητο πολυτελείας, ενώ στελέχη της αγοράς εκτιμούν πως μια επανάσταση του ηλεκτρικού αυτοκινήτου θα λάβει χώρα έως το 2025, οπότε η αγορά θα έχει φθάσει περίπου τα 250 δισ. ευρώ.

Πωλείται χωράφι

Πωλείται χωράφι στα Κονιά (προς Άρμου), 3 χιλιόμετρα από το κέντρο την πόλη της Πάφου, 4,014 m2. 120 μέτρα από την οικιστική ζώνη, 200 μέτρα από το δρόμο Άρμου-Κονιά. Κατάλληλο για επένδυση. Ενδιαφέρει και ανταλλαγή με διαμέρισμα. Συντελεστής δόμησης 10%.
Τιμή €85,000
Τηλ.: 99539844

Ενοίκιαση υποστατικού

Οι Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας, Υπουργείο Υγείας, ενδιαφέρονται για ενοίκιαση κατάλληλου υποστατικού εντός των δημοτικών ορίων του Δήμου Λεμεσού με εύκολη πρόσβαση σε μέσα μαζικής μεταφοράς, μεγέθους τουλάχιστον 170τ.μ. με δυνατότητα διαχωρισμού σε χώρο αναμονής, πέντε γραφεία, αίθουσα συνεδριάσεων, εργαστήριο αποκατάστασης, κουζίνα, αρχείο, δύο τουαλέτες, αποθήκη καθαριστικών ειδών, με χώρο στάθμευσης. Η επιλογή κτιρίου θα γίνει νοουμένου της διαθεσιμότητας του σχετικού κονδυλίου.
Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στα τηλέφωνα 25 827166 - 169 (7.30 - 15.00).

ΚΗΔΕΙΑ

Τον πολυαγαπημένο μας

Νικόλαο Παπαδήμα

από το Ριζοβούνι Πρεβέζης, κάτοικο Αγλαντζιάς

που απεβίωσε την Πέμπτη 21 Ιουνίου 2018, σε ηλικία 69 ετών, κηδεύουμε σήμερα Κυριακή 24 Ιουνίου και ώρα 11:00π.μ. από τον ιερό ναό Αγίου Γεωργίου, στην Αγλαντζιά και καλούμε όσους τιμούν τη μνήμη του όπως παραστούν.

Η οικογένεια θα δεχθεί συλλυπητήρια στην εκκλησία από τις 10:30π.μ. - 11:00π.μ.

Οι τεθλιμμένοι:
Σύζυγος: Αγγελική Παπαδήμα
Παιδιά: Φώτης και Ξένια Παπαδήμα
Χριστή Παπαδήμα
Αδέλφια, εγγόνια και λοιποί συγγενείς

Αντί στεφάνων παρακαλούμε να γίνουν εισφορές για τον Αντικαρκινικό Σύνδεσμο και τον Σύνδεσμο Καρκινοπαθών & Συγγενών Ε.Λ.Α.-Ζ.Δ.

ΠΩΛΗΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Ο Εκκαθαριστής της εταιρείας "West Side Cultures Limited - HE 34672" ζητά προσφορές για την πώληση των πιο κάτω ακινήτων της εταιρείας:

Τοποθεσία	Περιγραφή	Φ/Σ/ΤΜ	Τεμάχιο	Αριθμός εγγραφής	Εμβαδό (τ.μ)	Μερίδιο	Τίτλος ιδιοκτησίας
Πάφος / Αναρίτα	Χωράφι	0/2-158-345/4	354	4/348	11.213	Όλο	Διαθέσιμος
Πάφος / Αναρίτα	Χωράφι	0/2-158-345/4	362	4/356	16.622	Όλο	Διαθέσιμος

Οι ενδιαφερόμενοι παρακαλούνται όπως υποβάλουν γραπτή και κλειστή προσφορά, με ανάλογη ένδειξη "ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΓΙΑ ΑΚΙΝΗΤΑ ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ ΑΝΑΡΙΤΑ", προς τον Εκκαθαριστή στη διεύθυνση, 24 Σπύρου Κυπριανού, 1075 Λευκωσία. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλουν προσφορές για αγορά των τεμαχίων είτε ως ξεχωριστές μονάδες είτε ως μία ενιαία μονάδα.

Ο Εκκαθαριστής ή οι εντολές του δεν είναι υποχρεωμένοι να αποδεχθούν την υψηλότερη ή οποιαδήποτε άλλη προσφορά. Οι προσφορές για τα ακίνητα της εταιρείας εξαρτώνται από την έγκριση των αντίστοιχων ενυπόθηκων πιστωτών που έχουν απαιτήσεις επί αυτών.

Μιχάλης Χριστοφόρου
Εκκαθαριστής

Για περισσότερες πληροφορίες παρακαλούμε όπως επικοινωνήσετε με τον κύριο Γιώργο Γρηγορίου στο τηλέφωνο (+357) 22 360 300.

Προς Πώληση Ξενοδοχειακές μονάδες στην Αμμόχωστο

Η Μονάδα Διαχείρισης Κτηματομειστικών (REMU) του Ομίλου της Τράπεζας Κύπρου καλεί τους υποψήφιους αγοραστές να εκφράσουν το ενδιαφέρον τους για την αγορά τεσσάρων τουριστικών καταλυμάτων στην περιοχή Αμμοχώστου (Παραλίμνι).

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία πώλησης και το σχετικό χρονοδιάγραμμα, παρακαλούμε επικοινωνήστε με:

Μονάδα διαχείρισης ακινήτων (REMU)
Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λίμιτεντ
Email: info@remuproperties.com
Τηλ: 800 00 801

Η παρούσα ανακοίνωση δεν αποτελεί πρόκληση ή προτροπή από το Συγκρότημα της Τράπεζας Κύπρου, αξιωματικούς, υπαλλήλους ή αντιπροσώπους να αγοράζουν, να πωλούν, να εγγράφονται ή να αναδομούν τίτλους σε οποιαδήποτε δικαιοδοσία.

remu
REAL ESTATE MANAGEMENT UNIT
Bank of Cyprus Group

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΤΕΓΗ

ΟΙΚΟΠΕΔΑ & ΚΤΗΜΑΤΑ

Τηλέφωνο αυτόματης χρέωσης κρατήσεων:
Τηλέφωνο κρατήσεων: 22472500 Φαξ: 22472550
Email: mikresaggelles@kathimerini.com.cy

90034210

ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

ΖΗΤΟΥΝ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥΣ

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ευρωπαϊκή αντεπίθεση στους δασμούς του Τραμπ

Τέθηκαν σε ισχύ τα αντίποινα
σε εισαγωγές αμερικανικών προϊόντων

Την περασμένη Παρασκευή τίθενται σε ισχύ οι δασμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε εισαγωγές αμερικανικών προϊόντων, συνολικής αξίας 2,8 δισ. ευρώ, απαντώντας σε ανάλογα μέτρα που έχει επιβάλει η Ουάσιγκτον. Ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ, δήλωσε χθες πως οι δασμοί του Αμερικανικού προέδρου, Ντόναλντ Τραμπ, στον χάλυβα και στο αλουμίνιο «πάνε ενάντια σε κάθε λογική και στα μαθήματα της Ιστορίας». Τόνισε δε πως η Ε.Ε. θα λάβει κάθε αναγκαίο μέτρο για την εξισορρόπηση του διμερούς εμπορίου με τις ΗΠΑ. Στην επίσημη ανακοίνωση της Κομισιόν, η επίτροπος Εμπορίου, Σεσίλια Μάλμστρομ, αναφέρει ότι «δεν θέλαμε να φτάσουμε εδώ», αλλά η μονομερής και αδικαιολόγητη απόφαση των ΗΠΑ δεν άφησε άλλη επιλογή». Διευρύνεται, στο μεταξύ, το μέτωπο κατά της πολιτικής προστατευτισμού που ασκεί η κυβέρνηση του Ντόναλντ Τραμπ, με την Ινδία και την Τουρκία να προστίθενται στη λίστα των χωρών που εφαρμόζουν αντίποινα για τους αμερικανικούς δασμούς 25% στον χάλυβα και 10% στο αλουμίνιο.

Οι νέοι δασμοί 25% της Ε.Ε., που τίθενται σε ισχύ από σήμερα, στοχεύουν κυρίως σε προϊόντα που θεωρούνται αντιπροσωπευτικά των ΗΠΑ και παράγονται σε πολιτείες όπου υπερισχύει στο κυβερνητικό κόμμα των Ρεπουμπλικανών. Στον μακρύ κατάλογο της Ε.Ε., που κατέθεσε στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ), περιλαμβάνονται το μπέριμπον, το φιστικοβούτυρο, το καλαμπόκι, προϊόντα χάλυβα και αλουμινίου και είδη ρουχισμού. Οι δασμοί της Ε.Ε. εφαρμόζονται βάσει της αξίας των εξαγωγών χάλυβα και αλουμινίου της Ε.Ε. που πλύνονται από τα μέτρα των ΗΠΑ.

Η Ε.Ε. προσέφυγε στον ΠΟΕ, αμφισβητώντας το επικείμενο των ΗΠΑ πως επιβάλλει δασμούς στον χάλυβα και στο αλουμίνιο για λόγους εθνικής ασφάλειας. Πάνω της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Κίνα, ο Καναδάς, το Μεξικό και η Ινδία έχουν επίσης δρομολογήσει αντίποινα κατά των ΗΠΑ.

Η Ινδία αποφάσισε, χθες, να αυξήσει τους δασμούς που επέβαλε μόλις προ ημερών σε περίπου 30 αμερικανικά προϊόντα για να αναπληρώσει τις απώλειες των

Οι νέοι δασμοί 25% της Ε.Ε., που τίθενται σε ισχύ από σήμερα, στοχεύουν κυρίως σε προϊόντα που θεωρούνται αντιπροσωπευτικά των ΗΠΑ. Στον μακρύ κατάλογο της Ε.Ε. περιλαμβάνονται το μπέριμπον, το φιστικοβούτυρο, το καλαμπόκι, προϊόντα χάλυβα και αλουμινίου και είδη ρουχισμού.

Ινδία και Τουρκία προ- στέθηκαν στις χώρες που έχουν ήδη δρομολογήσει αντίποινα κατά των ΗΠΑ.

241 εκατ. δολ. που προκαλούνται από τους αμερικανικούς δασμούς στις εισαγωγές χάλυβα και αλουμινίου. Στη λίστα των αμερικανικών προϊόντων που επιβαρύνονται με δασμούς από την Ινδία περιλαμβάνονται τα αμύγδαλα, τα καρύδια, τα μήλα, χημικά και μέταλλα. Ορισμένα από τα επιπλέον μέτρα θα επιβληθούν άμεσα και άλλα στις αρχές Αυγού-

στου. Η ινδική κυβέρνηση ανακοίνωσε, επίσης, πως θα αυξηθούν οι δασμοί στις εισαγωγές των αμερικανικών μοτοσικλετών. Παρομοίως, η Τουρκία προχώρησε σε δασμούς 267 εκατ. δολ. στις εισαγωγές άνθρακα, χαρτιού, καρυδιών, καπνού, ρυζιού, ούσις και αυτοκινήτων από τις ΗΠΑ, συνολικού ύψους 1,8 δισ. δολαρίων. Η Κίνα έχει εφαρμόσει από τις 2 Απριλίου δασμούς 611,5 εκατ. δολ. σε αμερικανικά προϊόντα, συνολικού ύψους 2,72 δισ. δολ. Μέσα στις επόμενες εβδομάδες, οι Αμερικανοί αγρότες και οι μεταποιητικές επιχειρήσεις αναμένεται να επιβαρυνθούν με δασμούς έως και 3,5 δισ. δολ. σε προϊόντα αξίας 26,9 δισ. δολ., αναφέρει το Bloomberg.

Προειδοποίηση από Κίνα

Η Κίνα απάντησε χθες στους ισχυρισμούς του Λευκού Οίκου πως ασκεί «επιθετική οικονομική πολιτική», κατηγορώντας τις ΗΠΑ για την «επιπόλαιη συμπεριφορά τους» στις διμερείς εμπορικές σχέσεις τους. Το Πεκίνο προειδοποίησε, επίσης, πως με την πολιτική προστατευτισμού που ακολουθούν οι ΗΠΑ θα βρεθούν σε μειονεκτική θέση οι Αμερικανοί εργαζόμενοι και αγρότες. Έτσι, για παράδειγμα, οι δασμοί που επέβαλε ως αντίποινα η Κίνα στις εισαγωγές αυτοκινήτων από τις ΗΠΑ θέτουν σε κίνδυνο θέσεις εργασίας στις ΗΠΑ που προσφέρει μια γερμανική εταιρεία, η Daimler. Αν και η Daimler διατηρεί την έδρα της στη Στουτγάρδη της Γερμανίας,

διατηρεί εργοστασιακές μονάδες στις ΗΠΑ που εξάγουν απευθείας στην Κίνα. Η Ουάσιγκτον ενέτεινε μέσα σε λίγα 24ωρα τις πιέσεις στο Πεκίνο με απειλές για την υιοθέτηση νέων δασμών σε κινεζικά προϊόντα, συνολικού ύψους 250 δισ. δολαρίων. Όπως επισημαίνουν οι Financial Times, η Daimler αποτελεί την πρώτη εταιρεία υψηλής κεφαλαιοποίησης που προειδοποιεί πως τα κέρδη της θα είναι, φέτος, λίγο χαμηλότερα από το 2018. Οι ευρωπαϊκές αυτοκινητοβιομηχανίες έχουν έναν παραπάνω λόγο να ανησυχούν διότι ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ εξετάζει δασμολογικά μέτρα και για τις εισαγωγές αυτοκινήτων από την Ε.Ε. στις ΗΠΑ.

«Βουτιά» 92% των κινεζικών επενδύσεων στις ΗΠΑ

Δραστηκότητα κάμψη κατά 92% εμφάνισαν το πρώτο πεντάμηνο του 2018 οι κινεζικές επενδύσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες, φθάνοντας στα επίπεδα του 1,8 δισ. δολαρίων, σύμφωνα με δημοσίευμα της γαλλικής οικονομικής εφημερίδας «Les Echos». Πλέον, αγγίζουν τα επίπεδα του 2011 και η εξέλιξη αυτή συνδέεται με τις εμπορικές εντάσεις μεταξύ των δύο χωρών, αλλά και τους περιορισμούς του Πεκίνου σε υπεράκτιες επενδύσεις. Η πτώση του 92% είναι σε ετήσια βάση. Τα στοιχεία προέρχονται από έκθεση του αμερικανικού ομίλου ερευνών αγοράς Rhodium Group.

Ειδικότερα, το πεντάμηνο Ιανουαρίου - Μαΐου οι επενδύσεις και οι εξαγωγές που έκανε η Κίνα στην αμερικανική αγορά ανήλθαν σε μόλις 1,8 δισ. δολάρια (1,6 δισ. ευρώ), όταν το ίδιο διάστημα το 2017 είχαν ανέλθει στα 18 δισ. δολάρια (15,6 δισ. ευρώ). Εν τω μεταξύ, την αντίστοιχη περίοδο Ιανουαρίου - Μαΐου το 2016 οι κινεζικές άμεσες επενδύσεις στις ΗΠΑ είχαν φθάσει τα 25 δισ. δολάρια (21,51 δισ. ευρώ).

Μέσα στο πρώτο εξάμηνο η Επιτροπή Επενδύσεων στις ΗΠΑ έχει «παγώσει» αρκετές επιχειρηματικές συμφωνίες αξίας άνω των 2 δισ. δολαρίων (1,72 δισ. ευρώ), στις οποίες υπάρχει κινεζική συμμετοχή. Ανάμεσά τους είναι και αυτή της HNA Group για τα επενδυτικά κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου Skybridge Capital.

Μιλώντας για το πεντάμηνο από τις αρχές της φετινής χρονιάς μέχρι και τον Μάιο, οι εξαγωγές μειώθηκαν σε 39 από 69 το ίδιο διάστημα το 2017 - ήταν οι λιγότερες των τελευταίων έξι ετών. Η

σοβαρή μείωση των επενδύσεων έχει άμεση σχέση με την πολιτική προστατευτισμού, την οποία ακολουθεί απαρέγκλιτα ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ, σύμφωνα με την Rhodium Group. Αφε-

νός οι εξουσίες της Επιτροπής Επενδύσεων στις ΗΠΑ, η οποία και λαμβάνει τις αποφάσεις για τις κινεζικές επενδύσεις, έχουν ενισχυθεί. Αφετέρου η Ουάσιγκτον ανακοίνωσε δασμούς 400 δισ. δολαρίων (345 δισ. ευρώ) σε μία ευρεία γκάμα κινεζικών προϊόντων, που εισάγονται στις Ηνωμένες Πολιτείες. Το Πεκίνο, από την πλευρά του, διατείνεται πως οι ΗΠΑ κήρυξαν εμπορικό πόλεμο και πως είναι έτοιμο να αντεπιτεθεί. Όπως αναφέρει η Rhodium Group, η Επιτροπή Επενδύσεων έχει αποδειχθεί επιθετικότερη υπό την προεδρία Τραμπ. Μέσα στο πρώτο εξάμηνο του έτους έχει «παγώσει» αρκετές επιχειρηματικές συμφωνίες αξίας άνω των 2 δισ. δολαρίων (1,72 δισ. ευρώ), στις οποίες υπάρχει κινεζική συμμετοχή. Τέτοιες είναι η απόπειρα εξαγοράς της Moneygram από την Ant Financial (θυγατρική της Alibaba) αντί τιμήματος 1,2 δισ. δολαρίων (1,033 δισ. ευρώ), καθώς και η προσφορά της HNA Group για τα επενδυτικά κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου Skybridge Capital.

REUTERS, A.P.

Ιfo: Στο 1,8% υποβαθμίζει την ανάπτυξη στη Γερμανία

Καθώς συσσωρεύονται οι προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει η παγκόσμια οικονομία, το ινστιτούτο Ifo αναθεωρεί προς τα κάτω τις προβλέψεις για την ανάπτυξη στη Γερμανία. Ο ρυθμός ανάπτυξης στην ισχυρότερη οικονομία του κόσμου αναμένεται να διαμορφωθεί στο 1,8% το 2018 από το 2,6% που είχε προβλεφθεί την άνοιξη.

Το Ifo αναθεώρησε, επίσης, προς τα κάτω τις προβλέψεις για το 2019, στο 1,8% από το 2,1% που είχε ανακοινωθεί στα τέλη του 2017. «Μαύρα σύννεφα συγκεντρώνονται πάνω από τη γερμανική οικονομία», προειδοποίησε ο Τίμο Βολμερσόιζερ, επικεφαλής του τμήματος οικονομικών προβλέψεων του ινστιτούτου. «Σε κάθε περίπτωση, πιστεύουμε πως η ανάπτυξη στη Γερμανία θα συνεχίσει να ενισχύεται αλλά όχι στους ρυθμούς που είχαν καταγραφεί κατά τη διάρκεια του περυσινού έτους», προσθέτει ο ίδιος. Εν τούτοις, ο αριθμός των ανέργων αναμένεται να υποχωρήσει από 2,5 εκατομμύρια άτομα το 2017 σε 2,3 εκατ. το 2018 και 2,2 εκατ. το 2019.

Σε ιστορικό υψηλό θα κυμανθεί ο αριθμός των εργαζομένων, φθάνοντας τα 44,8 εκατ. το 2018 και τα 45,2 εκατ. το 2019.

Οι επιπτώσεις ενός εμπορικού πολέμου με τις ΗΠΑ προβληματίζουν το Βερολίνο, αλλά και την υπόλοιπη Ευρώπη.

Η Ουάσιγκτον έθεσε σε εφαρμογή δασμούς 25% στις εισαγωγές χάλυβα και 10% στις εισαγωγές αλουμινίου από την Ε.Ε. στα τέλη Μαΐου. Αρχές Ιουνίου, οι Βρυξέλλες προχώρησαν σε αντίποινα. Ωστόσο, το οικονομικό κλίμα στην ισχυρότερη οικονομία της Ευρωζώνης έχει επηρεαστεί, με τον πρόεδρο της γερμανικής κεντρικής τράπεζας, Γεβς Βάιντμαν, να επισημαίνει πως επικρατεί ανησυχία από τη διπλή απειλή ενός εμπορικού πολέμου με τις ΗΠΑ και τον κίνδυνο αποχώρησης της Ιταλίας από την Ευρωζώνη.

Η Bundesbank θεωρεί, ωστόσο, πως η γερμανική οικονομία θα ανακάμψει το β' τρίμηνο μετά την υποχώρηση του ρυθμού ανάπτυξης το α' τρίμηνο του έτους.

Η αποδυνάμωση της στερλίνας ανατρέπει τις εμπορικές ισορροπίες Ε.Ε. - Βρετανίας

Οι επιπτώσεις του Brexit είναι ήδη αισθητές στο εμπόριο ανάμεσα στη Βρετανία και στα υπόλοιπα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς η αποδυνάμωση της στερλίνας έχει επηρεάσει την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών και άρα τις εισαγωγές από τα υπόλοιπα κράτη-μέλη. Σε αυτό το συμπέρασμα καταλήγει έρευνα της Atradius, η οποία ειδικεύεται στην ασφάλιση των εμπορικών πιστώσεων, επισημαίνοντας πως οι εξαγωγές της Βρετανίας στην υπόλοιπη Ε.Ε. έχουν αυξηθεί κατά 6,8% το 12μηνο που έληξε τον Φεβρουάριο του 2018. Όμως, οι εισαγωγές στη Βρετανία από άλλα κράτη-μέλη παρουσιάζουν μικρό άνοδο στις τάξεις του 0,9%. Αυτό δείχνει πως η αγοραστική δύναμη των Βρετανών καταναλωτών έχει αποδυναμωθεί από την πτώση της στερλίνας. Το φθηνότερο βρετανικό νόμισμα

Οι εξαγωγές της Βρετανίας στην υπόλοιπη Ε.Ε. έχουν αυξηθεί κατά 6,8% το 12μηνο που έληξε τον Φεβρουάριο του 2018.

καθιστά, παράλληλα, πιο προσίτα τα προϊόντα της χώρας για τις τσέπες των Ευρωπαίων καταναλωτών.

Μετά το δημοψήφισμα της 23 Ιουνίου του 2016, που οι Βρετανοί αποφάσισαν την αποχώρησή τους από την Ευρωπαϊκή Ένωση, η στερλίνα έχει διολισθήσει 14% έναντι του ευρώ. «Η ιστορία της στερλίνας με το ευρώ αναμένεται να σταθεροποιηθεί το 2018 και το 2019, μετριάζοντας την τόνωση των βρετα-

νικών εξαγωγών από την υποχώρηση της στερλίνας», αναφέρει η Atradius. Την ίδια ώρα, όμως, οι Ευρωπαίοι εξαγωγείς θα μπορούν να ευελπιστούν σε υψηλότερα έσοδα από τη Βρετανία. Βέβαια, οι πιέσεις στη στερλίνα θα κλιμακωθούν εάν υπάρξει μεγαλύτερη παράταση ή ακόμη και κατάρρευση των διαπραγματεύσεων για το Brexit ανάμεσα στη Βρετανία και στην Ε.Ε., επιδεινώνοντας τις συνέπειες στο μεταξύ τους εμπόριο.

Μεγαλύτερες επιπτώσεις στις μεταξύ τους εμπορικές σχέσεις θα ανακύψουν μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα λόγω των αλλαγών στην εφοδιαστική αλυσίδα. Οι κλάδοι των μεταφορών, των τροφίμων και του ρουχισμού της Ε.Ε. είναι περισσότερο εκτεθειμένοι από το Brexit. Καταληκτική ημερομηνία για την αποχώρηση της Βρετανίας από την

Ε.Ε έχει οριστεί η 29η Μαρτίου του 2019, αλλά το Λονδίνο με τις Βρυξέλλες έχουν συμφωνήσει σε μια 21μηνη μεταβατική περίοδο για την ομαλή προσαρμογή των δύο πλευρών στη μετα-Brexit εποχή.

Χθες, η ιρλανδική κυβέρνηση επέκρινε την αδυναμία της πρωθυπουργού Τερέζα Μέι να σημειώσει πρόοδο στις διαπραγματεύσεις για τη μετα-Brexit εποχή, προειδοποιώντας πως ελλοχεύει κίνδυνος μιας άτακτης εξόδου από την Ε.Ε. Αυτό που απασχολεί την Ιρλανδία είναι το πώς θα διαμορφωθούν οι εμπορικές σχέσεις με τη Βόρεια Ιρλανδία μετά το Brexit. Την απογοητευση τους για την έλλειψη πρόόδου στις διαπραγματεύσεις αναμένεται να εκφράσουν, επίσης, τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στη σύνοδο που θα πραγματοποιηθεί την επόμενη εβδομάδα, σύμφωνα με το Bloomberg.

Οι κλάδοι των μεταφορών, των τροφίμων και του ρουχισμού της Ε.Ε. είναι περισσότερο εκτεθειμένοι στο Brexit.

Ο επικεφαλής της ΕΚΤ, Μάριο Ντράγκι, σε ομιλία του στην πόλη Σίντρα της Πορτογαλίας, όπου η Τράπεζα συγκαλεί ετήσιο συνέδριο με τη συμμετοχή άλλων μεγάλων κεντρικών τραπεζών και οικονομολόγων.

Η ΕΚΤ θα περιμένει υπομονετικά για να αυξήσει τα επιτόκια

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είναι αποφασισμένη να μην επιτεθεί στην αύξηση των επιτοκίων του ευρώ, αλλά αντιθέτως θα κινηθεί προσεκτικά. Θα είναι ιδιαίτερα προσεκτική, δεδομένου ότι και το διεθνές περιβάλλον ενός παγκόσμιου εμπορικού πολέμου πολλαπλασιάζει

Εχει προηγηθεί, την περασμένη εβδομάδα, η απόφαση της Τράπεζας να ολοκληρώσει στο τέλος του έτους το QE.

τους κινδύνους. Δεν λείπουν, άλλωστε, οι προειδοποιήσεις πως μια εσπευσμένη αύξηση των επιτοκίων θα μπορούσε να αποβεί επιζήμια.

Την πρόθεση της ΕΚΤ να «επιδείξει υπομονή σε ό,τι αφορά τη χρονική στιγμή που θα προχωρήσει στην πρώτη αύξηση επιτοκίων» εξέφρασε χθες ο επικεφαλής της Τράπεζας, Μάριο Ντράγκι, σε ομιλία του στην πόλη Σίντρα της Πορτογαλίας, όπου η ΕΚΤ συγκαλεί ετήσιο συνέδριο με τη συμμετοχή άλλων μεγάλων κεντρικών τραπεζών και οικονομολόγων. Εχει προηγηθεί, την περασμένη εβδομάδα, η απόφαση της Τράπεζας να ολοκληρώσει στο τέλος του έτους το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων, που έφτασε αίσια στα 2,6 τρις. ευρώ, αλλά και να μην προχωρήσει σε αύξηση των επιτοκίων πριν από τον Σεπτέμβριο του επόμενου έτους. Στη χθεσινή συνεδρίαση, όμως, ο κ. Ντράγκι ενίσχυσε περαιτέρω το μήνυμά του προς τις αγορές καθώς τόνισε ότι εντείνεται

η αβεβαιότητα που περιβάλλει την Ευρωζώνη και την παγκόσμια οικονομία εξαιτίας του επαπειλούμενου εμπορικού πολέμου. Προσέθεσε, άλλωστε, ότι δεν είναι βέβαιο πως θα επιταχυνθεί σύντομα ο πληθωρισμός της Ευρωζώνης αφού οι αυξήσεις των μισθών ενδέχεται να μην τονώσουν επαρκώς την οικονομική ανάπτυξη.

Οι σχετικές αποφάσεις της ΕΚΤ την περασμένη εβδομάδα ανακοινώθηκαν μόλις μία ημέρα μετά την απόφαση της αμερικανικής Federal Reserve να προχωρήσει σε μία ακόμη αύξηση των επιτοκίων του δολαρίου και να προετοιμάσει τις αγορές για τουλάχιστον άλλες τρεις στο εγγύς μέλλον. Διαβλέποντας προφανώς τους κινδύνους που ανησυχούν και τον κ. Ντράγκι, ο Λόρενς Σάμερς, πρώην υπουργός Οικονομικών των ΗΠΑ, προειδοποίησε χθες τις κεντρικές τράπεζες να μη βιαστούν να αυξήσουν τα επιτόκια. Σε συνέντευξη που παραχώρησε στην τηλεόραση του Bloomberg, ο κ. Σάμερς προειδοποίησε πως τόσο από οικονομικής όσο και από πολιτικής απόψεως οι ανεπτυγμένες οικονομίες δεν είναι εξοπλισμένες κατάλληλα για να αντιμετωπίσουν μια νέα ύφεση. Οπως ανέφερε, «το κεντρικό ζήτημα της νομισματικής πολιτικής για τη γενιά πριν από τη χρηματοπιστωτική κρίση, το πως θα αναχαιτισθεί ο πληθωρισμός, δεν είναι πλέον καιρός», τόνισε ο κ. Σάμερς και υπογράμμισε πως σήμερα το καιρό ζήτημα είναι «η διατήρηση υγιούς ρυθμού ανάπτυξης και ο στόχος της πλήρους απασχόλησης». Ο κ. Σάμερς είχε προβεί σε παρεμφερεις δηλώσεις μία ημέρα νωρίτερα στη σύνοδο στη Σίντρα.

REUTERS, BLOOMBERG

Εγκαταλείπουν τη χώρα τους Τούρκοι εκατομμυριούχοι

6.000 πολίτες με περιουσία άνω του 1 εκατ. δολαρίων έφυγαν το 2017

Η Τουρκία εγκαταλείπεται όλο και περισσότερο όχι μόνον από το ξένο κεφάλαιο αλλά και από το ίδιο το τουρκικό κεφάλαιο. Αιτία είναι βέβαια η γενικότερη ανησυχία που επικρατεί στην τουρκική κοινή γνώμη, καθώς πλησιάζουν οι εκλογές και πολλοί Τούρκοι ανησυχούν για το τι θα συμβεί αν ενισχυθεί περαιτέρω ο Ταγίπ Ερντογάν.

Σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας ερευνών New World Wealth, που έχει έδρα στη Νότια Αφρική, στη διάρκεια του περασμένου έτους το 12% των Τούρκων με περιουσία άνω του 1 εκατ. δολ. εγκατέλειψε τη χώρα.

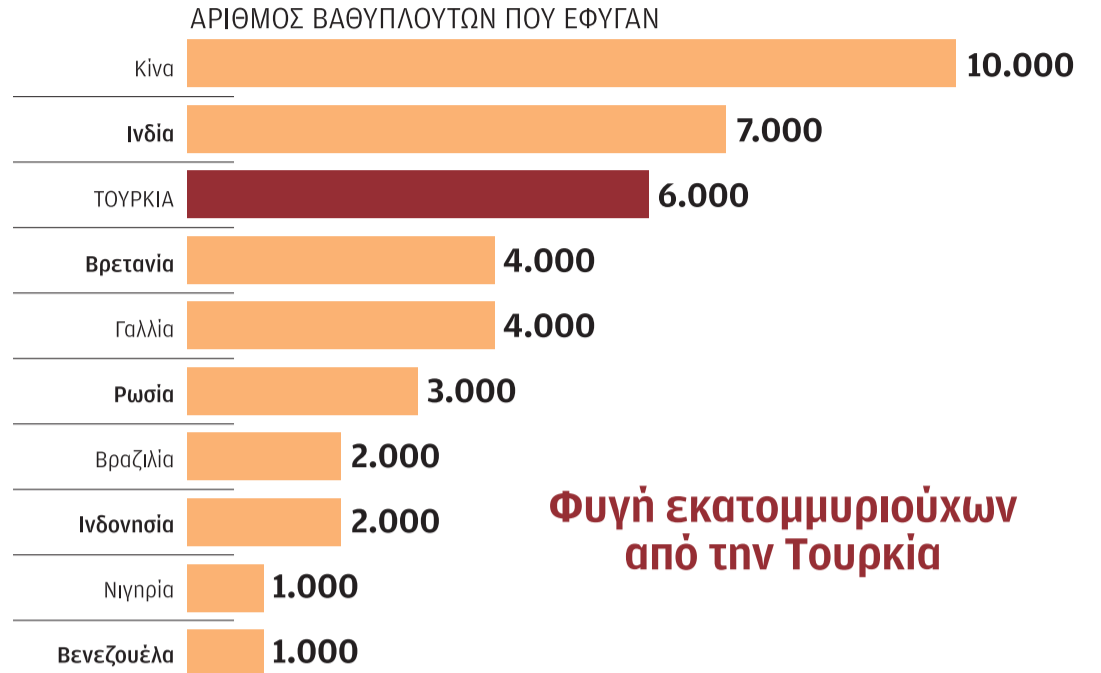
Έφυγαν συγκεκριμένα 6.000 βαθύπλοτοι, ενώ ο αντίστοιχος αριθμός το αμέσως προηγούμενο έτος υπερέβαινε τις 5.000. Μόνον η Κίνα και η Ινδία, οι δύο πολυπληθέστερες χώρες του κόσμου, εγκαταλείφθηκαν από μεγαλύτερο αριθμό πλουσίων. Στη σχετική έκθεσή της η New World Wealth χαρακτηρίζει «πολύ ανησυχιακή την εξέλιξη», επισμαίνοντας ότι στην Τουρκία δεν υπάρχει μεγάλος αριθμός πλουσίων με περιουσία άνω του 1 εκατ. δολ. για να αναπληρωθεί το κενό.

Οπως τονίζει, άλλωστε, η εν λόγω εταιρεία ερευνών, «η φυγή των πλουσίων από μια χώρα αποτελεί πολύ κακό σημάδι και συνήθως προδίδει σοβαρά προβλήματα στη χώρα αυτή». Παράλληλα, ξένοι διπλωμάτες στην Τουρκία αναφέρουν μεγάλη αύξηση στις αιτήσεις για φοιτητική και επενδυτική βίζα.

Και η μεσαία τάξη

Ακόμη πιο ανησυχιακό σημάδι για τη γείτονα αποτελεί, όμως, το γεγονός ότι τείνουν να βγάλουν τα χρήματά τους από τη χώρα όχι μόνον οι βαθύπλοτοι αλλά και τα μεσαία στρώματα. Πολλοί Τούρκοι της μεσαίας τάξης πωλούν τα σπίτια τους και άλλα περιουσιακά τους στοιχεία για να αγοράσουν επιχειρήσεις ή ακίνητα στο εξωτερικό και να εξασφαλίσουν καλύτερη ζωή στις οικογένειές τους. Η πολιτική και οικονομική αβεβαιότητα έχει πρωτίστως τον μεγαλύτερο αντίκτυπο στις άμεσες ξένες επενδύσεις που επηρεάζονται άμεσα από την παραμικρή απώλεια εμπιστοσύνης. Οι άμεσες ξένες επενδύσεις έχουν μειωθεί στα επίπεδα της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2009.

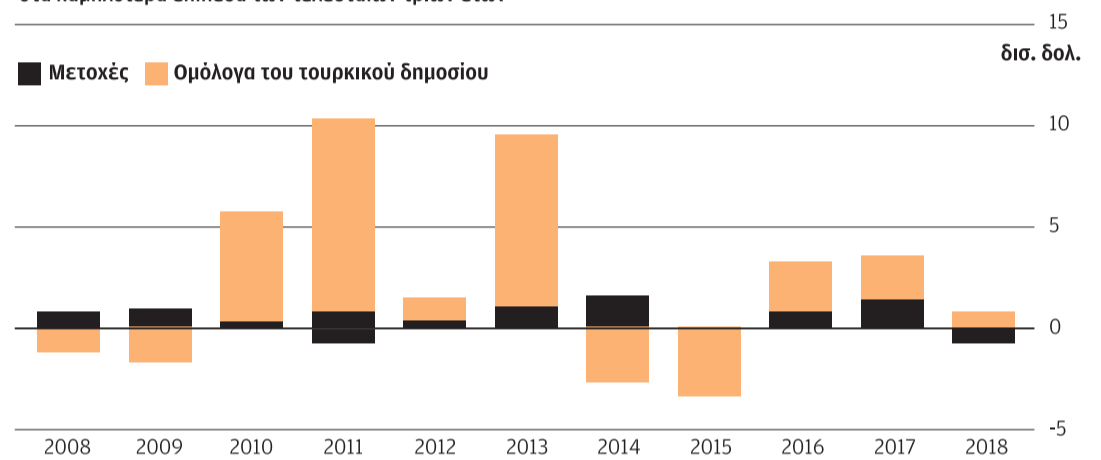
Κι αυτό γιατί οι Τούρκοι επενδυτές στρέφονται σε μακροπρόθεσμες επενδύσεις στο εξωτερικό, ενώ οι ξένοι επενδυτές περιορίζουν την έκθεσή τους στην Τουρκία. Έτσι η χώρα εξαρτάται περισσότερο από τις επενδύσεις σε

Φυγή εκατομμυριούχων από την Τουρκία

Μείωση των επενδύσεων χαρτοφυλακίου

Την τελευταία πενταετία οι ξένες επενδύσεις σε τουρκικές μετοχές και ομόλογα βρίσκονται στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων τριών ετών

ΠΗΓΕΣ: Τράπεζα της Τουρκίας, Αφρο-Ασιατική Τράπεζα, Global Wealth Migration Review

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Την τελευταία πενταετία η τουρκική λίρα έχει χάσει πάνω από το 60% της αξίας της έναντι του δολαρίου.

μετοχές και ομόλογα που μπορούν να ρευστοποιηθούν εύκολα ανά πάσα στιγμή.

Από την αρχή του έτους οι ξένοι επενδυτές έχουν αγοράσει τουρκικές μετοχές και τίτλους του τουρκικού δημοσίου αξίας μόνον 118 εκατ. δολ., ποσό κατά 97% μικρότερο από εκείνο της αντίστοιχης περιόδου του περασμένου έτους. Εξαιτίας, άλλωστε, των μαζικών

πωλήσεων μετοχών ο δείκτης Borsa Istanbul 100 του χρηματιστηρίου της Κωνσταντινούπολης έχει υποχωρήσει κατά 35% συνολικά από την αρχή του έτους. Σε ό,τι αφορά την αγορά ομολόγων, η έλλειψη ενδιαφέροντος από τους ξένους επενδυτές έχει οδηγήσει τις αποδόσεις των δεκαετών ομολόγων του τουρκικού δημοσίου στο ιστορικό υψηλό του 17%. Παράλληλα εξαναγκάζεται η εμπιστοσύνη στην τουρκική λίρα. Στοιχεία της τράπεζας της Τουρκίας καταδεικνύουν μεγάλη μείωση των καταθέσεων στο τουρκικό νόμισμα και μεγάλη αύξηση των καταθέσεων σε δολάρια και σε ευρώ. Έτσι τουλάχιστον το 50% του συνόλου των καταθέσεων είναι σήμερα σε ξένο νόμισμα.

Μέσα στην τελευταία πενταετία

η τουρκική λίρα έχει χάσει πάνω από το 60% της αξίας της έναντι του δολαρίου και το 50% της αξίας της έναντι του ευρώ. Η συγκυρία είναι η χειρότερη για τις τουρκικές επιχειρήσεις που πέρυσι δανείστηκαν μαζικά σε ξένο νόμισμα, καθώς η κεντρική τράπεζα αύξησε τα επιτόκια της τουρκικής λίρας, καθιστώντας ακριβότερο τον δανεισμό στο νόμισμα της χώρας. Τον Απρίλιο η τουρκική λίρα υποχώρησε τόσο ώστε για πρώτη φορά το ένα δολάριο έφτασε να ισούται με περισσότερες από τέσσερις τουρκικές λίρες. Βάσει της νέας ισοτιμίας το χρέος των τουρκικών επιχειρήσεων σε ξένο νόμισμα που πρέπει να αποπληρωθεί σε λιγότερο από 12 μήνες μίνες ανήλθε στα 125,5 δισ. δολάρια.

BLOOMBERG

Προβληματισμός από τα αντίποινα του Πεκίνου

Αμερικανοί επιχειρηματίες ήδη εκφράζουν φόβους για αντίποινα από την Κίνα που δεν θα είναι αποκλειστικά δασμολογικά. Ο Τζέικομπ Πάρκερ, αντιπρόεδρος του Αμερικανο-Κινεζικού Συμβουλίου Επιχειρηματικότητας στο Πεκίνο, δήλωσε στο πρακτορείο Reuters πως «αναμφισβήτητα η Κίνα θα αναζητήσει διαφορετικούς τρόπους για να ασκήσει πιέσεις στις αμερικανικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην οικονομία της».

Παροτρύνσεις

Ορισμένα επιχειρηματικά στε-

λέχη λένε πως αξιωματούχοι του Πεκίνου παροτρύνουν τους Κινέζους να μην προμηθεύονται αγαθά και υπηρεσίες από τις ΗΠΑ, αλλά από την Ευρώπη, την Ιαπωνία ή άλλες εγχώριες εταιρείες, αναφέρουν οι Financial Times.

«Καθώς ο εμπορικός αντιπρόσωπος των ΗΠΑ Ρόμπερτ Λάιτιτζερ και ο σύμβουλος του Λευκού Οίκου Πίτερ Ναβάρο αποκτούν τελευταία μεγαλύτερη επιρροή στην κυβέρνηση, φαίνεται πως είναι αναπόφευκτος ένας εμπορικός πόλεμος», σχολιάζει ο Γιασουνάρι Ουένο, στρατηγικός αναλυτής της Mizuho

Securities στην Ιαπωνία. Ο οικονομολόγος και πρώην πρόεδρος της Goldman Sachs Asset Management Τζιμ Ο' Νιλ επισμαίνει στο αμερικανικό ειδησεογραφικό δίκτυο CNBC ότι τις μεγαλύτερες επιπτώσεις ενός εμπορικού πολέμου θα τις υποστούν αμερικανικοί κολοσσοί όπως η Apple.

Η Apple, μια εταιρεία που αντιπροσωπεύει την υπεροχή των ΗΠΑ στην τεχνολογία, έχει πουλήσει στην Κίνα περισσότερα iPhone απ' ό,τι στις ΗΠΑ την τελευταία τριετία. «Όποτε οι Κινέζοι θεωρούν πως ένα μεγάλο μέρος της παγκόσμιας ανά-

πτυξης πηγάζει από την κατανάλωση στη χώρα τους», προσθέτει ο κ. Ο' Νιλ. Οι απειλές του Αμερικανού προέδρου Ντόναλντ Τραμπ για την επιβολή δασμών στις εισαγωγές κινεζικών προϊόντων τα τελευταία 24 ώρα φθάνουν συνολικά τα 250 δισ. δολάρια. Πληροφορίες των Financial Times αποκαλύπτουν ότι τελευταία έχουν υπάρξει καθυστερήσεις από τις τεχνολογικές αρχές της Κίνας, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τις εισαγωγές τροφίμων, αυτοκινήτων και ζωοτροφών από τις ΗΠΑ. Εκπρόσωποι των τεχνολογικών αρχών στην Κίνα αρνούνται πως παρεμβάλλονται

άτυπα εμπόδια στις εισαγωγές των αμερικανικών προϊόντων.

Ωστόσο, επιχειρηματικά στελέχη στις ΗΠΑ έχουν προειδοποιήσει την Ουάσιγκτον πως υπάρχει κίνδυνος να γίνουν αποδέκτες μιας διακριτικής μεταχείρισης από την Κίνα όσο επιδεινώνεται το κλίμα μεταξύ των δύο χωρών. Εκτός των μέτρων προστατευτισμού που δρομολογούνται από τις ΗΠΑ, η κυβέρνηση του Ντόναλντ Τραμπ αναμένεται να ανακοινώσει περιορισμούς σε επενδύσεις κινεζικών εταιρειών στις ΗΠΑ μέχρι τα τέλη του τρέχοντος μηνός.

Τις μεγαλύτερες επιπτώσεις ενός εμπορικού πολέμου θα υποστούν αμερικανικοί κολοσσοί όπως η Apple.

MTN Business

Αυξήστε την αποδοτικότητα της επιχείρησής σας με σύνδεση οπτικών ινών.

Η πιο γρήγορη, αξιόπιστη και πλέον οικονομική σύνδεση στο διαδίκτυο για κάθε επιχείρηση, ανεξαρτήτως μεγέθους.

mtnbusiness.com.cy

Ποσό επιδόματος στέγασης ανά μήνα

ΣΥΝΘΕΣΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ	ΥΨΟΣ ΕΠΙΔΟΜΑΤΟΣ
Μονοπρόσωπο νοικοκυριό	€70
Νοικοκυριό αποτελούμενο από δύο ενήλικα μέλη	€105
Νοικοκυριό αποτελούμενο από τρία μέλη ή μονογονεϊκή οικογένεια με ένα ανήλικο μέλος	€140
Νοικοκυριό αποτελούμενο από τέσσερα ή μονογονεϊκή οικογένεια με δύο ανήλικα μέλη	€175
Νοικοκυριό αποτελούμενο από 5 μέλη και πάνω ή μονογονεϊκή οικογένεια με τρία ανήλικα μέλη και πάνω	€210

ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ	
ΣΥΝΘΕΣΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ	ΟΡΙΑ
Μονοπρόσωπο νοικοκυριό	€8.000
Νοικοκυριό αποτελούμενο από δύο μέλη	€12.000
Νοικοκυριό αποτελούμενο από τρία μέλη	€16.000
Νοικοκυριό αποτελούμενο από τέσσερα μέλη	€20.000
Νοικοκυριό αποτελούμενο από 5 μέλη και πάνω	€24.000

Στεγαστικό επίδομα 70 - 210 ευρώ τον μήνα

Με ποια κριτήρια θα χορηγείται

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Τα εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια βάσει των οποίων θα δίνεται από 1ης Ιανουαρίου 2019 το επίδομα στέγασης σε περισσότερα από 500.000 νοικοκυριά περιλαμβάνει κοινή υπουργική απόφαση που εκδόθηκε το Σάββατο, στην προσπάθεια της κυβέρνησης να «κλείσει» άλλο ένα από τα προαπαιτούμενα της 4ης αξιολόγησης.

Θα επωφεληθούν οικογένειες με εισόδημα έως 24.000 ευρώ, που είτε πληρώνουν ενοίκιο είτε δόση δανείου πρώτης κατοικίας.

Το συνολικό κονδύλι που θα διατεθεί ανέρχεται σε 600 εκατ. ευρώ, ώστε να διατεθούν 70 - 210 ευρώ τον μήνα σε οικογένειες με εισόδημα έως 24.000 ευρώ, που είτε πληρώνουν ενοίκιο είτε δόση δανείου πρώτης κατοικίας (εξαιρούνται όσοι συμμετέχουν στον νόμο Κατσέλη ή Σταθάκη).

Αναλυτικά, το ποσό ορίζεται για μονοπρόσωπο νοικοκυριό στα 70 ευρώ τον μήνα, ενώ για κάθε επιπλέον μέλος προσαυξάνεται κατά 35 ευρώ.

Ειδικά για μονογονεϊκές οικογένειες και νοικοκυριά με απροστάτευτα τέκνα (ορφανά και από τους δυο γονείς) για το πρώτο ανήλικο μέλος ορίζεται προσαύξηση 70 ευρώ τον μήνα. Ανώτατο όριο είναι τα 210 ευρώ μηνιαίως.

Το επίδομα στέγασης είναι αφορολόγητο, δεν υπόκειται σε οποιαδήποτε κράτηση, δεν κατασχέται ούτε συμψηφίζεται με βεβαιωμένα χρέη προς Δημόσιο, ιδιώτες ή τράπεζες και δεν υπολογίζεται για το ΚΕΑ.

Ο δικαιούχος και τα ενήλικα μέλη του νοικοκυριού πρέπει να διαμένουν νόμιμα και μόνιμα στην ελληνική επικράτεια τα τελευταία 5 έτη.

Τα εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια που πρέπει να πληρούνται σωρευτικά είναι:

1. Εισόδημα έως 8.000 ευρώ για μονοπρόσωπο νοικοκυριό, προσαυξανόμενο κατά 4.000 για κάθε επόμενο μέλος. Ειδικά για μονογονεϊκές οικογένειες, για το πρώτο

ανήλικο μέλος προσαύξηση 8.000 ευρώ. Ανώτατο πλαφόν εισοδήματος στα 24.000 ευρώ ετησίως.

2. Φορολογητέα αξία ακίνητης περιουσίας έως 120.000 ευρώ για μονοπρόσωπο νοικοκυριό, προσαυξανόμενη κατά 15.000 ευρώ για κάθε πρόσθετο μέλος και έως τα 180.000 ευρώ.

3. Ύψος καταθέσεων, τρέχουσα αξία μετοχών, ομολόγων, έως 8.000 ευρώ για μονοπρόσωπο νοικοκυριό, με προσαύξηση 4.000 για κάθε επόμενο μέλος και έως τα 24.000 ευρώ.

Ως συνολικό εισόδημα νοείται το πραγματικό ή τεκμαρτό εισόδημα από κάθε πηγή προ φόρων, μετά την αφαίρεση των εισφορών, που εισπράχθηκε από όλα τα μέλη του νοικοκυριού, το τελευταίο φορολογικό έτος. Συμπεριλαμβάνεται το σύνολο επιδομάτων και άλλων ενισχύσεων και το εισόδημα που απαλλάσσεται από τον φόρο ή φορολογείται με ειδικό τρόπο.

Προσοχή: Βάσει της απόφασης, δεν θα γίνονται δεκτές αιτήσεις νοικοκυριών τα μέλη των οποίων, βάσει της τελευταίας εκκαθαρισμένης δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, εμπίπτουν στις διατάξεις του φόρου πολυτελείας, δηλώνουν δαπάνες για αμοιβές πληρωμάτων σκαφών αναψυχής, δηλώνουν δαπάνες άνω των 1.500 ευρώ για διδάκτρα σε ιδιωτικά σχολεία ή δηλώσεων δαπάνες για οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτοκινήτων, δασκάλους και λοιπό προσωπικό, όπως αυτές προσδιορίζονται στους αντίστοιχους κωδικούς του εντύπου Ε1.

Οι δικαιούχοι πρέπει να υποβάλουν ηλεκτρονική αίτηση - υπεύθυνη δήλωση με τους κλειδάρθιμους του TAXISnet στη διαδικτυακή πλατφόρμα που ετοιμάζεται για τον σκοπό αυτό και αναμένεται να ανοίξει για αιτήσεις, πιθανότατα εντός του ερχόμενου Νοεμβρίου.

Για τους δικαιούχους που μένουν σε μισθωμένη κατοικία το επίδομα καταβάλλεται μηνιαίως με πίστωση σε τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου.

Για τους δανειολήπτες, το επίδομα καταβάλλεται απευθείας στον τραπεζικό λογαριασμό εξυπηρέτησης του δανείου. Το δικαίωμα στην καταβολή του επιδόματος θα ισχύει από την 1η ημέρα του επόμενου μήνα από την υποβολή της αίτησης.

Η διάρκεια χορήγησης δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 12 μήνες από την αρχική καταβολή. Μετά ο δικαιούχος μπορεί να επανυποβάλει αίτηση ένταξης.

Πόλος έλξης για μικρομεσαίους επενδυτές ακινήτων η Αθήνα

49,2% αυξημένες οι συναλλαγές – Μεγάλη η ζήτηση από το εξωτερικό

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Σε διεθνή πόλο έλξης μικρών και μεσαίων επενδυτών ακινήτων, κυρίως κατοικιών, εξελίσσεται η Αθήνα ως αποτέλεσμα των χαμηλών τιμών πώλησης και της δυναμότητας άμεσης απόδοσης της επένδυσης, με τη βραχυχρόνια μίσθωση μέσω κάποιων από τις δημοφιλείς πλατφόρμες τύπου Airbnb. Είναι χαρακτηριστικό ότι κατά το φετινό πρώτο πεντάμηνο του έτους (Ιανουάριος - Μάιος) ο αριθμός των συμβολαίων που έχουν κατατεθεί στο Υποθηκοφυλακείο Αθηνών, το οποίο αφορά το σύνολο του Δήμου Αθηναίων, καταγράφει αύξηση της τάξεως του 49,2% σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα, διατηρώντας τη δυναμική που έχει καταγραφεί από τις αρχές του έτους.

Σύμφωνα με στελέχη της αγοράς ακινήτων, το αγοραστικό ενδιαφέρον για διαμερίσματα στο κέντρο της Αθήνας διατηρείται αμείωτο, καθώς οι ξένοι επενδυτές εκτιμούν ότι σύντομα οι τιμές θα καταγράψουν άνοδο και θα περιοριστεί η ευκαιρία για μελλοντική κεφαλαιοποίηση σημαντικών υπερκερδών. Πρόκειται για ξεκάθαρη ένδειξη της δυναμικής που καταγράφεται πλέον στην αγορά κατοικίας του κέντρου της Αθήνας και κυρίως σε περιοχές εντός ή πέριξ του ιστορικού τριγώνου, όπως Κουκάκι, Πλάκα, Μοναστηράκι, Νέος Κόσμος, Μετς, Κεραμεικός, Μεταξουργείο, Γκάζι, Παγκράτι και Εξάρχεια. Σύμφωνα με εκτιμήσεις στελεχών εταιρειών διαχείρισης ακινήτων, στο πλαίσιο της αγοράς των βραχυχρόνιων μισθώσεων, στο σύνολο της Αττικής εκτιμάται ότι σήμερα διατίθενται για μισθώσεις τύπου Airbnb περί τα 7.000 διαμερίσματα και κατοικίες.

Ως εκ τούτου, πλέον, οι τιμές στην Αθήνα οδεύουν πλέον προς σταθεροποίηση, καθώς, όπως προκύπτει από τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ), κατά το φετινό πρώτο τρίμηνο, οι αξίες υποχώρησαν κατά μόλις 0,1% σε ετήσια βάση. Πρόκειται για το χα-

Κινητικότητα καταγράφεται από τους ενδιαφερόμενους επενδυτές και για το πρόγραμμα «χρυσή βίτζα».

μπλότερο ποσοστό μείωσης από την έναρξη της οικονομικής κρίσης, πριν από σχεδόν 10 χρόνια, αλλά και για τη μικρότερη πτώση σε σχέση τόσο με τη Θεσσαλονίκη (πτώση 0,3%) όσο και με την υπόλοιπη χώρα (-0,4%). Η τάση αυτή εκτιμάται ότι δεν θα μπορούσε να αποτυπωθεί αν βασιζόταν αποκλειστικά στην εγκώρια ζήτηση, η οποία παραμένει αναιμική, δεδομένης της έλλειψης τραπεζικής χρηματοδότησης και της μειωμένης αγοραστικής δύναμης των ελληνικών νοικοκυριών.

Εκτός από το φαινόμενο των βραχυχρόνιων μισθώσεων, ση-

μαντική κινητικότητα καταγράφεται και από τους ενδιαφερόμενους επενδυτές στο πλαίσιο του προγράμματος «χρυσή βίτζα», το οποίο προσφέρει άδεια παραμονής στους αγοραστές ακινήτων αξίας τουλάχιστον 250.000 ευρώ. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Enterprise Greece, φέτος, έχουν ήδη εκδοθεί 181 άδειες (περίοδος Ιανουαρίου-Απριλίου). Αντίστοιχα, το 2017 καταγράφηκε αύξηση της τάξεως του 61% στον αριθμό των αδειών, καθώς εκδόθηκαν 931, έναντι 577 το 2016. Υπενθυμίζεται ότι η Κίνα είναι η σημαντικότερη χώρα προέλευσης επενδυτών για τη λήψη αδειών παραμονής, με 1.212 άδειες, ακολουθούμενη από τη Ρωσία με 412 και την Τουρκία με 260. Ακολουθεί η Αίγυπτος με 104 άδειες, ο Λίβανος με 101 άδειες και η Ουκρανία με 79 άδειες.

Ενα ακόμη χαρακτηριστικό συμπέρασμα που προκύπτει από τη δραστηριότητα των επενδυτών ακινήτων για τη λήψη άδειας πα-

ραμονής στη χώρα αφορά την ιδιαίτερη προτίμησή τους στην αγορά της Αττικής, όπου οι προοπτικές υπεραξιών είναι μεγαλύτερες και όπου ανθεί το φαινόμενο των βραχυχρόνιων μισθώσεων. Με βάση τα σχετικά στοιχεία, από την έναρξη του προγράμματος στα μέσα του 2013 και μέχρι τον φετινό Μάιο, το 70% των ακινήτων που αποκτήθηκαν με σκοπό την έκδοση άδειας διαμονής αφορούσε περιοχές στην Αττική. Συγκεκριμένα, 1.863 άδειες (επί συνόλου 2.639) χορηγήθηκαν για ακίνητα εντός Αττικής. Τη μεγαλύτερη προτίμηση, με 710 άδειες, συγκεντρώνει η υπηρεσία υποδοχής του Πειραιά, που, μεταξύ άλλων, καλύπτει τις περιοχές των νοτιών προαστίων και του Πειραιά, ενώ ακολουθεί με 610 η υπηρεσία της Αθήνας (κέντρο, κ.λπ.) και με 543 η υπηρεσία της Παλλήνης, που καλύπτει τους δήμους στα βορειοανατολικά προάστια της Αττικής.

Στην τελική ευθεία επενδύσεις 550 εκατ. σε νέα εμπορικά κέντρα

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Διάστημα που κυμάνθηκε από έξι μέχρι έντεκα χρόνια απαιτήσε η «ωριμανση» τριών επενδύσεων ανάπτυξης εμπορικών κέντρων στο Λεκανοπέδιο της Αττικής, ύψους άνω του μισού δις. ευρώ, κάτι που εξηγεί σε μεγάλο βαθμό και τη δυσχέρεια της χώρας να προσελκύσει ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια, ιδίως σε ό, τι έχει να κάνει με την ανάπτυξη ακινήτων, που όμως προσφέρει και τη μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία στην οικονομία. Η επέκταση του Golden Hall (25 εκατ. ευρώ) και η αδειοδότηση του Cambas Project (220 εκατ. ευρώ) και του Academy Gardens (300 εκατ. ευρώ), σε Μαρούσι, Παλλήνη και Ακαδημία Πλάτωνος, αποτελούν χαρακτηριστικό παράδειγμα της δυσχέρειας του ελληνικού κρατικού μηχανισμού, να προωθήσει με ταχύτητα επενδύσεις στρατηγικού χαρακτήρα, λόγω και του μεγάλου αριθμού των νέων θέσεων εργασίας που θα δημιουργήσουν.

Σε κάθε περίπτωση, το 2018 αναμένεται να σηματοδοτήσει την απεμπλοκή και των τριών επενδύσεων, με τις εργασίες να δρομολογούνται ήδη για το τρέχον έτος, αν και στην περίπτωση του Cambas Project της REDS, είναι

πιθανό οι τελικές αποφάσεις να ληφθούν το 2019 και να αποτελέσουν συνάρτηση των εξελίξεων στο «μέτωπο» τόσο της εύρεσης στρατηγικού επενδυτή/χρηματοδότησης όσο και της διαμάχης που έχει ξεσπάσει μεταξύ των κυριών μετόχων του μητρικού ομίλου Ελλάκτωρ. Πάντως, το έργο έλαβε πριν από λίγες ημέρες την έγκριση του δημοτικού συμβουλίου της Παλλήνης, καθώς είχε ήδη διαφανεί η αλλαγή στάσης της -αντιδρώσας αρχικά- Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μετά και την κίνηση της REDS να πραγματοποιήσει έργα υποδομής στην περιοχή, ύψους 4-5 εκατ. ευρώ. Πλέον, πρέπει να συνταχθεί το σχετικό Προεδρικό Διάταγμα με τις χρήσεις γης της έκτασης, από την οποία θα προκύψουν 157 στρέμματα κοινόχρηστου πρασίνου και περί τα 80.000 τ.μ. δομησιμης επιφάνειας, εκ των οποίων περίπου 30.000-40.000 τ.μ. θα αφορούν χώρους γραφείων, ενώ στο έργο θα περιλαμβάνονται επίσης κινηματογραφικές αίθουσες, καταστήματα, καφέ, εστιατόρια και πιθανώς ξενοδοχείο. Εφόσον εγκριθεί από το ΣτΕ και υπογραφεί από τους αρμόδιους φορείς, θα εκδοθεί και η σχετική οικοδομική άδεια, διαδικασία που εκτιμάται ότι θα έχει ολοκληρωθεί εντός του 2019, σχεδόν 12 χρόνια μετά

την έναρξη του σχεδιασμού της επένδυσης. Νωρίτερα και συγκεκριμένα προς το τέλος του τρέχοντος έτους, εκτιμάται ότι θα ξεκινήσουν οι εργασίες για την ανάπτυξη του εμπορικού κέντρου των 55.000 τ.μ. Academy Gardens, στις πρώην εγκαταστάσεις της κλωστοϋφαντουργίας Μουζάκη, στη συμβολή των οδών Λένορμαν και Κηφισού. Πρόκειται για επένδυση της τάξεως των 300 εκατ. ευρώ (μαζί με το κόστος της γης), που διοργανείται από την Artume, εταιρεία συμφερόντων του αμερικανικού επενδυτικού ομίλου της BlackRock. Πλέον έχει εγκριθεί από το ΣτΕ και έχει υπογραφεί από τον αρμόδιο υπουργό κ. Σταθάκη το σχετικό Προεδρικό Διάταγμα, με το οποίο ολοκληρώνεται μια διαδικασία 11 ετών. Η ανάπτυξη συνοδεύεται από την υλοποίηση μνημονίου συνεργασίας, που προβλέπει αντισταθμιστικές ενέργειες από την πλευρά της εταιρείας, με στόχο την ανάδειξη και την ανάπτυξη του περιβάλλοντος χώρου και την τόνωση της απασχόλησης στην ευρύτερη περιοχή της Ακαδημίας Πλάτωνος.

Τις αμέσως επόμενες ημέρες αναμένεται να ξεκινήσουν οι εργασίες για την επέκταση του Golden Hall στο Μαρούσι, μέσω της ανάπτυξης του όμορου κτιρίου

Η επέκταση του Golden Hall (25 εκατ.) και η αδειοδότηση του Cambas Project (220 εκατ.) και του Academy Gardens (300 εκατ.), σε Μαρούσι, Παλλήνη και Ακαδημία Πλάτωνος, αποτελούν χαρακτηριστικό παράδειγμα της δυσχέρειας του ελληνικού κρατικού μηχανισμού.

του πρώην IBC. Η Lamda Development, η οποία έχει αναλάβει την εκμετάλλευση του ακινήτου (επικρατώντας σε διαγωνισμό του ΤΑΙΠΕΔ ήδη από το 2012), κατόρθωσε πριν από λίγες ημέρες να λάβει την οικοδομική άδεια για την επένδυση των 25 εκατ. ευρώ. Μεταξύ άλλων, στο ακίνητο θα δημιουργηθούν χώροι γραφείων 5.264 τ.μ., οι οποίοι θα εκτείνονται σε τέσσερα διαφορετικά επίπεδα. Επίσης, προβλέπονται χώροι παιδικής αναψυχής και γυμναστηρίου, συνολικής επιφάνειας 5.950 τ.μ.

Ενας ολόκληρος μήνας αρχαίου δράματος

Στην 22η διοργάνωση του «Διεθνούς Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος» τον Ιούλιο θα παρουσιαστούν 14 παραστάσεις

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Το «Διεθνές Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος», που διοργανώνεται από το 1997, με εισήγηση του τότε εκτελεστικού διευθυντή του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου (ΚΚΔΙΘ), Νίκου Σιαφάκη, θεωρώ ότι είναι μία από τις πιο επιτυχημένες πολιτιστικές διοργανώσεις που λαμβάνουν χώρα στην Κύπρο. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι τα τέσσερα τελευταία χρόνια υπάρχει αύξηση των εισιτηρίων, και το Φεστιβάλ έχει λάβει διπλή διάκριση με την ευρωπαϊκή αναγνώριση EFFE Label (2015-2016 και 2017-2018), ως ένα από τα καλύτερα φεστιβάλ της Ευρώπης.

Για 22η δεύτερη φορά οι διοργανωτές καταφέρνουν να φέρουν στο νησί αξιόλογες παραγωγές που περιλαμβάνουν ευρύ δημιουργικό φάσμα. Είναι δε πολύ σημαντικό ότι η κυπριακή παρουσία κάθε χρόνο αφήνει το θεατρικό αποτύπωμά της. Για τον Ιούλιο του 2018, τον μήνα που τρέχει το φεστιβάλ, έχουν προγραμματιστεί 14 παραστάσεις από έξι παραγωγές σε τρεις θεατρικούς χώρους, στο Αρχαίο Ωδείο Πάφου, στο Αρχαίο Θέατρο Κουρίου και στο Αμφιθέατρο «το σκαλί» στην Αγλαντζιά. Διοργανωτές του φεστιβάλ είναι οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, το Κυπριακό Κέντρο του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου (ΚΚΔΙΘ) και ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού και η φετινή διοργάνωση εντάσσεται στους εορτασμούς για το Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018. Φέτος, παραστάσεις θα παρουσιάσουν θεατρικά σχήματα και οργανισμοί από την Κύπρο, την Ελλάδα, τη Ρου-

Το συγγρικό σχήμα Spectrum Theatre, που εδρεύει στην Τρανσυλβανία της Ρουμανίας παρουσιάζει την ευριπίδεια τραγωδία «Μήδεια».

Η Διοργάνωση του «Διεθνούς Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος» ανοίγει με τις «Τρωάδες» του Ευριπίδη, σε παραγωγή του Θεάτρου Ένα και σκηνοθεσία Ανδρέα Χριστοδουλίδη.

Το Θέατρο Ρουσταβέλι, το μεγαλύτερο και ένα από τα παλαιότερα θέατρα της Γεωργίας, παρουσιάζει την τραγωδία του Σοφοκλή «Ηλέκτρα».

Ο «Ορέστης» του Ευριπίδη θα παρουσιαστεί από το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος σε νέα μετάφραση του ποιητή Γιώργου Μπλάνα και σε σκηνοθεσία Γιάννη Αναστασάκη.

μανία και τη Γεωργία και επιθυμία των διοργανωτών, όπως εκφράζεται διαχρονικά, είναι η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη προσέλευση του κυπριακού κοινού, καθώς και ξένων επισκεπτών στις παραστάσεις. Σε αυτό το πλαίσιο άλλωστε εντάσσονται ο υπερτιτλισμός όλων των παραστάσεων, αλλά και οι χαμηλές τιμές εισιτηρίου.

Η φετινή διοργάνωση του Φεστιβάλ ανοίγει στο Αρχαίο Ωδείο Πάφου την 1η Ιουλίου με τις «Τρωάδες» του Ευριπίδη, σε σκηνοθεσία Ανδρέα Χριστοδουλίδη και είναι παραγωγή του Θεάτρου ΕΝΑ. Η δεύτερη κυπριακή παραγωγή είναι από τη Fresh Target Theatre Ensemble, σε σκηνοθεσία Πάρι Ερωτοκρίτου που θα παρουσιάσει την «Αλκίπστις» του Ευριπίδη στο Αμφιθέατρο «το σκαλί» Αγλαντζιάς, στο Αρχαίο Ωδείο Πάφου και στο Αρχαίο Θέατρο Κουρίου. Από την Ελλάδα η συμπαραγωγή των Stefi Productions, Roads & Oranges Films, ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Κοζάνης και ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Βέροιας θα παρουσιάσουν την αισχύλεια τραγωδία «Αγαμέμνων», σε σκηνοθεσία του φήμης Τσέζαρις Γκραουζίνις για δύο παραστάσεις στο Αρχαίο Θέατρο Κουρίου. Το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος (ΚΘΒΕ) επανέρχεται στο Φεστιβάλ και παρουσιάζει την ευριπίδεια τραγωδία Ορέστης, σε σκηνοθεσία του Καλλιτεχνικού Διευθυντή του ΚΘΒΕ, Γιάννη Αναστασάκη και σε νέα μετάφραση του ποιητή Γιώργου Μπλάνα, για δύο παραστάσεις στο Αρχαίο Θέατρο Κουρίου.

Το «Διεθνές Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος» είναι από τις πιο επιτυχημένες πολιτιστικές διοργανώσεις και αποτελεί ευκαιρία για θεατρικό διάλογο, αλλά και για θεατρική ευαισθητοποίηση του κοινού.

Το συγγρικό θεατρικό σχήμα Spectrum Theatre από τη Ρουμανία θα παρουσιάσει στο Αμφιθέατρο «το σκαλί» Αγλαντζιάς και στο Αρχαίο Ωδείο Πάφου, τη «Μήδεια» του Ευριπίδη σε σκηνοθεσία Βιόλα Τορόκ. Το Κρατικό Θέατρο Ρουσταβέλι της Γεωργίας θα παρουσιάσει την τραγωδία του Σοφοκλή «Ηλέκτρα», σε σκηνοθεσία του καλλιτεχνικού διευθυντή του Θεάτρου Ρουσταβέλι και διεθνούς φήμης σκηνοθέτη Ρόμπερτ Στούρουα και των Γρηγόρη Καραντινάκη και Νικόλοζ Χαϊνε-Σβελίτσε, με παραστάσεις στο Αρχαίο Ωδείο Πάφου και στο Αμφιθέατρο «το σκαλί» Αγλαντζιάς.

Ο διεθνούς φήμης λιθουανός σκηνοθέτης Τσέζαρις Γκραουζίνις, με μια εξαιρετική ομάδα ηθοποιών και καλλιτεχνικών συντελεστών, σκηνοθετεί το πρώτο έργο της αισχύλειας τριλογίας Ορέστεια, Αγαμέμνων.

Την Επιτροπή Επιλογής Παραστάσεων απαρτίζουν οι: Νάντια Στυλιανού, ανώτερη μορφωτική λειτουργός/προεδρεύουσα της επιτροπής, εκπρόσωπος των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, Αριστόδημος Αναστασιάδης, μορφωτικός λειτουργός Α', εκπρόσωπος των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, Μηνάς Τίγκιλης, σκηνοθέτης, θεατρολόγος, πρόεδρος του Δ.Σ. του ΚΚΔΙΘ, εκπρόσωπος του Κυπριακού Κέντρου του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου, Ειρένα Επαμεινώνδου, τουριστική λειτουργός, εκπρόσωπος του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού, Αχιλλέας Γραμματικόπουλος, ηθοποιός, σκηνοθέτης, αριστίνδην μέλος, με διορισμό από τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού και Αντώνης Κ. Πετριδής, αν. καθηγητής του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου, αριστίνδην μέλος, με διορισμό από τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού.

Η Οργανωτική Επιτροπή αποτελείται από τους Λεάνδρο Ταλιώτη, αντιπρόεδρος του Δ.Σ. του ΚΚΔΙΘ, ηθοποιός, σκηνοθέτης, Σκεύο Πολυκάρπου, ταμίας του Δ.Σ. του ΚΚΔΙΘ, ηθοποιός, Μαρία Κυριάκου, μέλος του Δ.Σ. του ΚΚΔΙΘ, σκηνοθέτης και Χρίστο Γεωργίου, εκτελεστικός διευθυντής του ΚΚΔΙΘ, θεατρολόγος.

Το πρόγραμμα των παραστάσεων

ΘΕΑΤΡΟ ΕΝΑ, Κύπρος

«Τρωάδες» του Ευριπίδη

- Κυριακή 1 Ιουλίου, Αρχαίο Ωδείο Πάφου (επίσημη έναρξη)
- Τρίτη 3 Ιουλίου, Αρχαίο Θέατρο Κουρίου
- Πέμπτη 5 Ιουλίου, Αμφιθέατρο «το σκαλί» Αγλαντζιά

Stefi Productions, Roads and Oranges Films, ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Κοζάνης, ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Βέροιας

«Αγαμέμνων» του Αισχύλου

- Σάββατο 14 Ιουλίου, Αρχαίο Θέατρο Κουρίου
- Κυριακή 15 Ιουλίου, Αρχαίο Θέατρο Κουρίου

Spectrum Theatre, Ρουμανία

«Μήδεια» του Ευριπίδη

- Δευτέρα 16 Ιουλίου, Αμφιθέατρο «το σκαλί» Αγλαντζιά
- Τετάρτη 18 Ιουλίου, Αρχαίο Ωδείο Πάφου

Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος

«Ορέστης» του Ευριπίδη

- Παρασκευή 20 Ιουλίου, Αρχαίο Θέατρο Κουρίου
- Σάββατο 21 Ιουλίου, Αρχαίο Θέατρο Κουρίου

Fresh Target Theatre Ensemble, Κύπρος

«Αλκίπστις» του Ευριπίδη

- Δευτέρα 23 Ιουλίου, Αμφιθέατρο «το σκαλί» Αγλαντζιά
- Σάββατο 28 Ιουλίου, Αρχαίο Ωδείο Πάφου
- Δευτέρα 30 Ιουλίου, Αρχαίο Θέατρο Κουρίου

The Rustaveli Theatre, Γεωργία

«Ηλέκτρα» του Σοφοκλή

- Τετάρτη 25 Ιουλίου, Αρχαίο Ωδείο Πάφου
- Παρασκευή 27 Ιουλίου, Αμφιθέατρο «το σκαλί» Αγλαντζιά

info

Όλες οι παραστάσεις αρχίζουν στις 9:00 μ.μ. Προσέλευση στο θέατρο πριν από τις 8:45 μ.μ.

Πληροφορίες: 7000 2414, www.greekdramafest.com

Για τη διευκόλυνση του κοινού από τη Λευκωσία, θα προσφερθεί δωρεάν μεταφορά με λεωφορεία στο Αρχαίο Θέατρο Κουρίου, για την παρακολούθηση των παραστάσεων: Αγαμέμνων του Αισχύλου, στις 14 και 15 Ιουλίου, Ορέστης του Ευριπίδη, στις 20 και 21 Ιουλίου.

Τιμές εισιτηρίων: €10, €5 (μαθητές, φοιτητές, εθνοφρουροί, συνταξιοκί, άνεργοι). Δωρεάν είσοδος για τα Μέλη του ΚΚΔΙΘ με την επίδειξη της ανανεωμένης Διεθνούς Κάρτας Μέλους του ΔΙΘ για το 2018 και για ΑμεΑ, με την προσκόμιση της κάρτας στην είσοδο.

Αιζέντα

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

24.6.18-30.6.18

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Ποιητική βράδια

Η Ένωση Λογοτεχνών Κύπρου διοργανώνει ποιητική βραδιά με πανσέληνο, στην καφετερία «Αρμονία» στον Άγιο Τύχωνα Λεμεσού. Στη βραδιά θα λάβουν μέρος οι ποιητές Κυριάκος Αναγιωτός, Βάκης Λοιζίδης, Κωνσταντίνος Μακρής, Αντώνης Παλλάς και Νένα Φιλούση. Την παρουσίαση τον συντονισμό θα έχει ο πρόεδρος της Ε.Λ.Κ. Λεωνίδα Γαλάζης. Τετάρτη, 27 Ιουνίου 2018, ώρα 7:00 μ.μ. Καφετερία «Αρμονία», Άγιος Τύχωνας Λεμεσός. Πληροφορίες τηλέφωνο 22721496.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Φεστιβάλ AglanJazz 2018

Το μεγαλύτερο ετήσιο Φεστιβάλ Τζαζ, το AglanJazz, παρουσιάζεται για 12η χρονιά από το Δήμο Αγλαντζιάς στις 26 και 27 Ιουνίου. Στο φεστιβάλ θα συμμετέχουν μπάντες και μουσικοί από Κύπρο, Αμερική, Ελλάδα, Γαλλία, Ισπανία, Ολλανδία και Σλοβακία, με πολλά ακούσματα από Ethnic Jazz και μοντέρνους ήχους. Την Τρίτη 26 Ιουνίου ανοίγει η αυλαία με το Glafkos Kontemeniotis Quartet που συνδυάζει τζαζ, παραδοσιακή και κλασική μουσική. Τη σκυτάλη παίρνει το Daniel Zimmermann Quartet, σε συνεργασία με το Γαλλικό Ινστιτούτο Κύπρου. Στη συνέχεια τη σκυτάλη, σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Θερβάντες, θα πάρει ο βιρτουόζος κιθαρίστας «Chicuelo» Juan Gomez και το ξακουστό πιανίστα Marco Mezquido. Τη δεύτερη μέρα, Την Τετάρτη 27 Ιουνίου το Takoushis-Kararatakis Project, featuring Udo Demandt θα ανοίξει το πρόγραμμα. Η πρωτότυπη και ανεπιτήδευτη, μουσική διάθεση των δύο μουσικών αποπνέει ένα μοντέρνο ήχο. Στη Σκηνή του AglanJazz θα συνοδεύονται από τον Ολλανδό βιρτουόζο των κρουστών Udo Demandt. Την ελληνική συμμετοχή εκπροσωπούν οι Noir Sessions, ένα νεοσύστατο σχήμα που επιδιώκει να ερμηνεύει πρωτότυπες συνθέσεις και ελάσσιες διασκευές. Το Φεστιβάλ θα κλείσουν οι GrooveHub από τη Σλοβακία, η μουσική των οποίων χαρακτηρίζεται από δυναμικές μελωδίες και ρυθμούς γεμάτους με τον ενθουσιασμό και το πάθος της ροκ. Τη μπάντα στηρίζουν οι CPM και Cyprus - Slovakia Business Association. Τρίτη 26 και Τετάρτη 27 Ιουνίου, ώρα 8:45 μ.μ. Πλατεία της παλιάς Αγλαντζιάς.

Για περισσότερες πληροφορίες: www.aglanjazz.com. Δωρεάν είσοδος.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Αναλφάβητοι ως προς τους συνανθρώπους

«Ξέρω πως πολλοί φοβούνται το θέμα της παράστασης, αλλά σας το λέω εντίμως: οι κυρίες είναι βαθιά συγκινητικές και άκρως διασκεδαστικές. Αλλάστε, πιάγαν και ήρθαν. Δεν έχουν να φοβηθούν τίποτα», σημειώνει η σκηνοθέτις Γεωργία Μαυραγάνη για την παράσταση «Παρ' όλα αυτά». Εννέα γυναίκες που έζησαν με τον καρκίνο ανέβηκαν στη σκηνή για να μοιραστούν την εμπειρία τους, αλλά και τη διαδρομή της ζωής τους, όπως επαναπροσδιορίστηκαν μέσα από την περιπέτεια της υγείας τους. Η παράσταση αυτή (που επαναλήφθηκε πριν από λίγες ημέρες στο Φεστιβάλ Αθηνών) συζητήθηκε ευρέως και όσοι την παρακολούθησαν μόνο καλά λόγια έχουν να πουν.

Όμως δεν θα σχολιάσουμε το «καλλιτεχνικό γεγονός».

Σήμερα στις «Τέχνες» φιλοξενούνται δύο ασυνήθιστες, για το περιεχόμενο του ενθέτου, συνεντεύξεις: με τον ψυχίατρο Αθανάσιο Αλεξανδρίδη και τον ογκολόγο Γιάννη Μπουκοβίνα (σελ. 4 και 5). Ο πρώτος αναφέρεται στο θέμα της παιδικής κακοποίησης και ο δεύτερος στον καρκίνο και στη σχέση που αναπτύσσεται μεταξύ γιατρού και ασθενούς. Και οι δύο μιλούν ουσιαστικά για ανθρώπους που «πήγαν και ήρθαν». Οι άλλοι. Δεν επιστρέφουν όλοι. Ο,τι κι αν αυτό σημαίνει. Τα «κακοποιημένα» παιδιά σφραγίζονται από το τραύμα, και, αν το πρόβλημα δεν αντιμετωπιστεί εγκαίρως, η βλάβη είναι μη αναστρέψιμη. Ο κ. Μπουκοβίνας έρχεται σε άμεση, καθημερινή, επαφή με τον ανθρώπινο πόνο, με τον θάνατο. «Η ιατρική είναι σπουδαία επιστήμη, αλλά, αν η γνώση είναι το μυαλό της, ο ανθρωπισμός πρέπει να είναι η καρδιά της», λέει. Και οι δύο γιατροί πρέπει να «διαβάσουν» τον άνθρωπο που νοσεί, ψυχικά και σωματικά.

Και οι δύο συνεντεύξεις είναι ξεχωριστές, ειλκρινικές και συγκινητικές. Μιλούν οι γιατροί για την εμπειρία τους, σε διαφορετικό χρόνο, για διαφορετικό λόγο. Η «συνύπαρξη» δυναμώνει τη φωνή, διαλύει για λίγο έστω τη σιωπή. Η διαδικασία και μόνο να διαβάζει κανείς γι' αυτό που θέλει να αποφύγει, φοβάται ή αποστρέφεται είναι θεραπευτική. Αρκεί να το επικειρήσει. Αρκεί να μην προσπερνάει το «δυσάρεστο» ή να αρνείται να ανοίξει κουβέντα γι' αυτό. Η άρνηση διογκώνει τη σιωπή κι αυτή με τη σειρά της τον φόβο. Η τέχνη συμβάλλει καθοριστικά στη διαδικασία της «ομολογίας». Ντοκιμαντέρ, ταινίες, θεατρικές παραστάσεις κάνουν το σκοτάδι ορατό. Δυναμώνουν το βίωμα της συμμετοχής και, κυρίως, της κατανόησης. Ενθαρρύνουν, ίσως, την ανάγκη να μοιραστεί κανείς ό,τι τον πανικοβάλλει, τον απομονώνει, ό,τι προκαλεί περισσότερο πόνο. Μπορεί να μην αποτρέψουν τον θάνατο από την ασθένεια, μπορούν όμως να αποτρέψουν τον φόνο του ήθους από το θύμα. Η καταγγελία, στην περίπτωση της κακοποίησης, είναι αναγκαία: βοηθάει όσο και η έγκαιρη διάγνωση και η σωστή αγωγή στον καρκίνο.

Ο ψυχίατρος κ. Αλεξανδρίδης υπογραμμίζει ότι «στα δημοτικά διαμερίσματα, στα σχολεία» πρέπει να θίγονται τα ζητήματα της κακοποίησης μαζί «με τα συμπληρωματικά τους, όπως είναι ο στιγματισμός, ο αποκλεισμός, ο εκφοβισμός». Με τη δημόσια συζήτηση «ζυγίζεται» το συμβάν, ο διάλογος βοηθάει στην κάθαρση.

Φροντίδα σημαίνει υποστήριξη, ανθρώπινη παρουσία, το χέρι που τεινεί ο ειδικός για να μοιρέσει ο πάσχων να κάνει το επόμενο βήμα. Να μη βυθίζεται στη θλίψη, στην επιθετικότητα, στην ανημπόρια. Κι αυτό ισχύει τόσο για το κακοποιημένο παιδί όσο και για τον καρκινοπαθή.

Δύσκολα και τα δύο. Χρειάζονται κράτη με ανεπτυγμένες δομές πρόνοιας, ψυχιατρικής, ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Χρειάζονται και κοινωνικές διατεθειμένες να έρθουν αντιμέτωπες με τις παθογένειές τους. Χρειάζονται πληροφόρηση και ευθύνη. «Παρ' όλα αυτά», όπως οι εννέα γυναίκες της παράστασης δέχθηκαν να μιλήσουν δημόσια για τον πόνο της ασθένειας μετατρέποντας το οδυνηρό βίωμα σε δημιουργία, το ίδιο συμβαίνει και όταν παιδιά ή έφηβοι, ενθαρρύνονται να αποκαλύψουν τον προσωπικό εφιάλτη τους.

Η δημοσιότητα δημιουργεί το αίσθημα της κοντότητας, όταν, προφανώς, δεν εκθέτει μόνο και μόνο για να υποδαυλίσει το σκανδαλοθηρικό ή το κτηνώδες. Όταν προσπαθεί να αναλογιστεί με ενσυναίσθηση και έγνοια, με προσοχή και φροντίδα. Μάθαμε να «τραυματιζόμαστε» όλο και πιο συχνά όλο και πιο βαθιά ο ένας τον άλλον. Μάθαμε να προκαλούμε βία, δηλαδή εύκολα. Να συνδέσαμε την επιβίωση με τον τρόπο, οξύνοντας τις ασθένειες. Αναλφάβητοι, ως προς τους συν-ανθρώπους.

ΘΕΑΤΡΟ

«Μιστέρο Μπούφο» του Φο

Η καλοκαιρινή παραγωγή του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου (ΘΟΚ), ανεβάζει το «Μιστέρο Μπούφο» του Ντάριο Φο ανεβαίνει στη σκηνή του Αμφιθεάτρου Μακαρίου Γ', στη Σχολή Τυφλών την Παρασκευή, 22 Ιουνίου. Η παράσταση έχει τη σκηνοθετική υπογραφή του Κώστα Γάγκη και η μετάφραση είναι του Θωμά Μοσχόπουλου. Το «Μιστέρο Μπούφο» γράφτηκε το 1969 και έκτοτε έχει ανέβει σε όλον τον κόσμο εκατοντάδες φορές. Πρόκειται για ένα σπονδυλωτό κείμενο με διαδοχικά κωμικά σκετς, που βασίζονται στην παράδοση των πλανόδιων θεατρίνων και αντλούν τα θέματά τους από τα μεσαιωνικά θρησκευτικά έργα. Μέσα από το «Μιστέρο Μπούφο» ο Ντάριο Φο σατιρίζει με χιούμορ την καθημερινότητα των απλών ανθρώπων τον μεσαιώνα και σχολιάζει την εκμετάλλευση της αφέλειας των πιστών

από τον καθολικό κλήρο. Συντελεστές: Μετάφραση Θωμά Μοσχόπουλος, σκηνοθεσία - μουσική - στίχοι: Κώστας Γάγκης, δραματουργία: Κώστας Γάγκης - Ανθή Φουντά, σκηνικά - κοστούμια Ηλέκτρα Κυθραίου, κίνηση - χορογραφία Έλενα Αντωνίου Σχεδιασμός Φωτισμών: Σταύρος Ευλαμπίου, βοηθός σκηνοθέτης Ανθή Φουντά. Παίζουν οι Δημήτρης Αντωνίου, Χάρης Αριστίδου, Πηνελόπη Βοσιλείου, Νίκη Δραγούμη, Θανάσης Ισιδώρου, Αφροδίτη Κλεοβούλου, Πάνος Μακρής, Αντωνία Χαραλάμπους. Παραστάσεις: Λευκωσία, Αμφιθέατρο Μακαρίου Γ', Παρασκευή 22, Σάββατο 23 & Τετάρτη 27 Ιουνίου (με αγγλικούς και τουρκικούς υπέρτιτλους), ώρα 9:00 μ.μ. Θα ακολουθήσουν παραστάσεις σε Πάφο, Λεμεσό και Λάρνακα. Πληροφορίες / Εισιτήρια: Ταμείο Θεάτρου ΘΟΚ, τηλ. 7772717.

ΧΟΡΟΣ

«Ιόν»

Στο πλαίσιο του 21ου Φεστιβάλ Σύγχρονου Χορού Κύπρου ο χορογράφος Χρήστος Παπαδόπουλος παρουσιάζει την παράσταση «Ιόν» με διάρκεια 60'. Η χορογραφία του Χρήστου Παπαδόπουλου εστιάζει στην επαναληπτικότητα των κινητικών μοτίβων, στην καθαρότητα του σκηνικού χώρου που διαμορφώνεται μέσα από τους φωτισμούς και την ίδια τη δράση. Ένα ζωντανό σύστημα από δέκα χορευτές πάλλεται και συντονίζεται, έλκεται και απωθείται. Χορεύουν: Νάντη Γύγουλου, Νώντας Δαμόπουλος, Αμαλία Κοσμά, Χάρη Κότσαλη, Γεώργιος Κοσιφάκης, Ευθύμιος Μοσχόπουλος, Δημήτρα Μερτζάνη, Μαρία Μπρέγιαννη, Ιωάννα Παρασκευοπούλου, Αλέξης Τσιάμογλου. Πέμπτη 28 Ιουνίου, ώρα 8:30 μ.μ. Θέατρο Ριάλτο, Ανδρέα Δρουσιώτη, 19, πλατεία Ηρώων, Λεμεσός. Πληροφορίες: τηλ. 7777745, 25343904, ntiac@rialto.com.cy

ΜΟΥΣΙΚΗ

«Homesickness Blues»

Ο μουσικοσυνθέτης, οργανοπαίκτης και καλλιτέχνης Κώστα Βόμβολο γεφυρώνει δύο εντελώς διαφορετικά μουσικά είδη που γεννιούνται σχεδόν ταυτόχρονα: την τζαζ και το ελληνικό αστικό τραγούδι. Στη μουσική παράσταση σε σκηνοθεσία Ακύλλα Καραζήση θα ακουστούν επιλεγμένα κομμάτια πρώιμου σουίνγκ και μπλουζ που συνυπάρχουν με παραδοσιακά ελληνικά τραγούδια στην αστική εκδοχή τους. Σύλληψη/επιλογή κομματιών/ενορχήστρωση: Κώστας Βόμβολος. Εκτέλεση μουσικών κομματιών: Κώστας Βόμβολος (ακορντεόν), Κατερίνα Σισίνι (φωνή), Αργύρης Μπακιρτζής (φωνή), Μιχάλης Σιγανίδης (κοντραμπάσο), Αλέξανδρος Γαγάτσας (βιμπράφωνο, τύμπανα), Χριστίνα Αντωνοπούλου (κλαρίνο). Τετάρτη, 27 Ιουνίου, ώρα 8:30 μ.μ. Πολιτιστικό Κέντρο Πανεπιστημίου Κύπρου, Αρχοντικό Οδού Αζοθέας, παλιά Λευκωσία. Πληροφορίες τηλέφωνο 22894531-2, culture@ucy.ac.cy

ΑΦΗΓΗΣΗ

Στις χώρες των γιγάντων

Πόση δύναμη κρύβει μέσα του ένα παραμύθι; Η Μαρίνα Κατσάρη αφηγείται αριστουργηματικά παραμύθια της Ιρλανδίας και της Σκωτίας, και οι μουσικοί David Faure Brac (ιρλανδικές φλογέρες, μπάντζο, κιθάρα), Loïc Blejean (ιρλανδική γκάιντα) και Βαγγέλης Γέττος (ακορντεόν, κρουστά, φυσικά κηπτικά εφέ), ντύνουν τον λόγο της με μελωδίες. Με λαϊκά παραμύθια της Ιρλανδίας και της Σκωτίας, η αυλή του Πολιτιστικού Ιδρύματος Τράπεζας Κύπρου, φιλοξενεί μια μακρινή αλλά τόσο οικεία μουσική παράσταση σε συνεργασία με την Πρεσβεία της Ιρλανδίας στην Κύπρο. «Οι τρεις συμβουλές», ιρλανδικό παραμύθι περιπέτειας, «Η γέφυρα του γιγάντα» παραμύθι που αναπτύσσεται στη Βόρεια Ιρλανδία, «Ο μικρός φαρμάς και το δακτυλίδι της γοργόνας», παραμύθι της Σκω-

τίας, είναι τα τρία παραμύθια που θα ταξιδέψει το κοινό. Αυλή Πολιτιστικού Ιδρύματος Τράπεζας Κύπρου, Φανερωμένης 86-90, Λευκωσία. Πέμπτη, 28 Ιουνίου, ώρα 9:00 μ.μ. Πληροφορίες τηλέφωνο 22128157, events@ouc.ac.cy. Είσοδος ελεύθερη.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Να κουβενδιάζουμε ήσυχα και απλά

Πόσος ντόρος έγινε και συνεχίζει να γίνεται σχετικά με το γλωσσάριο με αμοιβαία αποδεκτούς όρους μεταξύ Ε/κ και Τ/κ δημοσιογράφων; Πολύς και κατά τη γνώμη αχρειαστός, όπως αχρειαστό είναι και το γλωσσάριο. Δεν θεωρώ ότι ένα γλωσσάριο μπορεί από μόνο του να κάνει την οποιαδήποτε αλλαγή, διότι είναι κάτι το τεχνητό, που θα πρέπει να το μάθεις. Δεν θεωρώ ότι τίθεται θέμα λογοκρισίας ή περιστολής των ελευθεριών του Τύπου και των λειτουργιών του με αυτό, απλώς το βλέπω ως ένα ακόμα αχρειαστό συμβουλευτικό εργαλείο καλών τρόπων. Μου θυμίζει, ξέρετε, τις συμβουλές της μάνας μου πριν πάμε σε κάποια επίσκεψη, «όταν σε κεράσουν θα πάρεις ένα και θα πεις ευχαριστώ. Θα σου ξαναπροσφέρουν, αλλά εσύ δεν θα πάρεις, θα με κοιτάξεις, και με το νεύμα μου θα καταλάβεις αν πρέπει να πάρεις ακόμα ένα». Ξέρετε πόσα σοκολατάκια τζοκόντα έχασα με αυτή τη συμβουλή της μάνας μου; Αμέτρητα. Στο τέλος τι γινόταν; Τίποτα. Και σοκολατάκι δεύτερο δεν έπαιρνα και η μπιέρα μου αναγκαζόταν να δικαιολογηθεί γιατί ήμουν ακατάδεκτος.

Έτσι και με το γλωσσάριο, και τις λέξεις-φράσεις δεν θα χρησιμοποιούμε και

όσοι το κάνουν θα πρέπει να δικαιολογούν με παραφράσεις γιατί τις χρησιμοποιούν και στο τέλος θα χάσουμε και το νόημα των λέξεων και οι λέξεις που δεν είναι ορφανές... θα μας κοπούν από τα κειμενά μας και θα γελάνε.

Προς τι ο ντόρος, λοιπόν; Είμαστε φοβηλοί, δεν χάνουμε ευκαιρία να συνασπιστούμε σε στρατόπεδα, να είμαστε οι μισοί υπέρ της συμφιλίωσης και της προσφοράς κλάδου ελαίας και οι άλλοι μισοί να είμαστε προσάτες της μνήμης και της πατρίδας. Επίσης, μας αρέσουν και οι υπερβολές και οι ιστορικές αναγωγές, και φυσικά να βρίσκουμε παραδείγματα που επιβεβαιώνουν τις απόψεις μας, ακόμα και αν δεν είναι εντελώς τα κατάλληλα.

Οι λέξεις θεωρώ ότι δεν φαίνονται σε τίποτα να τις ταλαιπωρούμε και να βρίσκουμε συνώνυμά τους ή άλλες ουδέτερες για να μην πληρώσουμε ο ένας τον άλλ-

λο, αυτή τη δουλειά την κάνει η λογοτεχνία, που έχει εργαλεία της τις λέξεις και μπορεί να πει τα πράγματα με το όνομά τους ή να τα ωραιοποιήσει. Ο δημοσιογράφος λόγος, που, αναντιλέκτα, έχει ως εργαλεία του τις λέξεις, δεν έχει στόχο να εξωραΐσει ή να επιβάλει έννοιες και γεγονότα μέσω αυτών. Αυτό μπορεί να το κάνει η λογοτεχνία, και αν είναι στρατευμένη και μονόφθαλμη επιλέγει να μη τη διαβάσει και να βρει αλλού αυτό που αναζητείς. Ο δημοσιογραφικός λόγος είναι γεγονός που πρέπει να μεταφερθούν διά των οστών λέξεων, ενώ ο λογοτεχνικός λόγος είναι εικόνας, διαισθήσεις, γεγονότα, εμπειρίες, γνώμες, θέσεις και χίλια άλλα που εκπορεύονται εκ των λέξεων, όχι ΚΑΙ από τις λέξεις. Ο δημοσιογράφος πρέπει να ξέρει να πει τα σύκα-σύκα και τη σκάφη-σκάφη, και όχι να αναζητάει την υπό τας περιστάσεις κατάλληλη λέξη. Τα ρεπορτάζ είναι εκ των γεγονότων εκπορευόμενα, ενώ η λογοτεχνία διά των λέξεων εκπορευόμενη. Όσο για το αν εμπλέκεται η

«Κατηγορώ τον πρόεδρο Ντόναλντ Τραμπ»

Ο πρώην διευθυντής του FBI Τζέιμς Κόουμι αποκαλύπτει όσα έζησε στον Λευκό Οίκο και υπερασπίζεται τις επιλογές του

JAMES COMEY
A Higher Loyalty
εκδ. Flatiron Books, σελ. 290

Του ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΠΑΠΑΡΣΕΝΟΥ

Όταν τον Σεπτέμβριο του 2013 ο πρόεδρος Ομπάμα τον διόρισε διευθυντή του FBI για δεκαετή θητεία, ο Τζέιμς Κόουμι δεν φανταζόταν ότι θα βρεθεί στο μάτι του κυκλώνα σε μια τοξική περίοδο της αμερικανικής πολιτικής ζωής, που κορυφώθηκε με την εκλογή του Ντόναλντ Τραμπ στην προεδρία των ΗΠΑ τον Νοέμβριο του 2016. Μεσούσης της προεκλογικής εκστρατείας, το FBI διενεργούσε δύο πολιτικά εκρηκτικές έρευνες, που άγγιζαν τους δύο κυρίως προεδρικούς υποψηφίους, τη Χίλαρι Κλίντον και τον Ντόναλντ Τραμπ, για τον χειρισμό των οποίων δέχθηκε διασταυρούμενα πυρά από τα δεξιά και από τα αριστερά. Η αποπομπή του από τον πρόεδρο Τραμπ τον Μάιο του 2017, η δεύτερη στην ιστορία του FBI από την ίδρυσή του το 1935, προκάλεσε σάλο, που αναζωπυρώθηκε από τον πόλεμο που του εξαπέλυσε ο Λευκός Οίκος με την κυκλοφορία του βιβλίου του, το οποίο εκτοξεύθηκε αμέσως στην κορυφή των ευπώλητων.

Οι αξίες του

Για να κατανοηθεί η στάση του στην επίμαχη περίοδο 2016-2017, ο συγγραφέας ανατρέπει στους σημαντικότερους σταθμούς της ζωής του και στις αξίες που τον καθοδηγούσαν στην επαγγελματική πορεία του, ως ομοσπονδιακό εισαγγελέα, ως ομοσπονδιακό εισαγγελέα διαφθοράς, ως αναπληρωτή υπουργό Δικαιοσύνης στην κυβέρνηση Μπους,

Στις 9 Μαΐου 2017, ο Κόουμι πληροφορήθηκε από την τηλεόραση την απόλυσή του, με εντολή να μην ξαναπατήσει σε κτίριο του FBI.

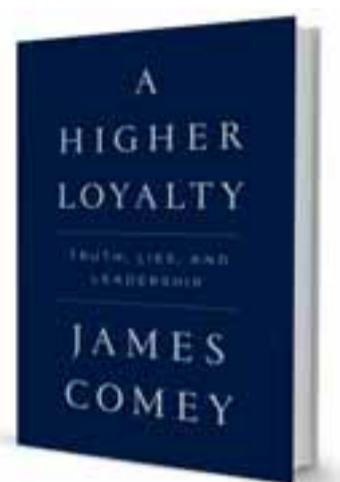
όταν ήλθε σε ρήξη με τον αντιπρόεδρο Τσέινι για τη νομιμότητα των μυστικών προγραμμάτων παρακολούθησης της NSA και των βασανιστηρίων της CIA στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας και ως διευθυντή του FBI υπό τους προέδρους Ομπάμα και Τραμπ στην υπηρεσία μιας Δικαιοσύνης «που πρέπει είναι τυφλή».

Η ανάγκη για ηγέτες προσπλωμένους στις υψηλότερες αξίες της αλήθειας και της ηθικής γίνεται πιο επιτακτική στις μέρες μας, τονίζει, όταν τα πραγματικά δεδομένα αμφισβητούνται, το ψέμα νομιμοποιείται και η ανέντιμη συμπεριφορά επιβραβεύεται στην Αμερική και αλλού.

Αγωνιώδης είναι η προσπάθεια του Κόουμι να αποκρούσει τις κατηγορίες ότι με τις ενέργειές του το 2016 επηρέασε έστω και έμμεσα το εκλογικό αποτέλεσμα υπέρ του Τραμπ και εις βάρος της Κλίντον. Ετσι, ενώ τον Ιούλιο 2016, χωρίς να καταλογίσει ποινικές ευθύνες στην Κλίντον αλλά «μία ιδιαίτερα απειροεπιτη συμπεριφορά», είχε ανακοινώσει το κλείσιμο δώδεκάμηνης έρευνας του FBI, για να διαπιστωθεί αν από τον προσωπικό

διακομιστή της είχε διακινήσει απόρρητο υλικό όταν υπηρέτησε ως υπουργός Εξωτερικών, αιφνιδιαστικά δώδεκα μέρες πριν από τις κάλπες, το FBI ξανάνοιξε την έρευνα αυτή, όταν ανακάλυψε νέα ηλεκτρονικά μηνύματα της. Παρότι και από τη συμπληρωματική αυτή έρευνα δεν προέκυψε επιβαρυντικό στοιχείο κατά της Κλίντον, η ζημιά στην εικόνα της είχε ήδη συντελεστεί, μολονότι είναι αμφίβολο ότι η ανακίνηση της υπόθεσης αποτέλεσε το αποφασιστικό πλήγμα, που οδήγησε στην ήττα. Ταυτόχρονα, όμως, το FBI αποφάσισε να μη δημοσιοποιήσει μία άλλη έρευνα-βόμβα που είχε ξεκινήσει τον Ιούλιο 2016, μετά την ανακάλυψη από τις αμερικανικές μυστικές υπηρεσίες ενός σχεδίου ρωσικής ανάμειξης στις αμερικανικές εκλογές για να πληγεί η Κλίντον, με υποψίες για σύμπραξη στελεχών της καμπάνιας Τραμπ με τη Μόσχα. Ο Κόουμι υπε-

Στο βιβλίο του, ο Τζέιμς Κόουμι ισχυρίζεται ότι οι πρακτικές του Τραμπ παρέπεμψαν στην... μαφία, με τον αρχηγό να απαιτεί υποταγή, αφοσίωση και σιωπή από τα μέλη της «οικογένειας».

ρασπίζεται τις αμφιλεγόμενες ενέργειές του ως θεσμικά ορθές και αισθάνεται «ναυτία» στους ισχυρισμούς ότι παρενέβη υπέρ ή κατά ενός υποψηφίου, όταν διαρκής μέριμνά του ήταν η τήρηση του νόμου και η διαφύλαξη της αμεροληψίας του FBI, μακριά από πολιτικές σκοπιμότητες. (Στις εκλογές του 2016 ο ίδιος δεν ψήφισε, ενώ η σύζυγος και οι κόρες του στήριξαν την Κλίντον). Στο βιβλίο περιγράφεται ως εφιαλτική η συνεργασία του με τον πρόεδρο Τραμπ. Ενώ ο ίδιος επεδίωκε να κρατάει αποστάσεις από τον Λευκό Οίκο, αποφεύγοντας τις κοινωνικές επαφές με τους πρόεδρους, ο Τραμπ ήθελε να επιβάλει έναν άλλο κώδικα συμπεριφοράς, που του θύμιζε πρακτικές της μαφίας, με τον αρχηγό της να απαιτεί υποταγή, αφοσίωση και σιωπή από τα μέλη της «οικογένειας». Το μέλλον προμηνύονταν δυσόιο, όταν σε κατ' ιδίαν συναντήσεις τους στον

Λευκό Οίκο, ο πρόεδρος Τραμπ του ζήτησε «υπόσχεση αφοσίωσης», για να εισπράξει «υπόσχεση εντιμότητας», ή όταν τον πρόέτρεψε να μη δώσει συνέχεια στην έρευνα του FBI για τον παραιτηθέντα σύμβουλο εθνικής ασφαλείας Μάικλ Φλιν, που ελεγχόταν για ψευδομαρτυρία σχετικά με τις συνομιλίες του με τον Ρώσο πρέσβη στην Ουάσινγκτον.

Στις 9 Μαΐου του 2017, ο Κόουμι πληροφορήθηκε από την τηλεόραση την απόλυσή του, ενώ βρισκόταν σε υπηρεσιακό ταξίδι στο Λος Άντζελες, με εντολή να μην ξαναπατήσει το πόδι του σε κτίριο του FBI. Μερικές μέρες αργότερα η δημόσια πίεση που προκλήθηκε από τη διαρροή του περιεχομένου σημειώματός του για την προεδρική προτροπή στην υπόθεση Φλιν, ανάγκασε το υπουργείο Δικαιοσύνης να διορίσει τον προκατόχο του στο FBI Ρόμπερτ Μιούλερ ως ειδικό ανακριτή στη ρωσική έρευνα.

Από τους τρεις προέδρους υπό τους οποίους υπηρέτησε, τον σεβασμό του Κόουμι κέρδισε ο Ομπάμα, γιατί συνδύαζε την αυτοπεποίθηση με την ταπεινοφροσύνη και ως ηγέτης ήθελε να ακούει πολλές γνώμες και όχι μόνο κολακείες. Κατά του προέδρου Τραμπ απευθύνει βαρύ κατηγορητήριο, ότι είναι ανέντιμος, ότι έχει αποκολληθεί από την αλήθεια, ότι «έχει ανάψει μία φωτιά, που απειλεί να κάψει τη χώρα». Είναι όμως αισιόδοξος, γιατί το δάσος έπειτα από μία φωτιά πάντα αναγεννάται, εναποθέτοντας τις ελπίδες του στην εγρήγορση του Τύπου, της νεολαίας και της Δικαιοσύνης.

Ο κ. Αχιλλέας Παπαρσένος διετέλεσε προϊστάμενος του γραφείου Τύπου στην ελληνική πρεσβεία της Ουάσινγκτον.

➤ Το Love FM 100.7 και η XENOS Travel αναζητούν το τυχερό ζευγάρι που θα κερδίσει πενήνήμερο πακέτο διακοπών για την πανέμορφη Σκιάθο.

➤ Στο δώρο περιλαμβάνονται τα αεροπορικά σας εισιτήρια, η διαμονή για τέσσερα βράδια στο πολυτελές ξενοδοχείο 5 αστέρων Skiathos Palace, το πρωινό σας γεύμα και η μεταφορά από και προς το αεροδρόμιο.

➤ Συντονιστείτε στο Love FM 100.7 και μάθετε πώς θα διεκδικήσετε αυτό το δώρο!

98.1 & 105.7

f t i

Η κλήρωση θα γίνει τη Δευτέρα 25 Ιουνίου στην πρωινή εκπομπή του Τάσου Τρύφωνος και της Χριστιάνας Αρτεμίου!

* Ισχύουν όροι και Προϋποθέσεις.

by Royal Holidays

Ο θεατής κρίνει αν μια δράση είναι βλάσφημη

Ο Κώστας Γάγκης που σκηνοθετεί το «Μιστέρο Μπούφο» του Ντάριο Φο μιλάει στην «Κ» για την καλοκαιρινή παραγωγή του ΘΟΚ

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο σκηνοθέτης της καλοκαιρινής παραγωγής του ΘΟΚ «Μιστέρο Μπούφο» Κώστας Γάγκης μιλάει στην «Κ» για την παράσταση και λέει ότι η απόσταση βλασφημίας και σάτιρας έγκειται στην αγάπη, «Ο βλάσφημος δεν μπορεί να μιλήσει την αγάπη αλλά ούτε και να την ακούσει». Ο κ. Γάγκης τελικά βρήκε τους ηθοποιούς που αναζητούσε, «βρήκα οκτώ ηθοποιούς, οι οποίοι πραγματικά πετούν σπίθες πάνω στη σκηνή». Οι οκτώ ηθοποιοί είναι οι Δημήτρης Αντωνίου, Χάρης Αριστείδου, Πηνελόπη Βασιλείου, Νίκη Δραγούμη, Θανάσης Ισιδώρου, Αφροδίτη Κλεοβούλου, Πάνος Μακρής και Αντωνία Χαραλάμπους. Το «Μιστέρο Μπούφο» είναι ένα σπονδυλωτό κείμενο με διαδοχικά κωμικά σκετσ, που βασίζονται στην παράδοση των πλανόδιων θεατρίνων και αντλούν τα θέματά τους από τα μεσαιωνικά θρησκευτικά έργα. Στην παράσταση του ΘΟΚ ο Κώστας Γάγκης χρησιμοποιεί τη μετάφραση του Θωμά Μοσχόπουλου και θα παρουσιάσει εννέα ιστορίες συμπεριλαμβανόντας στην παράσταση υλικό από σημειώσεις και συνεντεύξεις του Ντάριο Φο.

—Αναζητούσατε ηθοποιούς που ανταναφλέγονται, τους βρήκατε τελικά;

—Με μια ανοιχτή ακρόαση βρήκα οκτώ ηθοποιούς, οι οποίοι πραγματικά πετούν σπίθες πάνω στη σκηνή. Ο καθένας τους έχει κάνει μεγάλη διαδρομή στη διαδικασία των δοκιμών και καθένας δίνει ρεσιτάλ ερμηνείας στα κομμάτια που έχει αναλάβει. Είναι μεγάλη χαρά να συνεργάζεσαι με τόσο διαθέσιμους ηθοποιούς.

—Ποιες είναι οι ιδιαιτερότητες αυτού του θεατρικού είδους;

—Η σάτιρα εμπεριέχει ως είδος την κριτική όλων των κακών κειμένων της κοινωνίας μας. Δεν αφήνει τίποτα όρθιο. Είναι ως είδος άγριο και οξύ και επειδή μιλάει για φαυλότητες του κόσμου μας που όλοι ξέρουμε συχνά προκαλεί έντονα γέλια στη θεατρική αίθουσα αλλά όχι γέλια πρωτοεπίπεδα. Κάτω από το γέλιο της σάτιρας υποφώσκει ένας λυγμός, ένα «ακ» καθώς και μια ελπίδα να αλλάξουν τα πράγματα και μια πίκρα για όσα αβάσταχτα ζούμε. Εκεί, λοιπόν, είναι και η δυσκολία

«Η δυσκολία στη σάτιρα είναι να κρατήσει τον ανατρεπτικό της χαρακτήρα χωρίς να μοιάζει στεγνή δημαγωγία».

στη σάτιρα: να κρατήσει τον ανατρεπτικό της χαρακτήρα χωρίς να μοιάζει στεγνή δημαγωγία και ποιητών πολιτικάντικη φανφάρα. Να παραμείνει «μυαλακή» χωρίς να γίνεται μαλακάκι, να είναι παιγιωδής και πάντα εμπειρικούσα τον λυγμό που ενεδρεύει αλλά πάντα να εμπειρείει άβυσσο το αίτημα για κοινωνική αλλαγή.

—Πόσο απέχει η βλασφημία από τη σάτιρα;

—Η απόστασή τους διαφέρει ανάλογα με την πρόθεση του ομιλητή αλλά και του ακροατή. Αν βλάσφημο είναι να θίγει κάτι που για τον άλλον είναι ιερό και αν σάτιρα είναι να σχολιάζεις καυστικά τα κακώς κείμενα, τότε οι δύο έννοιες δεν συναντιούνται. Δεν είναι βέβαια πάντοτε σαφή τα όρια ανάμεσα στις δύο καταστάσεις. Τι γίνεται όταν τα κακώς κείμενα συμβαίνουν μέσα στον πυρήνα αυτού του κάτι που είναι ιερό για τον άλλον; Τότε για να τα σατιρίσεις θα αναφερθείς και σ' αυτό το ιερό κάτι. Πώς διαχωρίζεται η σάτιρα από την κακεντρέχεια σε αυτήν την περίπτωση; Η πρόθεση που γεννά μια δράση υπαγορεύει την πορεία αυτής της δράσης. Στο χέρι στη βελτίωση ή στη βελήλωση; Ποιος κρίνει αν μια δράση είναι βλάσφημη ή σατυρική; Ο ακροατής. Κάθε ακροατής. Τα κακώς κείμενα μιας οικογένειας είναι συνήθως τα ίδια τα μέλη μιας οικογένειας που τα σατιρίζουν. Γιατί; Γιατί η οικογένεια είναι ιερή και χρειάζεται να θεραπευτεί από αυτά τα κακώς κείμενα. Τα κακώς κείμενα των θρησκευτικών οικογενειών μένουν σιωπηλά από τα μέλη της Εκκλησίας. Γιατί; Ίσως γιατί γι' αυτά τα μέλη, το θρησκευτικό συναίσθημα δεν είναι τόσο ιερό, όσο το θρησκευτικό συμφέρον. Ίσως γιατί αν θεραπευτεί η Εκκλησία από τα κακώς κείμενα, δεν θα υπάρ-

Αν κάποιος αναγνωρίζει σε αυτές τις καταστάσεις, που συνέβησαν στον Μεσαίωνα, κοινά σημεία με το σήμερα, ας μιλήσει τώρα, αλλιώς ας σωπάσει για πάντα... λέει ο Κώστας Γάγκης για το «Μιστέρο Μπούφο».

χει συμφέρον γι' αυτά τα μέλη. Η απόσταση βλασφημίας και σάτιρας έγκειται στην αγάπη. Ο βλάσφημος δεν μπορεί να μιλήσει την αγάπη αλλά ούτε και να την ακούσει. Ίσως, λοιπόν, υπάρχουν και βλάσφημα αφτιά, που ονομάζουν «βλάσφημο» ακόμα και την υγιή σάτιρα, όταν αυτή θίγει τους ίδιους, και όχι τα ιερά τους (αν έχουν τέτοια).

—Το «Μιστέρο Μπούφο» αφορά την Καθολική Εκκλησία και τη μεσαιωνική κοινωνία, φτάνει μέχρι και στα καθ' ημάς; Πώς παραμένει επίκαιρο;

—Στο Μιστέρο Μπούφο βλέπουμε ποικίλες μορφές εξουσίας είτε αυτές λέγονται Καθολική Εκκλησία είτε Αφέντης να ασελούν πάνω στους πιο αδύναμους, να παρερμηνεύουν και να χρησιμοποιούν δημαγωγικά τις έννοιες του θείου μαρτυρίου περί θυσίας και υπομονής, να καθορίζουν με μια ψυχρή απόφαση, με μια ψυχρή γραμμή, τις ζωές των απλών ανθρώπων. Σε αντίστιξη βλέπουμε τους απλούς ανθρώπους να επιβιώνουν της εξουσίας, βρίσκοντας καταφύγιο στην τρέλα και το γέλιο. Όλα αυτά βέβαια γίνονταν τότε, στον Μεσαίωνα, και ουδεμία σχέση έχουν με την επικαιρότητα. Αν πάλι κάποιος αναγνωρίζει σε αυτές τις καταστάσεις κοινά σημεία με το σήμερα, ας μι-

λήσει τώρα, αλλιώς ας σωπάσει για πάντα...

—Θα χρησιμοποιηθεί, κατ' αναλογία με το πρωτότυπο, η κυπριακή διάλεκτος ή θα τηρηθεί η μετάφραση του Θωμά Μοσχόπουλου;

—Ο βασικός κορμός της παράστασης βασίζεται στη μετάφραση του Θωμά Μοσχόπουλου, ωστόσο, όπως λέει και ο Άγγελος κάποια στιγμή μιλώντας για την αυθεντικότητα των τεσσάρων Ευαγγελίων, «προσθέσαμε κι εμείς κάτι λίγο από τη φαντασία μας». Κι ενώ το έργο θα μιληθεί στα «καλαμαριστικά», η κυπριακή διάλεκτος θα ακουστεί στην παράστασή μας. Μεγάλη σημασία έχει εδώ η συμβολή της Ανθής Φουντά, της βοηθού μου σε σκηνοθεσία και δραματουργία μαζί με την οποία σκεφτήκαμε να συμπεριλάβουμε στην παράσταση υλικό από σημειώσεις και συνεντεύξεις του Ντάριο Φο.

—Πόσες σκηνές θα παρουσιαστούν στην παράσταση; Έγινε κάποιο είδος επιλογή;

—Η παράσταση αποτελείται από 9 ιστορίες. Πράγματι έγινε επιλογή, καθώς δεν θα χρησιμοποιηθεί μία από τις ιστορίες που μας δίνει η μετάφραση του κ. Μοσχόπουλου, η ιστορία για την Παναγία και τις 3 Μαρίες, ενώ προσθέσαμε την ιστορία

του Πάπα Βονιφάτιου του 8ου της οποίας μεταφράσαμε με τη Ανθή. Επίσης, στην παράστασή μας παρατίθενται και αποσπάσματα από τις ιστορικές και πολιτικές εισαγωγές που έκανε ο ίδιος ο Ντάριο Φο πριν από κάθε ιστορία.

—Σκηνοθετικά πώς προσεγγίσατε το έργο;

—Η σκηνοθεσία του έργου ήταν μια εξίσωση με πολλούς αγνώστους. Άγνωστοι μεταξύ τους άνθρωποι, μια ανοικτή δομή έργου, χωρίς αρχή, μέση, τέλος, εννιά ιστορίες η μία δίπλα στην άλλη. Και μια ανεξήγητη εμπιστοσύνη σε κάτι άγνωστο, μια κρυφή δύναμη που σιγά-σιγά φανερωνόταν μέσα στην ομάδα. Αυτήν τη μυστική δύναμη εμπιστεύτηκα και πάνω σε αυτήν χτίσαμε μια παράσταση όπου μέσα από ένα σμήνος γελωτοποιών ξεπετάγεται ο ένας που θα οδηγεί την κάθε ιστορία. Μέσα από την κεντρική, εμβληματική ιστορία της «Γέννησης του Γελωτοποιού» γεννιούνται οι υπόλοιπες ιστορίες, όπως γεννιέται κι ένα παιδί, γιατί ο κάθε γελωποιός δεν μπορεί να το κρατήσει άλλο μέσα του.

Ο γελωτοποιός αγαπά

—Ο γελωτοποιός εκφράζει όσα δεν θέλουμε ή δεν μπορούμε να πούμε;

—Ο γελωποιός εκφράζει όσα δεν μπορούμε να πούμε από τη θέση, από την οποία μας έχουν ορίσει να μιλάμε. Ο γελωποιός μιλώντας δεν διεκδικεί θέση, αναγνώριση, επικρότηση. Δεν αποζητά την αγάπη του ακροατηρίου. Ο γελωποιός αγαπά. Γι' αυτό δεν φοβάται την απόρριψη του ακροατηρίου. Αγαπά. Αγαπά και φροντίζει τον κόσμο που του πήρε τη λαλιά ο φόβος. Χαρακτηριστικό του δούλου είναι να μη λέει αυτό που σκέφτεται, λέει ο Ευριπίδης στις «Φοίνισσες». Ο Ντάριο Φο κάνει τους δούλους τρελούς και έτσι τους χαρίζει το δικαίωμα να μιλήσουν. Ο γελωποιός είναι γέννημα του λαού. Είναι η γλώσσα του. Και για να ζεσταίνουμε σιγά-σιγά το θρησκευτικό μας συναίσθημα. «Εάν ταις γλώσσαις των ανθρώπων λαλώ των αγγέλων, αγάπη δε μη έχω, γέγονα χαλκός πκών ή κύμβαλον αλαλάζον» (Κορινθ. Α' 13.1).

—Τι το μυστηριακό υπάρχει στο θέατρο του Ντάριο Φο

—Μυστηριακό είναι το μειδιάμα στα χείλη του Ντάριο Φο. Παρουσιάζει την αλήθεια ως τέτοια και μας κάνει να απορούμε, τι θέλει να πει ο ποιητής. Είναι η προσωπική αποξένωση με την αμεσότητα της αλήθειας που επιτρέπει στο Ντάριο Φο να γελά. Μας δείχνει με όλες του τις λέξεις που να κοιτάζουμε. Αν δούμε στην κατεύθυνση που μας λέει, θα σοβαρέψουμε. Όσο κοιτάμε το δάχτυλο απορούμε και γελάμε, παραξευδύμαστε.

«Μιστέρο Μπούφο», σε σκηνοθεσία Κώστα Γάγκη. Παραστάσεις: Λευκωσία, Αμφιθέατρο Μακαρίου Γ', Παρασκευή 22, Σάββατο 23 & Τετάρτη 27 Ιουνίου. Πάφος, Αρχαίο Ωδείο, Τετάρτη 4 & Πέμπτη 5 Ιουλίου. Λεμεσός, Κηποθέατρο, Πέμπτη 12 & Παρασκευή 13 Ιουλίου. Λάρισα, Πατιτίο Δημοτικό Αμφιθέατρο, Τετάρτη 18 Ιουλίου. Ελ. Αμμόκωστος, Δημοτικό Αμφιθέατρο Δερύνειας, Τετάρτη 25 Ιουλίου, έναρξη 9:00 μ.μ.

Θεσσαλονίκη, ιστορική μνήμη χωρίς «φίλτρα»

Τα γεγονότα κατά τον Μεγάλο Πόλεμο και η Ελλάδα του Εθνικού Διχασμού

ΓΑΒΡΙΗΛ Ν. ΣΥΝΤΟΜΟΡΟΥ
Η Θεσσαλονίκη στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο και η γενικότερη ελληνική εμπλοκή
Εκδ. Ζήτρος, σελ. 682

Του ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ Β. ΣΤΕΡΓΙΟΥΛΗ

Ενα δύσκολο και ιδιαίτερα απαιτητικό έργο έφερε εις πέρας ο Γαβριήλ Συντομόρου αναλαμβάνοντας να παρουσιάσει στο ευρύ κοινό την ιστορία της Θεσσαλονίκης κατά τη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, αλλά και να ερευνηθεί συστηματικά θέματα σχετικά με τη γενικότερη εμπλοκή της Ελλάδας και τη θέση της στο διεθνές γίγνεσθαι εκείνης της περιόδου. Ο Συντομόρου για να ανταποκριθεί στο βαρύ φορτίο της ιστορικής περιγραφής είχε ως οδηγό του την καθοδηγητική ρήση του Καρλ φον Κλαούζεβιτς, του σημαντικού θεωρητικού του πολέμου, ότι «ο πόλεμος συνιστά τρισυπόστατη πραγματικότητα πε-

ριλαμβάνουσα κυβερνητικές πολιτικές, στρατιωτικές δραστηριότητες και, κυρίως, περιπέτειες λαών».

Με οδηγό του την παραπάνω ρήση ο Συντομόρου έχτισε την ιστορική του αφήγηση γύρω από τρεις θεματικές ενότητες. Η πρώτη θεματική ενότητα περιστρέφεται γύρω από την εμπλοκή ή όχι της Ελλάδας στον Α' Παγκόσμιο, μια εμπλοκή την οποία η χώρα αδυνατούσε να αποφύγει, αφού ήταν αναγκασμένη να επιλέξει με αφορμή τον πόλεμο, αν θα συνέχιζε την προσπάθεια—που είχε ξεκινήσει την προσπάθεια—που είχε ξεκινήσει με τους δύο προηγούμενους Βαλκανικούς Πολέμους—απελευθέρωσης και των υπόλοιπων υπόδουλων ή θα τηρούσε αποστάσεις από τις πολεμικές συγκρούσεις προσποριζόμενη πως ήταν ένας πόλεμος αδιάφορος γι' αυτήν.

Η δεύτερη θεματική ξαναζωντανεύει την εικόνα της Θεσσαλονίκης στο διάστημα του πολέμου, επικεντρώνοντας την έρευνα στις συνθήκες

Γαλλικός καταυλισμός στη Θεσσαλονίκη. Φωτογραφία τραβηγμένη στις 21 Ιουλίου του 1917.

παραμονής των συμμάχων στην πόλη σε συνδυασμό με τα αντισυμμαχικά μέτρα που εφάρμοζαν οι κατά καιρούς φιλοβασιλικές κρατικές υπηρεσίες. Τέλος, η τρίτη θεματική εστιάζει το ενδιαφέρον της σε αμιγώς πολεμικά-στρατιωτικά γεγονότα που εκδηλώθηκαν στον καθαυτό ελληνικό χώρο ή στην ευρύτερη, ελληνικού χαρακτήρα περιοχή, όπως για παράδειγμα η γαλλοβρετανική δραστηριότητα στα Δαρδανέλλια και η βουλγαρική εισβολή στη Μακεδονία, η οποία υπήρξε αφορμή έντονων διαμάχης μεταξύ βενιζελικών και βασι-

λικών στη Θεσσαλονίκη, καταλήγοντας στην εκδήλωση του κινήματος της Εθνικής Αμύνης από οπαδούς του Βενιζέλου στις 17 Αυγούστου 1916. Ο Συντομόρου περιγράφοντας με γλαφυρό τρόπο τα γεγονότα, υπηρετεί με θέρμη την Ιστορία, υποτασσόμενος πρόθυμα στα κελεύσματα της ιστορικής επιστήμης: δεν προσφέρει εκδούλευση σε κανέναν, δεν εξωτερικεύει συμπάθειες ή αντιπάθειες, αλλά μόνο του μέλημα είναι να διασώσει στην ιστορική μνήμη «εσ αεί» όσα πραγματοποιήσαν οι άνθρωποι, είτε αυτά είναι θετικά είτε

είναι επιζήμια. Στην προσπάθειά του αυτή θα ανατρέξει επίμονα και με διεισδυτική ματιά στις πηγές, στη βιβλιογραφία και στα αρχεία εκείνης της περιόδου.

Λεπτομερής περιγραφή

Εξφυλλίζοντας τις σελίδες του αφιερωματικού τόμου ο αναγνώστης διαπιστώνει την επιμονή του συγγραφέα να περιγράψει με κάθε λεπτομέρεια τη Θεσσαλονίκη, τους ανθρώπους της, τις συνθήκές τους, τα ήθη τους, τη συνύπαρξή τους με τους συμμάχους που κατέφθαναν συνεχώς στην πόλη

και κατάφεραν να δημιουργήσουν μια δεύτερη πόλη ισάριθμου πληθυσμού με την πρώτη, τα εμπορικά καταστήματα, τα κέντρα διασκέδασης, τις ταβέρνες και τα ξενοδοχεία. Η πόλη ζούσε περίοδο οικονομικής ευφορίας. Έλληνες και Εβραίοι έμποροι, όπως σημειώνει ο Συντομόρου, που σε άλλους καιρούς ήταν ζήτημα αν θα κέρδιζαν 800 ή 1.000 λίρες σε έναν χρόνο, τώρα κέρδιζαν 10.000 λίρες. Οι σύμμαχοι πλήρωναν επίσης υπέρογκα ποσά για ενοικιάσεις ξενοδοχείων, κατοικιών κ.λπ., αλλά έδιναν και υψηλά μεροκάματα στους Θεσσαλονικείς εργάτες και φορτοεκφορτωτές. Η περίοδος όμως της ευφορίας δεν θα κρατούσε για πολύ. Η ηττοκαταστροφή του 1917 και η τραγική ήττα του μικρασιατικού μέτωπο μετέβαλαν τα δεδομένα. Η Θεσσαλονίκη έπρεπε να κάνει μια νέα αρχή.

Ο Χαράλαμπος Β. Στεργιούλης είναι φιλόλογος, δρ Βυζαντινής Φιλολογίας ΑΠΘ.

Δεν υπάρχει γενιά που να είναι χαμένη

Οι Βαζοοκα, η μπάντα πέντε φίλων από τον Βόλο, που άγγιξε τις χορδές της νέας γενιάς έρχονται στον Φέγγαρο και μας συστήνονται

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Οι Βαζοοκα είναι κατ' αρχάς μία παρέα πέντε φίλων από τον Βόλο, ο Εάνθος Παπανικολάου, ο Βασίλης Τζελέπης, ο Γιάννης Βούλγαρης, ο Άρης Ράμμος και ο Πάνος Παπανικολάου. Αυτή η παρέα που έγινε μπάντα κινείται με επιτυχία στην πανκ ελληνική σκηνή, ιδίως με τον δεύτερο δίσκο τους, με τίτλο «Χαμένη γενιά» που κυκλοφόρησε το 2016, με στίχο ελληνικό αφού, όπως λένε, στις περιόδους τους το κοινό δείχνει πολύ ενδιαφέρον που ακούει μια άλλη γλώσσα. Οι πέντε καλλιτέχνες έχουν την ορμή και την όρεξη να κάνουν πράγματα, να πειραματίζονται με τις μουσικές φόρμες. Όσο για το αν υπάρχει χαμένη γενιά, λένε ότι καμία γενιά δεν είναι άχρηστη, υπάρχουν όμως άνθρωποι που σε κάνουν να νιώθεις άχρηστος. Οι Βαζοοκα, ωστόσο, δεν φαίνεται να πτοούνται από τέτοιους ανθρώπους. Έχουν αναπτύξει μία δυναμική σχέση με το κοινό τους και απ' ό,τι φαίνεται ήρθαν για να μειώσουν στα μουσικά πράγματα, για όσο τουλάχιστον έχουν όρεξη.

—Δίνετε νέα μορφή στην ψυχεδελική, punk και garage μουσική;

—Πιστεύω πως έχουμε ένα πολύ δικό μας τρόπο να παίζουμε με αυτές τις φόρμες. Δεν ξέρω αν δίνουμε νέα μορφή, έχουμε σίγουρα όμως το δικό μας στυλ. Παίζουμε από πολύ μικρή ηλικία μαζί και έτσι έχει δημιουργηθεί μία συγκεκριμένη χημεία μεταξύ μας χωρίς απαραίτητα αυτό να είναι κάτι που έχουμε σχεδιάσει. Συνέβη απλώς με την τριβή που έχουμε όλα αυτά

Οι Βαζοοκα πιστεύουν στον ελληνικό στίχο και στην ιδιαιτερότητα που έχει τόσο νοηματικά όσο και ηχητικά, χωρίς να αποκλείουν τίποτε. Άλλωστε, η παρέα αυτή φαίνεται να θέλει να δοκιμάσει όσα περισσότερα μπορεί.

τα χρόνια που είμαστε μαζί σαν group και σαν φίλοι.

—Υπάρχει τέτοια σκηνή στην Ελλάδα;

—Και βέβαια υπάρχει και οι μπάντες πλέον είναι πολλές και πολύ καλές μάλιστα. Αυτό είναι πολύ θετικό, καθώς υπάρχει μία ευγενής άμιλλα που αναγκάζει τις μπάντες και τους μουσικούς να παρουσιάζουν όλο και πιο ολοκληρωμένες δουλειές.

—Ποιες είναι οι επιρροές σας;
 —Οι επιρροές μας είναι όλη η ιστορία του Ροκ εντ Ρολ με όλα τα

προϊόντα του από τη γέννησή του μέχρι τις μέρες μας. Πέρα από αυτό ακούμε και άλλες μουσικές όπως κλασική, ρεμπέτικα, Jazz... κ.λπ.

—Γράφετε στίχους στα ελληνικά, δεν επηρεάζει αυτό την εμβέλεια του συγκροτήματός σας;

—Όσο αφορά το κοινό μας στο εξωτερικό καθόλου. Έχουμε είδη κάνει αρκετές περιοδείες στην Ευρώπη με ελληνικό στίχο και το κοινό δείχνει πολύ ενδιαφέρον που ακούει μια άλλη γλώσσα. Το δύσκολο είναι η εκάστοτε δισκογραφική να κάνει promotion και να

διαφημίσει τον δίσκο μας στο εξωτερικό. Όπως και να έχει δεν πτοούμαστε. Πιστεύουμε στον ελληνικό στίχο και στην ιδιαιτερότητα που έχει τόσο νοηματικά όσο και ηχητικά. Χωρίς να αποκλείουμε μία δουλειά μας στα αγγλικά στο μέλλον.

—Υπάρχει η «άχρηστη γενιά» ή είναι απλώς μια προκατάληψη;

—Δεν υπάρχει καμία γενιά που να είναι άχρηστη. Υπάρχουν όμως άνθρωποι που μπορούν σε κάνουν να νιώσεις άχρηστος.

—Τι πιστεύετε ότι δένει μια

μπάντα; Εσείς είστε φίλοι από παλιά, είναι σημαντικό;

—Η φιλία είναι σίγουρα πολύ σημαντικό παράγοντας. Εξίσου όμως σημαντικό είναι τα κοινά ακούσματα, τα κοινά βιώματα και η όρεξη να παίζεις μουσική.

—Ποιοι είναι οι στόχοι των Βαζοοκα μετά από σχεδόν δέκα χρόνια ζωής;

—Αυτή τη στιγμή ηχογραφούμε τον τρίτο μας δίσκο, ο οποίος ελπίζουμε να κυκλοφορήσει μέσα στο 2018.

—Για πόσο μπορείτε να σας δείτε

“

«Η φιλία είναι σίγουρα πολύ σημαντικός παράγοντας. Εξίσου όμως σημαντικό είναι τα κοινά ακούσματα, τα κοινά βιώματα και η όρεξη να παίζεις μουσική», λένε οι Βαζοοκα.

σε αυτό το μουσικό μονοπάτι;

—Πραγματικά αυτό είναι κάτι που δεν μπορούμε να υπολογίσουμε. Δεν είμαστε μία μπάντα που σκέφτεται τόσο πολύ το μέλλον. Όπως σου είπα αυτή τη στιγμή γράφουμε τον δίσκο μας. Μέχρι εκεί για τώρα. Σίγουρα πάντως μας αρέσει να παίζουμε με καινούργιες φόρμες.

—Στον Φέγγαρο πώς βρεθήκατε; Έχετε εικόνα από Κύπρο;

—Θα είναι η πρώτη φορά που θα επισκεφτούμε την Κύπρο και είμαστε πολύ χαρούμενοι που θα παίζουμε στο φεστιβάλ του Φέγγαρου. Τα παιδιά από το φεστιβάλ ήρθαν σε επαφή με την manager μας, την Πέννη Λιαρομάτη, και έτσι κλείσαμε το live.

info

Bazooka, 2 Αυγούστου, Φεστιβάλ Φέγγαρος 2018, Δημοσιογραφικό Χωριό, Περβόλια Λάρνακας, www.fengaros.com

Pueblo Franco

BEST OF DEEJAY

Σάββατο και Κυριακή
15:00 – 18:00

DEEJAY

93.5

FEELS GOOD

[f](#)
[i](#)
[t](#)

LISTEN LIVE
www.mydeejay.com.cy

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
 ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

Public

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Της ΜΑΡΙΑΛΕΝΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

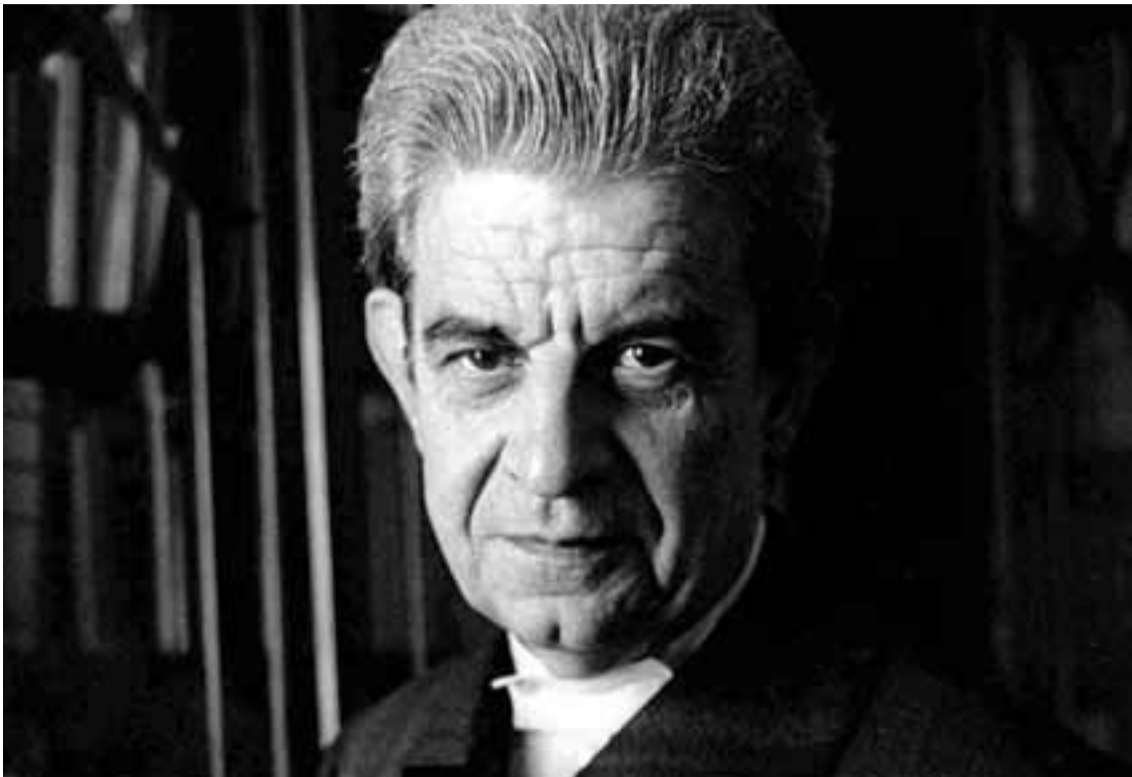
Οι άνθρωποι είναι τόποι, είναι τοπία

«Εκείνο το καλοκαίρι, χάρη στον Λακάν ανακάλυψα τη Ρώμη και την ερωτεύτηκα». Με τα ταξίδια στην Ιταλία ξεκινά η Κατρίν Μιγιό (Catherine Millet) το ταξίδι της στη ζωή του διάσημου Γάλλου ψυχαναλυτή Ζακ Λακάν (1901-1981). Στο βιβλίο που μόλις κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Κέλευθος με τίτλο «Η ζωή με τον Λακάν» (μτφρ. Μαρίνα Κουνεζή) η συγγραφέας και ψυχαναλύτρια μοιράζεται με το ευρύτερο κοινό τις αναμνήσεις από τη δεκάχρονη κοινή τους ζωή.

Ήταν λίγο μετά το 1970 που η νεαρή Μιγιό, έχοντας ήδη σπουδάσει φιλοσοφία στη Σορβόνη, περιέβαλλε τον Λακάν μαζί με μια ευρύτερη ομάδα φιλοσόφων, μεταξύ αυτών και ο μετέπειτα γαμπρός και διαχειριστής των αρχείων του Ζακ, Αλέν Μιλιέρ, στα σεμινάρια του. Σύντομα έγινε αναλυόμενη του και στη συνέχεια εκπαιδευόμενη ψυχαναλύτρια και ταυτόχρονα η σχέση τους γινόταν όλο και πιο προσωπική. Συνδέθηκαν ερωτικά και έζησαν μαζί (παρότι ο Λακάν διατηρούσε σχέσεις με τις πρώην του και είχε πάντοτε παράλληλα φλερτ) τα τελευταία δέκα χρόνια της ζωής του Λακάν, παραβιάζοντας το ψυχαναλυτικό πλαίσιο, δημιουργώντας όμως την ίδια στιγμή τη δική τους μυθολογία και εν τέλει συντηρώντας τον ήδη υπάρχοντα μύθο που απλώνονταν γύρω από την εκρηκτική, εκκεντρική και καθ' όλα γοητευτική προσωπικότητα του Λακάν.

Ο Λακάν, όπως περιγράφεται από την ερωμένη Μιγιό, ήταν ένα ενδιαφέρον αλλά απαιτητικό ταξίδι από μόνος του. Δεν ήταν μόνον ότι λάτρευε τα ταξίδια, επέστρεφε με κάθε ευκαιρία στην Ιταλία που αγαπούσε, πήξε τα μυστικά των τόπων που συναντούσε, ανακάλυπτε γωνιές, θησαυρούς, εκθέματα. Σεβόταν τον τόπο. Ήξερε πάντα πού να τρώει καλά, τι να αναζητά πού και σε ποια μουσεία κρύβεται ο κάθε πίνακας. Είχε και εκεί συγκεκριμένες προτιμήσεις. Ζωγράφος όπως ο Ντομιενικό ή ο Τζούκι ήταν οι αγαπημένοι του. Καθόταν με τις ώρες μπροστά στον πίνακα «Ερως και Ψυχή» του Τζούκι ανακαλύπτοντας κάθε φορά και κάτι που τον εντυπωσίαζε. Πολύ συχνά οι λεπτομέρειες των ανακαλύψεων που έκανε στις ατέλειωτες ώρες της παρατήρησης στα μουσεία εμπλουτίζαν το ψυχαναλυτικό υλικό του στα περιφημα σεμινάρια του.

Υπήρχε όμως άλλος τόπος που

Ο Ζακ Λακάν, όπως περιγράφεται από την ερωμένη Μιγιό, ήταν ένα ενδιαφέρον αλλά απαιτητικό ταξίδι από μόνος του. Εκρηκτική, εκκεντρική και καθ' όλα γοητευτική προσωπικότητα.

Ο Λακάν διατηρούσε σχέσεις με τις πρώην του και είχε πάντοτε παράλληλα φλερτ, παραβιάζοντας το ψυχαναλυτικό πλαίσιο.

δυσκολευόταν κάθε φορά που τον συναντούσε και αυτό ήταν η πραγματικότητα (ο νόμος, ο κανόνας) και τα όρια που έθετε αυτή. Δεν σταματούσε ποτέ σε κόκκινο φωτεινό σηματοδότη, έτρεχε με ιλιγγιώδη ταχύτητα, μπορούσε να ικανοποιήσει τη σύντροφό του και τους φίλους τους με έναν τρόπο που υπερέβαινε τον νόμο της βαρύτητας. Μόνον όταν ερχόταν αντιμέτωπος με το πραγματικό με τρόπο ακαριαίο (έχασε την κόρη του από αυτοκινητικό, συγχρόστεικε το όχημά του σε κηκλίδωμα, αλλά βγήκε ως εκ θαύματος σώος και λίγο αργότερα νόσπησε από καρκίνο του εντέρου) αποδέχτηκε την πραγ-

ματικότητα ως δυνατότερη από εκείνον (εγκατέλειψε την οδήγηση και αρνήθηκε να κάνει οποιαδήποτε θεραπεία, απαντώντας στους δικούς του «γιατί έτσι μου κάνει κέφι»).

Ο Λακάν, όπως τον περιγράφει η Μιγιό, είναι ένα ιταλικό τοπίο της Αναγέννησης, είναι ένας πλούσιος σε βλάστηση αλλά και βουνά τόπος. Είναι κατοικημένος αλλά και απόκρημνος. Είναι ένας τόπος που δεν απευθύνεται προς κατανόηση σε πολλούς, αλλά διατηρεί τη λάμψη και τη γοητεία του όσα χρόνια και εάν περάσουν. Είναι ένας καλλιεργημένος τόπος.

Δεν είναι τυχαίο ότι ο Φρόιντ ονόμασε Α' Τοπική και Β' Τοπική (μετά το 1920) τον διαχωρισμό του Συνειδήτου και του Ασυνειδήτου, με τις τομές και τον εμπλουτισμό που περιέχουν αυτές με την εξέλιξη της ψυχανάλυσης.

Σκέφτομαι ότι είμαστε όλοι οι άνθρωποι τόποι και τοπία. Τοπία προς ενάτηνση, προς θαυμασμό, χαλαρωτικά, αλλά και θλιβερά, απόκοσμα και εγκαταλελειμμένα τοπία.

Ακόμα περισσότερο σε βάθος είμαστε τόποι. Για να γνωρίσουμε και εμείς οι ίδιοι τι είδους τόποι είμαστε, πρέπει να ταξιδέψουν πολλοί μέσα μας κι εμείς να ταξιδέψουμε

μέσα σε άλλους. Πρέπει να στοχαστούμε τι είδους τόποι σε βάθος ήταν οι γονείς μας. Πολλές φορές οι τόποι δεν είναι αυτό που φανταζόμασταν. Τα ταξίδια οδηγούν σε ένα ξέφωτο, αλλά γίνονται και οδυνηρά, αδιέξοδα. Εκ πρώτης κανείς δεν φαίνεται ερεβώδης. Κανείς εκ πρώτης δεν μοιάζει με τη Γη της Επαγγελίας, και αν μοιάζει μάλλον δεν είναι.

«Το πιο μακρύ ταξίδι μου είναι εσύ», έλεγε ο «ποιητής», και πάντα –ενώ αγαπώ τα ταξίδια– στέκομαι με μεγάλη επιφύλαξη απέναντι σε ανθρώπους που ταξιδεύουν συνεχώς σε άλλους τόπους στην υψηλή για να βρουν κάτι τη στιγμή που το έχουν μέσα τους, δίπλα τους.

Η συνάντηση των ανθρώπων είναι πάντα ένα κοσμολογικό γεγονός, όμοιο με το Big Bang. Μόνον η ανθρώπινη ένωση δημιουργεί το θάυμα, η ανθρώπινη συναναστροφή λειτουργεί σαν ίαμα, σαν πηγή.

Καμιά φορά, όμως, ο άνθρωπος τόπος έχει τις ευαισθησίες του, το εύθραυστο εδαφός του ή τον σπάνιο πλούτο του. Και εκεί χρειάζεται κάθε φορά ο αντίστοιχος ταξιδιώτης, ένας Λακάν που στέκει με θαυμασμό ώρες ατέλειωτες απέναντι σε μια τοιχογραφία. Που βλέπει το θάυμα και δεν κάνει πίσω.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟ

Ο Δημήτρης Κανελλόπουλος γεννήθηκε στη Νεμούτα Ηλείας το 1954 και μεγάλωσε στην Αθήνα. Σπούδασε στο Ιστορικό Αρχαιολογικό Τμήμα του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και Ιστορία - Φιλοσοφία στο Πανεπιστήμιο Babeş-Bolyai του Κλουζ-Ναπόκα της Ρουμανίας. Έχει δημοσιεύσει συλλογές ποιημάτων με τελευταία «Το φράγμα της μνήμης» (Οροπέδιο 2017). Η πρώτη συλλογή διηγημάτων του, «Ο θάνατος του αστρίτη και άλλες ιστορίες», κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις εκδόσεις Κίχλη. Από το 2006 εκδίδει και διευθύνει το περιοδικό «Οροπέδιο».

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας; Το «Στόουνερ» του Τζον Γουίλιαμς και το «Ο ακυρώνας φλέγεται» του Ουίλιαμ Φόκνερ...

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί; Ο Ζιλ Μπλας του Λε Σαζ από το ομώνυμο «θερβαντικό» μυθιστόρημα. Οπλισμένος με την ευφυΐα του ήρωα, έχω την ελπίδα ότι θα μπορούσα να διακρίνω τους μυστικούς διαδρόμους της πολιτικής, η οποία υπήρξε το μεγάλο μου πάθος.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντας και τεθνεώτες; Τον Χόρχε Σεμπρούν, τον Βικτόρ Σερζ, τον Ισαάκ Μπάμπελ, για να συζητήσω μαζί τους τις αυταπάτες για τις οποίες σπατάλησα πολλά χρόνια από τη ζωή μου. Επίσης, τον Καρκαβίτα, τον Θεοτόκη και τον Παπαδημιτράκη, και από τους σύγχρονους τον Η. Χ. Παπαδημητράκοπουλο, τον Περικλή Σφυρίδη και τον Θανάση Βαλτινό.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου; Εμαθα, μάλλον εμπέδωσα χάρη στον αριστοτεχνικό τρόπο του Βολταίρου, την αξία της ανοχής και κατανόησης του «άλλου», στο εξαιρετικό δοκίμιο του «Πραγματεία περί ανεκτικότητας».

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά; Τον «Μάστορ Ντον Τζεζουάλντο» του Τζιοβάνι Βέργκα.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές; Το «Πατήρ Σέργιος» του Τολστόι.

Αστρίτης δεν είναι ένα πολύ επικίνδυνο φίδι που απαντά στην ελληνική ύπαιθρο; Πώς βρέθηκε στον τίτλο του βιβλίου σας; Ο αστρίτης είναι το πιο επικίνδυνο και θανατηφόρο φίδι της ελληνικής πανίδας, συγχρόνως όμως είναι το πιο περήφανο και το πιο έξυπνο. Στην πάλη του καλού με το κακό χτυπάει κατά πρόσωπο. Είναι ο «τίμιος» εκπρόσωπος του κακού! Στο βιβλίο χτυπάει από φόβο την ηρωίδα και σπκώνεται, την κοπάζει στα μάτια, και πέφτει νεκρός από την καλοσύνη αυτής της γυναίκας.

Ο γενέθλιος τόπος είναι κάτι περισσότερο από σκανικό στις ιστορίες αυτές; Ο γενέθλιος τόπος είναι αυτός στον οποίο ανέπνευσα και είδα το φως. Είναι η πηγή των αισθημάτων μου απέναντι στη φύση και απέναντι στους ανθρώπους που αγάπησα και από τους οποίους εμπνεύστηκα. Ο τόπος μου με μπόλιασε με τη γλώσσα πριν ακόμη φοιτήσω στο σχολείο. Είναι για μένα η παιδική μου ηλικία, η πιο ευτυχισμένη περίοδος της ζωής μου.

Πρώτα σε πωλήσεις

Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

1 «Μαχάτμα Γκάντι: Το δώρο του θυμού» του Gandhi Arun (Διόπτρα)

2 «Εφοδος στον ουρανό» του Θανάση Λάλα (Αρμός)

3 «Όσο πιο λίγο μ' αγαπάς, τόσο πιο πολύ σε θέλω» του Δημήτρη Δανιά (Καστανιώτης)

4 «Homo Deus: Μια σύντομη ιστορία του μέλλοντος» του Harari Yunal Noah (Αλεξάνδρεια)

5 «Ο Κωνσταντίνος Μπιστοτάκης με τα δικά του λόγια» του Αλέξη Παπαχελά (Παπαδόπουλος)

Λογοτεχνία

1 «Ζωή σε πόλεμο» της Λένας Μαντά (Ψυχογιός)

2 «Ιστορία χωρίς όνομα» του Στέφανου Δάνδολου (Ψυχογιός)

3 «Το δέμα» του Sebastian Fitzek (Διόπτρα)

4 «Αστρία στην άμμο» της Ρένας Ρώσση-Ζαΐρη (Ψυχογιός)

5 «Ο φοινίκας» του Χρήστου Χωμενίδη (Πατάκης)

• Αυτήν την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από τα βιβλιοπωλεία Public.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ

Μεγάλες ιδέες

ΑΓΗΣ ΠΕΤΑΛΑΣ
Εις την ψυχική ελπίδα
εκδ. Εστία, σελ. 562

Στην Ελλάδα του 1917, όπου μαίνεται ο Εθνικός Δικασμός μεταξύ βασιλικών και αντιβασιλικών, καταφθάνει ένας νεαρός από το Τορίνο, ο οποίος επιστρέφοντας στην πατρίδα του νιώθει ταυτόχρονα ντόπιος και αυτοεξόριστος. Τα πολιτικά ήθη κι έθιμα της χώρας του με απογοητεύουν, καθώς εκείνος φαντασιώνεται τον σοσιαλιστικό παράδεισο που ευαγγελίζεται η Οκτωβριανή Επανάσταση. Όλη του η ψυχή στρέφεται προς ανατολάς, απ' όπου προσμύει την ελπίδα. Η αδημονία του να επωμιστεί τον ιστορικό ρόλο του κοινωνικού επαναστάτη αναστέλλεται όταν γίνεται υπάλληλος του γκαράζιέρη του βασιλιά και αφοσιώνεται στα υπαλληλικά του καθήκοντα. Ο βασιλιάς είναι ο Αλέξανδρος, ο γιος του Κωνσταντίνου, τον οποίο η κυβέρνηση Βενιζέλου εξανάγκασε σε εξορία. Χάρη στις μυθοπλαστικές συμπτώσεις ο ήρωας θα γνωρίσει τον βασιλιά Αλέξανδρο και η απίθανη φιλία τους θα τον ξεστρατίσει από τις επαναστατικές του φαντασιώσεις.

Η δυναμική συγγραφική ιδιοσυγκρασία του Αγη Πετάλα (γενν. 1978) φάνηκε ήδη από το πρώτο

του βιβλίο, τη συλλογή διηγημάτων «Η Δύναμη του κυρίου Δ*» (Αντίποδες, 2015). Τώρα καταπνέεται με ένα γχειρήμα πολύ πιο φιλοδοξο, που αναδεικνύει τις δυνατότητες της γραφής και του στοχασμού του. Ο ήρωας είναι ένας θεωρητικός του σοσιαλισμού, ένας συνοφρυωμένος διανοούμενος που γιατρεύει τη δυσθυμία του με υπερδοσολογία ειρωνείας. Πολύ περισσότερο από την πολιτική δράση τον γοητεύουν η αδράνεια της μελαγχολίας και η φιλοσοφική γκρίνια. Ο δικασμός που δυναστεύει τη δική του ζωή έγκειται στην απόκλιση ανάμεσα στην ειρωνεία και στον ηρωισμό. Με την προσχώρησή του σε κύκλους Ελλήνων σοσιαλιστών αφενός και με τη φιλική του σχέση με τον βασιλιά Αλέξανδρο αφετέρου, νόμιζε πως κατάφερε να συγκεράσει τη διχοστοασία που τον βασάνιζε, πως ανακάλυψε επιτέλους τη «διαλεκτική της ειρωνικής και της ηρωικής ζωής».

Φυσικά εκείνος που πρωτίστως ερωτεύεται στο μυθιστόρημα είναι ο συγγραφέας, ο οποίος βαθμιαία στερεί τον ήρωα και από το τελευταίο απομεινάρει πνευματικής αυταρέσκειας, εγκλειστώντας τον σε μια κωμικοτραγική πλοκή. Γράφει ο Πετάλας: «Η σπιρτάδα της ειρωνείας προϋποθέτει την εμπλοκή σε έναν κόσμο αληθινό, σκληρό, σε έναν κόσμο που η παραδοξότητα του είναι απτή». Ο ήρωας του, όμως, αιθεροβάται. Είναι ανίκανος να υπερασπιστεί στην πράξη τον ιδεαλισμό του, όπως επίσης αδυνατεί να φανεί έστω και κατ' ελάχιστον ηρωικός, όταν η πραγματικότητα τον τρομοκρατεί. Σκοντάφτει διαρκώς στα φιλοσοφικά αδιέξοδα, με τα οποία ο ίδιος ναρκωθετεί τη ζωή του. Όταν αποτολμά να αναμετρηθεί με την έννοια του Υψηλού, γνωρίζει την ταπεινότητα της γελιοποίησης. Η ασθεντικότητα της επαναστατικής του συνείδησης τον καταδικάζει σε μια «τελματώδη ζήση», στην

«καθωσπρέπει ζωή του απροβλεπτήτου αστού».

Όπως κάθε συγγραφέας που ανατρέπει σε μια ιστορική περίοδο, ο Πετάλας γράφει για το παρόν. Αναβιώνοντας τις εθνικές ιδεοληψίες, την Αγία-Σοφία και τα μικρασιατικά παράλια, τον μεγαλοϊδεατικό σοβινισμό, το όνειρο της Ελλάδας των δύο ηπείρων και των πέντε θαλασσών, σαρκάζει την υπερπατριωτική υψηλοφροσύνη αλλά και τη διανοουμενίστικη δυσανεξία στον ρεαλισμό. Ο ευρηματικός επίλογος διατρανώνει την άφευκτη επιβολή του ενεστωτικού βλέμματος στις αναδρομές στο παρελθόν. Στις επιλογικές σελίδες ο συγγραφέας παραδέχεται τον εγκλωβισμό σε έναν ιλιγγο υποκειμενικότητας, φανερώνοντας τον εγωτισμό της ματιάς του. Ένα αυτοσαρκαστικό τέχνασμα που έρχεται να επισφραγίσει ένα σαρωτικό, συναρπαστικό μυθιστόρημα.

Ωστόσο, ο αυτοσαρκασμός, όσο πνευματώδης και αν είναι, δεν αρκεί για να αντισταθμίσει τον ναρκισσοισμό της γραφής. Όταν ο Πετάλας καταλογίζει στον ήρωα πνευματική ωραιοπάθεια, χλευάζοντας την εγκυφαλική του οίηση και την «επίδειξη ειρωνικής αμετροπέπιας», μάλλον κρίνει εξ ιδίων. Η αναντίλεκτη συγγραφική του ευφυΐα δεν έχει ανάγκη από επιτονισμούς.

ΜΑΤΙΕΣ

ΜΑΤΙΕΣ
ΣΤΟΝ
ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΑΔΡΙΤΗ

Πώς έγινε ο Χίτλερ;

Ο Γερμανός ιστορικός Τόμας Βέμπερ έγραψε πρόσφατα το βιβλίο «Becoming Hitler», που έγινε διεθνές μπεστ σέλερ και μεταφράστηκε πρόσφατα στα ισπανικά. Ο Τόμας Βέμπερ βρέθηκε στη Μαδρίτη για την προώθηση του βιβλίου, από όπου και η φωτογραφία. Το βιβλίο «Becoming Hitler» εστιάζει στην περίοδο 1918-1926, που ήταν καθοριστική για την αλλαγή ταυτότητας του Χίτλερ μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ο Βέμπερ αναδεικνύει την καθοριστική σημασία που είχε το γεγονός ότι ο Χίτλερ βρέθηκε στο Μόναχο.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Ο Ουάσιγκτον του Κανόβα

Το 1816 ο Τόμας Τζέφερσον ανέθεσε τη δημιουργία γλυπτού για τον Τζορτζ Ουάσιγκτον στον Ιταλό γλύπτη Αντόνιο Κανόβα (1757-1822). Η εντολή που έλαβε ο Κανόβα ήταν να αναπαραστήσει τον Ουάσιγκτον με περιβολή Ρωμαιο. Το γλυπτό αποκαλύφθηκε το 1821 και τοποθετήθηκε στο καπιτώλιο της Β. Καρολίνας. Ατυχώς, το κτίριο, μαζί με το γλυπτό, καταστράφηκαν από πυρκαγιά δέκα χρόνια αργότερα. Τώρα, μία έκθεση στη Frick Collection αφηγείται αυτήν την ιστορία και εκθέτει το πρόπλασμα του Κανόβα.

ΠΑΡΙΣΙ

Πολύχρωμη γλυπτική, 1850-1910

Ξεχωριστή είναι η νέα έκθεση στο Μουσείο Ορσέ, στο Παρίσι. Δίνει έμφαση στην πολύχρωμη γλυπτική που ήρθε στη μόδα στα μέσα του 19ου αιώνα, μετά τις διαβεβαιώσεις αρχαιολόγων για τα πλούσια χρωματισμένα αγάλματα της αρχαιότητας. Με τη Δεύτερη Αυτοκρατορία, τα χρωματιστά γλυπτά, με βάση τα έγχρωμα μάρμαρα ή το κερί, απέκτησαν μεγάλη διάδοση. Η μόδα απογειώθηκε αργότερα με το κίνημα της Αρ Νουβό. Το Μουσείο Ορσέ παρουσιάζει 50 τέτοια γλυπτά από τις συλλογές του.

ΠΑΡΙΣΙ

Ινστιτούτο Τζακομέτι

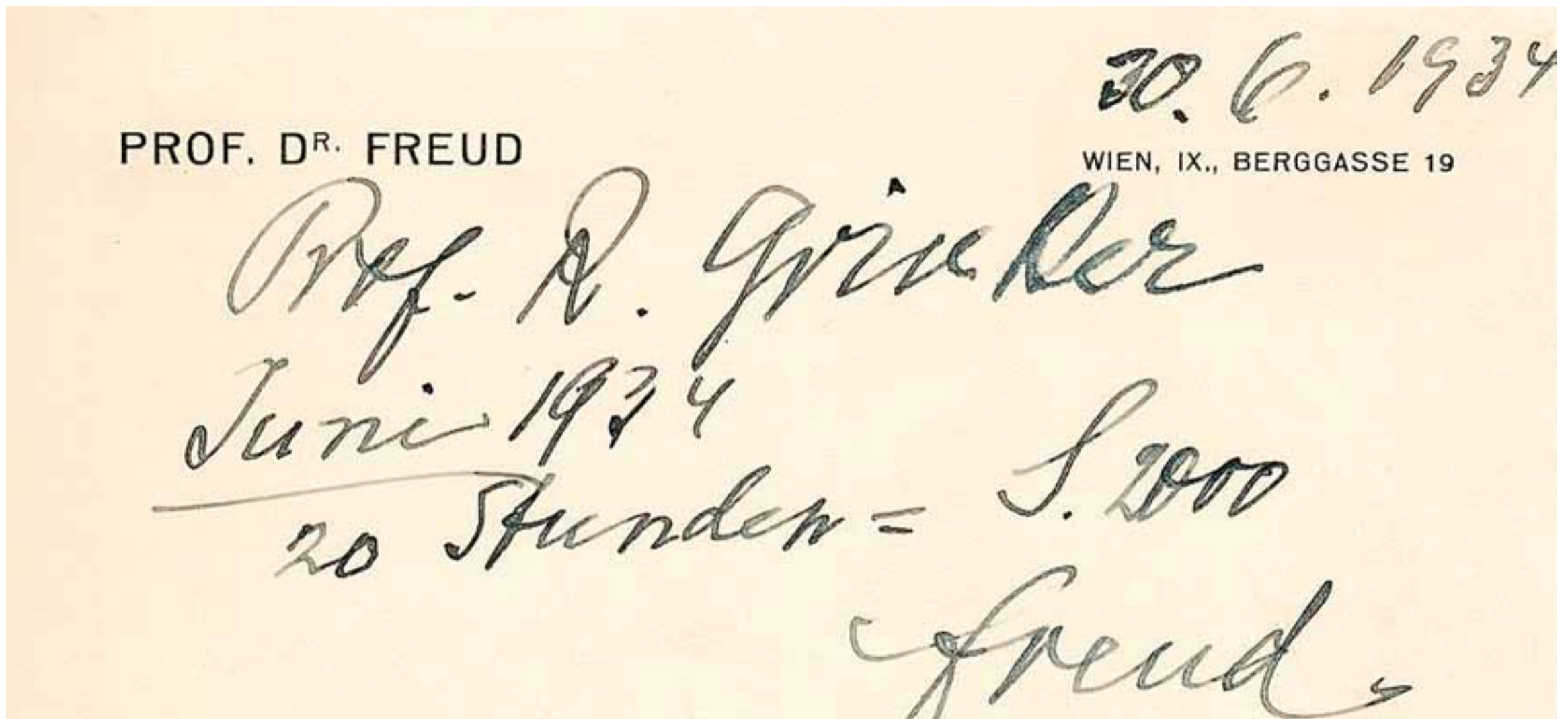
Μόλις προχθές άρχισε να λειτουργεί το Ινστιτούτο Τζακομέτι στο Παρίσι, στο Μονπαρνάζ, σύμφωνα με ανακοίνωση του Ιδρύματος Αλμπέρτο Τζακομέτι. Είναι ένας νέος χώρος αφιερωμένος στην ιστορία των εκθέσεων για τον Τζακομέτι, στην έρευνα γύρω από το έργο του και τις εκπαιδευτικές εφαρμογές του. Η πρώτη έκθεση του Ινστιτούτου έχει θέμα το ατελιέ του Αλμπέρτο Τζακομέτι όπως το είδε ο Ζαν Ζενέ (ο οποίος έγραψε εκτενώς για τον καλλιτέχνη). Συναντήθηκαν για πρώτη φορά το 1954.

ΛΟΝΔΙΝΟ

Ο κόσμος της Φρίντα

Ο ιδιωτικός κόσμος της Φρίντα Κάλο είναι το θέμα της δημοφιούς έκθεσης, αυτήν την περίοδο, στο Μουσείο Βικτώρια και Αλμπερτ, στο Λονδίνο. Η έκθεση παρουσιάζεται για πρώτη φορά έξω από το Μεξικό και θα παραμείνει ανοικτή ως τις 14 Νοεμβρίου. Προσφέρει θέαση στα ενδύματα και στα προσωπικά αντικείμενα της ζωγράφου, που έμελλε να γίνει είδωλο της pop κουλτούρας παγκοσμίως. Τα καλλυντικά της, το προσθετικό πόδι, τα εκκεντρικά ρούχα, οι φωτογραφίες συνθέτουν ένα ελκυστικό σύμπαν.

Η χαμένη αξία του γραφικού χαρακτήρα

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Στη Βιβλιοθήκη και στο Μουσείο Μόργκαν (The Morgan Library & Museum) στη Νέα Υόρκη, σε αυτόν τον ναό της τέχνης, της γνώσης και της υψηλής αισθητικής, μία νέα έκθεση έρχεται, μαζί με τους θησαυρούς της, να θέσει ένα ζήτημα της σύγχρονης εποχής. Τα χειρόγραφα, την ιδιόχειρη γραφή, τον γραφικό χαρακτήρα, την καλλιγραφία. Είναι η δεύτερη ανάγνωση προς το θέμα της νέας έκθεσης που έχει τίτλο «Η μαγεία της ιδιό-

χειρης γραφής: η συλλογή του Πέδρο Κορέα ντο Λάγο». Ο 60χρονος Πέδρο Κορέα ντο Λάγο είναι διάσημος Βραζιλιάνος συλλέκτης χειρογράφων και ιστορικός τέχνης. Έχει γράψει περισσότερα από 20 βιβλία πάνω στα χειρόγραφα και στη βραζιλιάνικη τέχνη και για ένα διάστημα ήταν πρόεδρος της Εθνικής Βιβλιοθήκης της πατρίδας του. Η συλλογή από αυτόγραφα, επιστολές, χειρόγραφα, παρτιτούρες, σχέδια, τεκμήρια και υπογεγραμμένες φωτογραφίες είναι ονομαστή

παγκοσμίως και συγκροτήθηκε σε βάθος χρόνου με υπομονή και γνώση. Στη Βιβλιοθήκη Μόργκαν παρουσιάζονται 140 εκθέματα από αυτή τη συλλογή, ανάμεσα στα οποία μπορεί κανείς να δει επιστολές της Λουκρητίας Βοργία, του Βίνσεντ βαν Γκογκ και της Εμιλί Ντίκινσον, σχέδια με σημειώσεις του Μιχαήλ Αγγελου, του Ζαν Κοκτό και του Τσάρλι Τσάπλιν καθώς και χειρόγραφο του Τζάκομο Πουτσίνι, του Χόρχε Λούις Μπόρχες και του Μαρσέλ Προυστ. Ο Πέδρο Κορέα ντο Λάγο άρ-

χισε να συγκροτήσει τη συλλογή του από μικρό παιδί, με αποτέλεσμα να κατέχει σήμερα χιλιάδες δείγματα ιδιόχειρης γραφής μεγάλης αξίας που εξειδικεύονται σε έξι βασικές κατηγορίες: τέχνη, ιστορία, λογοτεχνία, επιστήμη, μουσική και ψυχαγωγία σε βάθος χρόνου 900 ετών. Το αρχαιότερο δείγμα της συλλογής του είναι ένα χειρόγραφο με τις υπογραφές από τέσσερις Πάπες, χρονολογημένο το 1153 και το νεότερο η υπογραφή (με τη μορφή δακτυλικού αποτυπώματος) του Στί-

βεν Χόκινγκ. Η έκθεση, όμως, επαναφέρει την οδυνηρή διαπίστωση ότι ο σύγχρονος άνθρωπος με δυσκολία μπορεί πλέον να γράψει με στρωτό χαρακτήρα λίγες μόνο αράδες και ότι λίγοι, πλέον, γνωρίζουν τον γραφικό χαρακτήρα των φίλων τους. Η αξία της σωστής και όμορφης γραφής έχει υποβαθμιστεί. Είναι ένα μεγάλο πολιτισμικό ζήτημα που ξεπερνάει τα όρια της αξίας ενός χειρογράφου ή της αισθητικής ενός γραφικού χαρακτήρα. Είναι ένα ζήτημα βαθύτερης παιδείας.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ / Γράφει ο ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ

Το φονικό φεγγάρι των Echo and the Bunnymen

Σκαρφάλλωναν σ' ένα λοφάκι που αποτελούσε τμήμα της ημιτελούς κερκίδας στο γήπεδο ποδοσφαίρου του Ποσειδώνα Γλυφάδας. Το γήπεδο διέθετε εξέδρες αλλά όχι στα «πέταλα», που ήταν απλώς υπερυψωμένα χώματα, μικροί λόφοι. Το γήπεδο είχε επίσης χορτάρι, σε αντίθεση με το ξερό του Αρη Βούλας, όπου είχαν μάθει λίγη μπάλα της πυρκαγιάς πνιγμένοι στη σκόνη και στο χώμα.

Τρύπωναν αργά τις νύχτες στον Ποσειδώνα. Δεν ήταν δύσκολο, φύλακας δεν υπήρχε. Επιναν θέση στο χωμάτινο «πέταλο» που έβλεπε προς τον διάδρομο του αεροδρομίου. Κάπου στα δεξιά τους βρισκόταν η Λέσχη του Γκολφ και αριστερά τους η παραλιακή λεωφόρος, που επίσης έφερε το όνομα του απόλυτου άρχοντα των βυθών. Πέρα απ' την πολύβουη Ποσειδώνος απλωνόταν ο Σαρωνικός.

Μπροστά τους μεσολαβούσε ένας δρόμος και μετά ήταν η πε-

Ο καθένας τους θυμάται εκείνη τη νύχτα διαφορετικά. Στο μόνο που συμφωνούσαν, ωστόσο, ήταν ότι είχε ωραίο φεγγάρι.

ριφραξη του αεροδρομίου. Από εκεί και πέρα, το αεροδρόμιο ήταν γεμάτο μικρά, σκορπισμένα, ευθυγραμμισμένα φώτα: οι διάδρομοι όπου προσγειώνονταν τα αεροπλάνα τα οποία περνούσαν ακριβώς από πάνω τους μέσα σε εκκωφαντικό θόρυβο, με διαφορά λίγων λεπτών το ένα από το άλλο.

Ήταν καλοκαίρι του 1988, δύο το πρωί, δεκαοκτώ χρόνων αγοράκια, με ένα φορητό ραδιοφωνάκι, ζούσαν το τελευταίο τους καλοκαίρι μαζί. Ο κύριος Γκρι θα έφευγε το φθινόπωρο για την Αγγλία.

Είναι αυτές οι ανυποψίαστες στιγμές που σε μεγαλώνουν, αλλά πρέπει να περάσει πολύς χρόνος για να το αντιληφθείς.

Χάζευαν τα αεροπλάνα να προσγειώνονται, έβαζαν στοιχήματα για το επόμενο αεροπλάνο που θα περνούσε από πάνω τους, αν θα ήταν της Μπόνινγκ ή της Αίρμπας, γελούσαν πίνοντας μπieres και συζητούσαν για κορίτσια, πόσο ποθητά και πόσο τρομακτικά ήταν για τους γονείς τους, πόσο ανυπόφοροι και πόσο αξιολάτρευτοι ήταν για το μέλλον που παραμόνευε στη γωνία, απειλητικό και συναρπαστικό την ίδια στιγμή.

Δεν το ήξεραν τότε, αλλά ήταν ένας αποχαιρετισμός. Ένας αποχαιρετισμός που ήρθε με το κατάλληλο τραγούδι στο ραδιόφωνο. Το είχαν και οι τρεις πρωτακούσει τέσσερα χρόνια πριν από εκείνη τη νύχτα, στα δεκατέσσερά τους, γυμνασιόπαιδες ακόμη. Ήταν οι Echo and the Bunnymen και το «The Killing Moon», με τη μουστηριώδη κιθάρα και τα νυχτερινά έγχωρδα, τις σκοτεινές συγ-

χορδίες, τα ιλιγγιώδη γυρίσματα της μελωδίας.

Πέντε λεπτά τραγούδι ήταν το μοναδικό πεντάλεπτο που δεν ήθελαν κανένα αεροπλάνο να τους καλύψει τη μουσταγωγική ακρόαση, που ήταν και νοερή επιστροφή στο γυμνάσιο του 1984 αλλά, την ίδια στιγμή, ένας εσωτερικός, πιχτός λυγμός που δεν έκρυβε μονάχα λύπη. Είναι αυτές οι ανυποψίαστες στιγμές που σε μεγαλώνουν, αλλά πρέπει να περάσει πολύς χρόνος για να το αντιληφθείς.

Δεν ήξεραν τι ακριβώς τους συνέβαινε εκείνη τη στιγμή, τι ήταν αυτό που σάλευε μέσα τους, δεν ήξεραν ότι ήταν το ίδιο που είχε σαλέψει στα σωθικά όλων των προηγουμένων γενεών, σε άλλα μέρη ίσως, με άλλα τραγούδια. Ο καθένας τους, εξάλλου, θυμάται εκείνη τη νύχτα διαφορετικά. Στο μόνο που συμφωνούσαν ωστόσο ήταν ότι είχε ωραίο φεγγάρι. Φονικό όμως: όπως όλα τα ωραία φεγγάρια.

Ο άγνωστος συγγενής Νικολάι Κριλένκο και μια ζωγραφική αποτύπωση του Λένιν περιστοιχισμένου από υποστηρικτές του στο Κίεβο (δεξιά).

«Ήταν ένας τρόπος να πει στα παιδιά του ότι είναι ελεύθερα», λέει ο Μαρκ Μαζάουερ για τη σιωπή του παππού του, Μαξ.

«Η Ιστορία ως άσκηση στη φαντασία»

Ο Μαρκ Μαζάουερ μιλάει στην «Κ» για τη «βουτιά» στη διαδρομή των προγόνων του και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ε.Ε.

Συνέντευξη στον ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ

«**Ήμουν** σε ένα βιβλιοπωλείο τις προάλλες και είδα το βιβλίο σας. Κατάλαβα ότι πρέπει να είστε ο γιος του Μπιλ Μαζάουερ, που ήταν το πρώτο μου αγόρι στο Μάινχεντ, το 1941», έγραφε μεταξύ άλλων η επιστολή που έλαβε ο Μαρκ Μαζάουερ μετά την έκδοση του τελευταίου του βιβλίου «Όσα δεν είπες», που κυκλοφορεί στα ελληνικά από τις εκδόσεις Αγρα. Η υπογράφουσα ήταν 14 ετών εκείνη την εποχή και ο πατέρας του διακεκριμένου ιστορικού μόλις 16 ετών. Έιχε βρεθεί εκεί από το Λονδίνο, στο πλαίσιο της πολιτικής εκκένωσης της βρετανικής πρωτεύουσας κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και οι δύο νέοι γνωρίστηκαν στην παραλιακή πόλη του Μάινχεντ.

Εκείνη θα διάβαζε στο βιβλίο όσα δεν της είχε πει ποτέ ο Μπιλ Μαζάουερ για τον πατέρα του Μαξ και την ενεργό δράση του στη Ρωσική Επανάσταση, για τη μετανάστευση στην Αγγλία, τη δημιουργία της οικογένειάς του, αλλά και τον ετεροθαλή αδελφό του Μπιλ, για τις κοινωνικές ουτοπίες, τα όνειρα και τις ήττες, την προσαρμογή στα καινούργια δεδομένα. Τα περισσότερα άλλωστε δεν τα γνώριζε ούτε ο ίδιος.

Είναι απίστευτο το πώς μας διαμορφώνει η Ιστορία, μας λέει ο διακεκριμένος ιστορικός στην αρχή της κουβέντας μας. «Ήθελα να μιλήσω για το πώς επενεργούν επάνω μας αυτές οι δυνάμεις, πως η Ιστορία παρήγαγε τον πατέρα μου. Οι ιστορικοί δεν το κάνουν συνήθως αυτό γιατί δεν γνωρίζουμε καλά τον χαρακτήρα των μεμονωμένων ατόμων», μας λέει. Εκτός αν γράφεις για την οικογένειά σου.

Ο λιγομίλητος παππούς

Ψάχνοντας λοιπόν για το παρελθόν του πατέρα του, γρήγορα συνειδητοποίησε ότι έπρεπε να «σκάψει» βαθύτερα, στον λιγομίλητο παππού του, Μαξ Μαζάουερ. Ξαφνιάστηκε όταν έπεσε πάνω στην τελασμένη σχέση της οικογένειάς του με τον Νικολάι Κριλένκο, τον διαβόητο γενικό εισαγγελέα του σοβιετικού καθεστώτος, ο οποίος κυνηγούσε αντικαθεστωτικούς και εκτελέστηκε και ο ίδιος στις σταλινικές εκκαθαρίσεις. Η αδελφή του Σοφία συνδέθηκε με τον παππού του Μαξ προτού εκείνος εγκαταλείψει τη Ρωσία. Ο καρπός της σχέσης τους, ο Αντρέ, μεγάλωσε με τη νέα οικογένεια του πατέρα του στην Αγγλία. Στράφηκε όμως ενάντια στις αριστερές αρχές του πατέρα του, εγκαταστάθηκε στην Ισπανία του Φράνκο, στράφηκε στον καθολικισμό και έγινε υποστηρικτής του νεοφασισμού.

Ο «σιωπηλός» Μαξ δεν είχε ποτέ

Η διαμόρφωση του ανθρώπου από τις δυνάμεις της Ιστορίας, όπως ο πόλεμος, που επενεργούν επάνω του, είναι στην καρδιά του βιβλίου «Όσα δεν είπες».

Η Ε.Ε. θα βρεθεί σε πολύ χειρότερη κρίση τα επόμενα χρόνια εάν δεν στρέψει την προσοχή της στα κοινωνικά ζητήματα.

στην αγαπημένη του σύζυγο το όνομα της μητέρας του, που είχε από καιρό πεθάνει, κάτι που θα ήταν αδιανόητο στη σημερινή εποχή. Η γενικότερη στάση ζωής του παππού του τον έκανε να αναρωτηθεί πάνω στην επίδραση της σιωπής και το ερώτημα εάν έκανε σωστά ο Μαξ ή όχι είναι στην καρδιά του βιβλίου. «Αν ήμασταν στη θέση του και τα όνειρά σου είχαν μταιωθεί, έφτιαχνες το σπίτι σου σε μια άλλη χώρα και το πιο σημαντικό πράγμα ήταν τα παιδιά σου, η σιωπή θα μπορούσε να έχει ένα θετικό αποτέλεσμα. Ήταν ένας τρόπος να πει στα παιδιά ότι είναι ελεύθερα, να ρωτήσουν για το παρελθόν ή να τραβήξουν τον δικό τους δρόμο», μας λέει.

Ένα άλλο ζήτημα που θίγει το βι-

«Οι χώρες δεν πρέπει να σιωπούν»

Από τη σιωπή του παππού του Μαξ σχετικά με το παρελθόν του, η συζήτησή μας με τον Μαρκ Μαζάουερ πηγαινει στη σιωπή των χωρών. «Υπάρχει το ερώτημα για το εάν η σιωπή είναι το ίδιο καλή σε μεγάλη κλίμακα, αλλά πιστεύω ότι είναι πολύ καλό που η Γερμανία, για παράδειγμα, έχει αυτή τη μεγάλη ιστορία από το 1945 και μετά παλεύοντας με το παρελθόν της. Οπότε, όχι, δεν νομίζω ότι οι χώρες πρέπει να σιωπούν», τονίζει. Το ζήτημα με το παρελθόν είναι πώς συνδέεται με αυτό και με τι τρόπο το χρησιμοποιεί, λέει. Στο μακεδονικό ζήτημα, για παράδειγμα, όλες οι πλευρές «δείχνουν προς τον Μέγα Αλέξανδρο, το Ιλντεν και δημιουργούνται αυτές οι ψευδοϊστορικές συζητήσεις», ενώ σημειώνει πως όταν ψάχνουμε σοβαρά στο παρελθόν «εκείνη δεν επιτρέπει τη διολίσθηση σε μια απλουστευμένη, εθνικιστική, προπαγάνδα». Η πρόσφατη συμφωνία πάνω στο μακεδονικό ζήτημα, στο πλαίσιο που έχει ανακινωθεί, εκτιμά πως θα ωφελήσει την περιοχή. «Νομίζω είναι κάτι επιθυμητό, η περιοχή έχει στερηθεί σημαντική πρόοδο. Ελπίζω ότι η συμφωνία θα δώσει ένα τέλος σε αυτό. Η χρήση του θέματος για εσωτερική προπαγάνδα έχει κρατήσει πίσω και τις δύο χώρες», τονίζει.

βλίο στο φόντο της Ιστορίας είναι η κοινωνική κινητικότητα στη Βρετανία του '20 και του '30. Οι πρόγονοι του Μαρκ Μαζάουερ, Ρωσοεβραίοι μετανάστες με έντονη πολιτική δράση, κατάφεραν και ανεξίτησαν στη βρετανική κοινωνία. Όταν γεννήθηκε ο πατέρας του, ο παππούς Μαξ είχε χρηματίσει διευθυντής διαφόρων επιχειρήσεων και διοικούσε μια επιχείρηση εξαγωγής εργοστασιακών μηχανών στο Σέφιλντ,

ενώ ο πατέρας του έλαβε τη βρετανική παιδεία και κουλτούρα ως ένας άλλος Αγγλος πολίτης. Η ανοιχτή κοινωνία του '30 φαίνεται να κλείνει τις πόρτες της σήμερα.

Τι άλλαξε στα χρόνια που πέρασαν; «Γυρίσαμε τις πλάτες μας σε αυτή την κινητικότητα πρώτα στην Αγγλία, μετά στην Ευρώπη και γενικά στον κόσμο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, που κάποτε υποστήριζε την κοινωνική κινητικότητα μέσω σχετικών

Η περιοχή έχει στερηθεί σημαντική πρόοδο. Ελπίζω ότι η συμφωνία για το Μακεδονικό θα δώσει ένα τέλος σε αυτό.

κονδυλίων, ταυτίστηκε όλο και περισσότερο με τη δημιουργία του ευρώ, την υπέρσπιση ενός σταθερού νομίσματος και με τη λιτότητα ως μέσο υπέρσπισης αυτού. Η λιτότητα χειρότερησε το πρόβλημα της κοινωνικής κινητικότητας και τώρα αντιμετωπίζουμε μια κοινωνική κρίση, η οποία είναι ένας από τους λόγους του ευρωσκεπτικισμού», τονίζει. Η πρόκληση για την Ευρώπη, προσθέτει, είναι κοινωνική. «Σκεφτείτε την Ελλάδα που έχει κολλήσει σε αυτό το μαρτύριο εδώ και περίπου οκτώ χρόνια ως αποτέλεσμα αυτής της ταύτισης της Ευρώπης με την υπέρσπιση του νομίσματος. Δεν λέω ότι θα υπήρχε καλύτερη λύση για την Ελλάδα, καθώς είναι αδυ-

Το βιβλίο του Μαρκ Μαζάουερ «Όσα δεν είπες» κυκλοφορεί στα ελληνικά από τις εκδόσεις Αγρα.

ναμη, αλλά πιστεύω πως η Ε.Ε. θα βρεθεί σε πολύ χειρότερη κρίση τα επόμενα χρόνια εάν δεν στρέψει την προσοχή της στα κοινωνικά ζητήματα», επισημαίνει.

Οι πηγές

Ο επιφανής ιστορικός είναι εδώ και περίπου ένα χρόνο επικεφαλής του Ινστιτούτου Ιδεών και Φαντασίας του Πανεπιστημίου Κολούμπια με έδρα το Παρίσι, όπου φέρνει σε επαφή ιστορικούς και επιστήμονες με καλλιτέχνες και δημιουργικούς ανθρώπους. «Η Ιστορία είναι μια άσκηση στη φαντασία πάνω απ' όλα. Βασίζεται μεν στα γεγονότα για γ' αυτό δεν είναι μυθιστοριογραφία, αλλά χωρίς φαντασία η ιστορία που γράφουν οι άνθρωποι θα ήταν πολύ βαρετή», μας λέει. Οι πηγές για τους ιστορικούς του μέλλοντος μπορεί να αλλάζουν –έχουν προστεθεί τα tweets του Ντόναλντ Τραμπ και για emails– αλλά «η όρεξη του κόσμου για να μάθει Ιστορία παραμένει μεγάλη» σε μια εποχή αβεβαιότητας.

Οι δύο νέοι ερωτημένοι του '40 δεν βρέθηκαν ξανά μετά τον πόλεμο. Η συνάντηση της ηλικιωμένης επιστολογράφου με τον Μαρκ Μαζάουερ έκανε τον συγγραφέα να νιώσει πιο κοντά τον πατέρα του. «Ξαφνικά τον είδα σαν ένα 16χρονο αγόρι», σημειώνει. Ο Μπιλ Μαζάουερ πέθανε το 2009 και δεν πρόλαβε να δει την έρευνα του γιου του, ο οποίος γνωρίζει περισσότερα για την οικογένειά του απ' ό,τι εκείνος. «Είναι περίεργο συναίσθημα, στενάχωρο και χαρούμενο μαζί. Με έναν τρόπο νομίζω ότι έγραφα το βιβλίο για εκείνον από την αρχή», μας λέει. Ολα ξεκίνησαν με ένα μαγνητόφωνο που έβαλε μπροστά στον πατέρα του πριν από πολλά χρόνια. Θα το συμβούλευσε και σε άλλους; «Φυσικά, θα τους ενδιαφέρει πολύ. Είναι πολύ πιο φθινό από την ψυχοθεραπεία».

Ένας σκύλος με πολλά σπασμένα κλαδιά

Στο τελευταίο του βιβλίο ο νομπελίστας συγγραφέας Πατρίκ Μοντιανό ανατρέχει στα πρώτα είκοσι χρόνια της ζωής του στο Παρίσι

PATRICK MODIANO

Ένα πεντιγκρί
μτφρ. Ελένη Τζιάφρα
εκδ. Πόλις, σελ. 133

της ΜΑΡΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

Είναι αδύνατον να προσπαθήσεις να εντοπίσεις το κέντρο βάρους στα μυθιστορήματα του Πατρίκ Μοντιανό (Patrick Modiano, γενν. το 1945). Είναι σαν να αναζητείς τον πυρήνα της μνήμης ακολουθώντας τις διακλαδώσεις των νευρώνων του εγκεφάλου. Ή τις ρίζες ενός δένδρου που ήδη έχει φτάσει ψηλά. Αυτό ακριβώς είναι το νέο βιβλίο του βραβευμένου με Νομπέλ Λογοτεχνίας το 2014 Γάλλου συγγραφέα, που μόλις κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Πόλις: μια μεθοδική επιστροφή στο κέντρο της ύπαρξης, στην αρχή της ζωής του. Σαν επίμονος κηπουρός σκαλίζει το χώμα των πρώτων είκοσι χρόνων από τη γέννησή του, και σε αυτό το άγονο έδαφος που του έτυχε να φυτρώσει, καταφέρνει να κάνει τις λέξεις του να βλαστήσουν. Ακόμη κι αν αναφέρεται σχολαστικά σε ονοματεπώνυμα ανθρώπων άγνωστων σε εμάς, σε ονόματα παρισινών δρόμων, σε δευτερεύοντα καθημερινά περιστατικά της μακρινής δεκαετίας του '50 και '60, ο Μοντιανό φτιάχνει με το «Πεντιγκρί» του μια σπαρακτική αυτοβιογραφία.

Γιατί όμως πεντιγκρί; Αν μιλούσαμε για ζώα, θα αναζητούσαμε την προέλευση ενός καθαρόαιμου αφού ο όρος χρησιμοποιείται για να δηλώσει την ευγενική καταγωγή, την καθαρή ράτσα. Όμως, το γενεαλογικό δένδρο του Μοντιανό έχει πολλά ψεγάδια, σπασμένα κλαδιά και χαλασμένα φρούτα που δεν διστάζει

να φέρει στο φως. Και μαζί με τα δικά του, ανασκαλεύει την παρισινή κοινωνία, θυμίζοντας στη σύγχρονη Γαλλία τη φύτρα της.

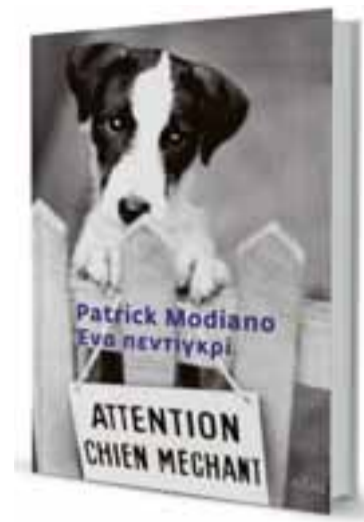
Αναζητώντας ίχνη

Ο ίδιος μιλάει για τον «αδέσποτο» εαυτό του, την ταπεινή γενιά του ως εξής: «Είμαι ένας σκύλος που παριστάνει ότι έχει πεντιγκρί. Η μητέρα και ο πατέρας μου δεν ανήκαν σε κανέναν σαφώς προσδιορισμένο κύκλο ανθρώπων. Τόσο σκόρπιοι, τόσο ανεργιστικοί, που αγωνίζομαι να βρω κάποια ίχνη, κάποια σταθερά σημεία μέσα σε αυτή την κινούμενη άμμο, σαν αυτούς που προσπαθούν να συμπληρώσουν με γράμματα μισοσβησμένα μια ληξιαρχική πράξη ή τα προσωπικά στοιχεία σ' ένα ερω-

Σαν επίμονος κηπουρός σκαλίζει το χώμα των πρώτων είκοσι χρόνων από τη γέννησή του, και σε αυτό το άγονο έδαφος που του έτυχε να φυτρώσει, καταφέρνει να κάνει τις λέξεις του να βλαστήσουν.

τηματολόγιο». Με την ψυχρή λογική του αρχειοθέτη που συντάσσει καταλόγους, ο Μοντιανό κυριολεκτικά ξεψαχνίζει την παιδική και εφηβική του ηλικία. Συλλέγει πληροφορίες, εικόνες, ντοκουμέντα χωρίς διάθεση ενδοσκοπήσης και νοσταλγίας. Η πρώτη γραμμή της πρώτης σελίδας λέει: «Γεννήθηκα στις 30 Ιουλίου 1945 στην Μπουλόν - Μπιγιανκούρ, στην οδό Μαργκερίτ 11, γιος ενός Εβραίου και μιας Φλαμανδής, που γνωρίστηκαν στο Παρίσι τον καιρό της Κατοχής». Και συνεχίζει έτσι, με μια πρωτοπρόσωπη γραμμική αφήγηση που ξετυλίγεται σαν ο συγγραφέας να έχει πάρει στο κατόπι τον εαυτό του παρατηρώντας τον να μεγαλώνει. Ανέστιος και πλάνης. Ο σπουδαίος Τόμας Χάρντι είπε ότι

«Η απειλή που κρεμόταν από πάνω μου όλα αυτά τα χρόνια, που με κρατούσε σε αγωνία, διαλύθηκε μέσσο στον αέρα του Παρισίου», γράφει ο Πατρίκ Μοντιανό στο «Πεντιγκρί».

το παρελθόν μας είναι μια ξενή χώρα, και σε αυτήν τη χώρα μάς ταξιδεύει ο Μοντιανό με κοφτό ύφος και σιγούρη γραφή. Αποστασιοποιημένος αλλά ποτέ επικριτικός, με κατανόηση μάλλον παρά με θυμό, αναφέρεται στη σχέση με τους γονείς του που δεν υπήρξε ποτέ στοργική. Με βάση τα γεγονότα θα μπορούσε να φτιάξει ένα χρονικό εγκατάλειψης, αλλά δεν αφήνει τα συναισθήματα να υπεισέλθουν στην εξιστόρηση.

Γιος ενός μοναχικού άνδρα με αμφιλεγόμενη προσωπικότητα και ηθική, ενός ανθρώπου με πλαστά ονόματα και ύποπτες δραστηριότητες, και μιας σκληρόκαρδης μητέρας με τρομακτικές εκρήξεις θυμού, πέρασε τα περισσότερα χρόνια της πρώιμης ζωής του παραπεταμένος: οικότρο-

φος σε διάφορα σχολεία από τα οποία παρακαλούσε να τον πάρουν. Ποτέ δεν ήταν πραγματικά μόνος, ποτέ αρκετά κοντά στους δικούς του. Ακόμη και η πιο οδυνηρή στιγμή του, η απώλεια του αδερφού του Ρουντί με τον οποίο είχε σχέση θερμή, καταγράφεται ως το συμβάν πίσω από μια ληξιαρχική πράξη θανάτου.

Η ζωή του μικρού Πατρίκ ανήκει στους άλλους. Οι άλλοι ζουν, οι άλλοι δρουν και μέσα από τις ιστορίες τους επιστρέφουμε και πάλι στη Γαλλία της Κατοχής, μια ιστορική περίοδο που ο συγγραφέας επιμένει να εξετάζει. «Σαν να είχα ξεκάσει να κλείσω το φως στο δικό μου δωμάτιο ή στα νιάτα μου», έτσι επιστρέφει στην εστία του ο συγγραφέας. Μόνη βεβαιότητά του οι λέξεις, που θα γίνουν το μέσον διαφυγής του, και θα τον μεταφέρουν από τις σκιές στον κόσμο των ζωντανών. Στα 1967, ο Μοντιανό μαθαίνει ότι το πρώτο του χειρόγραφο έγινε δεκτό και θα εκδοθεί. Είναι 22 χρόνων. Είναι μεσημέρι και περπατάει στο Παρίσι. Αργότερα θα παρακολουθήσει μια θεατρική παράσταση και μετά θα βγει για να δειπνήσει με φίλους. «Εκείνο το βράδυ αισθάνθηκα ανάλαφρος για πρώτη φορά», γράφει. «Η απειλή που κρεμόταν από πάνω μου όλα αυτά τα χρόνια, που με κρατούσε σε αγωνία διαλύθηκε μέσα στον αέρα του Παρισίου. Ανοιξα πανιά πριν βυθιστεί το σαρακοφαγωμένο σκαρί. Ήταν καιρός».

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ
ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΟΡΩΔΙΑ ΤΩΝ ΟΝΕΙΡΩΝ
ΧΟΡΕΥΤΕΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΛΕΜΕΣΟΥ

Παρασκευή 29/6/18 | 8:30μ.μ.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΗΠΟΘΕΑΤΡΟ «ΜΑΡΙΟΣ ΤΟΚΑΣ»

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ: TICKETHOUR.COM.CY & ΤΑΜΕΙΟ ΘΕΑΤΡΟΥ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΤΗΛ. 99493263

ΤΑ ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΘΑ ΔΟΘΟΥΝ ΣΤΟ
ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ «ΑΛΜΑ»

Η χρυσή εποχή

του Ελληνικού Κινηματογράφου

Όλες οι αγαπημένες ταινίες, από τις πιο ξεκαρδιστικές κωμωδίες μέχρι τα συγκινητικά δράματα και τα απολαυστικά μιούζικαλ, με τα πιο λαμπρά αστέρια του Ελληνικού Κινηματογράφου, κάθε μέρα στο κανάλι GREEK CINEMA, το μοναδικό κανάλι στην Κύπρο, το οποίο προβάλλει Ελληνικό Κινηματογράφο.

Το κανάλι διατίθεται από τις συνδρομητικές πλατφόρμες CABLENET και CYTAVISION

Η μετάλλαξη του Πάμπλο σε Εσκομπάρ

Το νέο φιλμ του Ντε Αρανόα εστιάζει στην προσωπικότητα του ναρκοβαρώνου

Του ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ

Θέμα χρόνου ήταν ώστε η «τρέλα» των τελευταίων ετών γύρω από την προσωπικότητα του Πάμπλο Εσκομπάρ να περάσει και στον κινηματογράφο. Τα πάντα, βέβαια, συμβαίνουν στον απόηχο του πολύ επιτυχημένου –και εξαιρετικού– τηλεοπτικού «Narcos» του Netflix, ωστόσο και η ταινία του Φερνάντο Λεόν ντε Αρανόα τραβά τα βλέμματα και μόνο με τους λαμπερούς πρωταγωνιστές της. Στο κείμενο δε μάλλον ακριβώς στην παγκόσμια απήχηση του ονόματος Εσκομπάρ, αλλάως δεν εξηγείται πώς μια ισπανική παραγωγή μιλάει μόνο... αγγλικά.

Το «Αγαπώντας τον Πάμπλο», όπως υποδεικνύει και ο τίτλος του, μεταφέρει στην οθόνη το βιβλίο της διάσημης δημοσιογράφου και ερω-

μένης του ναρκοβαρώνου, Βιρχίνια Βαγιέχο, όπου περιγράφεται η άνοδος και η πτώση του. Τον ομώνυμο ρόλο ερμηνεύει η Πενέλοπε Κρουζ ενώ σε εκείνον του Εσκομπάρ βρίσκεται ο Χαβιέ Μπαρδέμ. Αυτός ο τελευταίος είναι φυσιολογικά και το μεγάλο ατού της ταινίας, η οποία κατά τα άλλα μοιάζει με σύνοψη των δύο πρώτων κύκλων του «Narcos». Με τα καρτέλ ναρκωτικών στο απόγειο των δυνάμεών τους, η κυβέρνηση της Κολομβίας με τη συνδρομή των Αμερικανών κηρύσσει αμειλικτο πόλεμο, ο οποίος θα στοιχίσει χιλιάδες ζωές και θα χωρίσει τη χώρα στα δύο.

Η γλώσσα

Ο Μπαρδέμ στέκεται με άνεση στο ύψος του ρόλου ερμηνεύοντας έναν Εσκομπάρ άλλοτε ενεργητικό και ευαίσθητο και άλλοτε με βλέμμα νεκρό, να διατάζει στυγεράς δολοφονίες. Το ίδιο και η Πενέλοπε Κρουζ, η οποία είναι πειστική ως μοιραία γυναίκα, σε ένα ρόλο πάντως λιγότερο σημαντικό. Από την άλλη, πρόβλημα για τους δυο τους, όπως και για όλο το υπόλοιπο καστ της ταινίας, αποτελεί η γλώσσα.

Η αλήθεια είναι πως η εικόνα ισπανόφωνων ηθοποιών να μιλούν με βαριά προφορά (πολύ βαρύτερη από την κανονική τους) αγγλικά, ερμηνεύοντας χαρακτήρες οι οποίοι είναι υποτιθέεται Λατινοαμερικανοί, μοιάζει κάπως κωμική. Και είναι άξιον απορίας, μιας και το πρότυπο «Narcos» μιλούσε κανονικά ισπανικά, γιατί δεν επιλέγη και εδώ η μητρική γλώσσα των πρωταγωνιστών – πιθανώς

Ο Χαβιέ Μπαρδέμ ερμηνεύει ιδανικά τον διαβόδο βαρών των ναρκωτικών Πάμπλο Εσκομπάρ.

σχετίζεται με όσα αναφέραμε στην αρχή.

Κατά τα λοιπά, το φιλμ του Φερνάντο Λεόν κυλάει σχετικά ακαδημαϊκά, προσφέροντας και μερικές στιγμές γέλιου, καθώς αφηγείται τα θρυλικά πια επεισόδια του βίου του Εσκομπάρ. Επιλέγει, πάντως, να δώσει έμφαση περισσότερο στην προσωπικότητα του ανθρώπου που σταδιακά μεταμορφώνεται σε βίαιο παράφρονα, παρά στα ίδια τα ιστορικά γεγονότα που αφορούν τόσο την Κολομβία όσο και τις ΗΠΑ της εποχής. Κι εδώ έγκειται η μεγάλη διαφορά του φιλμ σε σχέση με το τηλεοπτικό αντίστοιχό του.

Πέρα από την άψογη παραγωγή, το «Narcos», ακριβώς λόγω της φύσης που του επέτρεπε να απλωθεί σε αρκετά επεισόδια, κατάφερε να βάλει στο παιχνίδι αρκετούς δευτερεύοντες χαρακτήρες, οι οποίοι βροθούν στο να σχηματιστεί η εικόνα μιας ολόκληρης εποχής. Τον ίδιο τον Εσκομπάρ τον βλέπουμε και στη νέα ταινία σχετικά καθαρά. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο και με τον κόσμο που τον γέννησε.

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Στο «Ένα αξέχαστο καλοκαίρι», η πρωτοεμφανιζόμενη Ισπανίδα Κάρλα Σιμόν φτιάχνει ένα τρυφερό φιλμ γύρω από την παιδική ηλικία και την απώλεια των γονέων. Η εξάχρονη Φρίντα, αφού χάνει τη μητέρα της, πηγαίνει να περάσει το καλοκαίρι στο σπίτι των θείων της στην εξοχή. Η θλίψη και ο πόνος του κοριτσιού θα αντισταθμιστούν με τη χαρά του παιχνιδιού και την αγάπη που θα πάρει από μια καινούργια οικογένεια. Η ταινία περιγράφει με ευαισθησία αλλά και κέφι τον υπέροχο παιδικό κόσμο, ο οποίος όμως συντράρασσεται από τη μεγαλύτερη απώλεια. Η οργιώδης, αναγεννημένη φύση είναι εκεί σαν αντίδοτο του θανάτου.

Στη «Συμμορία των 8» η αδελφή (Σάντρα Μπούλοκ) του Ντάνι Οσιαν συνεχίζει την οικογενειακή παράδοση, σχεδιάζοντας μια παράτολμη ληστεία με φόντο το λαμπερό γκαλά του μουσείου Met της Νέας Υόρκης. Μαζί της έχει μια πλειάδα γυναικείων αστέρων (Κέιτ Μπλάνσετ, Αν Χάθγουεϊ, Ριάννα κ.ά.) στους ρόλους εξαιρετικών... εγκληματιών.

Στην «Κρυφή συνταγή» παρακολουθούμε μια διπλή ιστορία αγάπης που εκτείνεται από το Βερολί-

νο ως την Ιερουσαλήμ. Ο Ισραηλινός Όρεν, σε ένα επαγγελματικό ταξίδι στη Γερμανία, γνωρίζει και ερωτεύεται τον Τόμας, έναν νεαρό ζαχαροπλάστη. Όταν ο πρώτος σκοτώνεται σε τροχαίο, ο Τόμας ταξιδεύει στην Ιερουσαλήμ προκειμένου να γνωρίσει τη γυναίκα και τον γιο του. Πολύ σύντομα θα μπει στη ζωή (και στην κουζίνα) τους για τα καλά. Μια τρυφερή παρατόλμη ληστεία με φόντο το λαμπερό γκαλά του μουσείου Met της Νέας Υόρκης. Μαζί της έχει μια πλειάδα γυναικείων αστέρων (Κέιτ Μπλάνσετ, Αν Χάθγουεϊ, Ριάννα κ.ά.) στους ρόλους εξαιρετικών... εγκληματιών.

«Αγαπώντας τον Πάμπλο»

★ ★ 1/2
ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ (2017)
Σκηνοθεσία: Φερνάντο Λεόν ντε Αρανόα
Ερμηνείες: Χαβιέ Μπαρδέμ, Πενέλοπε Κρουζ, Πέτερ Σάρσγκαρντ, Τζούλιετ Ρεστρέπο

PIK1

ΤΗΛ.: 22862000

22.00 Tet-A-Tet

- 07.30 Θεία λειτουργία
- 10.00 Καμώματα τζι αρώματα Κυριακή κωμική σειρά.
- 12.00 Χάλκινα χρόνια - (Ε) Σειρά εποχής.
- 13.30 Αμύνεσθαι περί Πάτρης Εκκομμή με τον Πέτρο Κωνσταντίνου.
- 14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 14.15 ArtCafe - (Ε)
- 15.15 Χωρίς αποσκευές, V - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Σάββα Πούμπουρα.
- 15.45 Movie time - (Ε)
- 16.15 Tet - A - Tet - (Ε) Talk show
- 17.30 Σπίτι στη φύση - (Ε)
- 18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
- 18.15 Σαν θέλει η νύφη τζι ο γαμπρός - (Ε) Κυπριώτικο σκετς, με τους Σοφία Καλλή, Ανδρέα Μελέκκη, κ.ά.
- 19.20 Χωρίς αποσκευές (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Σάββα Πούμπουρα. «Κακοπετριά».
- 20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 21.00 Επικαρική εκπομπή
- 22.00 Tet-A-Tet Talk show
- 23.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 23.25 Νοτιάς Κοινωνική κωμική ταινία, με τους Γιάννη Νιάρο, Θέμη Πάνου, κ.ά.
- 01.25 Graham Norton Show (Ε) Ψυχαγωγικό Chat show.
- 02.25 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
- 03.25 Αμύνεσθαι περί Πάτρης (Ε)
- 03.45 Σπίτι στη φύση (Ε)
- 04.15 Προσωπογραφίες (Ε)
- 05.00 Χωρίς αποσκευές (Ε)

PIK2

ΤΗΛ.: 22862000

21.00 FIFA World Cup 2018

- 07.30 Παιδική ζώνη α. Χίθκλιφ β. Γουίλ και Ντιούπε γ. Ολίβια δ. Η μικρή εξερευνητρια ε. Μάγια η μέλισσα στ. Γιούπι Γιούπι Για ζ. Ταχυδρομικό τρένακι η. Παρέα με τον Ανδρέα
- 11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
- 11.30 Παιδική ζώνη α. Οι Σούπερ Γουίνγκς β. Ντετέκτιβ Νόντι γ. Τα σούπερ ζώακια (Post Game)
- 14.30 FIFA World Cup 2018 (Pre Game)
- 15.00 FIFA World Cup 2018 Αγγλία - Παναμάς (Αγώνας)
- 16.55 FIFA World Cup 2018 (Post Game)
- 17.30 FIFA World Cup 2018 Ισπανία - Σενεγάλη (Pre Game)
- 18.00 FIFA World Cup 2018 Ισπανία - Σενεγάλη (Αγώνας)
- 19.55 FIFA World Cup 2018 Ισπανία - Σενεγάλη (Post Game)
- 20.30 FIFA World Cup 2018 Πολωνία - Κολομβία (Pre Game).
- 21.00 FIFA World Cup 2018 Πολωνία - Κολομβία (Αγώνας)
- 22.55 FIFA World Cup 2018 Πολωνία - Κολομβία (Post Game)
- 23.15 FIFA World Cup 2018 Στιγμιότυπα ημέρας.
- 23.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (αγγλική)
- 23.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (τουρκική)
- 00.00 ΓΙΟΥΡΝΟΙΟΥΣ

TVONE

ΤΗΛ.: 22477777

21.05 What women want

- 07.00 Θεία λειτουργία
- 09.40 Αντικλειδί - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ, με τη Χριστίνα Ιακώβου.
- 10.30 Εύκολα και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής με την Αθηνά Λοϊζίδου και τον Ανδρέα Τέρλα.
- 11.00 Καθ' ημάς Ανατολή Θρησκευτική κοινωνική εκπομπή.
- 12.00 Ο τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τους Πέτρο Πολυχρονίδη και Τζούλια Νόβα.
- 13.00 Πάρτι στο χωριό - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή με την Αλεξία Αναστασίου και τον Στ. Κωνσταντίνου.
- 15.00 Dr Ιπποκράτης - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
- 15.30 Friends Ξένη κωμική σειρά.
- 16.30 Fars Attack - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 17.10 Στο αλαλούμ - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
- 18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 18.10 Στο αλαλούμ - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
- 19.20 Σαν την Κύπρο Πολωνία - Κολομβία (Pre Game).
- 20.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 21.05 What women want Ρομαντική κωμωδία, με τους Μελ Γκίμπσον, Χέλεν Χοντ, κ.ά.
- 23.05 The prestige Δραματικό θρίλερ.
- 01.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 01.05 Την τύχη μου μέσα - (Ε)
- 02.05 DanSing For You - (Ε) Ψυχαγωγικό σόου.
- 05.20 Una Fatsa - (Ε)

ANT1

ΤΗΛ.: 22200200

21.20 The interpreter

- 06.10 Πρωινή ενημέρωση
- 06.40 40 κύματα - (Ε)
- 07.30 Santa Γιολάντα - (Ε) Κυπριακή σειρά.
- 09.10 ROUK ΖΟΥΚ Τηλεπαιχνίδι, με τη Ζέτα Μακρυπούλια.
- 09.40 Τα κορίτσια του μπαμπά - (Ε) Εκπομπή για την υγεία, με τη Φωτεινή Γεωργίου.
- 11.10 La Pasta Pomiliori - (Ε) Κυπριακή σειρά.
- 12.00 Συνεντεύξεις από το πρωινό
- 12.20 Jamie's 30 minute meals
- 13.00 Υγεία πάνω απ' όλα Εκπομπή για την υγεία, με τη Φωτεινή Γεωργίου.
- 13.50 Παρθένα ζωή - (Ε) Αισθηματική σειρά.
- 15.30 Ο πόλεμος των άστρων - (Ε) Follow, III Εκπομπή, με την Αφροδίτη Γεωργίου.
- 17.15 Τα νέα του ANTI σε 10'
- 18.30 Κάτι χωρισμένα παλικάρια - (Ε) Κωμική σειρά.
- 20.20 Τα νέα του ANTI
- 21.20 The interpreter Θρίλερ, με τους Νικόλ Κίντμαν, Σον Πεν, κ.ά.
- 23.15 Celebrity travel Ταξιδιωτική εκπομπή.
- 00.00 Τίτλοι ειδήσεων
- 00.10 Game of thrones, V - (Ε) Ξένη σειρά.
- 01.00 Εγκλήματα - (Ε)
- 01.50 Πόσο γλυκά με σκοτώνεις - (Ε) Κωμική σειρά.
- 02.40 Καλές δουλειές - (Ε) Ελληνική σειρά.
- 04.30 Σ' αγαπώ για πάντα - (Ε)

ΣΙΓΜΑ

ΤΗΛ.: 22580100

21.15 Pantrēmēnoi ki oi duo

- 07.00 Γαλάτεια - (Ε) Σειρά εποχής.
- 08.30 Στο χωρόν μας - (Ε)
- 09.00 Ooh La La! Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο, με τη Σάσα Σταμίτη.
- 10.30 Θέκλα μιλάμε ανοικτά (Ε) Προσορισμός Ευτυχία - (Ε)
- 11.30 La Pasta Pomiliori Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Σπύρο Παπαδόπουλο.
- 12.30 Όταν μεγαλώσω - (Ε)
- 13.00 Στην υγεία μας ρε παιδιά! - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Σπύρο Παπαδόπουλο.
- 15.30 Happy Traveller Ταξιδιωτική εκπομπή μαγειρικής, με τον Ευτύχη Μπλέτσα.
- 17.50 Παραδοσιακή βραδιά (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή με την Άντρη Καραντώνη.
- 18.00 Γεγονότα σε συντομία
- 18.10 Παραδοσιακή βραδιά (Συνέχεια)
- 20.20 Τομές στα γεγονότα
- 21.15 Pantrēmēnoi ki oi duo Κωμική σειρά, με τους Άννα Μονογιού, Τόνυ Δημητρίου, κ.ά.
- 22.00 Scandal Δραματική σειρά, με τους Κέρι Ουάσινγκτον, Τόνι Γκόλντγουιν, κ.ά.
- 02.00 Ooh La La! - (Ε) Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο.
- 02.40 Επιστροφή - (Ε) Δραματική σειρά
- 03.20 Σε φόντο κόκκινο - (Ε) Δραματική σειρά.
- 04.40 Survivor Panorama - (Ε)

ALPHA

ΤΗΛ.: 22212400

21.15 Pāme Pakēto

- 07.00 Στο δρόμο - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
- 07.45 Στη γεγονοτή μας - (Ε) Κωμική σειρά.
- 08.30 Θα σε δω στο πλοίο - (Ε) Κωμική σειρά.
- 10.00 Σ/Κ με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή με το Νικό Μάνεση.
- 13.00 Fatto Εκπομπή μαγειρικής.
- 13.10 Οικογενειακές ιστορίες - (Ε)
- 14.00 Deal - (Ε)
- 14.45 Το σόι σου - (Ε) Κωμική σειρά.
- 15.30 Το σόι σου - (Ε) Κωμική σειρά.
- 16.15 Λούις Night Show - (Ε) Σατιρική εκπομπή.
- 17.45 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Κωμική σειρά.
- 17.55 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 18.00 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα Οικογενειακές ιστορίες - (Ε)
- 19.30 Το σόι σου, IV Κωμική σειρά. Επεισόδιο 58ο.
- 20.15 ALPHA NEWS
- 21.15 Pāme Pakēto Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Βίκυ Χατζηβασιλείου.
- 22.45 Νότα Μία βραδιάτικα - (Ε) Μουσικό τηλεπαιχνίδι, με τη Σμαράγδα Καρύδη.
- 00.00 World party - (Ε)
- 01.00 Σε είδα - (Ε) Ελληνική σειρά.
- 01.40 Οικογενειακές ιστορίες - (Ε)
- 02.30 Κόκκινο κύκλος - (Ε)

CAPITAL

ΤΗΛ.: 25577577

07.15 Tāsos sti moussikī - (Ε)

- 08.15 Τηλεαγορά
 - 08.55 Airbud: Golden Retriever
 - 10.40 Adventure in paradise
 - 12.30 My new best friend
 - 14.20 Stranded In Paradise
 - 16.00 Beyond the break - (Ε)
 - 17.00 Τηλεαγορά
 - 19.20 George of the jungle 2 Περιπέτεια
 - 21.00 Ο φίλος μου ο Σάιλο
 - 22.45 Ξένη ταινία
 - 01.00 No mercy Ταινία δράσης
 - 03.00 Ξένη ταινία
- TV PLUS** ΤΗΛ.: 22259000
- 06.30 Παιδική ζώνη
 - 07.45 Τηλεαγορά
 - 09.40 Επιτέλους Σ/Κ Ψυχαγωγική εκπομπή, με τη Ναταλία Γερμανού.
 - 13.40 Αποκαλυπτικά Ψυχαγωγική εκπομπή.
 - 17.10 Τηλεαγορά
 - 19.30 Ιατρική & Βοτανολογία
 - 20.20 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
 - 20.30 Τηλεαγορά
 - 21.30 Ξένη ταινία
 - 23.20 Το ταξίδι της ζωής
 - 00.15 Ξένη σειρά
 - 01.15 Ξένη σειρά
- SMILE TV** ΤΗΛ.: 25715126
- 12.00 Sabrina
 - 13.00 Popples
 - 14.00 The Owl
 - 15.00 Zig And Sharko
 - 16.00 Popples
 - 17.00 Pacman
 - 18.00 Dragonball
 - 19.00 Glitter Force
 - 20.00 Puppy In My Pocket
 - 20.30 Rabbids, II
 - 21.00 Sissi The Young Empress
 - 21.30 Horseland
 - 22.00 Angels Friends
 - 22.30 Dragonball
 - 23.00 Extreme Dino
 - 23.30 Kong

MOVIES BEST

21.00 Olivia Newton John

- 07.50 Belles Familles
 - 09.50 Man In An Orange Shirt
 - 12.00 Lost In The Sun
 - 13.40 Born To Race
 - 15.25 A La Mala
 - 17.15 Today's Special
 - 19.00 The Sunshine Kings
 - 21.00 Olivia Newton John: Hopelessly Devoted To You
 - 23.00 The Man In The Moon
 - 00.45 From The Rough
 - 02.30 Brilliant Mistakes
 - 04.20 10 Days To Destruction
 - 06.05 3 Bodas De Mas aka 3 Many Weddings
- GREEK CINEMA**
- 19.55 Μια ζωή την έχουμε
 - 06.10 Αλλού τα κακαρίσματα
 - 07.30 Γκολ στον έρωτα
 - 08.50 Τον παλιό εκείνο καιρό
 - 10.10 Ο φίλος μου, ο Λευτεράκης
 - 11.50 Ο άνθρωπος του τρένου
 - 13.25 Τελευταία αποστολή
 - 14.55 Δουλειές με φρονιτές
 - 16.10 Ο Κώστας και οι εξωγήινοι
 - 18.00 Ένας μεγάλος έρωτας
 - 19.55 Μια ζωή την έχουμε
 - 22.00 Safe Sex
 - 23.50 Εκείνο το καλοκαίρι

Διπλή επανεκκίνηση στη Θεσσαλονίκη

Η μεγάλη έκθεση από τη Συλλογή Γιώργου Κωστάκη σηματοδοτεί το συνολικό πέρασμα του ΚΜΣΤ στη νέα εποχή

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΘΗΝΑΚΗ

Για μέρες, το Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης στη Θεσσαλονίκη ήταν ένα εργοτάξιο. Η νέα μουσειολογική και αρχιτεκτονική μελέτη για την έκθεση «Θεσσαλονίκη. Η Συλλογή Γιώργου Κωστάκη. Restart» επέφερε αλλαγές στο εσωτερικό του μουσείου – εξάλλου, η πόλη, πρώτη στον τίτλο και η «επανεκκίνηση» δεν μπόκαν τυχαία: σημαίνουν το πέρασμα σε μια νέα εποχή.

Τα 400 έργα της ρωσικής πρωτοπορίας, από το σύνολο των 1.277 (με δύο της Πόποδα απολεσθέντα), απαιτούν να νέα ματιά στη μεγάλη έκρηξη του μοντερνισμού των αρχών του 20ού αιώνα. Τέσσερις επιμελητές (Μαρία Τσαντσάνογλου, Νατάλια Αφτονόμοβα, Άλλα Λουκάνοβα, Αγγελική Χαριστού) και δύο αρχιτέκτονες (Κίριλ Ασ και Νάντια Κόρμπουτ) αποφάσισαν να πουν μια ιστορία για το πάθος για έναν νέο κόσμο με ταχύτητα, πειραματισμό, δίψα για γνώση και κατανόηση. Και τη λένε από την ερχόμενη Παρασκευή 29 Ιουνίου.

Θαυμαστός κόσμος

Σουπρεματισμός (Μαλέβιτς), κονστρουκτιβισμός (Τάτιν, Ρότενκο και Κλούτσι), Σχολή Οργανικής Παιδείας (Ματιούσιν, αδελφία Εντερ), αναλυτική τέχνη (Φιλόνοφ), Πόποβα, Κλιουν, Νικρίτιν, Ντρέβιν, Ουτάλοβ, Ροζάνοβα, Λισίτσκι, Μανσουρόφ – ο θαυμαστός μοντέρνος κόσμος είναι εδώ και περιγράφει το άλμα προς τα εμπρός, εκεί όπου η ζωγραφική συναντά τις άλλες τέχνες, τη φιλοσοφία και την επιστήμη, σε έναν κόσμο που αποζητεί την κατάργηση των παγιωμένων αισθητικών συμβάσεων και τη δημιουργία ενός νέου, πολυεπίπεδου τρόπου ζωής, με την τέχνη εντός της ως φορέα νέων, ανθρωπιστικών ιδεών. Και αυτό το οφείλουμε στον Γιώργο Κωστάκη (1913-1990), ο οποίος δίδωσε αυτή την τέχνη μέσα στο δυσμενές περιβάλλον της σταλινικής και προ-περestroϊκής ΕΣΣΔ και του οποίου το πορτρέτο αναδεικνύεται στην έκθεση.

Η έκθεση σηματοδοτεί μια νέα εποχή σε πολλά επίπεδα, όπως λέει στην «Κ» η διευθύντρια του ΚΜΣΤ Μαρία Τσαντσάνογλου. Η μοναδική, εκτός Ρωσίας, συλλογή ρωσικής πρωτοπορίας εκτίθεται σε μια Θεσσαλονίκη που επανακατακτά τη διαχρονική της εξωστρέφεια, Επανεκκίνηση, όμως, είναι και για το νέο «Μητροπολιτικό Μουσείο Εικαστικών Τεχνών Θεσσαλονίκης», το οποίο ειπώθη με νομοσχέδιο στη Βουλή και εκκρεμεί η σχετική έγκριση των πέντε «νέων» μουσείων «σε ένα»: Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης – Συλλογή Κωστάκη, Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Μουσείο Φωτογραφίας, Πειραματικό Κέντρο Τεχνών (στη Θεσσαλονίκη) και Μουσείο Αλεξ. Μυλωνά (στην Αθήνα).

Παράλληλα, restart κάνει και το ίδιο το μουσείο. Όπως λένε στην «Κ»

Από αριστερά: Αλεξάντερ Ρότενκο, «Δύο κύκλοι», 1918. Καζίμιρ Μαλέβιτς, «Γυναικείο πορτρέτο», περ. 1910-1911, Λιουμπού Ποπόβα, «Ζωγραφικό αρχιτεκτόνημα».

Η έκθεση είναι η μεγαλύτερη μέχρι στιγμής, καθώς εκτίθενται 400 έργα ρωσικής πρωτοπορίας – «Λαμβάνουμε θέση στο παρόν», λέει η Μαρία Τσαντσάνογλου.

οι δύο Ρώσοι αρχιτέκτονες, Κίριλ Ασ και Νάντια Κόρμπουτ, «ως Ρώσοι έχουμε μεγαλώσει σε έναν πολιτισμό συνυφασμένο με πρωτοποριακές ιδέες και αναφορές, οπότε, αν και εντυπωσιαστήκαμε από τη συλλογή, η γλώσσα της μας είναι οικεία. Η κεντρική ιδέα ήταν να δημιουργηθεί μια νέα, αφηρημένη αρχιτεκτονική, η οποία θα εντασσόταν αρμονικά στο κτίριο, σαν εκείνο να προσπαθεί να γίνει έργο της πρωτοπορίας με τη δική του παλέτα, όπως ακριβώς έκαναν οι καλλιτέχνες της αβάν-γκαρντ».

Όπως αφηγείται στην «Κ» η Μαρία Τσαντσάνογλου, «το κοινό αλλάζει, ζητεί νέα πράγματα. Αλλάζουν και τα μουσεία. Εμείς λαμβάνουμε θέση στο παρόν έχοντας το βλέμμα στραμμένο στο μέλλον, είμαστε αποφασισμένοι και έχουμε όλα τα εργαλεία να συμβάλουμε ενεργά στην εικόνα της Θεσσαλονίκης ως διεθνούς κέντρου για τον σύγχρονο πολιτισμό. Και πώς αλλιώς θα το κάναμε αυτό, αν όχι δείχνοντας έναν από τους μεγαλύτερους θησαυρούς στον κόσμο».

«Θεσσαλονίκη. Η Συλλογή Γιώργου Κωστάκη. Restart», 29/6 - 16/9. ΚΜΣΤ, Μονή Λαζαριστών, Θεσσαλονίκη.

Από τη Ρωσία με αγάπη και γενναιοδωρία

Ήταν Σεπτέμβριος του 2016 όταν μία από τις ξεναγήσεις θαυμαστών της ρωσικής πρωτοπορίας στάθηκε τυχερή για το ΚΜΣΤ. Η νεαρή Κριστίνα Κρασινάσκαγια, Ρωσίδα γκαλερίστα και συλλέκτρια, πίστεψε από την πρώτη στιγμή ότι το ΚΜΣΤ οφείλει να μπει στον παγκόσμιο χάρτη χάρη στη συλλογή που διαθέτει και να γίνει η κύρια ευρωπαϊκή πλατφόρμα για τη μελέτη της ρωσικής πρωτοπορίας. Τέθηκε στην πρώτη γραμμή των υποστηρικτών του ΚΜΣΤ – στην πραγματικότητα των ευεργετών του – κι έβαλε εξ αρχής έναν στόχο: να αποτελέσει πρόσβαρα του μουσείου για να διαδώσει την πολυτιμή αξία της συλλογής και να αυξήσει τον αριθμό των υποστηρικτών του ανά τον κόσμο. Ως επικεφαλής του Συμβουλίου Υποστηρικτών του ΚΜΣΤ (συστάθηκε το 2017 στη Θεσσαλονίκη), έδωσε μια μικρή ανάσα στην ισχνή του κρατική επιχορήγηση. Εξάλλου, οι 600.000 ευρώ (με 520.000 μισθολογικό κόστος και 70.000 ενοίκιο για τη Μονή Λαζαριστών) που λαμβάνει ετησίως από το υπουργείο Πολιτισμού δεν επαρκούν ούτε για... μερεμέτια.

Η επαναφορά της Συλλογής Κωστάκη στο προσκήνιο της έδωσε την ευκαιρία να αποδείξει, γενναιοδώρα, την έμπρακτη υποστήριξη της. Με τη στήριξη των μεγάλων χορηγών του (Heritage Foundation που ίδρυσε η Κριστίνα Κρασινάσκαγια και AVC Charity Foundation for the Support of Cultural Programs) πήραν μπρος οι μηχανές για μια δυνατή λαμπρή επανέκθεση με νέα προσέγγιση, άξια του ανεκτίμητου θησαυρού που διαθέτει η Θεσσαλονίκη, η Ελλάδα. Αρκεί, ίσως, να αναφέρουμε τη δύση της Μαρίας

Τσαντσάνογλου ότι «δίχως τους υποστηρικτές η έκθεση θα ήταν κάτι... άλλο» ή να μιλήσουμε για το πλήθος των δημοσιογράφων από μεγάλα διεθνή μέσα, συλλεκτών, ιστορικών τέχνης και ιδιοκτητών γκαλερί που θα καταφθάσει από διάφορες χώρες του κόσμου στα επόσημα εγκαίνια της έκθεσης την ερχόμενη Τετάρτη. Μία από τις προθέσεις, εξάλλου, του ΚΜΣΤ για το άμεσο μέλλον είναι η δημιουργία ενός διεθνούς κέντρου για τη μελέτη της ρωσικής πρωτοπορίας.

Ο Γιώργος Κωστάκης, μας υπενθυμίζει η Κριστίνα Κρασινάσκαγια, άρχισε να συλλέγει έργα της ρωσικής πρωτοπορίας όταν η τέχνη αυτή δεν ήταν αναγνωρισμένη. Οι φίλοι του του έλεγαν ότι αυτά που αναζητεί είναι απαγορευμένα και δεν θα έχουν καμία αξία στο μέλλον. Είναι πλιού φαινότατος πως έπεσαν έξω. Κι αυτό οφείλεται στην επιμονή του. «Χάρη σε ανθρώπους όπως ο Γιώργος Κωστάκης, η ρωσική τέχνη εξαπλώθηκε στον κόσμο, σπάζοντας γεωγραφικά, πολιτικά και πολιτιστικά όρια», λέει η ίδια σε συνομιλία της με την «Κ».

«Τώρα, πλέον, το ευρύ κοινό εξοικειώνεται με τη ρωσική πρωτοπορία, χάρη στις δράσεις του ΚΜΣΤ, εντός και εκτός Ελλάδος, έχουν γίνει βήματα μπροστά. Στρατηγικός μας στόχος είναι να εδραιώσουμε το μουσείο στον παγκόσμιο χάρτη. Σχεδιάζουμε να επεκτείνουμε τις δραστηριότητές του, θα εγκαινιάσουμε βιβλιοθήκη σπάνιων βιβλίων τέχνης για τη ρωσική πρωτοπορία, ένα επιστημονικό και ερευνητικό κέντρο για τη ρωσική πρωτοπορία και διοργανώσουμε κύκλους διαλέξεων με τους σημαντικότερους επιμελητές και ιστορι-

Η Ρωσίδα γκαλερίστα και συλλέκτρια Κριστίνα Κρασινάσκαγια.

Η Κριστίνα Κρασινάσκαγια, δωρήτρια του ΚΜΣΤ, μιλάει στην «Κ» για τη σημασία της Συλλογής Κωστάκη και τη μελλοντική στήριξη του μουσείου.

κούς τέχνης διεθνώς. Θέλουμε, διά της προώθησης της συλλογής, να καταστήσουμε ακόμη σαφέστερο, όχι μόνο προς τους ειδικούς αλλά και προς το ευρύ κοινό, τι σημαίνει το φαινόμενο «ρωσική πρωτοπορία» και τι έκανε αυτός ο Έλληνας συλλέκτης για τη Ρωσία και τον υπόλοιπο κόσμο», αφηγείται η Κριστίνα Κρασινάσκαγια.

Η ενέργεια της πόλης

Η Θεσσαλονίκη πλέον για την ίδια είναι ένας αγαπημένος προορισμός. Κάθε φορά που επιστρέφει στη Ρωσία, παίρνει μαζί της τα θαλασσινά βάνια της πόλης και το νέο ανεκτίμητο της πρόσωπο. Βρίσκει την πόλη σε πλήρη δραστηριότητα, ειδικά όσον αφορά τα μουσεία της και το εύρος των εκθέσεων, ενώ σημειώνει ως πολύ θετική τη στρατηγική του δημάρχου Γιάννη Μπουτάρη να προβάλλει τη Θεσσαλονίκη ως κέντρο των πρώτων μεγάλων μονοθεϊστικών θρησκειών. «Μαζί με όλα αυτά, μεταφέρω στη Ρωσία την ενέργεια της πόλης, γεμάτη από πολύ τρυφερά συναισθήματα, διότι η συνεργασία με την ομάδα του μουσείου γι' αυτή την εκπληκτική συλλογή είναι πάντοτε συναρπαστική. Συν το ότι πάντοτε καταφέρνουμε να συνδυάσουμε τη δουλειά με νέες ανακαλύψεις στην πόλη, από ιστορικά, κρυμμένα πολιτιστικά σημεία μέχρι καρπωμένα μπαρ με ζωντανή μουσική και φανταστική ατμόσφαιρα. Τώρα μπορώ να πω ότι είμαι σε θέση να βγάλω μόνη μου πρόγραμμα για τους φιλοξενούμενους μου στη Θεσσαλονίκη! Κι όταν επιστρέφω στη Ρωσία, μεταφέρω τεράστια αγάπη και πάθος για την τέχνη και την εμπειρία μας από τη ρωσική αβάν-γκαρντ», καταλήγει.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ / Του ΝΙΚΟΥ Α. ΔΟΝΤΑ

Πληθωρική ερμηνεία της Κρατικής στη «Συμφωνία των Αλπεων»

Στις 25 Μαΐου στην αίθουσα «Φίλων της Μουσικής» δόθηκε η ευκαιρία σε σπουδαστές της ακαδημίας νέων της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών να συνεργαστούν με την ορχήστρα. Εύλογα διερωτάται κανείς σχετικά με το μέλλον αυτών των νέων σε μια χώρα που δυσκολεύεται να συντηρήσει τρεις, όλες κι όλες, κρατικές ορχήστρες: η πολιτεία δεν παρέχει την απαραίτητη στήριξη και το κοινό, εκκωφαντικά απόν, μοιάζει στην πλειονότητά του να προσέρχεται προκειμένου να δει διάσημους μουσικούς, παρά για να ακούσει μουσική.

Και πώς θα μπορούσε να είναι διαφορετικά σε ένα κράτος χωρίς ουσιαστική μουσική παιδεία, στο οποίο επιπλέον η κλασική μουσική, ως «δυτική» και «αστική», έχει πολεμηθεί από την ίδρυσή του; Ακόμα και το κρατικό ραδιόφωνο εκπέμπει πλέον

Εξαιρετικό Κοντσέρτο Μότσαρτ από την Αλεξάνδρα Παπαστεφάνου.

μόνο περιστασιακά κλασική μουσική, ανάμεσα σε πλήθος εκπομπών λόγου και άλλων ειδών «ποιοτικής» μουσικής. Τελειωτικό χτύπημα δόθηκε μέσα από την άποψη που καλλιεργήθηκε και επικράτησε από τη Μεταπολίτευση και μετά, πως δεν υπάρχουν είδη μουσικής: η μουσική είναι μία, καλή και κακή. Ετσι, με έντεχνο τρόπο και βολικές συνοπτικές διαδικασίες εξισώθηκε ο Μπαχ με τραγουδοποιούς και δημοφιλείς βάρδους. Καρπός αυτών της πεποιθήσεως είναι η σημερινή πραγματικότητα.

Δεν εκπλήσσει, επομένως, που η Κρατική, χωρίς προσκεκλημένο διά-

Ο Στέφανος Τσιαλής απέδωσε με παλμό και δύναμη τη «Συμφωνία των Αλπεων» του Ρίχαρντ Στράους.

σμο αστέρα, εμφανίστηκε μπροστά στο λιγοστό πιστό κοινό της και στους συγγενείς των περίπου τριάντα

παιδιών. Και όμως, ήταν μία από τις καλύτερες συναυλίες της! Στο πρώτο μέρος η βραδιά περιλάμβανε το Κον-

τσέρτο αρ. 22 του Μότσαρτ. Στο πάνο η Αλεξάνδρα Παπαστεφάνου απέδωσε τη μουσική διατηρώντας καθαρή μελωδική γραμμή και ταιριαστά συγκρατημένη έκφραση, διαμορφώνοντας τις φράσεις με ευγένεια, αλλά επίσης στιβαρά, χωρίς περιττό λυρισμό. Η ορχήστρα, υπό τον καλλιτεχνικό της διευθυντή Στέφανο Τσιαλή, συνεργάστηκε μαζί της άψογα, στηρίζοντας τις εναλλαγές των διαθέσεων.

Για το δεύτερο μέρος της βραδιάς ο Τσιαλής επέλεξε ένα έργο πολύ γνώριμο στην Κρατική, το οποίο, επιπλέον, χάρη στη γραφή και την πληθωρική ενορχήστρωση του εύκολα ενθουσιάζει το κοινό: τη «Συμφωνία των Αλπεων» του Ρίχαρντ Στράους.

Συμφωνικό ποίημα, το οποίο παρακολουθεί λεπτομερώς ένα πρόγραμμα, σαν κινηματογραφική μου-

σική ενός ντοκιμαντέρ, ήταν εύλογο ότι θα αποσπούσε καλή ερμηνεία από τον Τσιαλή, που αγαπά τη μουσική για το σινεμά.

Επιπλέον, μεγάλο μέρος της γοητείας της παρτιτούρας στηρίζεται στα πνευστά, ξύλινα και χάλκινα, που είναι οι πιο δυνατές ομάδες της Κρατικής: κόρνα και τρομπόνα γέμισαν με καθαρό ήχο την αίθουσα, ενώ εξαιρετικές ήταν οι σολιστικές συνεισφορές σε όμποε, κλαρινέτο, αγγλικό κόρνο, φλάουτο και πίκολο. Στο άλλο άκρο, το εκτεθειμένο σόλο του τσέλο εξέθεσε ακόμη μια φορά τη συγκεκριμένη ομάδα. Συνοδικά τα έγχορδα, παρά τον μεγάλο αριθμό τους, δυσκολεύτηκαν να απογειώσουν τα εκτενή μελωδικά τόξα του Στράους, καθώς η ίδια η ποιότητα του ήχου και η διαφάνεια του ήταν περιορισμένη. Μερικά πράγματα δύσκολα αλλάζουν.

Σκέφτεσαι ότι το “μωρό” πάει στρατό;

Έλα να μιλήσουμε.

Πακέτο Νέων 18-25 για εθνοφρουρούς.

- Άνοιγμα τρεχούμενου λογαριασμού χωρίς έξοδα
- Αυτόματο έμβασμα μισθοδοσίας εθνοφρουρών κάθε μήνα
- Δωρεάν Χρεωστική Κάρτα Νέων Contactless, για αναλήψεις χωρίς χρέωση
- Πρόσβαση στο διαδίκτυο για διαχείριση λογαριασμού μέσω της 1bank
- Άμεση ενημέρωση συναλλαγών μέσω SMS